כיר מס.

מדינת ישראל

משרדי הממשלה

נפתח ביום 1.1.84
חומר לפני יום זה
ראה בחיק כ"ל
נחסם ביום

904162

קשרים עם מצרים

נפתח: 1.1.84

נסגר: 31.12.88

חיק 904162

מחלקה: ארכיון מרכזי

904162

שם תיק: מדיניות מערכת החינוך -קשרים עם מצרים.

מזהה פיזי: גל-18679/20

מזהה פריט: 000h53b

כתובת: 2-113-7-1-10

תאריך הדפסה: 26/04/2017

[illegible]

[illegible]

[illegible]

האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים
THE ISRAEL ACADEMY OF SCIENCES AND HUMANITIES

י"ט בכסלו תשמ"ט
28.11.88

904162

נתקבל בלשכת השר
בתאריך
05-12-1988
משרד החינוך והתרבות

לכבוד
מר יצחק נבון
שר החינוך והתרבות
ויו"ר המועצה להשכלה גבוהה
משרד החינוך והתרבות
רח' שבטי ישראל
ירושלים

מר נבון הנכבד,

הנדון: המרכז האקדמי הישראלי בקהיר -
<u>דיווחים שנתיים</u>

פעולת המרכז האקדמי בקהיר, המנוהל ע"י האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים, מהוה נדבך חשוב ביחסנו עם מצרים. המרכז ממשיך בפעילותו בתנאים אוביקטיביים קשים.

סעיף 8(ה) של תקנון המרכז כפי שתוקן באישור מועצת המרכז בישיבתה מיום 26 בפברואר 1987 קובע, כי יו"ר המועצה ידווח אחת לשנה לשר החינוך והתרבות ויו"ר המועצה להשכלה גבוהה על פעולות המרכז.

בהמשך לדיווח שנשלח אליך ביחד עם מכתבי מיום 26.10.87, אני מתכבד להמציא לך בזה עותקים של סיכומים מישיבות המועצה מיום 28 במרץ ו-30 באוקטובר 1988 וכן עותקים של סיכומים על פעולות המרכז לתקופה יולי-דצמבר 1987, ולתקופה ינואר-יוני 1988, שהוכנו ע"י פרופ' אשר עובדיה, מנהל המרכז.

המרכז המתין בתקופה זאת לפעול כגוף מדעי התורם לשיתוף פעולה מחקרי בינינו ובין מצרים, ונעשו מאמצים ראויים לשבח להגברת הפעילות באמצעות ביקורי חוקרים ואנשי מדע שלנו במצרים. כמו כן תורם המרכז לתעוד מורשת יהדות מצרים.

הרשה לי לציין שבגופים בינלאומיים כמועצה האירופאית למדע וכנוס נשיאי אקדמיות למדעים עוררה פעולת המרכז האקדמי הישראלי בקהיר הוקרה והערכה רבה.

הנני מקוה כי תמצא ענין בחומר המצורף.

בברכה,

יהושע יורסנר
יו"ר מועצת המרכז האקדמי בקהיר

Albert Einstein Square, Talbieh, Jerusalem 91040, P.O.B. 4040 Tel. 634331 .טל כיכר אלברט איינשטיין, טלביה, ירושלים 91040, ת"ד 4040

האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים
THE ISRAEL ACADEMY OF SCIENCES AND HUMANITIES

סיכום ישיבת מועצת המרכז האקדמי בקהיר מיום 30.10.88

נכחו:

פרופ' י' יורטנר - יו"ר
פרופ' א"א אורבך - היו"ר היוצא
ד"ר מ' צדוק - מנהל האקדמיה
פרופ' א' עובדיה - מנהל המרכז
מר נ' ברקן - משרד החוץ
פרופ' ג' וורבורג - החברה המזרחית
פרופ' נ' לב-ציון - החברה המזרחית
מר ש' לנדאו - מנהל הוועדה לתכנון ולתקצוב
ד"ר ש' סנדלר - אוניברסיטת בר-אילן
פרופ' ד' צמח - אוניברסיטת חיפה
פרופ' א' קינן - האוניברסיטה העברית
גב' ת' קרץ - מזכירת הוועדה לתכנון ולתקצוב
מר מ' מרגליות - חשב האקדמיה
גב' אביגיל חיעם - מזכירת האקדמיה

נעדרו:

פרופ' א' כהן - החברה המזרחית
פרופ' א' ליטאור - מכון ויצמן למדע
פרופ' צ' ציגלר - הטכניון
פרופ' א' רבינוביץ - אוניברסיטת תל-אביב
ד"ר מ' שמש - אוניברסיטת בן-גוריון
מר ג' זילכה - חשב ות"ת.

Albert Einstein Square, Talbieh, Jerusalem 91040, P.O.B. 4040 Tel. 634211 .טל כיכר אלברט איינשטיין, טלביה, ירושלים 91040, ת"ד 4040

1) דו"ח מנהל המרכז לתקופה ינואר-יוני 1988

היו"ר פתח את הישיבה בברכה ובאיחולים לפרופ' שמעון שמיר להצלחתו בתפקידו החשוב כשגריר ישראל במצרים, וביקש מפרופ' עובדיה, מנהל המרכז, להרחיב את הדיבור על הנקודות העיקריות הנזכרות בדו"ח הכתוב שנשלח לחברים קודם הישיבה.

פרופ' עובדיה בקש להוסיף גם את איחוליו לפרופ' שמיר ולחזור ולברך את הסופר הדגול נג'יב מחפוז על קבלת פרס נובל לספרות לשנת 1988.

אשר לגופם של דברים - נעשו מאמצים להגברת הפעילות בשטחים השונים בשנה האקדמית הקרובה שתפתח בנובמבר בהרצאתו של פרופ' פראוור באנגלית. לאחר מכן מתוכננות כ-10 הרצאות של מרצים ישראלים בתחומי הספרות, פילוסופיה, תיאטרון וכיוצא בזה.

בשנה האקדמית האחרונה הונהג זו לראשונה מתן הרצאות בעברית על ידי סטודנטים מצריים בפני חבריהם הסטודנטים, כשהנושא נקבע על-ידי הסטודנט עצמו בתאום עם מנהל המרכז. שלושת המפגשים שנתקיימו היו מוצלחים ואם הנוהג ימשך הוא מקווה שמעגל הסטודנטים-המרצים יתרחב ויכלול גם אישים מהסגל האקדמי. כן נערכו בשנה הנסקרת שני סיורים, האחד בבית-הכנסת המרכזי בקהיר והאחר ברובע היהודי עם סטודנטים מצרים המתעניינים ביהדות ובמנהגיה. הסיורים הבאים יתמקדו גם באתרים בעלי זיקה מוסלמית ויהודית, בתחום האדריכלות וכיוצא בזה.

הרחבת הספריה נמשכת במסורת של הזמנת ספרים וכתבי-עת, רישום קיטלוג ומיחשוב הספרים והמאמרים החדשים. כאן חזר פרופ' עובדיה והביע תודה עמוקה למשפחת גבעון על תרומתה לספרית המרכז של כ-200 כרכים בתחום האגיפטולוגיה ולימודי ארץ-ישראל מעזבונו של פרופ' רפאל גבעון המנוח.

במטרה להגביר את מודעות המרכז, פעולותיו ומטרותיו, עשה כמיטב יכולתו כדי לארח במרכז תיירים ישראלים ואחרים בתקוה שהם ישמשו גם ציגור להעברת מידע אודות המרכז ופעולותיו.

בפגישותיו עם אישים מצריים שטח בפניהם את בקשתו למתן גיבוי מוסרי להגברת מוערבותם של סטודנטים ופרופסורים מצריים בפעולות המרכז, כגון מתן

האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים
THE ISRAEL ACADEMY OF SCIENCES AND HUMANITIES

הרצאות, השתתפות בכתיבת מאמרים בבולטין, ואף לביקורים בישראל, במיוחד במסגרת המלגות ללימודי עברית, ולמחקר מטעם משרד החוץ הישראלי. הוצע לו להצטייד בסבלנות שכן השעה אינה כשרה לכך. כפי שהוא מבין, ואף קבל עדות על-כך בעל-פה, מתנהלת הפחדה הן מצד השלטונות, והן בתוך הקמפוסים עצמם, שכל קשר עם המרכז עלול להכליל את הנוגעים בדבר ברשימה שחורה שתמנע התקדמות אקדמית ובכלל זה קשרים עם אוניברסיטאות בארצות ערב.

מספר סרטי הוידאו הישראלים בספריה, שבאמצעותם ניתן להעביר דיונים לאחר ההקרנה, מצומצם למדי. הגורמים שיכולים לספק סרטים נוספים אינם מוכנים לעשות זאת בגלל בעיית זכות היוצרים.

בולטין מס' 10 שיצא לאור זה עתה מרכז בתוכו מאמרים על מצרים בתקופות שונות. בולטין מס' 11 שיופיע ככל הנראה בסוף ינואר ראשית פברואר 1989 יכלול זו לראשונה תרגום תמציתי של מאמרים לשפה הערבית. הוא מקוה כי הבולטין יופיע אחת לחצי שנה והחומר הכלול בו ישמש לציטוט בעבודות מדעיות בנושאים שונים, ובכלל זה גם במדעי הטבע.

פרופ' יורטנר הודה על הדו"ח המעניין והטעים שהתרשם במיוחד מאותם הנקודות שיש בהם כדי להעיד על תפקידו של המרכז כגוף מדעי התורם לקידום שיתוף פעולה מחקרי. בהקשר לכך הזכיר את מפגשיו של פרופ' עובדיה עם אישים מצריים וביקורו השני של פרופ' ליפקין באוניברסיטת קהיר.

אשר למודעות המרכז בקרב הציבור הישראלי - הנושא חייב להיות מטופל כהלכה, אולם לא פחות חשוב לשאוב להחדרת המודעות גם בקרב הקהיליה המדעית הבינלאומית ובגופים האמונים על קידום המחקר במסגרות בינלאומיות, והעלה את האפשרות של פרסום חומר באנגלית המסכם את פעולות המרכז מאז הקמתו.

מר ברקן שבח את הבולטין ועמד על חשיבות פרסומו גם בשפה הערבית. הוא הביע תמיהה על עיכוב בביקורים של סטודנטים מצריים לישראל כדי להשתתף באולפנים לעברית, מה גם שהמימון לכך קיים וביקורים מסוג זה הנמשכים ששה שבועות בלבד אינם טעונים אישור משרד החינוך המצרי.

אשר לסרטי הוידאו, בליווי ספרי קריאה, הציע לנסות ולפנות ישירות למפיקים והבטיח לבדוק אפשרות מימון רכישת חומר זה על-ידי משרד החוץ.

פרופ' וורבורג הזכיר כי בשעתו היו הסכמים עם האוניברסיטה הפתוחה לקבלת סרטים חינם על היסטוריה יהודית וישראלית, והיו הסכמים דומים לקבלת

Albert Einstein Square, Talbieh, Jerusalem 91040, P.O.B. 4040 Tel. 636211 .טל כיכר אלברט איינשטיין, טלביה, ירושלים 91040, ת"ד 4040

האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים
THE ISRAEL ACADEMY OF SCIENCES AND HUMANITIES

סרטים מתיאטרון חיפה, כדאי לבדוק חידוש הסכמים אלה ואפשרות רכישת סרטים מתאימים לקהל המצרי גם מתיאטרונים אחרים בישראל.

אשר לתרגום הבולטין לשפה הערבית - למעשה מלכתחילה היתה החלטה לפרסמו גם בערבית, ואכן הבולטין הראשון נמצא בטיוטה בערבית. התברר שהמעמסה הכספית כבדה מדי ושפרסום מעין זה היה נתקל בקשיים במצרים. למהדורה האנגלית חשיבות רבה בכך שהיא מגבירה את תפוצתו בעולם כולו.

פרופ' קינן הצביע על הקשיים במתן פרסום לשיתוף הפעולה הקיים זה זמן עם אוניברסיטאות מצריות בתחום מדעי הטבע בנושא רפואה טרופית. טענת המצרים שהמדובר בשיתוף פעולה מדעי ללא כל קשר פוליטי וכל פרסום עלול להקנות משמעות פוליטית לדבר. לעומת זאת התפרסמו לפחות כ-12 מאמרים בנושא בעתונות מדעית טובה בעולם. לפרסום מעין זה אין הם מתנגדים.

קיים גם שיתוף פעולה מחקרי בשטח החקלאות הנערך במסגרת ממשלתית. הגיבוי הממשלתי מפחית את החשש מכניסה לרשימה שחורה . פרופ' קינן הציע לבדוק אפשרות לקבלת אור ירוק לכתיבת מאמר בבולטין על שיתוף פעולה זה, ובכך אולי לפתוח פתח להרחבת החומר בבולטין גם לתחום מדעי הטבע.

ד"ר צדוק הציע לבדוק את האפשרות לקבלת קלטות וידאו שמוציא משרד החוץ על הפעילות בארץ בתחומים שונים ובכלל זה על הפעילות במישור המדעי.

פרופ' סנדלר בקש לדעת כיצד עשויה האינטליגנציה המצרית להתייחס למחקר על מצרים המודרנית כפי שהיא כיום, ואם יש מקום לעידוד מחקרים מסוג זה.

פרופ' וורבורג גרס ששיתוף הפעולה בתחומי מדעי הטבע שהוזכרו לעיל מתנהלים בצורה תקינה, וכל עוד המצב רגיש מהצד המצרי אין מקום ללחוץ על כתיבת מאמרים. גם ללא פרסום הגורמים שצריכים לדעת על הנעשה יודעים על כך.

אשר למחקר על מצרים המודרנית - המצרים מודעים על המחקרים בנושא שנעשו בארץ ולא היו תגובות שליליות על כך. המרכז יכול לסייע רבות ליצירת הקשרים הדרושים.

פרופ' עובדיה התייחס לשאלות שהוצגו ולהצעות שהועלו לעיל כדלקמן:

Albert Einstein Square, Talbieh, Jerusalem 91040, P.O.B. 4040 Tel. 636211 .טל ביכר אלברט איינשטיין, טלביה, ירושלים 91040, ת"ד 4040

כפי שכבר נאמר, הבולטין לא מתפרסם בשפה הערבית מסיבות כספיות וטכניות. למהדורה האנגלית תפוצה רבה בעולם והתמציות בשפה הערבית יחדירו את הבולטין יותר ויותר לחוגים במצרים. אפשר בעתיד הלא רחוק להוציא לאור חוברת בערבית שתרכז בתוכה מבחר מאמרים, מתוך 12 הבולטין שיצאו לאור במשך שמונה שנות פעילות המרכז. הדבר טעון דיון והחלטה.

ההשתתפות באולפנים לעברית בארץ מתעכבת בעיקר בשל הסחבת בקבלת הויזות והדרכונים הדרושים, עקב ההסתייגויות של הסמכויות במצרים לאפשר לסטודנטים לבוא לישראל מחד גיסא, והחשש של הסטודנטים מכניסה לרשימה השחורה מאידך גיסא. הנושא הועלה בפגישותיו עם הגורמים המתאימים והובטח לו שייעשו מאמצים לקידום הנושא. אפשר שהמצב כיום יהיה נוח יותר לכך.

אשר לסרטי הוידאו - ינסה לפנות כמוצע ישירות למפיקים. כמובן שבחירת הסרטים, בעיקר של הצגות תיאטרון, חייבת להיעשות בקפדנות יתר כדי להוציא את העוקץ הפוליטי.

באשר לפרסום על שיתוף פעולה מחקרי בתחום מדעי הטבע, הזכיר שבבולטין מס' 9 הופיע מאמר משותף של שני חוקרים מצריים בתחום החקלאות. הוא רואה בכך פריצת דרך ויש לו אף הבטחות לגיבוי עבור פרסומים מסוג זה בעתיד. הוא מקוה שיעלה בידו לקיים בשנה הבאה סימפוזיון במצרים בנושא החקלאות.

לענין מחקרים על מצרים המודרנית - אפשר לעודד חוקרים ישראלים שיעסקו בנושא אולם במצב הנוכחי יש להניח שגישת האינטליגנציה המצרית תהיה פושרת ומסויגת, ולפי שעה אין הוא ממליץ על שיתוף פעולה רשמי בנושא. לדעתו הדבר מועד לכישלון. מאידך אם חוקר ישראלי יבקש להיפגש אם אישים מתאימים במצרים, באמצעות המרכז, והדברים יעשו בצינעה ובשקט יהיה לדבר מידת הצלחה.

2) <u>פרויקט ספריות בתי הכנסת ותיעוד מורשת יהדות קהיר</u>

פרופ' עובדיה ספר שהפרויקט למעשה בא לידי סיום עם העברת יתר הספרים, שקוטלגו ומוינו, לבית-הכנסת "שער השמים". כיום מכילה הספריה למעלה מ-8,500 כרכים בתחום הספרות התורנית, בפילוסופיה, ובתחומים אחרים. בכוונתו להציג בכוננויות שהוכנו לשם כך גם כמה חפצי אמנות שיהוו גרעין למוזיאון יהודי. פתיחת הספריה - והכוונה שתהיה פתוחה כ-12 שעות בשבוע - מתעכבת בשל הקשיים במציאת ספרן. בשלב זה ממתינים לתשובתו של

האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים
THE ISRAEL ACADEMY OF SCIENCES AND HUMANITIES

בנו של ראש הקהילה אם יאות ליטול עליו את התפקיד תמורת מילגה מטעם המרכז. אשר למימון המשך הפרויקט והשלמתו גם באלכסנדריה, הודה לפרופ' וורבורג על הכספים שגייס בארצות הברית בכדי $32,000. משרד החינוך והתרבות העניק מכספי האפוטרופוס הכללי 20,000 ש"ח ותוספת של עוד 10,000 ש"ח תידון בקרוב. כל אלה יהיה בהם כדי לפתור את הבעיה לטווח קצר בלבד.

פרופ' לב-ציון הציע שתצא קריאה לגופים המתאימים לתרומות למען קיום והחזקת הספריה, במיוחד בשל חשיבותה לחוקרים ביהדות מצרים בעולם כולו.

פרופ' אורבך - ראשית לכל שיבח את הבולטין הן מבחינת התוכן הן מבחינת העיצוב. אשר לספריה הודה לכל אלה שטרחו בנושא. לדעתו המשכיות הפרויקט מחייבת הקמת קרן קבועה. בהקשר זה הציע לפנות לקרן זכרון לתרבות יהודית ואולי גם לרב הראשי של בריטניה, שקבל עליו לשמש כנשיא קרן הזכרון, בבקשה שיעורר התעניינות אצל תורמים פוטנציאלים אחרים.

פרופ' וורבורג הטעים שחשיבות הספריה בעיקר בכך שיש בה האוסף הגדול ביותר של דפוסי מצרים. באשר לפתיחתה, מן הדין לתת את הדעת עוד קודם הישיבה הבאה, על המתכונת המתאימה לאירוע, המוזמנים, כיצד לתת כיסוי לדבר וכו'. כל השנים הותחזק נושא הספריה בפרופיל נמוך ביותר תוך מחשבה לתת לענין פרסום רחב בשלב הפתיחה. יש גם לדאוג שהספריה תקבל לא רק את הגיבוי הראוי מטעם השלטונות במצרים אלא גם יחס מיוחד כדי למנוע סגירתה או החרמתה. כל התכניות לפתיחתה צריכות להיעשות בתיאום עם השגריר שמיר.

אשר לענין השגת מימון להמשכיות הפרויקט - כיסוי נאות בעת הפתיחה יהיה בו כדי לסייע בנושא. הוא מצדד בהצעת פרופ' אורבך בדבר הקמת קרן קבועה שתבטיח סכום של כ-$12,000-$15,000 לשנה. הציע לתת תפוצה רחבה לקטלוג, אם בצורתו הנוכחית אם במיקרופילים, בכל מרכזי המחקר בעולם, כולל העולם הערבי. חשוב שהדבר ייעשה באמצעות האקדמיה בליווי מכתב הסבר במה דברים אמורים.

פרופ' אורבך - תוך עיון בקטלוג התרשם שהדברים המופיעים בו נמצאים בכל ספריה במדעי היהדות בעולם. ראוי לראות את הדברים בפרופורציה הנכונה, ומבלי להמעיט מערך הפרויקט יהיה זה מן הנבון, לדעתו, לא להחליט בחופזה אם להפיץ את הקטלוג הכולל או רק את הדברים בעלי חשיבות מיוחדת.

פרופ' וורבורג הטעים שהגניזה ממצרים הוצאה לפני מאה שנה ואין היא כוללת את הדברים המודרנים יותר מסוף המאה ה-19 והמאה ה-20. הוא סבור

Albert Einstein Square, Talbieh, Jerusalem 91040, P.O.B. 4040 Tel. 634231 .טל כיכר אלברט איינשטיין, טלביה, ירושלים 91040, ת"ד 4040

האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים
THE ISRAEL ACADEMY OF SCIENCES AND HUMANITIES

שחומר זה, ביחד עם הארכיון היהודי, יוכלו לתת אפשרויות למחקרים על התקופה המודרנית.

להצעתו של מר מ' מרגליות לבדוק את האפשרות להצלת ספרי התורה מהמאה ה-20 הנמצאים בספריה, הסביר פרופ' עובדיה ששוחח בענין עם ראש הקהילה ואפשר שבמרוצת הזמן יעלה בידו לשכנע את השלטונות. לפי שעה קיים חשש מתגובת השלטונות להוצאת ספרים מחוץ לגבולות מצרים וחייבים לטפל בנושא בזהירות מירבית.

לסיום הדיון הציע פרופ' יורטנר שמנהל המרכז, ביחד עם המנהלים לשעבר, יבדקו את הדרכים הרצויות לפתיחת הספריה - כל זאת תוך מתן הדעת לכל הנקודות שהועלו במהלך הדיון. באשר להמשכיות פרויקט הספריות, סמך ידיו על הצעת פרופ' אורבך ופרופ' וורבורג בדבר הקמת קרן קבועה מהמקורות שהוזכרו לעיל, וביקש ממנהל המרכז לתת דעתו על הדרכים לקידום הדברים ולהביא המלצותיו לאישור הנהלת המרכז.

3) <u>התקציב השוטף של המרכז</u>

פרופ' עובדיה עמד על העליות במחירים גם במצרים וציין שהדבר בא לידי ביטוי בעיקר בגידול בהוצאות הקשורות בשכר הדירה, שכר העובדים ובהוצאות השוטפות. הוא חזר והציע לבדוק את האפשרות להשגת פטור מתשלום המס על העברת כספים למצרים.

מר מרגליות ציין כי למעשה התקציב השוטף בסך $220,000 הנו תקציב של ד ריכה במקום ומאפשר פעילות בהיקף שהיה בתחילת דרכו של המרכז כאשר התקציב עמד על $200,000 בלבד.

המועצה אישרה את מסגרת התקציב והוחלט שלאחר סיכום בין מנהל המרכז, האקדמיה וות"ת, יגובש התקציב הסופי על פרטיו, באופן שישקף גם את ההתייקרויות כפי שצוינו לעיל. תקציב זה יובא לאישור יו"ר המועצה, ובמידת הצורך לאישור מועצת המרכז.

4) <u>ש ו נ ו ת</u>

אושרה הצעת פרופ' יורטנר להארכת מינויו של פרופ' עובדיה כמנהל המרכז עד סוף תשמ"ט או עד סוף פברואר 1990, תוך בדיקת הענין עם המנהל הבא.

Albert Einstein Square, Talbieh, Jerusalem 91040, P.O.B. 4040 Tel. 636211 .טל
כיכר אלברט איינשטיין, טלביה, ירושלים 91040, ת"ד 4040

האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים
THE ISRAEL ACADEMY OF SCIENCES AND HUMANITIES

סיכום ישיבת מועצת המרכז האקדמי בקהיר מיום 28.3.88

נכחו:

פרופ' י' יורטנר - יו"ר
פרופ' א"א אורבך - היו"ר היוצא
ד"ר מ' צדוק - מנהל האקדמיה
פרופ' א' עובדיה - מנהל המרכז
פרופ' מ' ארציאלי - משרד החוץ
פרופ' ג' ווירבורג - החברה המזרחית
פרופ' א' כהן - החברה המזרחית
מר ש' לנדאו - מנהל הוועדה לתכנון ולתקצוב
ד"ר ש' סנדלר - אוניברסיטת בר-אילן
פרופ' ד' צמח - אוניברסיטת חיפה
פרופ' ש' שמיר - אוניברסיטת תל-אביב
ד"ר מ' שמש - אוניברסיטת בן-גוריון
גב' ת' קרץ - מזכירת הוועדה לתכנון ולתקצוב
מר מ' מרגליות - חשב האקדמיה
גב' אביגיל חיעם - מזכירת האקדמיה

נעדרו:

פרופ' ב' לבציון - החברה המזרחית
פרופ' א' ליטאור - מכון ויצמן למדע
פרופ' צ' ציגלר - הטכניון
פרופ' א' קינן - האוניברסיטה העברית - בחו"ל
פרופ' א' רבינוביץ - אוניברסיטת תל-אביב
מר ג' זילכה - חשב ות"ת

Albert Einstein Square, Talbieh, Jerusalem 90140, P.O.B. 4040 Tel. 63620 .טל ,4040 ת"ד ,ירושלים 90140 ,טלביה, רחוב אלברט איינשטיין

היו"ר פתח את הישיבה בדברי תודה והערכה למנהל המרכז ולצוות עובדיו.

1) אישור סיכום ישיבת המועצה מיום 28.9.87

לסעיף 4 (עמ' 5) - שונות - תיקון סעיף 10 בתקנון:

הוחלט על הגדלה נוספת במספר נציגי האוניברסיטאות בהנהלת המרכז משניים לשלושה, ובכך יגיע מספר חברי ההנהלה לששה. תקנון המרכז יתוקן בהתאם.

סיכום ישיבת מועצת המרכז מיום 28.9.87 - אושר.

2. דו"ח מנהל המרכז (לתקופה יולי-דצמבר 1987)

לבקשת היו"ר התייחס פרופ' עובדיה בקצרה לנקודות העיקריות בדו"ח הכתוב לתקופה יולי-דצמבר 1987 שהופץ בין החברים לקראת הישיבה.

ראשית דברים הדגיש שעל-אף המצב הקשה המרכז המשיך לפעול בצורה תקינה ללא כל פגיעות בפעילות הסדירה. ההרצאות השבועיות והדיונים, שבהם לקחו חלק פעיל מבקרי המרכז, נמשכו כתיקונם. לאחרונה קיים סימפוזיון שבו הייתה השתתפות ערה של חוקרים ועתונאים שהציגו שאלות מעניינות ונוקבות. הוא המשיך בפגישותיו עם אישים מצריים בולטים.

הקונגרס לבריאות הנפש שהתקיים באוקטובר אשתקד, בהשתתפות מספר מדענים מישראל, היה מוצלח ביותר והוסיף מימד נוסף לפעילות המרכז.

ספריית המרכז, שבהקמתה החלו קודמיו, התרחבה וכוללת כיום כ-8,000 כרכים. עבודת קיטלוג הספרים וכתבי-העת נמשכת כסידרה.

הפעולות העיקריות של פרויקט בתי-הכנסת עומדות על סף סיום ולפי קצב העבודה יש לקוות שהספריה,שתכיל כ-8,300 כרכים, תיפתח בקרוב, ואזי ניתן יהיה להכנות מפירות הפרויקט. בהקשר לכך הביע תקוה שיימצאו המשאבים הדרושים להרחבת היריעה של פרויקט להקמת גרעין למוזיאון יהודי של תשמישי

האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים
THE ISRAEL ACADEMY OF SCIENCES AND HUMANITIES

קדושה שיהיה בו כדי לשמר את המורשת היהודית בקהיר לדורות הבאים. הוא הדגיש שספריית בית הכנסת אינה ספריה של המרכז אלא של הקהילה היהודית ושהמרכז ממלא רק תפקיד של יועץ אקדמי. מעבר למספר הכרכים הרב בספריה, שהוא נכס בפני עצמו, תהווה הספריה אחד הריכוזים הגדולים של אוספים של דפוסי מצרים, וסטודנטים מהארץ ומהעולם שירצו לעבוד על נושאים מצריים והיסטוריים יהיה להם בספריה נכס למחקרים.

בולטין מס' 9 שהופיע זה עתה, בתכנון ובעיצוב גראפי חדשים, כולל שיפוצים כפי שהוצעו. בבולטין מושקעת עבודה וכסף רב והוא משמש שופר חשוב ביותר וראוי שיקבל גם גוון אקדמי מדעי שניתן יהיה לציטוט.

לקראת סיום דבריו מסר כי בדעתו לנסות לקיים את ההרצאות, בשנה האקדמית הבאה המתחילה בנובמבר, אחת לשבועיים במקום אחת לשבוע על מנת להוריד את העומס הכרוך בארגון כל הרצאה. לדעתו תהיה לכך גם השלכה חיובית באשר להגדלת מספר המשתתפים והאפשרות להקדיש זמן לסגל האוניברסיטאי ולהתפנות גם לפעילויות מסוג אחר.

פרופ' ש' שמיר ופרופ' וורבורג שיתפו את חברי המועצה ברשמיהם מביקורם במרכז כלפני חודש ובכלל זה מחווית המפגש של שלושת המנהלים עם כל הפרפריה וההזדמנות לראות מקרוב שהמפעל אכן חי ומתפתח. חששותיהם שהם עלולים להיות למעמסה דווקא במצב הפוליטי הנוכחי נתבדו. התברר שפעילות המרכז היא בלתי תלויה במצב הפוליטי ושחוג המבקרים יודע להפריד יפה בין פוליטיקה לנושא המדע. ביקורם חל בתקופה שבה התקיים ביקור גדול מן הארץ כולל קבוצה מ"שרשים". ניתנו מספר הרצאות משמעותיות מבחינת היהדות והאיסלם ואלה היו אירועים מרגשים לשני הצדדים. בהמשך תיארו את הניצול היעיל והמבורך של חדרי המרכז שהתפנו עקב סגירת האכסניה בעטיין של בעיות בטחוניות.

פרופ' וורבורג עמד על החידושים הברוכים שחלו בבולטין וצדד בנסיון לקיים הרצאות דו-שבועיות כפי שהסביר זאת פרופ' עובדיה.

פרופ' שמש ברך על סיום פרויקט ספריית בית-הכנסת והציע להקדיש בולטין לתיאור הפרויקט, כולל תמונות, כדי להביא את דבר הספריה לידיעת הציבור הרחב. יהיה בכך גם כדי לרמוז עד כמה מהווה המרכז פינה טובה ליחסים בין שתי הארצות למרות כל הקשיים.

Albert Einstein Square, Talbieh, Jerusalem 91040, P.O.B. 4040 Tel. 63621 .טל
כיכר אלברט איינשטיין, טלביה, ירושלים 91040, ת.ד 4040

האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים
THE ISRAEL ACADEMY OF SCIENCES AND HUMANITIES

מר ארציאלי - הביע הערכה לעבודת המרכז, לעומדים בראשה ולאקדמיה. אשר לפרויקט הספריה - חייבים להתחשב ברגישות במצרים וכיצד הם רואים את המורשת היהודית של הקהילה שלמעשה אינה קיימת יותר. כל פרסום כלפי חוץ צריך להיעשות בהדגשה שזה מפעל של הקהילה, ויש לשקול היטב, לפחות במצב הנוכחי, אם אכן יש מקום מבחינה טקטית לצאת בפרסום שיהיה בו כדי להבליט את חלקו של המרכז בפרויקט.

אין ספק שבשנה האחרונה המרכז עבד בתנאים קשים במיוחד על רקע הנסיבות. לדעת משרד החוץ ראוי בימים אלה, כשהרגישות כלפי המרכז גדולה במיוחד, לנהוג במשנה זהירות בכל הקשור במתן פומביות לפעילות המרכז, וכל צעד ראוי שינקט בתיאום מלא עם השגרירות.

פרופ' אורבך סבור שבפתיחה החגיגית של הספריה יש מקום להדגיש כי הפרויקט הוא לזכר אותה קהילה מפוארת שאיננה קיימת יותר ושהמרכז למעשה סייע בהקמתו רק מבחינה מדעית. מתן פרסום יתר ראוי אולי להשהות לתקופה מתאימה יותר. אשר לדפוסים המצריים ספק לדעתו אם יהיו בספריה דברים שאינם נמצאים בספריה הלאומית או בספריות אחרות

גב' קרץ ביקשה לדעת אם הפגישות עם האישים במצרים, במיוחד עם הבולטים מבחינה פוליטית, היו ביוזמת מנהל המרכז או ההיפך ובאיזו מידה, אם בכלל, השלטונות המצריים רואים במרכז ערוץ להעברת שדרים שלהם, או שמא מפרידים הם בין הצד האקדמי והפוליטי.

פרופ' שמש התעניין בתוצאות הפגישות של מנהל המרכז עם אנשי האוניברסיטאות במצרים ואם נקבעו אתם דברים לגבי העתיד.

בהתייחסו להערות ולשאלות שהועלו פרופ' עובדיה חזר וחידד שהוא אינו מתערב ואף לא נוכח בעת העברת הספרים לספריה. הוא מקבל דיווח מלא מראש הקהילה על הספרים המועברים ופעולה זו מבוצעת בפיקוח מפקח העתיקות של שלטונות מצרים, המודעים לכך שמוערבות המרכז בפרויקט מוגבלת ליעוץ מדעי בלבד.

אשר להערות מר ארציאלי לגבי הימנעות מפרסום יתר על פרוייקט הספריה ופעילות המרכז, הדגיש שפרויקט הספריה אינו בגדר סוד והדברים גולשים לעתונות. בשלב זה אכן נשמרים הדברים על אש קטנה אבל היא תיגדל בעת פתיחת הספריה שכן לאירוע החגיגי יוזמנו אישים רבים ממצרים ומחוצה לה.

Albert Einstein Square, Talbieh, Jerusalem 91040, P.O.B. 4040 Tel. 634231 ביכר אלברט איינשטיין, טלביה, ירושלים 91040, ת"ד 4040 טל.

האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים
THE ISRAEL ACADEMY OF SCIENCES AND HUMANITIES

אולם יש לזכור, כפי שכבר נאמר, שפרויקט זה נעשה בפיקוח מלא של מפקח העתיקות. אשר למתן פומבי לפעילות המרכז גרס שהציבור הישראלי איננו יודע על הנעשה ורצוי שידע על כך גם אם בצורה מצומצמת.

לגבי שיתוף הפעולה עם השגריר - הדגיש שהשגריר מקבל ממנו דיווח שוטף על פעילות המרכז ובכלל זה על פגישותיו עם אישים מצריים. יחד עם זאת הוא שומר לעצמו את החופש האקדמי באשר לפגישותיו עם אישים מצריים שנעשה לפי שקוליו הוא

הפגישות עם האישים המצריים הם בדרך כלל לפי יוזמתו. אין הוא מצפה לפירות מידיים מפגישותיו עם אנשי האקדמיה ובוודאי לא בעיתוי זה. כל מגע מסוג זה מהווה לדעתו הזדמנות ליצירת קשרים בין האינטלקטואלים הישראלים והמצרים לטווח ארוך יותר. לעומת זאת פגישתו עם שני פיסיקאים הניבה פירות מידיים והביאה להזמנת פרופ' ליפקין.

פרופ' יורטנר הבליט שהמרכז הוא בראש ובראשונה מרכז אקדמי ולא תרבותי ובתור שכזה שומר וימשיך לשמור על פעילותו האקדמית ובכלל זה על תרומתו ליחסי חוץ של מדינת ישראל על בסיס פעולות אקדמיות, ולאקדמיה אימון מלא במנהל המרכז ובדרך פעילותו.

בהמשך דבריו ייחס חשיבות לקידום פרויקט המילגות לסטודנטים ישראליים שיעשו במרכז. שאלת הפרסום המוקדש לפרויקט הספריה הציע להשאיר לשיקולו של מנהל המרכז תוך התייחסות לדברים שנאמרו.

3. <u>אישור מאזן תשמ"ז ותקציב תשמ"ח</u>

החלטה: המועצה אישרה את מאזן רואה החשבון לשנת תשמ"ז.

בהתייחסו לתקציב תשמ"ח מר מרגליות הסביר שתקציב המרכז נקבע עוד לפני שש שנים בשיעור $200,000. רבע מסכום זה מיועד למשכורות, 1/3 לשכר דירה והיתר מיועד לפעולות השוטפות. $17,000 מהתקציב מוחזרים לממשלה בצורת מע"מ. על העברת הכספים למצרים. לאור ההתייקרויות ביקש הגדלה של 10% וזאת כדי לשמור על פעילות המרכז במתכונת העבר. רק לאחרונה קיבל אישור על כך ולא היה איפוא סיפק בידו להכין לדיון את התקציב לשנה השוטפת. למען הסדר הטוב הוא מקווה כי הדיון בתקציב תשמ"ט ייערך מראש ולא במרוצת שנת התקציב.

Albert Einstein Square, Talbieh, Jerusalem 91040, P.O.B. 4040 Tel. 63420 טל. כיכר אלברט איינשטיין, טלביה, ירושלים 91040, ת"ד 4040

האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים
THE ISRAEL ACADEMY OF SCIENCES AND HUMANITIES

ד"ר צדוק הציע שהנהלת המרכז תדון בתקציב קודם הדיון במועצה.

מר לנדאו הבטיח לבדוק אפשרות לפסור את המרכז מתשלום מע"מ.

היו"ר - נעל את הישיבה בדברי תודה וברכה למנהל המרכז ולכל השותפים במלאכה.

Albert Einstein Square, Talbieh, Jerusalem 91040, P.O.B. 4040 Tel. 636211 טל. כיכר אלברט איינשטיין, טלביה, ירושלים 91040, ת"ד 4040

מדא · מב

המרכז האקדמי הישראלי בקהיר

the israeli academic center in cairo המרכז האקדמי הישראלי בקהיר المركز الأكاديمي الإسرائيلي في القاهرة

the israel academy of sciences and humanities האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים الأكاديمية الاسرائيلية للعلوم والآداب
the israel oriental society החברה המזרחית הישראלית الجمعية الشرقية الاسرائيلية

פעילות המרכז האקדמי הישראלי בקהיר
דו"ח לתקופה יולי - דצמבר 1987

כללי

תקופה זו שהחלה בשקט יחסי נסתיימה בהפגנות אנטי-ישראליות באוניברסיטאות קהיר, בעקבות ההתרחשויות והאירועים בגדה המערבית וברצועת עזה, אשר העיבו על האווירה הכללית. על-אף זאת, הפעילות במרכז המשיכה כתקנה והשנה האקדמית החלה בסוף חודש אוקטובר במלוא היקפה: חוקרים וסטודנטים מצריים החלו לחזור למרכז ולשבת בין כתליו; עתונאים ישראליים, מצריים וזרים, כמו צוותי טלויזיה ממדינות שונות (גרמניה, שוויץ וצרפת) ביקרו במרכז לצורך סיקור מלאת עשור לביקור הנשיא סאדאת בישראל; במהלך תקופה זו התקיימו הרצאות וסמינריונים על נושאים שונים בהשתתפות חוקרים מישראל (להלן, סעיף 5), וביקרו במרכז אישים זרים, ישראליים וקבוצות תיירים מהארץ.

יש לציין, שהתקפות וההשמצות השגרתיות של עתוני האופוזיציה על המרכז האקדמי לא פסקו. גם הפעם הן הורגשו היטב, כמו זו שבעתון "אל-נור" מחודש דצמבר 1987, אך בתדירויות נמוכות יותר. אין להתעלם מן העובדה שהמרכז האקדמי בקהיר משמש עדיין, וכנראה ישמש גם בעתיד, מטרה נוחה להתקפותיהם של האופוזיציה ושל גורמים קיצוניים אחרים. הוא דוכה לכינוי של מרכז ריגול לכל דבר, ומנהלו הוא שליח "המוסד". נראה, שאיפוק, סבלנות וזהירות מחד, תגובות מבוקרות ושקולות בעתונות הישראלית ובאמצעי קומוניקציה אחרים מאידך, כל אלה עשויים להשפיע על המצב הקיים ולתת למתקיפים להבין שיש אמצעים וכלים נאותים נגד השמצותיהם והתקפותיהם הארסיות. הדבר עשוי לשנות את תדמיתו של המרכז ויאפשר שיפור ההבנה וההידברות עם אלה המבקרים בו ועם אלה הרוצים לבקר בו, אך

92 el-nil street, apt. 33, dokki, giza, egypt
tel: 3488995, 3496232

٩٢ شارع النيل، شقة ٣٣، الدقي، الجيزة
تلفون: ٣٤٩٦٢٣٢، ٣٤٨٨٩٩٥

רחוב אל-ניל 92, דירה 33, דאקי, גיזה, מצרים
טל 3488995, 3496232

נזהרים בגלל הנסיבות הקיימות והלחצים המופעלים עליהם מצד איגודי הרופאים, עורכי-הדין והאמנים במצרים.

1. פגישות עם אישים מצריים

בתקופה אליה מתייחס הדו"ח נערכו מספר פגישות עם אישים בתחום האקדמי.

בחודש אוקטובר נערכה פגישה, השלישית במספר, עם מר אחמד חמלי, מנהל התוכנית העברית בקול קהיר. השיחה נסובה על עניינים כלליים ועל האפשרות להפגש לעתים תכופות יותר עם אנשי התכנית העברית בשידורי קול קהיר, כדי להדק יותר את הקשרים בין המרכז לבין הכתבים שלה.

במסגרת קונגרס בינלאומי "לבריאות הנפש", שהתקיים בקהיר בחודש זה נערכו פגישות נוספות למטרות היכרות עם פרופסור גמאל אבו אל-עזיים, פסיכיאטר מצרי ידוע שנבחר לראש האגודה הבינלאומית של "בריאות הנפש", ועם פרופסור מוחמד גוהרי, סוציולוג-אנתרופולוג, המשמש עתה סגן רקטור וסגן נשיא של אוניברסיטת קהיר.

בחודש נובמבר נערכה פגישה עם ד"ר גאובאט גברא, מנהל המוזיאון הקופטי בקהיר. זו היתה פגישה לבבית ומסבירת פנים, שבה נדונה אפשרות הסיוע לחוקרים ישראליים המעוניינים לעבוד במסגרת מחקריהם בין כותלי המוזיאון.

בחודש זה נערכה פגישה, בקמפוס של אוניברסיטת קהיר, עם פרופסור חסניין רביע, סגן הדיקן של הפקולטה למדעי הרוח והאמנויות באוניברסיטה זו. הפגישה נתקיימה בנוכחות כמה סטודנטים מצריים הלומדים בפקולטה הנ"ל. פרופסור איברהים אחמד סאלם איש מדעי הרדיו קבל אותי בביתו בהליופוליס. בשיחה הועלתה האפשרות של שיתוף פעולה בין חוקרים מצריים וישראליים בתחום זה. פרופסור סאלם מקיים קשרים טובים עם ד"ר יוסף שפירא בישראל. הפגישה עם הפרופסורים לפיסיקה מוחמד אל-נאדי ועומר בדאוי, בקמפוס של אוניברסיטת קהיר (במחלקה לפיסיקה), הניבה פירות מידיים. בעקבות פגישה זו הוזמן פרופסור צבי ה. ליפקין, ממכון ווייצמן ברחובות, להרצות ולנהל סמינר בתחום התמחותו באוניברסיטת קהיר.

92 el-nil street, apt. 33, dokki, giza, egypt 92 شارع النيل، شقة 33، الدقي، الجيزة רחוב אל-ניל 92, דירה 33, דוקי, גיזה, מצרים
tel: 3488995, 3496232 تلفون: ٣٤٩٦٢٣٢، ٣٤٨٨٩٩٥ טל: 3488995, 3496232

בקמפוס של אוניברסיטת קהיר נערכו שתי פגישות נוספות. האחת עם פרופסור נאביל אל-חדידי, ראש המחלקה לבוטניקה ומנהל ההרבאריום, בעניין שתוף פעולה עם אנשי אקדמיה ישראליים עמם הוא עומד בקשר מכתבים ובחילופי מידע מדעי. כן הועלה הרעיון לקיים סימפוזיון מצומצם שבו יטלו חלק חוקרים ישראליים ומצריים במרכז האקדמי או בכל מקום אחר. נושא זה ונושאים אחרים נדונו בפגישה שניה עם פרופסור עבד אל-חמיד חורהש, דיקן הפקולטה למדעים, שהביע נכונות לסייע בבוא העת.

פגישה אחרת, שנערכה בחודש נובמבר, היתה עם ד"ר מוכתאר מ. סאטור, סגן מנהל המרכז למחקר חקלאי, שליד משרד החקלאות המצרי. בפגישה זו נדונו שני עניינים:

א. אפשרות קיום דיון או סימפוזיון בן יום או יומיים במרכז, בהשתתפות כעשרה חוקרים ישראליים ומצריים בתחומי החקלאות השונים. ד"ר סאטור גילה היענות וגישה חיובית לנושא. הדבר הובא לידיעתם של כמה פרופסורים מהפקולטה לחקלאות ברחובות, שהביעו נכונות להשתתף במפגש מסוג זה ולתרום מפרי מחקריהם ברגע שהעניין יהיה אקטואלי.

ב. מציאת מומחה או מומחים מצריים, בתחום ההדרים, שיוכלו לשתף פעולה מחקרית עם פרופסור אליעזר גולדשמידט מהפקולטה לחקלאות ברחובות. ההצעה נתקבלה בחיוב והובטח שיחפשו מועמדים מתאימים בשיתוף עם שר החקלאות, ד"ר יוסוף וואלי, ודר מוחמד סדוקי ממשרד החקלאות.

בנוסף לפגישות אלו בקרו במרכז בתקופה אליה מתייחס הדו"ח, העתונאי חוסיין חסנין מעתון "אואפד", מר יחיא עיסמאיל, מתרגם מצרי הנמצא עתה בקטאר, הקומפוזיטור והמוסיקאי הקופטי עדיד אל-שאואו, האב ג'ורג' קנאואתי, ראש המסדר הדומיניקאני בקהיר, ופרופסור מוחמד אל-חאוארי, מאוניברסיטת עין-שמס, השוהה עתה באלג'יר.

2. חוקרים וסופרים ישראליים במרכז

בתקופה אליה מתייחס הדו"ח בקרו במרכז 24 חוקרים וסופרים מישראל, ביניהם תלמידי תואר שלישי. חלק מהחוקרים בקרו ברחבי מצרים, לצורך עבודתם, ואחרים נטלו חלק פעיל בכנס בינלאומי שהתקיים בקהיר

92 el-nil street, apt. 33, dokki, giza, egypt
tel: 3488995, 3496232

٩٢ شارع النيل، شقة ٣٣، الدقي، الجيزة
تلفون: ٣٤٩٦٢٣٢، ٣٤٨٨٩٩٥

רחוב אל-ניל 92, דירה 33, דוקי, גיזה מצרים
טל. 3488995, 3496232

(להלן, סעיף 4). הם זכו להיענותם ותמיכתם של מנהלי המוסדות המצריים והמכונים הזרים במצרים, וכן של מארגני הכנס הבינלאומי ל"בריאות הנפש".

החוקרים באו מן המוסדות הבאים:

אוניברסיטת תל-אביב	6
אוניברסיטת באר-שבע	1
אוניברסיטת חיפה	4
האוניברסיטה העברית בירושלים	3
מוסד ון-ליר	1
מוסדות אחרים	8
סופרים	1

כל החוקרים מן המוסדות הנ"ל עוסקים בתחומים מדעיים שונים: מדעי-הרוח, אמנויות, מדעי החברה והרפואה. כן בקרה במרכז קבוצה של כ-30 מורים לערבית בבתי-ספר תיכוניים ברחבי הארץ בראשותו של מר שלמה אלון, מפקח ללימודי הערבית במשרד החינוך והתרבות.

3. חוקרים זרים במרכז

במהלך תקופה זו בקרו במרכז שני חוקרים זרים, שגילו עניין בפעילותו של המרכז: פרופסור א.ב. ברודי, מבכירי הפסכיאטרים בעולם והנשיא הראשון של האגודה הבינלאומית ל"בריאות הנפש", ועתה מזכירה הכללי; פרופסור פ. פ. וון-מורסל מהולנד, ארכיאולוג והסטוריון אמנות שקשריו עם ישראל אמיצים ומשמש פרופסור-אורח באוניברסיטה העברית בירושלים.

4. חוקרים ישראליים בכנס בינלאומי ל"בריאות הנפש" בקהיר

92 el-nil street, apt. 33, dokki, giza, egypt
tel: 3488995, 3496232

٩٢ شارع النيل، شقة ٣٣، الدقي، الجيزة
تلفون: ٣٤٩٦٢٣٢، ٣٤٨٨٩٩٥

רחוב אל-ניל 92, דירה 33, דוקי, גיזה, מצרים
טל. 3488995, 3496232

בחודש אוקטובר התקיים בקהיר כנס בינלאומי ל"בריאות הנפש", שבו נטלו חלק פעיל בהרצאות, בועדות ובדיונים ששה חוקרים מישראל:

ד"ר פיליס פלגי	- אוניברסיטת תל-אביב
ד"ר אריה שלוסברג	- מנהל בית-חולים "באר-יעקב"
ד"ר יהודית שטרן	- אוניברסיטת באר-שבע
פרופסור נח מילגרם	- אוניברסיטת תל-אביב
גב' חניתה רודני	- ראש האגודה ל"בריאות הנפש" בישראל
ד"ר עופרה איילון	- אוניברסיטת חיפה

החוקרים הנ"ל התארחו במרכז ורואיינו על-ידי איש קול קהיר בשפה העברית אשר הקליט רשמיהם מכנס זה.

5. הרצאות וסמינריונים

בתקופה זו התקיימו במרכז ההרצאות והסמינריונים הבאים:

16.11.87 - פרופ' צבי אנקורי - אוניברסיטת תל-אביב: "קראים וקראות במצרים - אלף שנות הסטוריה"

23.11.87 - ד"ר אברהם דוד - האוניברסיטה העברית בירושלים: "יהודי מצרים בסוף ימי הביניים"

30.11.87 - העתונאי ויקטור נחמיאס - רשות השידור: "החינוך הגבוה בישראל"

7.12.87 - מר שמעון לב-ארי - אוניברסיטת תל-אביב: "נקודות מפנה בתולדות הדרמה הישראלית המודרנית" (בלווי קטעי קריאה ומשחק מן המחזאות הישראלית)

14.12.87 - אדריכל דוד קאסוטו - ירושלים: "אדריכלות בתי-הכנסת בקהיר העתיקה" (בלווי שקופיות)

28.12.87 - מר ויקי אליאס - המכון למוסיקה ישראלית בת"א: "האילתור הקולי והכלי במוסיקה הערבית" (בלווי הדגמות)

92 el-nil street, apt. 33, dokki, giza, egypt 92 شارع النيل، شقة 33، الدقي، الجيزة רחוב אל-ניל 92, דירה 33, דוקי, גיזה, מצרים
tel: 3488995, 3496232 تلفون: ٣٤٩٦٢٣٢، ٣٤٨٨٩٩٥ טל: 3488995, 3496232

בנוסף להרצאות המשכנו לקיים, אחת לשבוע, על-פי בקשת הסטודנטים מפגש לא רשמי כדי לצפות בצוותא בסרטי וידיאו בעברית קלה ובסרטים ישראליים שבספרית המרכז. הדבר נעשה כבעבר כדי שהסטודנטים יתרגלו לשמוע את השפה העברית המדוברת.

6. מלגות לסטודנטים ישראליים

המרכז האקדמי הישראלי בקהיר ממשיך להעניק מלגות לסטודנטים ישראליים לתואר שני ושלישי, המעוניינים לבוא למצרים לצורך מחקרם. בתקופה אליה מתייחס הדו"ח הגיעו למרכז שני מלגאים בתחום המזרחנות.

7. ספריית המרכז

בתקופה אליה מתייחס הדו"ח נמשכה כבעבר הרחבת הספריה, תוך הזמנת ספרים וכתבי-עת מהארץ ומארצות אחרות. הספרים וכתבי-העת החדשים המגיעים למרכז הם בעקר בתחומים שבהם עוסקים החוקרים והסטודנטים המצריים. אלה מוזמנים הן ביוזמתנו והן ביוזמתם וכוללים נושאים שצויינו בדו"ח הקודם. כמו-כן ערכנו בדיקה יסודית של הספריה כדי לברר אם יש התאמה בין הקטלוג לבין הספרים. למרבה הצער, מסתבר שחסרים כ-40 ספר. חלק מן הספרים החסרים נרכש והחלק הנותר הוזמן.

משפחת עו"ד בולאד (Boulad) מקהיר תרמה לספריית המרכז 12 כרך של The Jewish Encyclopedia, מהדורת 1906. תרומה נוספת של כ-70 ספר נתקבלה ממרכז לשילוב מורשת יהדות המזרח במשרד החינוך והתרבות בירושלים.

אנו ממשיכים בקיטלוג ומיחשוב הספרים החדשים המגיעים לספריית המרכז יחד עם כתבי-העת והמאמרים שבהם. כבעבר ממשיך המרכז להענות לבקשות של חוקרים וסטודנטים מצריים בהזמנת ספרים עבורם. כמו-כן אנו נעזרים בשרותי צילום מישראל, בעקר ספרים ומאמרים שאינם מצויים בספריות במצרים, בנוסף לעבודות צילום המבוצעות במרכז בתדירות גבוהה.

92 el-nil street, apt. 33, dokki, giza, egypt
tel: 3488995, 3496232

٩٢ شارع النيل، شقة ٣٣، الدقي، الجيزة
تلفون: ٣٤٩٦٢٣٢، ٣٤٨٨٩٩٥

רחוב אל-ניל 92, דירה 33, דוקי, גיזה, מצרים
טל. 3488995, 3496232

8. פרוייקט ספריות בתי-הכנסת ותעוד מורשת יהדות קהיר

עבודת הקיטלוג והמיון נמשכה במרוצת תקופה זו במלוא הקצב בבית-הכנסת "חנו" בקהיר, בהנחיית ובהדרכת המרכז האקדמי.

בפרק זמן זה נסתיים השלב השני של העבודה והועברו למשכן הקבע של הספריה שבבית-הכנסת "שער שמים", ברחוב עדלי שבמרכז קהיר, כ-2500 כרך. בשלב השלישי והאחרון, שיבוצע בראשית 1988, יועברו עוד כ-2500 כרך למשכן החדש של הספריה; אלה נמצאים עתה בטיפול סופי של מיון וקיטלוג. לאחר השלמת השלב השלישי תחנך הספריה רשמית ותפתח לקהל החוקרים. מהלכים אלה יבוצעו בתאום עם הקהילה היהודית בקהיר.

ברצוני להביע את תודתי העמוקה לאישים שנענו לפנייתי וניאותו לסייע להמשך הפרוייקט: לד"ר ראובן הכט, מנהל ממגורות "דגון" בחיפה, לשרים מר יצחק מבון ומר זבולון המר ואפוטרופוס הכללי בירושלים.

9. פגישות עם חוקרים זרים

בתקופה הנדונה התקיימו מספר פגישות היכרות, לשם הידוק הקשרים, עם ראשי מכונים זרים הפועלים בקהיר: גב' Paule Poesner-Krieger - מנהלת המכון הצרפתי לארכיאולוגיה ולמודי-המזרח בקהיר, פרופסור M. Bietak - ראש המכון האוסטרי, פרופסור W. Kaiser - ראש המכון הגרמני לארכיאולוגיה, ד"ר G. Galtieri - ראש המכון האיטלקי.

בחודש דצמבר נתבקשתי להרצות על פעילות המרכז ומטרותיו לפני קבוצה של כ-40 איש, חברי האגודה American Professors for Peace.

10. בולטין

חוברת מס. 9 של הבולטין, בתיכנונה ובעיצובה הגראפי החדשים, נמצאת עתה בדפוס ותופיע בזמן הקרוב. בחוברת זו נוטלים חלק חוקרים ישראליים מאוניברסיטאות בארץ וחוקר מצרי. כלולים בה ששה מאמרים

92 el-nil street, apt. 33, dokki, giza, egypt
tel: 3486995, 3496232

٩٢ شارع النيل، شقة ٣٣، الدقي، الجيزة
تلفون: ٣٤٩٦٢٣٢، ٣٤٨٦٩٥

רחוב אל-ניל 92, דירה 33, דוקי, גיזה, מצרים
טל. 3486995, 3496232

בתחומים מדעיים שונים: בוטניקה, חקלאות, הסטוריה, בלשנות ומוסיקולוגיה. כמו-כן, מופיעה בה סקירה כללית, בשפה הערבית על החינוך הגבוה בישראל ומלים לזכרו, באנגלית ובערבית, של הסופר והמחזאי המצרי תאופיק אל-חכים. נקוה שבחוברות הבאות ישלו חלק חוקרים מצריים נוספים ובכך יתרמו להעמקת ההבנה והידידות בין החוגים האינטלקטואלים והאקדמיים בישראל ובמצרים.

פרופסור אשר עובדיה
מנהל המרכז האקדמי

קהיר, 31 בדצמבר 1987

92 el-nil street, apt. 33, dokki, giza, egypt
tel: 3488995, 3496232

٩٢ شارع النيل، شقة ٣٣، الدقي، الجيزة
تلفون: ٣٤٩٦٢٣٢، ٣٤٨٨٩٩٥

רחוב אל-ניל 92, דירה 33, דוקי, גיזה, מצרים
טל: 3488995, 3496232

מא"ם

המרכז האקדמי הישראלי בקהיר

the israeli academic center in cairo המרכז האקדמי הישראלי בקהיר المركز الأكاديمي الإسرائيلي في القاهرة

the israel academy of sciences and humanities האקדמיה הלאומית הישראלית للعلوم والآداب
the israel oriental society החברה המזרחית הישראלית الجمعية الشرقية الإسرائيلية

פעילות המרכז האקדמי הישראלי בקהיר
דו"ח לתקופה ינואר - יוני 1988

כללי

תקופה זו מתאפיינת בהמשך הפעילות האקדמית השוטפת והתקינה של המרכז, שתוארה בדו"ח לתקופה יולי-דצמבר 1987, על רקע האירועים הפוליטיים והאוירה הבלתי נוחה שנוצרה עקב כך. בפרק הזמן הנדון נסתיימה השנה האקדמית (בסוף חודש מרס ש.ז.) והתחלנו בהכנות לקראת ארגון השנה האקדמית הבאה, שתתחיל בחודש אוקטובר. בחודשים אפריל-יוני הואט מעט הזרם של באי המרכז בגלל חג הפסח, חודש הרמאדאן, חג עיד אל-פטר והבחינות באוניברסיטאות. במהלך תקופה זו התקיימו במרכז הרצאות וסמינריונים על נושאים שונים בהשתתפות חוקרים וסופרים מישראל (להלן, סעיף 4). כמו-כן ביקרו בו אישים זרים, ישראלים וקבוצות תיירים מהארץ. חוקרים וסטודנטים מצריים מאוניברסיטאות קהיר ומיניה ביקרו במרכז באופן סדיר לשם שימוש בספריה והשתתפות במפגשים השונים שהתקיימו בו.

1. פגישות עם אישים מצריים

בתקופה אליה מתייחס הדו"ח נערכו מספר פגישות עם אישים בתחום האקדמי.

בחודש ינואר נערכה פגישת הכרות עם פרופ' מ. אבול פתוח, נשיא האקדמיה הלאומית למדעים. בפגישה זו הועלתה האפשרות לקיים מפגשים משותפים, בין חוקרים ישראליים ומצריים, בתחומי מדע שונים. פרופ' אבול פתוח הביע נכונות לסייע בנדון. במהלך חודש זה ערכתי, יחד עם המשורר חיים גורי, ביקור במשרדי העתון "אל-אהרם", שם פגשנו באינטלקטואל הקופטי ד"ר לואיס אל-עאוואד שהיה בעבר מן העתונאים הבכירים של עתון זה; השיחה נסובה על עניינים שונים, בעקר בעלי אופי פוליטי, מפלגתי ודתי בתוך מצרים ומחוצה לה. הוא ציין, לשאלתי, שאין זה עיתוי מתאים כרגע להפגש עם ישראלים. כמו-כן, נשאלנו "למה האלימות הזאת בישראל", והתכוון לאירועים בגדה המערבית וברצועת עזה. במהלך חודש זה ביקר במרכז ד"ר אחמד מסירי, הקונסול הכללי של מצרים באילת. האיש דובר עברית רהוטה

92 el-nil street, apt. 33, dokki, giza, egypt
tel: 3488995, 3496232

٩٢ شارع النيل، شقة ٣٣، الدقي، الجيزة
تلفون: ٣٤٩٦٢٣٢، ٣٤٨٨٩٩٥

רחוב אל-נל 92, דירה 33, דוקי, גיזה, מצרים
טל. 3488995, 3496232

והוא התעניין מאד בספרית המרכז ובפעילות המתקיימת בו, והבטיח לשוב ולבקר בעת שהותו הבאה בקהיר. ביקור חשוב אחר היה בביתו של ד"ר חוסיין פאודי, אינטלקטואל מצרי רב-פעלים, בן 88, שביקר בארץ כמה פעמים. למרבה הצער, האיש חולה ותשוש, אך ביקור זה עודד אותו מאד. פגישה חשובה אחרת נערכה עם ד"ר מוחמד מוחסן, המנהל החדש של המוזיאון הלאומי בקהיר. בשיחה זו נדונה האפשרות לסייע לחוקרים ישראליים בעבודתם בהקשר לחומר המצוי במוזיאון ובמחסניו. ד"ר מוחסן, שגילה יחס ידידותי וחם, הבטיח שיעשה כמיטב יכולתו לסייע בנדון. ואכן, הבטחתו הוצאה אל הפועל עם פנייתי אליו בחודש מאי. הוא נאות לצלם עבור חוקרת ישראלית מהאוניברסיטה העברית בירושלים מספר פריטים ארכיאולוגיים המוצגים או המצויים במוזיאון. הדבר נעשה במהירות וללא קשיים. ברצוני לציין, שאני מקיים עם ד"ר מוחסן קשר טלפוני תדיר ונראה שיש ביחסים אלה משום פריצת דרך, תוך תקוה שהם יתפתחו ויתהדקו.

בחודש פברואר נערכה פגישה עם ד"ר בוטרוס בוטרוס-ג'אלי, שר המדינה המצרי במשרד החוץ. בפגישה זו נמסר לשר הדו"ח החצי-שנתי (בשפה הערבית) על פעילות המרכז האקדמי ותוכניותיו לעתיד. השיחה נסובה על המצב הפוליטי הנוכחי והשלכותיו על המרכז האקדמי הישראלי והקשרים האקדמיים-מדעיים ביו שתי הארצות. ד"ר ג'אלי העלה את הקשיים הנערמים עקב המצב הפוליטי הסבוך.

בנוסף לפגישות אלו בקרו במרכז, בחודשים אלה, ואחדים אף נוכחו בהרצאות ובמפגשים, מר מוחמד פאודי ומר מוחמד נאסר, עתונאים בכירים בשבועון המצרי "אוקטובר" (ביקורם הראשון במרכז), פרופ' זיין אל-עבדין מחמוד מאוניברסיטת קהיר, מר סמיר פאראחאת, סגן מנהל התוכנית העברית בקול קהיר, מר יחיא איסמעיל, מתרגם מצרי הנמצא עתה בקאטאר והמכין עבודת דוקטור על המחזאי חנוך לוין, ופרופ' עבד אל רחמן עוף מהפקולטה לתרגום באוניברסיטת קהיר (ביקורו הראשון במרכז). כמו-כן ביקר לעתים קרובות עתונאי אופוזיציה מ"אל-אאופד". ביקוריו של האחרון, הם לעניות דעתי מועילים וחשובים ומהווים השקעה לטווח ארוך. בשיחותי עמו נדונות בעיות אקטואליות ומידי פעם הוא מעלה את רצונו לבקר בישראל על-מנת להפגש באופן פרטי, ובלתי פורמלי, עם אנשי אקדמיה ואנשי ממסד פוליטי.

92 el-nil street, apt. 33, dokki, giza, egypt
tel: 3488995, 3496232

٩٢ شارع النيل، شقة ٣٣، الدقي، الجيزة
تلفون: ٣٤٩٦٢٣٢، ٣٤٨٨٩٩٥

רחוב אל-ניל 92, דירה 33, דוקי, גיזה, מצרים
טל. 3488995, 3496232

2. פגישות עם אישים זרים הפועלים במצרים

במהלך תקופה זו נערכו במרכז ומחוצה לו פגישות עם אישים זרים העוסקים בתחומים שונים, שגילו עניין בפעילותו של המרכז: ד"ר Thomas Von der Way חופר האתר Buto שבצפון-מערב הדלתא, מן המכון הגרמני לארכיאולוגיה בקהיר; ד"ר Manfred Bietak, ראש המכון האוסטרי בקהיר וחופר האתר החשוב Tell Dab'a שבצפון-מזרח הדלתא, לשניהם קשרים הדוקים עם חוקרים ישראליים מאוניברסיטאות שונות בארץ; ד"ר Keef Versteegh, מנהל המכון ההולנדי לארכיאולוגיה וללמודים ערביים בקהיר; מר Stuart Innes, נספח לענייני עתונות בשגרירות הבריטית (המפגש נערך במרכז ביוזמתו); מר Richard Undeland ורעייתו, הנספח לענייני תרבות בשגרירות ארה"ב; מר Hans Handelink ורעייתו מהולנד העוסקים בחקר אמנות הציור הבידנטי במצרים; אדריכל ד"ר Tadeusz Kowalski (מאוניברסיטת וורשא), תבר המכון הפולני בקהיר וחבר המשלחת הארכיאולוגית החופרת ב-Hermopolis Magna במצרים התיכונה; ד"ר Gerhard Fulda ורעייתו, יועץ ראשון בשגרירות גרמניה המערבית בקהיר; פרופ' Seiji Takai ומר Nao Endo משגרירות יפן במצרים.

3. חוקרים וסופרים ישראליים במרכז

בתקופה אליה מתייחס הדו"ח ביקרו במרכז חוקרים וסופרים מישראל, ביניהם תלמידי תואר שני ושלישי. החוקרים ביקרו בספריות, באתרים ומוזיאונים ברחבי מצרים, לצורך עבודתם ואף ערכו מפגשים עם עמיתים מצריים וזרים (בחלק ממפגשים אלה המרכז היה מעורב בהם ואף יזם וסייע). הם זכו להיענותם ותמיכתם של מנהלי המוסדות המצריים והמכונים הזרים במצרים. אחרים לקחו חלק פעיל בסמינריונים ובהרצאות של המרכז ואף נתפנו לסייר בקהיר וסביבותיה. החוקרים באו מן המוסדות הבאים:

אוניברסיטת תל אביב	-	15
אוניברסיטת באר-שבע	-	1
אוניברסיטת חיפה	-	3
האוניברסיטה העברית	-	4
אוניברסיטת בר-אילן	-	2
מכון ויצמן	-	1

92 el-nil street, apt. 33, dokki, giza, egypt
tel: 3488995, 3496232

٩٢ شارع النيل، شقة ٣٣، الدقي، الجيزة
تلفون: ٣٤٩٦٢٣٢، ٣٤٨٨٩٩٥

רחוב אל-ניל 92, דירה 33, דוקי, גיזה, מצרים
טל: 3488995, 3496232

מוסדות אחרים - 3
סופרים - 1

כל החוקרים מן המוסדות הנ"ל עוסקים בתחומים מדעיים שונים: מדעי-הרוח, מדעי החברה, אמנויות ומדעי הטבע.

4. הרצאות וסמינריונים

בתקופה זו התקיימו במרכז ההרצאות והסמינריונים הבאים:

11.1.88 - המשורר חיים גורי - "דורות בספרות העברית" (בעברית)

25.1.88 - פרופ' יונה גרינפלד - האוניברסיטה העברית בירושלים: "חיי היהודים בייב (אלפנטינה) לאור הפפירוסים" (באנגלית)

1.2.88 - ד"ר דוד בלוך וגב' אמיליי ברנדסן (מצו-סופרנו) - אוניברסיטת תל אביב: "השיר הישראלי מ-1936-1986" (הרצאה באנגלית בלווי הדגמות בזמרתה של הגב' ברנדסן)

8.2.88 - פרופ' יהודה פרידלנדר - אוניברסיטת בר-אילן: "דמות הדור בספרות העברית החדשה" (בעברית)

15.2.88 - ד"ר רפי ינקלביץ - אוניברסיטת בר-אילן: "היהודים במצרים בתקופה ההלניסטית והרומית" (בעברית)

22.2.88 - פרופ' אבי רביצקי וד"ר חננאל מאק - האוניברסיטה העברית בירושלים: "מקורות יניקה מוסלמיים אצל הוגי דעות יהודיים בימי הביניים" (בעברית)

24.2.88 - ד"ר חננאל מאק מר אברהם בורג ופרופ' אבי רביצקי - האוניברסיטה העברית בירושלים: "המשבר בזהות היהודית" (בעברית)

סמינר זה כלל שני ימי דיון בנוכחות כ-50 חוקרים וסטודנטים מאוניברסיטאות קהיר ונערך בהשתתפות אגודת "שורשים" ללימודים יהודיים (ירושלים)

92 el-nil street, apt. 33, dokki, giza, egypt
tel: 3488995, 3498232

٩٢ شارع النيل، شقة ٣٣، الدقي، الجيزة
تلفون: ٣٤٩٦٢٣٢، ٣٤٨٨٩٩٥

רחוב אל-ניל 92, דירה 33, דוקי, גיזה, מצרים
טל: 3488995, 3498232

29.2.88 - ד"ר שי בורשטיין - אוניברסיטת תל אביב: "המוסיקה הערבית והשפעתה על המוסיקה האירופית בימי הביניים" (באנגלית) ההרצאה ניתנה בלווי הדגמות בכלים מוסיקליים שונים, שקופיות וקלטות

21.3.88 - ד"ר ניקי שצ'ופק - אוניברסיטת חיפה: "ספרות החכמה המצרית וספרות החכמה המקראית" (בעברית)

30.3.88 - מר קיסר קבהא - רשות השידור: "מורשת הכפר הערבי בישראל" (בערבית)

בנוסף להרצאות המשכנו לקיים, אחת לשבוע, על-פי בקשת הסטודנטים, מפגש לא רשמי כדי לצפות בצוותא בסרטי וידיאו בעברית קלה ובסרטים ישראליים שבספרית המרכז (אגב, הכמות אינה מספיקה, ויש צורך דחוף להגדיל את המספר ובכך להעשיר את הספריה הזאת). הדבר נעשה כבעבר, כדי שהסטודנטים יתרגלו לשמוע את השפה העברית המדוברת וכדי להעשיר את אוצר המלים שלהם.

בשבוע השני של חודש ינואר ביקר במצרים פרופ' צבי ה. ליפקין, ממכון ווייצמן ברחובות. פרופ' ליפקין הוזמן על-ידי הפרופסורים לפיסיקה באוניברסיטת קהיר, M. Nadi ו-O. Badawi, להרצות ולנהל סמינריון במחלקתם בתחום התמחותו. המרכז האקדמי היה מעורב ישירות בביקורו זה של פרופ' ליפקין, באירגון ובבצוע התוכנית בקמפוס הקהירי. לשם כך נפגשתי פעמיים עם הפרופסורים הנ"ל ועמדתי אתם בקשר טלפוני תדיר (ראה דו"ח קודם, סעיף 1). החשיבות והמשמעות של ביקור מעין זה הן לא-ין ערוך, מאחר ומדובר באיש מדע ישראלי המפגין נוכחות בתוך קמפוס אוניברסיטאי ומתקבל בכבוד ובסבר פנים יפות. נקווה, שאירועים מסוג זה יישנו גם בעתיד, כי הם בודאי עשויים להדק את הקשרים ולחזק את ההבנה בין שתי הארצות.

בחודש פברואר נערך באורח נסיוני, ובפעם הראשונה בתולדות המרכז, מפגש של כ-50 סטודנטים מאוניברסיטאות קהיר, אל-אזהר (בנים ובנות) ועין שמס. במפגש זה שארך בשעתיים והתנהל בשפה העברית נדון הנושא "מהות הישיבה בעולם היהודי". יש לציין, שהיתה השתתפות ערה מאד של הסטודנטים

92 el-nil street, apt. 33, dokki, giza, egypt
tel: 3488995, 3496232

٩٢ شارع النيل، شقة ٣٣، الدقي، الجيزة
تلفون: ٣٤٩٦٢٣٢، ٣٤٨٨٩٩٥

רחוב אל-ניל 92, דירה 33, דוקי, גיזה, מצרים
טל. 3488995, 3496232

מן האוניברסיטאות הנ"ל. הדבר עורר עניין רב והם הביעו רצונם לחזור ולהפגש פעמים נוספות ואולי אף להפכו לאירוע של קבע במרכז, אחת לחודש.

5. מלגות לסטודנטים ישראליים

המרכז האקדמי הישראלי בקהיר ממשיך להעניק מלגות לסטודנטים ישראליים לתואר שני ושלישי, כדי לסייע להם לבוא למצרים להשלמת מחקרם. בתקופה אליה מתייחס הדו"ח הגיעו למרכז ששה מילגאים בתחום המזרחנות, הספרות הערבית והאמנויות.

6. ספריית המרכז

בתקופה הנדונה נמשכה כבעבר הרחבת הספריה והפעילות השוטפת של רישום, קיטלוג ומיחשוב הספרים והמאמרים החדשים.

בחודש מרס נתקבלו לספריית המרכז כ-200 ספר בתחום האגיפטולוגיה ולימודי ארץ-ישראל מעזבונו של פרופ' רפאל גבעון המנוח, מאוניברסיטת תל אביב, תרומת המשפחה בקבוץ משמר העמק. ברצוני להביע גם מעל דפי דו"ח זה, בשם המרכז האקדמי הישראלי בקהיר, את תודתי העמוקה למשפחת גבעון ולאלמנתו על תרומה זו.

כבעבר ממשיך המרכז להיענות לבקשות של חוקרים וסטודנטים מצריים בהזמנת ספרים עבורם מישראל. כמו-כן, אנו נעזרים בשרותי צילום מישראל, בעקר ספרים ומאמרים שאינם מצויים בספריות במצרים, בנוסף לעבודות צילום המבוצעות במרכז בתדירות גבוהה.

7. פרוייקט ספריות בתי-הכנסת ותעוד מורשת יהדות קהיר

עבודת הקיטלוג והמיון נמשכה במרוצת תקופה זו במלוא הקצב בבית-הכנסת "חנו" בקהיר, בהנחיית ובהדרכת המרכז האקדמי.

בפרק זמן זה הסתיים השלב השלישי והאחרון של העבודה והועברו למשכן הקבע של הספריה שבבית-הכנסת "שער שמים", ברחוב עדלי שבמרכז קהיר, 3685 כרך. עתה מכילה הספריה 8645 כרך, כשהם ממויינים, מקוטלגים ורשומים לפי מקצועותיהם: מקרא, משנה ותלמוד, מדרשים והלכה, קבלה וזוהר, ספרות מוסר, חסידות, פילוסופיה, ציונות, לשון וספרות עברית, הסטוריה, ארץ-ישראל, תפילות ומועדים, הגדות של פסח, ספרי לימוד, מדרשים על המקרא, דרשות ודרושים. עם סיום השלב השלישי החלנו במיחשוב

92 el-nil street, apt. 33, dokki, giza, egypt
tel: 3488995, 3496232

٩٢ شارع النيل، شقة ٣٣، الدقي، الجيزة
تلفون: ٣٤٩٦٢٣٢، ٣٤٨٨٩٩٥

רחוב אל-ניל 92, דירה 33, דוקי, גיזה, מצרים
טל. 3488995, 3496232

הספרים, פעולה המתבצעת בארץ על-ידי אדר ארנון, האיש שגם ביצע בנאמנות ובמסירות את העבודה בבית-הכנסת "חנן" וב-"שער השמים". בבית הכנסת "שער השמים" נבנו כוננויות נוספות ובהן תאי תצוגה על-מנת להציב בתוכם פריטים מוזיאוניים שונים, מאסופת הקהילה היהודית בקהיר, העשויים להוות את הגרעין למוזיאון יהודי. אנו מקווים שהספריה החדשה תחנך רשמית ותפתח לקהל החוקרים בחודש אוקטובר ש.ז., לאחר שיושלמו עוד מספר פרטים טכניים, בתאום עם הקהילה היהודית בקהיר. בד-בבד התחלנו לערוך בדיקת הספרים הבפולים הארוזים בארגזים בבית-הכנסת "חנן" ומספרם הוא למעלה מ-20.000 כרך.

8. בולטין

חוברת מס. 9 של הבולטין, בתיכנונה ובעיצובה הגראפי החדשים, ראתה אור בחודש פברואר. חוברת מס. 10 נמצאת עתה בדפוס ותופיע במהלך חודשי הקיץ. בחוברת זו נוטלים חלק חוקרים ישראליים מאוניברסיטאות בארץ ומוסדות אחרים. כלולים בה הפעם ששה מאמרים המתמקדים כלם בנושא מצרים בתחום אדריכלות בתי-הכנסת, חיי היהודים בעת העתיקה, בסוף ימי הביניים ובתקופה העות'מאנית וכן מאמר בשפה הערבית על אנשי רוח יהודיים במצרים בסוף המאה הי"ט והמאה הכ'. חוקרים בישראל ומחוצה לה מוזמנים בזה ליטול חלק בכתיבה ולתרום מפרי עטם לחוברות הבאות.

9. שונות

במהלך תקופה זו ביקרה במרכז האדריכלית הקנדית - היהודיה Phyllis Lambert האמורה לשמר את בית-הכנסת "אבן-עזרא" בקהיר העתיקה. היא בקשה לקבל הכוונה ביבליוגראפית על בתי-הכנסת ולהוועץ בעניין הבדיקות הארכיאולוגיות. למרבה הצער, פרויקט זה קופא על שמריו ולא נעשה דבר בשנתיים האחרונות, אך המרכז אינו צד בעניין. בעקבות ביקורה של גב' Lambert ביקר במרכז פעמיים אדריכל בלגי בשם Johan Bellaert, לחיפוש חומר כתוב על "אבן-עזרא" על-מנת להתחיל בעבודת השימור של בית-הכנסת. מאוחר יותר נפגשתי עמו בבית-הכנסת עצמו לשיחת עבודה וניתן לו ייעוץ ארכיאולוגי בדי לבדוק בעתיד את קדמותו של הבניין.

בתקופה הנדונה ביקרו במרכז העתונאים מר Claude Lorieux מ-Le Figaro לצורך כתבה על המרכז, ומר עמרם רבינוביץ מה-Jerusalem Post לשם

92 el-nil street, apt. 33, dokki, giza, egypt
tel: 3488995, 3496232

٩٢ شارع النيل، شقة ٣٣، الدقي، الجيزة
تلفون: ٣٤٩٦٢٣٢، ٣٤٨٨٩٩٥

רחוב אל-ניל 92, דירה 33, דוקי, גיזה, מצרים
טל: 3488995, 3496232

אותה מטרה. מר ישראל כהן, דובר משרד החינוך והתרבות, שביקר במרכז בחודש פברואר במסגרת הסמינריון המשותף עם אגודת "שורשים", כסה את האירוע בכתבות שפרסם ב"מעריב" וב"הארץ". בחודש מרס ערך צוות טלויזיה צרפתית מפריס, כתבה מצולמת על המרכז האקדמי. בחודש זה ביקרו במרכז שלושה סטודנטים למשפטים מאוניברסיטת תל אביב ועורכי עתון הסטודנטים "שורת הדין". מטרת ביקורם היתה, בין היתר, להיפגש עם אישים מצריים. המרכז סייע להם בעריכת מפגשים עם השופט העליון ד"ר סעיד עשמאווי, פרופ' עלי עבדל רחמן עטיה מאוניברסיטת עין שמס, העתונאי חוסיין סירגג מעתון "אוקטובר", וההסטוריון פרופ' עבדל עזיז רמאדאן, מן האינטלקטואלים הבולטים כיום במצרים.

קהיר, 1 ביולי 1988

פרופסור אשר עובדיה
מנהל המרכז האקדמי

92 el-nil street, apt. 33, dokki, giza, egypt
tel: 3488995, 3496232

٩٢ شارع النيل، شقة ٣٣، الدقي، الجيزة
تلفون: ٣٤٩٦٢٣٢، ٣٤٨٨٩٩٥

רח' אל-ניל 92, דירה 33, דוקי, גיזה, מצרים
טל' 3488995, 3496232

ד"ר אביגדור שחן
בית יהושע 40591
053-996-04 ☎

ירושלים
28.11.1988

אל

אחי יקר

אני מצרף לך העתק של
מכתב - בקשה מאתנו אליהם ומה-
אבקשך לבדוק אפשרויות
לסיוע כזה בקשה זו בתוקף
מה יעשה עמך

בברכה לקראת

אבי יקירך

904162

ד"ר אביגדור שחן

מושב בית - יהושע
053-699604

כג' תשרי, תשמ"ט
4 . 10 . 1988

לכבוד

מר יצחק נבון

סגן ראש הממשלה
ושר החינוך והתרבות

ירושלים

שלום רב !

הנדון : דו"ח על השתלמותי במצרים

נכבדי !

כהסטוריון העוסק בהסטוריה צבאית (מספרי כנפי הנצחון - לתולדות ח"א והמח"ל בהוצאת 'עם הספר' וחישול הכנפיים - בהוצאת " מערכות") שתי מטרות הצבתי לעצמי במסגרת השתלמותי הנמישה במצרים שכבוד השר הואיל להטיל עליה :

א. הכרת מצרים החדשה ובעיותיה החברתיות , הכלכליות נופה ומרחביה וכן שיפור השפה הערבית שהייתה שגורה בעבר בפי , היטיב .

ב. התחקות אחר האל " תחות " במקדשיה העתיקים של מצרים , כיוון שלדעתי היה לאל זה , תפקיד חשוב ואולי מכריע בשל " הערב הרב" שנטפל לעם ישראל בצאתו ממצרים ואף ליווה את עשרת השבטים בנדודיהם עד הגיעם למכסיקו הרחוקה , שם הנציחו שמו בעירם שהקימו לזכרו בסוף נדודיהם .

* * *

להשגת מטרות אלו סיירתי את מצרים באופן יסודי מעגיבה , טרסה - מטרוח ואל עלמיין שעל הגבול הלובי , הדלתה ובנותיה , העיר קהיר וסביבותיה ועד לוקסור , אסואן ואבו סימבל , הסמוכה לגבול הסודני .

בסיורי אלה , השתמשתי בתחבורה ציבורית - אוטובוסים רכבת ובמיוחד 'הערבית' , אלה הנדרים שנועדו להסיע שישה - שמונה נוסעים אך מסיעים למעלה מעשרים , בנסיעה אחת .

נסיעות אלו ניצלתי לקשירת שיחות עם הכפריים , פקידים ונוטרים ובכירים ופקידי ממשל בערים הקטנות ובמיוחד ניהלתי שיחות עם צעירים משכילים , בוגרי אוניברסיטאות ומכללות וצעירים קופשים משכילים ואנשי מסחר.

לאור כל אלה יש לציין את העובדות הבאות :

א. על מצרים עוברת התפתחות שלא ידעה כמותה מזה שנים רבות . התפתחות זו כוללת בעיקר בניית ערים חדשות ושיכונים , מיבני ציבור וסלילת כבישים .

כל אלה בעיקר בשלושה אזורים הסמוכים - לגבול הלובי , הגבול הסודני , ובסיני .

ב. הטעם הפשוט , "עמר" , (ובמידה רבה אנשי המסחר) מברך על השלום עם ישראל , ואחוז חרדה מהרעיון , של חידוש מלחמה מסיבה כלשהי .
מתוך כך , מובעת כמעט , שנאה גלויה ל"פלסטינים" המסכנים את השלום .

רב מזאת , מעולם לא שטעתי (כישראלי או כ" מרצה באוניברסיטה רוסנית בבוקרשט ") מפי המשוחחים איתי , עילה לחידוש המלחמה אפילו לא בשל הסתבכות אפשרית בשל מאבא או בשל סירובה של ישראל לפתור את בעיית הפלסטינים .

לעומת זאת , הובעה כמעט בכל שיחה בנושא ישראל - מצרים , השנאה הגלויה כלפי הפלסטינים .

באחד המקרים נמצאתי בתחנת אוטובוסים קטנה , בעיירה נידחת , באיזור הצפון , שם הזדהיתי כישראלי וניהלתי שיחה ערה עם כמה מקומיים על השלום , בתוך כך הודיע הדיון על תקיפת מטוסינו מחנה מחבלים בלבנון . הידיעה לא זו שלא עוררה תגובה נגעמת אלא אף זו , היא ויכתה את הפלסטינאים בכמה כינויי גנאי , ושמחה לאידם .

אצל " עמר" קיימת הערצה אמיתית כלפי ישראל ואכזבה מנוקשותו של הנשיא מובדק כלפי ישראל , שאלמלא זו לדעתם , יכלה ישראל לפתור חלק מבעיותיה ובמיוחד בתחום התקלאות , שהיגה בעייתה העיקרית של מצרים .

לא כן המשכילים , אשר בשיחותיהם , טוענים ל" פתרון עודק באיזור " שבלעדיו לא יכון השלום בין מצרים לישראל . אך גם אלה אינם מתעלמים מוכותה של ישראל להתקיים , וניכרת אצלם הערצה וקנאה כלפי ישראל על הצלחתה בעיקר בתחום המדעי הרואים בה " מעצמה מדעית " .

ג. באיבור המצרי קיימת אימה מוחשית מפני הילודה הגדולה ואכזבה מהממשלה שחסרת אונים להילחם בה . עם המצב הכלכלי ההולך ורע , מוחשים היטיב בציבור המצרי ההתמרמרות והזעם העצור כלפי הממשלה .

ד. חריפה במיוחד בעייתם של הצעירים במצרים, אשר למעשה בשל חוסר אפשרות להקים 'בית', עלה הגיל הממוצע של נישואיהם לשלושים וחמש.

רב מואת, אפילו גיל הנישואין של הבנות עלה מאותה סיבה, לשלושים.

ה. בעלי תואר ראשון נאלצים לחכות למישרה לא פחות מארבע שנים...

כל הצעירים שאיתם שוחחתי - ואלה רבים מאוד - הכריזו שבהזדמנותם הראשונה יהגרו, על מנת להשיג עבודה, לחסוך כסף, וישובו לארצם להקים 'בית'.

ו. הפקידות הממשלתית, דעתה, כלפי ישראל, כדעת הנשיא מובארק עכבית בתוקפניותה, אך ענייניית.

ז. הקופטים - אלה הפיעוט הגדול במצרים, הדבקים בדת הנוצרית ולמעשה, אבות הארץ הזאת, צעירים כמבוגרים, אינם בוטחים בממשל, ואפילו אינם חשים בטחון אישי לגופם ולרכושם. רבים איתם שוחחתי, נהגו להפנות ראשיהם לצדדים, אם אין מאזינים לדבריהם ובימי חג ומועד שלהם, שמתי לב, שבדרכם לכנסיותיהם, הלכו בקבוצות, ולא מן הנמנע שעשו זאת מפחד אישי לגופם.

ח. ראוי לציון! - במקומות נודחים כבערים רבים מהמשוחחים איתי, שאלו לשלום מר יצחק נבון, והתעניינו ב'נשיא שנאם בבניין המפלגה הסוציאליסטית'.

ההתעניינות בנשיא שהפר, מתוך רצון, ל'שר פשוט' מעורבת בסקרנות שאינה מובנת ל'עמרי' כפי שאינה נהירה למשכילים, שהקשו עלי בעניין זה. ורק תשובתי - שהנשיא לשעבר עשה זאת כדי לחגך, כשר חיבוך, את הדור הצעיר כדי להכינו לקראת שלום אמת, עם עם ששנים רבות שרר איתו איבה ומלחמות - נתקבלה על דעתם.

* * *

לסיכום: לפי הרוחות הפוליטיות, הנושבות במצרים כיום, מעוניין העם המצרי, בשלום עם ישראל, ובסיוטיו הגדולים איננו רואה עוד באופק מלחמה איתה.

הבעיות החברתיות, בעיקר של הצעירים שאינם רואים כל עתיד בארצם, הפיתות שהנשיא מובארק עושה בכל כוחו, שאינו מדביק את הערכים והנחשלות, בעיית הקופטים שאינם רואים עצמם שותפים מלאים בשלטון - גורמים לתסיסה ולנקודת רותחה חבויתית שלהערכתי תוצאותיה החמורות בפתח ולכל היותר בטווח שבין שלוש לחמש שנים.

מתוך כך , סביר להניח ש"סיבת הפלסטינאים" איננה נראית עוד מוצדקת , לעם המצרי ולא כל שכן לממשל שלו, שלא יעיז להסתכן בהרגזת ההמון בהסתכנות במלחמה שתוצאותיה חלוריות מראש .

לפיכך רשאית ישראל לנהוג באופן חופשי לעניינה ללא חשש מפני אינם ממשי משכנתה שתתומה איתה על חזנה שלום שלטובתה חיבת לשמור עליו מכל משמר .

בהוקרה !

ד"ר אביגדור שחן

904162

(להתכתבות מנישות במשרדי הממשלה)

מזכר

אל: רן לוין מנהל רבור לתאום מדיניות

מאת: אלי בן-גליל

התאריך: 30/10/88

תיק מס':

הנדון:

אירוע המשלחת המדינית

1) מצ"ב בהלן תמצית ידיעות שהתפרסמו בעתון AKHBAR Gaza Vol. 179 מחודש אוקטובר 1988.

2) בעתון בלשון התפרסמו דברי הפרובוקציה שנעשתה מלב

3) את המקור מסרתי לנב' השר דולב ז' 29/8/88

בברכה

אלי בן-גליל

30.10.88

העתק: קרמר, שאר אלמוף

רן לוין

6.2.83

מדינת ישראל

משרד החינוך והתרבות

סגן המנהל הכללי לאמרכלות

תאריך:

אחים יקרים.

אני חוזר ומברך אתכם בשם האוניברסיטה העברית והמשלחת שהדרכתם בסיורנו הלימודי.

שמחתי מאוד לחזור ולשמוע השנה כבשנה קודמת - [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ! [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] לשלום [illegible] [illegible]

אני [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

السيد احمد عثمان رئيس بعثة ...

اخواني الاعزاء

احييكم باسم وزارة التربية والتعليم واخواننا الاساتذة في الجامعة العبرية

ومن تعرفتم عليهم اثناء جولتنا العلمية الدراسية

سررنا جداً باستقبالكم هذا العام ايضاً كما تعودنا سابقاً في جمع عائلي

وذلك احتراماً ومحبة لجمهورية مصر العربية وللادارة المدنية ولكل ضابطاً جليلاً

التربية والتعليم والاخ ناحوم شتوبي ومرافقيم جلية

[illegible] لهذه المهمة الشاقة التي قمتم بها بنجاح على امكانات التوجيه وجهودكم

الجبارة بالتنسيق مع الجهات المختصة لتحقيق اداء النظام التام الذي ساعد في الامتحانات.

ان برنامج جولتكم العلمية واستغلال ساعات فراغكم كان محشوراً

وذلك ليتسنى لنا توطيد التقارب وتحية للسلام ولكل واحد منكم امنية ان

تكونوا سفراء لهذه الرغبة الصادقة المنبثقة من صميم قلوبنا

نامل ان تتحقق امنيتنا بتبادل البعثات العلمية والتربوية على كافة

المستويات وتتعرفوا عن قرب على الانجازات العلمية والتربوية في جامعة [illegible]

وان لهذا اللقاء الاخوي سيكون له استمرارية في الوقت القريب

لن اودعكم بل اقول لكم الى اللقاء في بعثات على احسن

واخيراً لدينا بعض الرسوم من قبل الاساتذة الى بعض الذين اصطحبهم

בית הגפן
מרכז ערבי יהודי לתרבות חברה ונוער
بيت الكرمة
المركز العربي اليهودي معهد ثقافي اجتماعي
Beit Hagefen
arab-jewish cultural community & youth centre

ביקור המשלחת המצרית ב"בית הגפן" בחיפה ביום 9.7.88

בדמה לי, ש"בית הגפן" הוא המרכז היחידי בעולם שמו מרכז ערבי-יהודי ולא

אהרון בר אליעזר - מתאם הפעולות בלשכת הסמנכ"ל:

ברוקיקוים ובשלום. אנו חלק מן העולם הזה ומן המזה"ת ובורעים תיפה מ

אתמול היתה לנו פגישה עם סגן רהמ"ש ושר החינוך והתרבות, מר נבון ובפגישה

זו סיפרנו לו כי נבקר ב"בית הגפן" בחיפה. הוא ברך על ביקור זה. החברים

הגיעו ממצרים לישראל כדי לפקח על בחינות הבגרות ברצועת עזה. ראינו לנכון

לבקר ב"בית הגפן", כדי שיראו במו עיניהם את הדו-קיום היהודי-ערבי במרכז

זה.

בשם משרד החינוך והתרבות ובשם האורחים אני מודה לכם על קבלת הפנים החמה

שאנו זוכים לה אצלכם.

אהרון זבידה - מפקח משרד החינוך וס/ יו"ר הנהלת בית הגפן:

ב"בית הגפן" משמש מרכז יהודי-ערבי ומקיים פעולות לימודיות, תרבותיות ובלתי

פורמליות למען קירוב לבבות, חיים בצוותא והבנה הדדית בין שני העמים

היהודי והערבי.

לפני כשנה היה לנו הכבוד לארח את שגריר מצרים בישראל מר מחמד בסיוני ואנו

מקיימים יחסים הדוקים עם שגרירות מצרים בישראל. לכן, אנו שמחים מאד לארח

היום את המשלחת המכובדת שהגיעה ממצרים. אני מאחל בשלום ובשלווה, למרות

בעיות ובקשיים לפני שני העמים. ראוי אנו נתעלמים מהם.

זכי כמאל - יו"ר הנהלת "בית הגפן"

בבית הגפן כעשרת אלפים חברים יהודים וערבים ואנו מקיימים פעולות תרבותיות,

כישראלים יש לנו יחסים הדוקים עם אנשים רבים במצרים וטבעי שבמיפגש כזה

אנו מרגישים כבחברת אחים. ההיכרות ביניכם היא באמצעות השפה, ההיסטוריה

והתרבות. חגגנו את שבוע התרבות והספר העברי ועלי לציין שאלפי חסתרים

שנמכרו בשבוע הזה הם מוזרות מצרית וניקנו במצרים. הסופרים הערבים

מקוריכם ויש את מבנים כלב העולם הערבי.

2, HAGEFEN ST. HAIFA. P.O.B. 9421. PHONE 525251-2 ISRAEL
רח' הגפן 2 חיפה. ת.ד 9421 טל' 525251-2
حيفا شارع هجيفن ٢ ص. ب ٩٤٢١ تلفون ٢ - ٥٢٥٢٥١

وداع ...

البعثة المصرية

وزير المعارف يستقبل رئيس واعضاء البعثة التعليمية المصرية

الاحتفال بوداع اعضاء بعثة التعليم المصرية

احتفلت مديرية التربية والتعليم بقطاع غزة بوداع وتكريم اعضاء البعثة التعليمية المصرية التي اشرفت على امتحانات الثانوية العامة والتجارية والازهرية والزراعية كما اعتادت في كل عام.

رئيس البعثة التعليمة المصرية مع وزير المعارف

وقد نظم الحفل في احد الفنادق الفخمة في مدينة اشكلون حيث حضر اعضاء البعثة التعليمية بكاملهم وعلى رأسهم الاستاذ احمد محمد عقل رئيس البعثة وهو من مواليد مدينة القاهرة سنة ١٩٢٨ ويشغل وظيفة المدير العام للادارة العامة للامتحانات بوزارة التربية والتعليم في مصر وحاصل على بكالوريوس في العلوم سنة ١٩٥٠ ثم دبلوم خاص في التربية سنة ١٩٥٩ وبعدها حصل على رسالة الماجستير في الكيمياء سنة ١٩٧٠، كما حضر الحفل حكام

نجاح سير الامتحانات.

ثم القى الاستاذ ناحوم شوقي ضابط ركن التربية والتعليم كلمة رحب بها باعضاء البعثة التعليمية وقال انني ارحب بكم اجمل ترحيب فاليوم انتهت اخر الامتحانات في الثانوية بكامل اقسامها لعام ٨٨ فالحمد لله الذي ساعد على انتهاء هذه الامتحانات بالشكل الطيب والذي تقدم له حوالي ٨٠٠٠ طالب وطالبة في ٣٢ لجنة في غزة ودير البلح وخانيونس ورفح.

لقد ساورتني الشكوك في سير الامتحانات بهذه الطريقة الطيبة الا انه بفضل الله والجهود الطيبة التي قامت بها الادارة المدنية واجهزة التعليم والاشراف الحكيم والتصرف العاقل لرجال البعثة كان له الاثر الكبير في سير الامتحانات بخير وسلام وانتظام، فاذا كان المطلوب من المربي شق الطريق في هذه الظروف اذاً فرسالة التعليم والتربية هي واحدة من انبل الرسالات وهذه هي رسالات رجال التعليم وقدرهم في كل زمان ومكان.

ثم قدم شكره لاعضاء البعثة الذين عملوا خلال ١٥ يوماً بعيدين عن اهلهم واولادهم في سبيل رسالة من اسمى الرسالات الانسانية.

انني اناشدكم بفتح باب الامل امام طلبة القطاع بزيادة القبول للطلبة حتى يكون امامهم لذة النجاح ومعناه... ثم قدم الهدايا الرمزية لأعضاء البعثة التعليمية..

وبعدها القى الاستاذ احمد عقل رئيس البعثة التعليمية المصرية كلمة في هذه المناسبة شكر فيها الادارة المدنية التي سهلت مهمة البعثة المصرية سواء من حيث الاشراف على سير الامتحانات او من حيث الاقامة في القطاع طيلة فترة عمل البعثة كما قدم شكره للجهاز التعليمي في القطاع حيث قال: انني اتقدم بشكري العميق لكل الذين ساهموا في نجاح سير الامتحانات والسير في التعليم خلال الظروف الغير عادية التي سادت قطاع غزة في الاشهر الماضية واخص بالذكر الادارة المدنية بالقطاع التي كان لحكمتها في معالجة الامور اثرها الفعال في المضي قدماً نحو انتهاء سنة دراسية بنجاح وبعد ان قدمت كل التسهيلات اللازمة للجهاز التعليمي كما اشكر مديرية التربية والتعليم التي استطاعت بحنكة رجالها من تخطي العقبات التي واجهتهم والتي يسرت لنا سبل الاشراف على سير الامتحانات..

لقد مرت الامتحانات بسلام وبهدوء ونظام ولم تسجل اية حالة من حالات الاخلال بالنظام العام وكان هذا بفضل رجال التربية والتعليم ابتداء من ضابط ركن التربية والتعليم ومدير عام التعليم مروراً بالموجه وبرئيس اللجنة والمراقب والملاحظ، لقد كان التعاون بين الجميع على أكمل وجه.

وفي ختام كلمته تمنى للجميع حياة طيبة وسنة دراسية قادمة هادئة منتظمة ثم القى ممثل وزارة التربية والتعليم كلمة قال فيها:

اخواني الاعزاء:

اعود واحييكم باسم وزارة التربية والتعليم واخواننا الاساتذة في الجامعة العبرية ومن تعرفتم عليهم اثناء جولتنا العلمية التربوية.

سررنا جداً باستقبالكم هذا العام ايضا كما تعودنا سابقا في جو عائلي وذلك احتراماً ومحبة لجمهورية مصر العربية وللادارة المدنية بقطاع غزة ولمكتب ضابط التربية والتعليم ان المهمة الشاقة التي قمتم بها باشرافكم على امتحانات شهادة اتمام الدراسة الثانوية بأقسامها وفروعها

وجهودكم الجبارة بالتنسيق مع الجهات المختصة أدت الى النظام التام الذي اتسم به جو الامتحانات.

إن برنامج جولتكم العلمية واستغلال ساعات فراغكم كان مكثفاً وذلك ليتسنى لنا توطيد التعارف ومحبة للسلام واحتراماً لكل واحد منكم آملين ان تكونوا سفراء لهذه الرغبة الصادقة المنبعثة من صميم قلوبنا... نأمل ان تتحقق امنياتنا بتبادل البعثات التعليمية والتربوية على كافة المستويات وتتعرفوا عن قريب على الانجازات العلمية والتربوية في كافة المجالات.

إن هذا اللقاء الاخوي سيكون له استمرارية في الوقت القريب، لن اودعكم بل اقول لكم الى اللقاء في بعثات علمية اخرى.

وكانت كلمة الختام لحاكم غزة الاداري حيث قدم اعتذاره لعدم حضور رئيس الادارة المدنية لحفل التوديع ثم قدم تحياته واطيب امنياته حيث قال اقدم التحيات لرئيس واعضاء بعثة الامتحانات المصرية التي انتهت من عملها اليوم واقدم شكري الجزيل على جهودهم المباركة خلال ايام وجودهم مما ادى الى نهاية ايجابية لنهاية السنة الدراسية الحالية والتي تمت من خلال الجهود المشتركة بينهم وبين ضابط ركن التربية والتعليم ومديرية التعليم حيث كانت نتيجة هذا العمل المشترك ان انتهت الامتحانات بصورة ايجابية، لقد بذلت الادارة المدنية جهودها الكبيرة في سبيل نجاح العام الدراسي، وقد اختتم الحاكم الاداري كلمته بشكره لرئيس واعضاء البعثة على جهودهم واخلاصهم للعمل المثمر. ثم تناول الجميع تناول العشاء احتفالا بهذه المناسبه.

فيديو وستيريو كاسيت

لبيع وتأجير جميع الأفلام العربية والأجنبية

تصوير الأفراح والمناسبات السعيدة بالفيديو

مع تحيات باسل ابراهيم أبو مرسة

غزة • شارع الوحدة • الرمال • قرب تقاطع الجلاء

باسل

٨٦٥٧٨٢

ד"ר אביגדור שחן

מושב בית - יהושע
053-699604

כג' תשרי, תשמ"ט
4 . 10 . 1988

מוגבל

לכבוד

מר יצחק נבון

סגן ראש הממשלה
ושר החינוך והתרבות

ירושלים

שלום רב !

הנדון : דו"ח על השתלמותי במצרים

נכבדי !

כהסטוריון העוסק בהסטוריה צבאית (מספרי כנפי הנצחון - לתולדות ח"א והטח"ל בהוצאת 'עם הספר' וחישול הכנפיים - בהוצאת ' מערכות') שתי מטרות הצבתי לעצמי במסגרת השתלמותי הגמישה במצרים שכבוד השר הואיל להמליץ עליה :

א. הכרת מצרים החדשה ובעיותיה החברתיות, הכלכליות, נופה ומרחביה וכן שיפור השפה הערבית שהייתה שגורה בעבר בפי, היטיב.

ב. התחקות אחר האל ' תחות ' במקדשיה העתיקים של מצרים, כיוון שלדעתי היה לאל זה, תפקיד חשוב ואולי מכריע בשל ' הערב הרב' שנטפל לעם ישראל בצאתו ממצרים ואף ליווה את עשרת השבטים בנדודיהם עד הגיעם למכסיקו הרחוקה, שם הנציחו שמו בעירם שהקימו לזכרו בסוף נדודיהם.

* * *

להשגת מטרות אלו סיירתי את מצרים באופן יסודי מגגיבה, מרסה - מטרוח ואל עלמיין שעל הגבול הלובי, הדלתה ובנותיה, העיר קהיר וסביבותיה ועד לוקסור, אסואן ואבו סימבל, הסמוכה לגבול הסודני.

בסיורי אלה, השתמשתי בתחבורה ציבורית - אוטובוסים רכבות ובקיוחד 'הערביות', אלה הטנדרים שנועדו להסיע שישה - שמונה נוסעים אך מסיעים למעלה מעשרים, בנסיעה אחת.

נסיעות אלו ניצלתי לקשירת שיחות עם הכפריים , פקידים זוטרים ובכירים ופקידי ממשל בערים הקטנות ובמיוחד ניהלתי שיחות עם צעירים משכילים , בוגרי אוניברסיטאות ומכללות וצעירים קופטים משכילים ואנשי מסחר.

לאור כל אלה יש לציין את העובדות הבאות :

א. על מצרים עוברת התפתחות שלא ידעה כמותה מזה שנים רבות . התפתחות זו כוללת בעיקר בניית ערים חדשות ושיכונים , מיבני ציבור וסלילת כבישים .

כל אלה בעיקר בשלושה אזורים הסמוכים - לגבול הלובי , הגבול הסודני , ובסיני .

ב. העם הפשוט , 'עמך' , (ובמידה רבה אנשי המסחר) מברך על השלום עם ישראל , ואחוז חרדה מהרעיון , של חידוש מלחמה מסיבה כלשהי .
מתוך כך , מובעת כמעט , שנאה גלויה ל'פלסטינים' המסכנים את השלום .

רב מזאת , מעולם לא שמעתי (כישראלי או כ' מרצה באוניברסיטה רומנית בבוקרשט ') מפי המשוחחים איתי , עילה לחידוש המלחמה אפילו לא בשל הסתבכות אפשרית בשל טאבא או בשל סירובה של ישראל לפתור את בעיית הפלסטינים .

לעומת זאת , הובעה כמעט בכל שיחה בנושא ישראל - מצרים , השנאה הגלויה כלפי הפלסטינים .

באחד הסקרים נמצאתי בתחנת אוטובוסים קטנה , בעיירה בידחת , באיזור הצפון , שם הזדהיתי כישראלי וניהלתי שיחה ערה עם כמה מקומיים על השלום , בתוך כך הגדיע הרדיו על תקיפת מטוסינו מחנה מחבלים בלבנון . הידיעה לא זו שלא עוררה תגובה בזעמת אלא אף זו , היא זיכתה את הפלסטינאים בכמה כינויי גנאי , ושמחה לאידם .

אצל ' עמך' קיימת הערצה אמיתית כלפי ישראל ואכזבה מנוקשותו של הנשיא מובדק כלפי ישראל , שאלמלא זו לדעתם , יכלה ישראל לפתור חלק מבעיותיה ובמיוחד בתחום החקלאות , שהינה בעייתה העיקרית של מצרים .

לא כן המשכילים , אשר בשיחותיהם , טוענים ל' פתרון צודק באיזור ' שבלעדיו לא יכון השלום בין מצרים לישראל , אך גם אלה אינם מתעלמים מזכותה של ישראל להתקיים , וניכרת אצלם הערצה וקנאה כלפי ישראל על הצלחתה בעיקר בתחום המדעי ורואים בה ' מעצמה מדעית ' .

ג. בציבור המצרי קיימת אימה מוחשית מפני הילודה הגדולה ואכזבה מהממשלה שחסרת אונים להילחם בה . עם המצב הכלכלי ההולך ורע , מוחשים היטיב בציבור המצרי ההתמרמרות והזעם העצור כלפי הממשלה .

ד. חריפה במיוחד בעייתם של הצעירים במצרים, אשר למעשה בשל חוסר אפשרות להקים 'בית', עלה הגיל הממוצע של נישואיהם לשלושים וחמש.

רב מזאת, אפילו גיל הנישואין של הבנות עלה מאותה סיבה, לשלושים.

ה. בעלי תואר ראשון נאלצים לחכות למישרה לא פחות מארבע שנים...

כל הצעירים שאיתם שוחחתי (ואלה רבים מאוד) הכריזו שבהזדמנותם הראשונה יהגרו, על מנת להשיג עבודה, לחסוך כסף, וישובו לארצם להקים 'בית'.

ו. הפקידות הממשלתית, דעתה, כלפי ישראל, כדעת הנשיא מובארק עקבית בתוקפניותה, אך ענייבית.

ז. הקופטים - אלה המיעוט הגדול במצרים, הדבקים בדת הנוצרית ולמעשה, אבות הארץ הזאת, צעירים כמבוגרים, אינם בוטחים בממשל, ואפילו אינם חשים בטחון אישי לגופם ולרכושם. רבים איתם שוחחתי, נהגו להפנות ראשיהם לצדדים, אם אין מאזינים לדבריהם וביטי חג ומועד שלהם, שמתי לב, שבדרכם לכנסיותיהם, הלכו בקבוצות, ולא מן הנמנע שעשו זאת מפחד אישי לגופם.

ח. ראוי לציון! - במקומות בידחים כבערים רבים מהמשוחחים איתי, שאלו לשלום מר יצחק נבון, והתענייבו ב'נשיא שנאם בבניין המפלגה הסוציאליסטית'.

ההתענייבות בנשיא שהפך, מתוך רצון, ל'שר פשוט' מעורבת בסקרנות שאינה מובנת ל'עמך' כפי שאינה נהירה למשכילים, שהקשו עלי בעניין זה. ורק תשובתי - שהנשיא לשעבר עשה זאת כדי לחנך, כשר חינוך, את הדור הצעיר כדי להכינו לקראת שלום אמת, עם עם ששנים רבות שררו איתו איבה ומלחמות - נתקבלה על דעתם.

* * *

לסיכום: לפי הרוחות הפוליטיות, הנושבות במצרים כיום, מעוניין העם המצרי, בשלום עם ישראל, ובסיוטיו הגדולים אינו רואה עוד באופק מלחמה איתה.

הבעיות החברתיות, בעיקר של הצעירים שאינם רואים כל עתיד בארצם, הפיתוח שהנשיא מובארק עושה בכל כוחו, שאינו מדביק את הצרכים והנחשלות, בעיית הקופטים שאינם רואים עצמם שותפים מלאים בשלטון - גורמים לתסיסה ולנקודת ריתחה חברתית שלהערכתי תוצאותיה החמורות בפתח ולכל היותר בטווח שבין שלוש לחמש שנים.

מתוך כך , סביר להניח ש'סיבת הפלסטינאים' איבה בראית עוד מוצדקת , לעם המצרי ולא כל שכן לממשל שלו , שלא יעיז להסתכן בהרגזת ההמון בהסתכנות במלחמה שתוצאותיה חזויות מראש .

לפיכך רשאית ישראל לנהוג באופן חופשי לעניינה ללא חשש מפני איום ממשי משכנתה שחתומה איתה על חוזה שלום שלטובתה חייבת לשמור עליו מכל משטר .

בהוקרה

ד"ר אביגדור - שחר

14.9.88

904162

לכבוד
מר מוחמד בסיוני
שגריר מצרים בישראל
רח' בזל 54
תל - אביב.

אדון נכבד,

מר [redacted] דייג תושב אילת נעצר עם סירתו בים אילת ע"י משטרת מצרים בעוון הסגת גבול.

מר [redacted] שוחרר עד למשפט לאחר מעצר של שבעה ימים. סירתו נשארה כערבון עד למשפטו.

מר [redacted] מטופל בשישה ילדים וזו פרנסתו היחידה.

עונה זו היא העונה החשובה ביותר לפרנסתו וכל יום אשר סירתו עצורה נגרם לו נזק שאינו הפיך.

מאחר והוא ממילא מובא למשפט ואם ימצא אשם הוא יתן הדין, לענ"ד דעתי אין הצדקה שייענש פעמיים. פעם לפני משפט ופעם לאחר המשפט.

אודה לך מאוד עבור טיפולך וסיועך הדחוף למטרה הומניטרית זו.

ב ב ר כ ה,

יצחק נבון

לשכת סר החינוך והתרבות

ב

לין לין

תודה.

ישראל

2/8/68

בית הגפן
מרכז ערבי יהודי
بيت الكرمة
المركز العربي اليهودي
Beit Hagefen
arab-jewish cultural centre

חיפה, 24.7.88
מספרנו: ה/1-6907

904169

לכבוד
מר יצחק נבון
שר החינוך והתרבות
ירושלים.

מר נבון הנכבד,

הנדון: ביקור המשלחת המצרית ב"בית הגפן"

ביום 9 ביולי 1988 ביקרה ב"בית הגפן" המשלחת המצרית בראשותו של ד"ר אחמד עקל, מנכ"ל משרד החינוך המצרי.

לאור חשיבותו של הביקור וההצהרות שהושמעו, אני מתכבד להעביר אליך את עיקרי הדברים שהושמעו בקבלת הפנים למשלחת המצרית וכן מספר תמונות מאירוע זה.

רצוי לשים לב במיוחד לדבריו של מנכ"ל משרד החינוך המצרי המדברים בעד עצמם.

נשמח מאד גם בעתיד לארח ב"בית הגפן" קבוצות נוספות ממצרים.

בברכה חמה,

אהרון זבידה
ס/יו"ר ההנהלה

העתקים:
ד"ר שמשון שושני - מנכ"ל משרד החינוך
מר רן לוין - ס/מנכ"ל " "
מר צבי ישראל - מנכ"ל בית הגפן
מר אהרון בר אליעזר - מתאם הפעולות בלשכת הסמנכ"ל.

רח' הגפן 2 חיפה. ת.ד 9421 טל 525251 2
2 HAGEFEN ST. HAIFA. P.O.B. 9421. PHONE 525251 2 ISRAEL
حيفا شارع هجيفن ٢ ص. ب ٩٤٢١ تلفون ٢ - ٥٢٥٢٥١

בית הגפן
מרכז ערבי יהודי
بيت الكرمة
المركز العربي اليهودي
Beit Hagefen
arab-jewish cultural centre

ביקור המשלחת המצרית ב"בית הגפן" בחיפה ביום 9.7.88

אהרון בר אליעזר - מתאם הפעולות בלשכת הסמנכ"ל:

אתמול היתה לנו פגישה עם סגן רהמ"ש ושר החינוך והתרבות, מר נבון ובפגישה זו סיפרנו לו כי נבקר ב"בית הגפן" בחיפה. הוא ברך על ביקור זה. החברים הגיעו ממצרים לישראל כדי לפקח על בחינות הבגרות ברצועת עזה. ראינו לנכון לבקר ב"בית הגפן", כדי שיראו במו עיניהם את הדו-קיום היהודי-ערבי במרכז זה.

בשם משרד החינוך והתרבות ובשם האורחים אני מודה לכם על קבלת הפנים החמה שאנו זוכים לה אצלכם.

אהרון זבידה - מפקח משרד החינוך וס/ יו"ר הנהלת בית הגפן:

"בית הגפן" משמש מרכז יהודי-ערבי ומקיים פעולות לימודיות, תרבותיות ובלתי פורמליות למען קירוב לבבות, חיים בצוותא והבנה הדדית בין שני העמים היהודי והערבי.

לפני כשנה היה לנו הכבוד לארח את שגריר מצרים בישראל מר מחמד בסיוני ואנו מקיימים יחסים הדוקים עם שגרירות מצרים בישראל. לכן, אנו שמחים מאד לארח היום את המשלחת המכובדת שהגיעה ממצרים.

זכי כמאל - יו"ר הנהלת "בית הגפן"

כישראלים יש לנו יחסים הדוקים עם אנשים רבים במצרים וטבעי שבמיפגש כזה אנו מרגישים כבחברת אחים. ההיכרות בינינו היא באמצעות השפה, ההיסטוריה והתרבות.

2 HAGEFEN ST. HAIFA. P.O.B. 9421, PHONE 525251-2 ISRAEL
חיפה שרוי הגפן 2 ת.ד. 9421 טל 525251-2
حيفا شارع هجيفن ٢ ص. ب ٩٤٢١ تلفون ٢ - ٥٢٥٢٥١

בית הגפן
מרכז ערבי יהודי
بيت الكرمة
المركز العربي اليهودي
Beit Hagefen
arab-jewish cultural centre

נדמה לי, ש"בית הגפן" הינו המרכז היחידי בעולם ששמו מרכז ערבי-יהודי ולא יהודי-ערבי. פירושו של זה הוא מתן ליהודים ולערבים אפשרות לחיות בדו-קיום ובשלום. אנו חלק מן העולם הזה ומן המזה"ת ויודעים היטב מה שקורה באיזורנו.

אנו חיים במדינת ישראל כחלק בלתי נפרד מהמדינה ואנו חשים בדמוקרטיה במובנה הרחב של המילה, אך עם זאת אנו שומרים על זהותנו כערבים השייכים לתרבות ולעם. עם זאת אין אנו מוותרים על היותנו ישראלים ואנו גאים בישראליותנו.

המשלחת הזו באה כדי שנאמר לה: אתם אחים לנו ועליכם גם להכיר אותנו מקרוב.

כאשר הנשיא סאדאת המנוח הגיע בזמנו לביקור בחיפה היתה לנו עימו פגישה ב"בית הגפן" ולא בכדי נבחר המרכז הזה. הופתענו מאד שרבים מן העיתונאים המצריים לא ידעו דבר על ערביי ישראל ועל ישראל בכלל, למרות שאנו ידענו הרבה מאד עליהם.

על משרד החינוך המצרי לעשות הכל כדי להכיר את ערביי ישראל ומדינת ישראל. עליהם לתת אפשרות לסופרים הערבים הישראלים להיקרא ע"י המוני המצרים. צריך לאמור את האמת שכאן בישראל חיים שני עמים בשלום ובשלווה, למרות בעיות שעומדות בפני שני העמים, ואין אנו מתעלמים מהן.

בבית הגפן כעשרת אלפים חברים יהודים וערבים ואנו מקיימים פעולות חברתיות, תרבותיות ופוליטיות.

ב-17.5.88 חגגנו את שבוע התרבות והספר הערבי ועלי לציין שאלפי הספרים שנמכרו בשבוע הזה היו מתוצרת מצרית וניקנו במצרים. הסופרים הערבים מעריכים מאד את מצרים כלב העולם הערבי.

רח' הגפן 2 חיפה. ת.ד 9421 טל 525251'2
2 HAGEFEN ST. HAIFA. P.O.B. 9421. PHONE 525251'2 ISRAEL
حيفا شارع هجيفن ٢ ص. ب ٩٤٢١ تلفون ٢ - ٥٢٥٢٥١

בית הגפן
بيت الكرمة
Beit Hagefen
מרכז ערבי יהודי
المركز العربي اليهودي
arab-jewish cultural centre

ד"ר אחמד מחמד עקל - מנכ"ל משרד החינוך המצרי:

ברצוני לציין מעט מהרגשותינו מאז היגענו לעזה. אנו כאן 10 ימים ולא ציפינו כלל לקבלת פנים כה חמה - ששיאה היה בביקור בעכו ובאמת הופתענו מקבלת הפנים החמה והמיוחדת בעכו. שם הרגשתי בין בני משפחתי, למרות הבדלי הדתות בעכו נראה לי כי חיים שם תוך ליכוד בשלום ובשלווה.
אנו סבורים גם ש"בית הגפן" עושה עבודה נפלאה בהגשמת השלום, אחוות אחים ואהבה. אני מקווה ומייחל שהביקורים ההדדיים בינינו ירבו ויהיו חילופי ביקורים, כדי שנכיר יותר אחד את השני ושיוגשם השלום המעשי והאמיתי.
יתר על כן, אני מייחל שיהיה שלום בין ישראל ויתר מדינות ערב. אני מקווה לבוא בשנה הבאה לכאן לא רק עם משלחת אחת, אלא עם כמה משלחות וכן שמשלחות ישראליות רבות תבקרנה אף הן במצרים.

אני מודה לכם מקרב לב על קבלת הפנים הזו.

שיח' מחמד בשיר אחמד - מרצה באוניברסיטת אל-אזהר:

המיפגש הזה בא לציין את עליונותו של הטוב על הרע. אנו מקווים שהשלום והשלווה ישררו על אדמת האלוהים. האמת, כפי שאמר ד"ר אחמד עקל, לא תארנו לעצמנו כלל ועיקר שניפגש כאן עם אחים שיתיחסו אלינו בחיבה כה רבה.

הובהר לנו שרצון העמים לשלום ושהשלום אכן ישרור באיזור ויוגשם במלואו.

כולם יודעים שמצרים ובעיקר אהבת מנהיגיה לשלום היא שנשאה את יוזמת השלום והראתה לכל העמים שרצוננו בשלום - שלום המתבסס על זכויות וצדק. אני בטוח שלאחר שראיתי את האנשים הטובים כאן ב"בית הגפן" ונפגשתי עם הנהלת "בית הגפן" וכן עם האנשים בעכו, כי אכן השלום ישרור באיזורנו.

אני מקווה ומייחל שהעם היהודי והעם הערבי יחיו בשלום כאחים.
אני שוב מודה לכם על קבלת הפנים החמה ומקווה שרוח זו של אחווה תימשך גם בעתיד.

2, HAGEFEN ST. HAIFA. P.O.B. 9421. PHONE 525251 2 ISRAEL
רח' הגפן 2 חיפה, ת.ד 9421 טל 525251 2
حيفا شارع هجيفن ٢ ص. ب ٩٤٢١ تلفون ٢ - ٥٢٥٢٥١

ראיון עם ד"ר אחמד עקל - מנכ"ל משרד החינוך המצרי שנעשה ע"י כתב "קול ישראל" בערבית שפיק מנסור":

ש. ספר לנו על התרשמויותיך מן הבחינות ברצועת עזה.

ת. מספר הנבחנים היה כ-8,000 ולא נעדרו אלא 100 תלמידים, המהווים כ-1.5%. הבחינות התקיימו כסידרן ובשקט מוחלט וזה הודות לעזרה שקיבלנו מאנשי משרד החינוך והמינהל האזרחי ברצועת עזה.

ש. האם אתה מרוצה מן הבחינות והאם אתה סבור שהן על רמה גבוהה?

ת. אני באתי לפקח על מהלך הבחינות בלבד ועלי לציין כי הן התנהלו כסידרן. באשר לתוצאות הרי הן תיוודענה רק אחרי תיקון הבחינות ופירסום התוצאות.

ש. האם האינתיפאדה לא השפיעה על מהלך הבחינות?

ת. אמרתי שהבחינות התקיימו כסידרן בגלל ההקלות שנעשו ע"י המינהל האזרחי ברצועת עזה. התלמידים הורשו להגיע למרכזי הבחינות למרות עוצר שהוטל בחלק מן האיזור.

ש. מהי ההתרשמות הכללית מן הביקור בישראל?

ת. האמת שהתקבלנו בחום רב ביותר שלא ציפינו לו. אנו מודים מאד לישראלים על קבלת הפנים החמה הזאת.

ש. האם אתה מקווה להידוק נוסף של היחסים בין ישראלים ומצרים?

ת. אני סבור שהיחסים יתהדקו יותר למרות שעכשיו הם מתקיימים אך באיטיות.

האורחים ממצרים צפו ב"בית הגפן" בהצגה "האיש שחשב לעצמו" (בערבית) וכן בלהקת "בית הגפן" היהודית-ערבית.

בתום ההופעות עלה ד"ר עקל לבמה ואמר:
אינני יודע כיצד להביע את רגשותי. כאשר ראיתי את ההצגה נהניתי מאד מן הרמה הגבוהה של השחקנים וכן ריקודי הלהקה היו ברמה גבוהה מאד. אנו מקווים שנוכל לראות את הלהקה הזו בקהיר וכן שלהקות מצריות יופיעו על במותיכם.
אני מודה לכם מאד.

אהרון בר אליעזר

אני רוצה גם להודות לכם בשם משרד החינוך ושר החינוך והתרבות על קבלת הפנים הנאה שנהגתם באורחים שלנו וגם שלכם.

(תירגם ושיכתב: אהרון זבידה).

בית הגפן
מרכז ערבי יהודי
بيت الكرمة
المركز العربي اليهودي
Beit Hagefen
arab-jewish cultural centre

חיפה, 24.7.88

מספרנו: ה/1-6907

904/62

לכבוד
מר יצחק נבון
שר החינוך והתרבות
ירושלים.

נתקבל
בלשכת מנכ"ל
28-07-1988

מר נבון הנכבד,

הנדון: ביקור המשלחת המצרית ב"בית הגפן"

ביום 9 ביולי 1988 ביקרה ב"בית הגפן" המשלחת המצרית בראשותו של ד"ר אחמד עקל, מנכ"ל משרד החינוך המצרי.

לאור חשיבותו של הביקור וההצהרות שהושמעו, אני מתכבד להעביר אליך את עיקרי הדברים שהושמעו בקבלת הפנים למשלחת המצרית וכן מספר תמונות מאירוע זה.

רצוי לשים לב במיוחד לדבריו של מנכ"ל משרד החינוך המצרי המדברים בעד עצמם.

נשמח מאד גם בעתיד לארח ב"בית הגפן" קבוצות נוספות ממצרים.

בברכה חמה,

אהרן זבידה
ס/יו"ר ההנהלה

העתקים:
ד"ר שמשון שושני - מנכ"ל משרד החינוך
מר רן לוין - ס/מנכ"ל " "
מר צבי ישראל - מנכ"ל בית הגפן
מר אהרון בר אליעזר - מתאם הפעולות בלשכת המנכ"ל.

רח' הגפן 2 חיפה. ת.ד 9421 טל 525251 2
2, HAGEFEN ST. HAIFA. P.O.B. 9421. PHONE 525251 2 ISRAEL
حيفا شارع هجيفن ٢ ص. ب ٩٤٢١ تلفون ٢ - ٥٢٥٢٥١

בית הגפן
מרכז ערבי יהודי לתרבות חברה ונוער
بيت الكرمة
المركز العربي اليهودي معهد ثقافي اجتماعي
Beit Hagefen
arab-jewish cultural community & youth centre

ביקור המשלחת המצרית ב"בית הגפן" בחיפה ביום 9.7.88

אהרון בר אליעזר - מתאם הפעולות בלשכת הסמנכ"ל:

אתמול היתה לנו פגישה עם סגן רהמ"ש ושר החינוך והתרבות, מר נבון ובפגישה זו סיפרנו לו כי נבקר ב"בית הגפן" בחיפה. הוא ברך על ביקור זה. החברים הגיעו ממצרים לישראל כדי לפקח על בחינות הבגרות ברצועת עזה. ראינו לנכון לבקר ב"בית הגפן", כדי שיראו במו עיניהם את הדו-קיום היהודי-ערבי במרכז זה.

בשם משרד החינוך והתרבות ובשם הארחים אני מודה לכם על קבלת הפנים החמה שאנו זוכים לה אצלכם.

אהרון זבידה - מפקח משרד החינוך וס/ יו"ר הנהלת בית הגפן:

"בית הגפן" משמש מרכז יהודי-ערבי ומקיים פעולות לימודיות, תרבותיות ובלתי פורמליות למען קירוב לבבות, חיים בצוותא והבנה הדדית בין שני העמים היהודי והערבי.

לפני כשנה היה לנו הכבוד לארח את שגריר מצרים בישראל מר מחמד בסיוני ואנו מקיימים יחסים הדוקים עם שגרירות מצרים בישראל. לכן, אנו שמחים מאד לארח היום את המשלחת המכובדת שהגיעה ממצרים.

זכי כמאל - יו"ר הנהלת "בית הגפן"

כישראלים יש לנו יחסים הדוקים עם אנשים רבים במצרים וטבעי שכמיפגש כזה אנו מרגישים כבחברת אחים. ההיכרות בינינו היא באמצעות השפה, ההיסטוריה והתרבות.

2 HAGEFEN ST. HAIFA P.O.B. 9421, PHONE 525251-2 ISRAEL
חיפה שרוע הגפן 2 ת.ד. 9421 טל' 525251-2
حيفا شارع هجفن ٢ ص.ب ٩٤٢١ تلفون ٢ - ٥٢٥٢٥١

בית הגפן
מרכז ערבי יהודי לתרבות חברה ונוער
بيت الكرمة
المركز العربي اليهودي معهد ثقافي اجتماعي
Beit Hagefen
arab-jewish cultural community & youth centre

נדמה לי, ש"בית הגפן" הינו המרכז היחידי בעולם ששמו מרכז ערבי-יהודי ולא יהודי-ערבי. פירושו של זה הוא מתן ליהודים ולערבים אפשרות לחיות בדו-קיום ובשלום. אנו חלק מן העולם הזה ומן המזה"ת ויודעים היטב מה שקורה באיזורנו.

אנו חיים במדינת ישראל כחלק בלתי נפרד מהמדינה ואנו חשים בדמוקרטיה במובנה הרחב של המילה, אך עם זאת אנו שומרים על זהותנו כערבים השייכים לתרבות ולעם. עם זאת אין אנו מוותרים על היותנו ישראלים ואנו גאים בישראליותנו.

המשלחת הזו באה כדי שנאמר לה: אתם אחים לנו ועליכם גם להכיר אותנו מקרוב.

כאשר הנשיא סאדאת המנוח הגיע בזמנו לביקור בחיפה היתה לנו עימו פגישה ב"בית הגפן" ולא בכדי נבחר המרכז הזה. הופתענו מאד שרבים מן העיתונאים המצריים לא ידעו דבר על ערביי ישראל ועל ישראל בכלל, למרות שאנו ידענו הרבה מאד עליהם.

על משרד החינוך המצרי לעשות הכל כדי להכיר את ערביי ישראל ומדינת ישראל. עליהם לתת אפשרות לסופרים הערבים הישראלים להיקרא ע"י המונ' המצרים. צריך לאמור את האמת שכאן בישראל חיים שני עמים בשלום ובשלווה, למרות בעיות שעומדות בפני שני העמים, ואין אנו מתעלמים מהן.

בבית הגפן כעשרת אלפים חברים יהודים וערבים ואנו מקיימים פעולות חברתיות, תרבותיות ופוליטיות.

ב-17.5.88 חגגנו את שבוע התרבות והספר הערבי ועלי לציין שאלפי הספרים שנמכרו בשבוע הזה היו מתוצרת מצרית וניקנו במצרים. הסופרים הערבים מעריכים מאד את מצרים כלב העולם הערבי.

2 HAGEFEN ST. HAIFA P.O.B. 9421 PHONE 525251-2 ISRAEL
חיפה שרוע הגפן 2 ת.ד. 9421 טל' 525251-2
حيفا شارع هجيفن ٢ ص.ب ٩٤٢١ تلفون ٢ - ٥٢٥٢٥١

בית הגפן
מרכז ערבי יהודי לתרבות חברה ונוער
بيت الكرمة
المركز العربي اليهودي معهد ثقافي اجتماعي
Beit Hagefen
arab-jewish cultural community & youth centre

ד"ר אחמד מחמד עקל - מנכ"ל משרד החינוך המצרי:

ברצוני לציין מעט מהרגשותינו מאז היגענו לעזה. אנו כאן 10 ימים ולא ציפינו כלל לקבלת פנים כה חמה - ששיאה היה בביקור בעכו ובאמת הופתענו מקבלת הפנים החמה והמיוחדת בעכו. שם הרגשתי בין בני משפחתי, למרות הבדלי הדתות בעכו נראה לי כי חיים שם תוך ליכוד בשלום ובשלווה.
אנו סבורים גם ש"בית הגפן" עושה עבודה נפלאה בהגשמת השלום, אחוות אחים ואהבה. אני מקווה ומייחל שהביקורים ההדדיים בינינו ירבו ויהיו חילופי ביקורים, כדי שנכיר יותר אחד את השני ושיוגשם השלום המעשי והאמיתי.
יתר על כן, אני מייחל שיהיה שלום בין ישראל ויתר מדינות ערב. אני מקווה לבוא בשנה הבאה לכאן לא רק עם משלחת אחת, אלא עם כמה משלחות וכן שמשלחות ישראליות רבות תבקרנה אף הן במצרים.

אני מודה לכם מקרב לב על קבלת הפנים הזו.

שיח' מחמד בשיר אחמד - מרצה באוניברסיטת אל-אזהר:

המיפגש הזה בא לציין את עליונותו של הטוב על הרע. אנו מקווים שהשלום והשלווה ישררו על אדמת האלוהים. האמת, כפי שאמר ד"ר אחמד עקל, לא תארנו לעצמנו כלל ועיקר שניפגש כאן עם אחים שיתיחסו אלינו בחיבה כה רבה.

הובהר לנו שרצון העמים לשלום ושהשלום אכן ישרור באיזור ויוגשם במלואו.

כולם יודעים שמצרים ובעיקר אהבת מנהיגיה לשלום היא שנשאה את יוזמת השלום והראתה לכל העמים שרצוננו בשלום - שלום המתבסס על זכויות וצדק. אני בטוח שלאחר שראיתי את האנשים הטובים כאן ב"בית הגפן" ונפגשתי עם הנהלת "בית הגפן" וכן עם האנשים בעכו, כי אכן השלום ישרור באיזורנו.

אני מקווה ומייחל שהעם היהודי והעם הערבי יחיו בשלום כאחים.
אני שוב מודה לכם על קבלת הפנים החמה ומקווה שרוח זו של אחווה תימשך גם היחיד.

2 HAGEFEN ST. HAIFA P.O.B. 9421, PHONE 525251-2 ISRAEL
רח' הגפן 2 חיפה, ת.ד. 9421 טל' 525251-2
حيفا شارع هجيفن ٢ ص.ب ٩٤٢١ تلفون ٢ - ٥٢٥٢٥١

בית הגפן
מרכז ערבי יהודי לתרבות חברה ונוער
بيت الكرمة
المركز العربي اليهودي معهد ثقافي اجتماعي
Beit Hagefen
arab-jewish cultural community & youth centre

ראיון עם ד"ר אחמד עקל - מנכ"ל משרד החינוך המצרי שנעשה ע"י כתב "קול ישראל" בערבית שפיק מנסור":

ש. ספר לנו על התרשמויותיך מן הבחינות ברצועת עזה.

ת. מספר הנבחנים היה כ-8,000 ולא נעדרו אלא 100 תלמידים, המהווים כ-1.5%. הבחינות התקיימו כסידרן ובשקט מוחלט וזה הודות לעזרה שקיבלנו מאנשי משרד החינוך והמינהל האזרחי ברצועת עזה.

ש. האם אתה מרוצה מן הבחינות והאם אתה סבור שהן על רמה גבוהה?

ת. אני באתי לפקח על מהלך הבחינות בלבד ועלי לציין כי הן התנהלו כסידרן. באשר לתוצאות הרי הן תיוודענה רק אחרי תיקון הבחינות ופירסום התוצאות.

ש. האם האינתיפאדה לא השפיעה על מהלך הבחינות?

ת. אמרתי שהבחינות התקיימו כסידרן בגלל ההקלות שנעשו ע"י המינהל האזרחי ברצועת עזה. התלמידים הורשו להגיע למרכזי הבחינות למרות עוצר שהוטל בחלק מן האיזור.

ש. מהי ההתרשמות הכללית מן הביקור בישראל?

ת. האמת שהתקבלנו בחום רב ביותר שלא ציפינו לו. אנו מודים מאד לישראלים על קבלת הפנים החמה הזאת.

ש. האם אתה מקווה להידוק נוסף של היחסים בין ישראלים ומצרים?

ת. אני סבור שהיחסים יתהדקו יותר למרות שעכשיו הם מתקיימים אך באיטיות.

2, HAGEFEN ST. HAIFA. P.O.B. 9421. PHONE 525251-2 ISRAEL
רח' הגפן 2 חיפה. ת.ד. 9421 טל' 525251-2
حيفا شارع هجيفن ٢ ص.ب ٩٤٢١ تلفون ٢ - ٥٢٥٢٥١

האורחים ממצרים צפו ב"בית הגפן" בהצגה "האיש שחשב לעצמו" (בערבית) וכן בלהקת "בית הגפן" היהודית-ערבית.

בתום ההופעות עלה ד"ר עקל לבמה ואמר:
אינני יודע כיצד להביע את רגשותי. כאשר ראיתי את ההצגה נהניתי מאד מן הרמה הגבוהה של השחקנים וכן ריקודי הלהקה היו ברמה גבוהה מאד. אנו מקווים שנוכל לראות את הלהקה הזו בקהיר וכן שלהקות מצריות יופיעו על במותיכם.
אני מודה לכם מאד.

אהרון בר אליעזר

אני רוצה גם להודות לכם בשם משרד החינוך ושר החינוך והתרבות על קבלת הפנים הנאה שנהגתם באורחים שלנו וגם שלכם.

(תירגם ושיכתב: אהרון זבידה).

מדינת ישראל

משרד החינוך והתרבות
סגן מנהל כללי בכיר לאמריקות

תאריך: כח' בתמוז תשמ"ח
13 ביולי 1988

90162

לכבוד
הנהלת בית הגפן
רח' הגפן
חיפה

נתקבל
בל. כט. ר.נכ"ל
15-07-1988

הנדון: אירוח המשלחת ממשרד החינוך המצרית

הננו מודים על האירוח וקבלת הפנים הנאה למשלחת העובדים הבכירים ממשרד החינוך במצרים.

ראש המשלחת ד"ר אחמד עקל מנכ"ל הבחינות הדגיש בכלי התקשורת כי:
" חברי המשלחת לא ציפו לקבלת פנים כה חמה - הצלחתם להראות לנו את האמת על מדינת ישראל"

תודתנו נתונה למפקח ממשרדנו מר אהרן זביידה על תרומתו הרבה בהצלחת ארגון המפגש בבית הגפן, והסיור בעיר עכו.

ב ב ר כ ה

רן לוין

העתקים: מר יצחק נבון, שר החינוך והתרבות
ד"ר ש. שושני, מנכ"ל משרד החינוך והתרבות
ראש המינהל האזרחי באזה"ע
מר א.בר-אליעזר, מתאם פעולות, כאן
נ. שוקי, קמ"ט חינוך באזה"ע
מר אהרן זביידה, מפקח

ירושלים • רחוב שבטי ישראל 34 • ת.ד. 292 • מיקוד 91911 • טל. 27 82 39

מדינת ישראל

משרד החינוך והתרבות

המחלקה לארגון מוסדות חינוך

ירושלים, כ"ב בתמוז תשמ"ח
7 ביולי 1988

90462

אל הגב' שרה טבקמן, אגף הכספים

שלום וברכה,

הנידון: <u>תשלום השתתפותנו בשעורי השלמה במקצועות העבריים לילדי שליחים ישראליים בקהיר - תשמ"ח</u>
מכתבנו מ-3.5.88

בהמשך לשיחתו של מר בני קרן, הננו להודיעך כי החומר נשלח אלינו מביה"ס בקהיר במכתבם רק ב-6.3.88.

הוראת התשלום נתנה על-ידינו אמנם ב-3.5.88 כחודשיים לאחר קבלת החומר, עקב ברורים שקיימנו עם ביה"ס באמצעות משרד החוץ.

לאור האמור לעיל, נבקשך להורות על התשלום החל מ-10.9.87.

ב ב ר כ ה,
חתום: לבנה אברמוביץ
לבנה אברמוביץ
מנהלת המחלקה לאמח"י

העתק: מר בני קרן, ס/מנהל המחלקה
הגב' אהובה ניסני, אגף הכספים

בק-44

מדינת ישראל

משרד החינוך והתרבות

לשכת סגן המנהל הכללי לאוטרכלות

תאריך: 17/7/1

מספר: 904162

לאיציק בן

יום ג

תגובות המורים והביקורת של המשלחת ממדינות ע"י לשכת השר"ל במשרד החינוך

יום ג 17/7/1:

- קבלת פנים אצל שר החינוך בהשתתפות חברי המשלחת, ובעיקר המעניין בהשתתפות חברה ובעיקר המדרכן לחינוך, אמה ולשכתו: בילוי בפטרה, הסדרת המשלחת בירושלים.
- מתפלש עם מקבל בעמה לחינוך פיה בעד קליין ומרגשת מהמאמץ לחינוך, אמה ולשכתו. פיה מ. מרגלין, פיה ש. ומרדכי.
- סיור בירושלים.

יום ד 18/7/2:

- קבלת פנים עם בית ספר ערבי, סיור בעיר העתיקה, שוק ומ. - מתפלש עם השלום מלא גבירון -
- מתפלש עם בית ספר ערבי חילוני (?) בית לחם.
- סיור בקיבוצים.

לשבוע הבא:

סיור בבקעה

ארוחת בוקר בירושלים.

ירושלים • רחוב שבטי ישראל 34 • ת.ד. 292 • מיקוד 91911 • טל. 278239

904162

עִוּוּן אוֹת (הַפְּקוּדוֹת, הַחוּקִים) וּפָגְעוּ בְּתוֹשָׁבִים עַרְבִים.

מִשְׁלַחַת שֶׁל מִשְׂרַד הַחִינּוּךְ הַמִּצְרִי בִּיקְּרָה בְּיִשְׂרָאֵל

מִשְׁלַחַת שֶׁל מִשְׂרַד הַחִינּוּךְ שֶׁל מִצְרַיִם בִּיקְּרָה בַּיָּמִים הָאַחֲרוֹנִים בְּיִשְׂרָאֵל. הַמִּשְׁלַחַת בָּאָה לְחֶבֶל עַזָּה, לִרְאוֹת מִקָּרוֹב אֶת בְּחִינוֹת־הַבַּגְרוּת שֶׁל הַתַּלְמִידִים. חַבְרֵי הַמִּשְׁלַחַת בִּיקְּרוּ גַּם בָּאוּנִיבֶרְסִיטָה הָעִבְרִית בְּהַר־הַצּוֹפִים, וְנִפְגְּשׁוּ עִם אַנְשֵׁי חִינּוּךְ מִבֵּית־הַסֵּפֶר לְחִינּוּךְ שֶׁל הָאוּנִיבֶרְסִיטָה.

חַבְרֵי מִשְׁלַחַת מִשְׂרַד הַחִינּוּךְ הַמִּצְרִי בְּבִיקּוּר בָּאוּנִיבֶרְסִיטָה הָעִבְרִית עַל הַר־הַצּוֹפִים

"אֶגֶד" רוֹצֶה לְפַטֵּר אֶלֶף עוֹבְדִים

על הר הצופים

משלחת המחנכים ממצרים בסיור בקאמפוס האוניברסיטה העברית על הר הצופים בירושלים. (צילום: יצחק הררי)

משלחת ממשרד החינוך המצרי ביקרה באוניברסיטה בירושלים

מאת יהודה לוי, סופר „הארץ" בירושלים

משלחת של משרד החינוך המצרי ביקרה ביום ו' בקמפוס האוניברסיטה העברית בהר הצופים. המשלחת, בראשות מנכ"ל המחלקות במשרד החינוך, אחמד מוחמד עקל, שהגיע לארץ לטקס ביצוי מתנות לחינות הבגרות ברצועת עזה.

חברי המשלחת קלוזו על ידי נציגי משרד החינוך של ישראל והמנהל האזרחי נפגשו באוניברסיטה עם מנהל בינלאומי לחינוך פרופ' זאב קליין, ראש החוג לחינוך פרופ' רן עינבר, פרופ' שמואל מורה ופרופ' מנחם מילסון מהמכון ללימודי אסיה ואפריקה.

פרופ' מורה מסר לעקל מכתב אישי לשר החינוך של מצרים שבו הוא מציע לקיים ביקורים משותפים בין חוקרים מישראל וממצרים. הוא הציע שחוקרים ממצרים המתמחים בשפה וספרות עברית יבואו להשתלם בישראל ולהיפך. אנשי האוניברסיטה הציע לאזרחים ממצרים שי מסרון ספרו של פרופ' יוסף קלאוזנר „קיצור תולדות הספרות העברית" בתרגום לערבית שהוא ספר חובה במחלקה לספרות עברית באוניברסיטת עין שמס.

3/7/88 „הארץ"

מחנכים ממצרים פיקחו על בחינות הבגרות ברצועה ושיבחו את ישראל

חברי המשלחת המצרית עם פרופ' מילסון, בהר הצופים. (צילום: סיטוף 180)

יצחק שוחר

„רמת פסגה" של מנהלי המחלקות לבחינות במשרדי החינוך של ישראל ומצרים, נערכה ביום שישי בלשכת שר החינוך, יצחק נבון, בירושלים. השר קיבל משלחת רשמית של מחנכים ופקידים בכירים ממצרים שבאו לישראל כדי לפקח על בחינות הבגרות המצריות המתקיימות בימים אלה ברצועת עזה. ראש המשלחת המצרית ומנהל המו"ל לבחינות במשרד החינוך המצרי, מוחמד עקל, שיבח את השר על החלטתו להגביר את הוצאת לימוד השפה הערבית בבתי"ס היהודיים בישראל.

ראש המשלחת המצרית מסר לשר נבון, כי במצרים נבדקים עתה מקרים כל מסרי הלימוד, כדי למחוק מהם כל ביטוי של עוינות ושנאה בין עמים ויהודים, ולהבליט נושאים המקרבים בין שני העמים. עקל מצא, כי הבחינות כתבל עזה נערכו בצורה תקינה ומסביעה רצון, ללא תקלות, ושיבח את ישראל על כך.

לאחר הפגישה בבוקר עם השר נבון, ביקרו האורחים ממצרים באוניברסיטה העברית בהר הצופים. הם נפגשו עם מנהל בית הספר לחינוך באוניברסיטה העברית פרופ' זאב קליין, ראש החוג לחינוך פרופ' רני עינבר, עם פרופ' מנחם מילסון ופרופ' שמואל מורה מהמכון ללימודי אסיה ואפריקה באוניברסיטה. האורחים ממצרים שמעו על פעולות האוניברסיטה העברית בתחומי החינוך בישראל וכן על תכניות השתלמות המורים מתבצעים הנערכת באוניברסיטה בירושלים.

פרופ' שמואל מורה, מן המכון ללימודי אסיה ואפריקה באוניברסיטה העברית, מסר ביום ו' לידי מוחמד עקל, מכתב אישי לשר החינוך וקידמות המצרי, בו הוא מזמין משלחת מצרית, שתבקר ירבו בירושלים על מצב המחקר והדרשה הספה העברית וספרותה במצרים. במקביל הציע פרופ' מורה, כי ישראלים יזמנו לאוניברסיטאות מצריות כדי להרצות על המחקר והוראת הספה הערבית וספרותה בישראל. כן הציע פרופ' מורה במכתבו לשר המצרי, לתת הסכמתו לעריכת קונגרסים מדעיים משותפים לישראל ולמצרים.

ביום מרצים מלומדים ישראליים רק במרכז האקדמי הישראלי בקהיר, אך לא במוסדות מחקר וחדרי אקדמיים מצריים.

3/7/88 מעריב

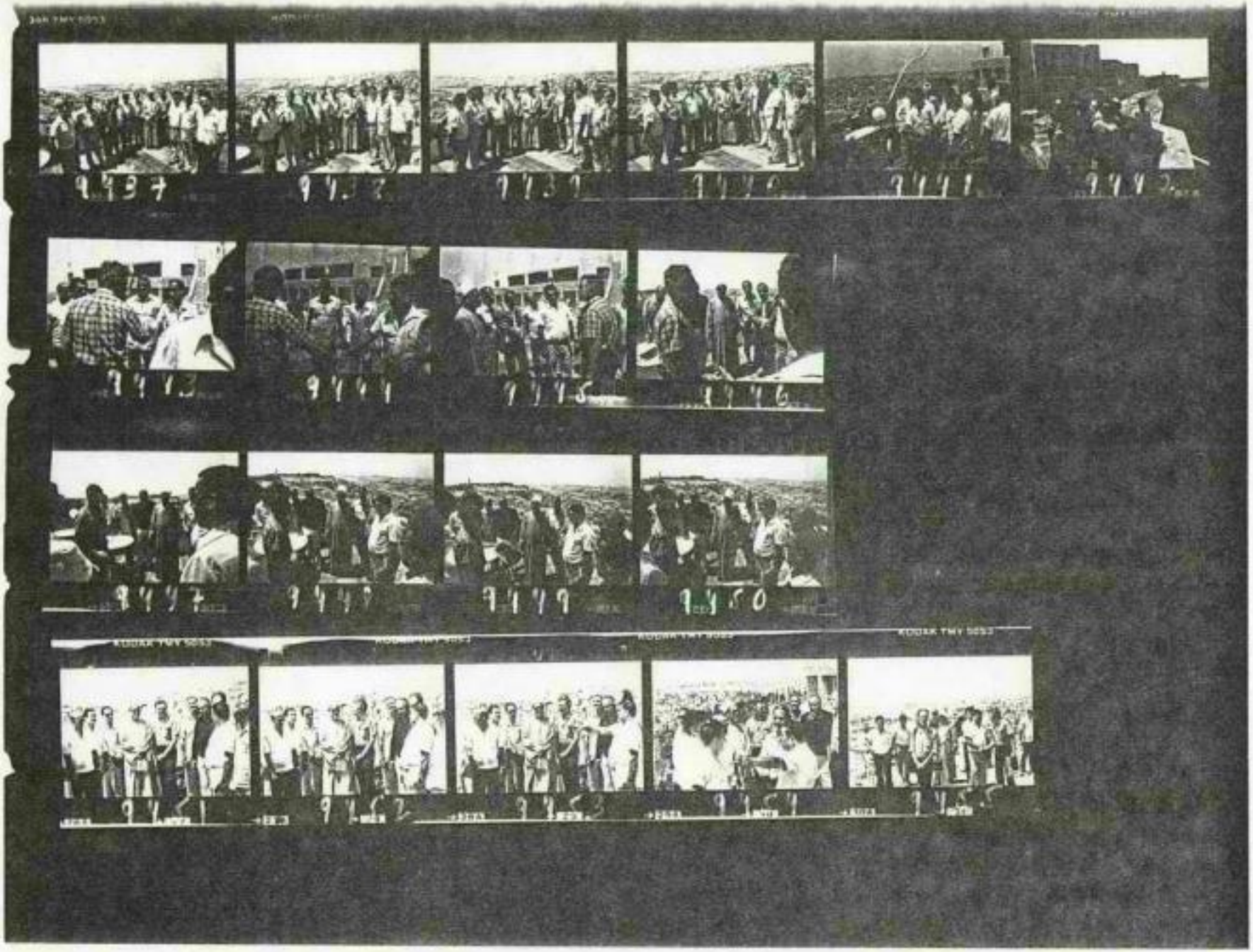
9937
9943
9944
9945
9946
9947
9949
9950
9961
9962
9963
9964
9965

KODAK TMY 5053
9419
9420
9421
9422
9423
9424
9426
9427
9429
9430
9431
9432
9433
9434
9435
9436

מדינת ישראל
משרד החינוך והתרבות

סגן ראש הממשלה
ושר החינוך והתרבות

19.6.88

904162

מר ש. שלום היקר

קיבלתי מכתבך בדבר פניו של היקר המבקר. אין שום סיבה לא לכבוד לו, ואם תמצא דרך, במישרין, אתה יכול גם לבטא לו בשמנו את השתאותנו שלנו בקהיר, על הסיכון הקרבי הישראלי, מוסר מנוסה המופיע ל המדינה, ומהלוחם מדען ישראל.

אני מעניק לך אחריות ישירה לבוקר, והמתן אין הרבה תרבות לשתאותנו בקהיר.

בברכה חמה
ובהוקרה,

יצחק נבון

דחוף

כ"ט סיון תשמ"ח
14.6.88

דן פנורמה
DAN PANORAMA
HAIFA

נתקבל - לשכת השר
19-06-1988
משרד החינוך והתרבות

ש. שלום
ת.ד. 6095
חיפה 31060

לכבוד
מר יצחק נבון
סגן רוה"מ ושר החינוך והתרבות
ירושלים

כידוע לשר, ידוע לך,
את המצב שלפתחנו מ"ב קבלת קהל
ישראלי, מ"הרכב האוקלאה הישראלי בקרית".
הסתדרות הלאומית שבדרך, שאולתו ובקשתו, שתאזור לראות
מה בפתחך לבוא, את הרכב הנ"ל מסוגל למשרד החינוך והתרבות
לעזוק עדיו להעביר אלינו את תשובתו לאלתר.
בתודה מראש, בברכה וברכות לכל
שלום

מלון דן פנורמה חיפה, שד' הנשיא 107, חיפה, 34632, טל. 04-352222, טלקס: 471195
DAN PANORAMA HAIFA, 107 HANASSI AVENUE, HAIFA, 34632 ISRAEL, TEL: 04-352222, TELEX: 471195
המלון דוד ירושלים, דן תל אביב, דן כרמל חיפה, דן אכדיה הרצליה, דן קיסריה, דן נתניה, דן פנורמה תל אביב
KING DAVID JERUSALEM, DAN TEL AVIV, DAN CARMEL HAIFA, DAN ACCADIA HERZLIA, DAN CAESAREA, DAN NETANYA, DAN PANORAMA TELAVIV

6 / 6 / 1988

אדוני המשורר , ש . שלום

שלום רב

בשמחה רבה אני כותב אליך את מכתבי הראשון . אני חוקר מצרי עומד לקבל תואר הדוקטוראט ביצירותיך וברצוני להשלים את המעגל ולקבל ממך מה שכתבת לאחרונה בתחום השיר אודות המתרחש בשטחים . בודאי אי אפשר שהתפתחויות בשטחים הערביים הכבושים לא השפיעו עליך בצורה שדחפה אותך לכתוב שירים , בבקשה ברצוני להשיג עותק ממה שכתבת בעניין זה .

אני תקווה לקבל בקרוב את התשובה . אפשר לשלוח את המבוקש על הכותרת של המרכז האקדימי הישראלי בקהיר , שם יודעים אותי היטב .

תודה רבה

שלך

עבד אל כאליק עבד אללה

הכתובת :

קהיר

אל עגוזה

5 רח' מחגוב האבת

דירה 3

עבד אל כאלק עבד אללה

مصر - القاهره

Abd El Khalik Abd Allah

5 Mahgub Tabt Street,

Cairo - Aguza

EGYPT

904162

האוניברסיטה העברית בירושלים
THE HEBREW UNIVERSITY OF JERUSALEM

THE FACULTY OF HUMANITIES
Institute of Asian and African Studies

הפקולטה למדעי הרוח
המכון ללימודי אסיה ואפריקה

יג באייר תשמ"ח
9 במאי 1988

לשכת הנשיא
08-05-1988
והתרבות

לכבוד
מר יצחק נבון
נשיא המדינה

אדוני הנשיא,

הנני מתכבד לברכך אליך בשלום
של הקבוצה שהיתה ומהווה מרכז המלבי
אנים מקבוצה. הקבוצה שהיתה המתחבר
לספרו "יקירי בלינו" וספרו אחרינו".
הייתה בעקרה מכתב ששלח אלי בתשובה
למכתבי בו שאלתיו מקור אינו מלמד
בסיפורין אורה ותבונה, מלבות סיפוריות
אני מקוה שקבוצה זה של מר אנים מקבוה
תעורר סופרים אחרים ללכת בעקבותיו
ולבקר את קשרים עם אוקראינה וסופרים
ישראלים.

בברכה ובכבוד רב,
שמואל מילר

أنيس منصور

الى السيد [illegible]

مع احترامي

أنيس

٨٨/٤/٤

عزيزي فلان

وقصص أخرى

دار الشروق

القاهرة ١٩٨٨

مقدمة الطبعة الرابعة

عزيزى الأستاذ شموئيل موريه :

شكرا لك على رسائلك وعلى اهتمامك بما أكتب .

وكنت أتمنى أن أختار لك قصة ـ على ذوق ـ كما تقول . قصة «مصرية» كما أردت ـ أى تعبر عن الواقع المصرى .

وأنا أرى أننى مصرى ، وأن واقعى ، هو واقع لواحد مصرى . وعلى ذلك فهى قصة مصرية !

فأنت ـ إذن ـ طلبت منى شيئا آخر صعبا . فليس من بين القصص التى كتبتها ونشرتها ، وهى تزيد على الأربعمائة قصة ، واحدة يمكن أن توصف بأنها مصرية .. فأنا فى كل قصصى ، لا شأن لى بالزمان أو المكان .. وإنما أنا مشغول بالدوافع والعواطف الإنسانية .. مشغول بالواقع النفسى للناس .. ولذلك خلت قصصى من الأسماء .. لا إسم للبطل ولا إسم للمكان .. ولا تحديد للزمان .. وإن كنت حاولت أحيانا أن أجعل للأشخاص أسماء .. ولكن هذه الأسماء ليست لها دلالة خاصة .. وإنما فقط كانت هذه الأسماء مثل علامات الطريق حتى لا يضل القارئ ويضيع بين اضطرابات الأشخاص النفسية والعقلية .. تماما كما تجد فى أحد الشوارع هذه العلامات : اتجه إلى اليمين .. السرعة لا تزيد عن عشرين كيلو متر .. على مدى متر يوجد تليفون .. هنا منحدر شديد .. احترس فهنا مدرسة .. وكل هذه التحذيرات ليست أسماء للشارع أو المدينة أو تحديدا للزمن الذى تنطلق فيه السيارات ..

---

* طلب منى المستشرق الأستاذ شموئيل موريه أن ابعث إليه بقصة لكى يترجمها .

بل إننى أحيانا رأيت أن أعطى للأشخاص أرقاما .. كأرقام نزلاء السجون ، أو أرقام السيارات أو التليفونات ..

وإذا كان هذا يعلن عن مصريتى ، فكل قصصى كذلك .. فهى لا توصف بأنها مصرية أو عربية ..

ومن الممكن أن تقع أحداثها لأى أحد ، فى أى وقت ، فى أى مكان ..

وأكبر مجموعاتى القصصية واحدة اسمها « عزيزى فلان » .

وفى هذه المجموعة رواية اسمها « عريس فاطمة » وكان من الممكن أن يكون اسمها « عريسها » فالاسم لا يهم . ولا دلالة خاصة له . وعندما حاولت أن أجعل لهذا الاسم معنى ، عجزت عن إكمال القصة وكنت قد نشرتها مسلسلة . وتركتها سنوات عديدة . وعندما قررت أن أنشرها فى كتاب ، كان لابد من إكمالها ومن تفسير عجزى عن ذلك .

وأكملتها . وجعلت فاطمة تحاكم الذى ورطها فى حياتها ..

وكانت محاكمة المؤلف أكبر دليل على أنه أرادها إنسانية . ولكن عندما حاول أن يجعلها مصرية ، استعصى عليه الحل ..

والقصة بشكلها الناقص رومانسية مغرقة فى ذلك ، أما تكملة القصة فهى فلسفية وجودية ..

وقد أشرت إلى أن هذه التكملة قد استوحيتها من قصة للفيلسوف الأسبانى أونامونو اسمها « المعنى الحزين للحياة » ففى هذه القصة نرى البطل يطل من بين السطور ويحاكم المؤلف . ولكنى مختلف عنه تماما ..

بل إننى جعلت النهاية أقرب إلى النكته التى أطلقها اندريه موروا فى قصته « مدرسة الحب » لولا انى لا اضحك فى قصتى ، بل حزين على البطلة ، وعلى المؤلف اكثر !

ولم يساعدنى هذان المفكران على حل هذه المشكلة . لانها ليست مشكلة فاطمة المصرية المسلمة ، ولا هى مشكلة المجتمع المصرى المحافظ ، وأنما هى مشكلة الكاتب الذى لا يجد الحلول سهلة لكل المشاكل ـ وخاصة المشكلة النفسية الجسمية الاجتماعية الفلسفية السياسية العنصرية .. فالمشكلة ـ اية مشكلة ـ مادامت انسانية ، فهى « معضلة » أى صعبة الحل ، ان لم تكن مستحيلة . ولذلك فكل « العلوم » الإنسانية ،

ليس علوما كالفيزياء والكيمياء والرياضيات . وإنما هى « ممارسات » واجتهادات وظنون ..

ولايزال المثل الأعلى لمثل هذه الاجتهادات هو علم الكيمياء .. علم التفاعلات والتداخلات التى يمكن ضبطها وربطها إلى حد كبير ، فى معادلة مثل هذه المعادلة : ٢ + ٢ = ٤ .. وعلى ذلك فكل مشكلة أمكن حلها ، تبسيط مبالغ فيه ، أو هو تزييف للحل .. أو تزوير لطبيعة المشكلة نفسها !

وقد اختلط على « الأمر » فوقعت بين المشكلة الفنية ، والمشكلة الحقيقة .. أما المشكلة الفنية فهى أن فاطمة شخصية من صنعى ، والمشكلة أيضا من صنعى ، وكان لابد عندما اضع المشكلة أن أضع لها الحل المناسب . وهكذا تنتهى القصة . تماما كما تنتهى القصص البوليسية لا جاثا كريستى وجورج سمنون وكونان دويل وارسان لوبان ..

ولذلك كان يحسدهم اينشتين حين يقول : لوكانت الحقيقة يمكن الاهتداء إليها هكذا !

فقصة فاطمة ، لم تكن رواية بوليسية ، وأنما استغرقتنى مشكلتها الإنسانية حتى اغرقتنى . ولذلك لم اهتد إلى الحل سنوات ، وعندما وجدت الحل ، انتصرت البطلة على المؤلف ـ كان انتصارها فنيا ، أما هزيمتى فهى واقعية ..

وأذكر أنى فى الستينات كنت اكتب اقصر قصة فى تاريخ الأدب الحديث .. القصة من ستين كلمة .. وكنت أضعها ضمن صفحة فى مجلة « الجيل » التى كنت رئيسا لتحريرها . والصفحة عنوانها هكذا : بقلم فلان !

فالخوف والغضب واليأس والحب والكراهية والحسد والحقد ، ليست لها أسماء .. ولا العزلة والهوان والعدوان لها أسماء عربية أو عبرية ..

فالخوف ليس اسمه كافكا . والهذيان ليس اسمه باشيفاس سنجر ، والغثيان ليس سارتر ، والقلق ليس كيركجورد ، والموت ليس هيدجر ، وغريزة الموت ليست فرويد ، والمرارة ليست يوجين سى ، والمجهول ليس الآن ـ روب جرييه ، واللامنتمى ليس كولن ويلسون ، والحوار بينى وبين نفسى ليس مارتن بوبر ..

ولا زلت اذكر حوار دار بينى وبين ياعيل ديان فى بيتها فى تل أبيب . قالت لى : أنا لست عاطفية مطلقا .. كنت أحب أن اتعمق فى دراسة الكيمياء !
تماما ..

وفهمت المعنى الذى قصدته تماما ..

انها كيمياء التفكير والعواطف وهى بلا اسماء وقد تعرضت إلى «كيمياء التفكير» فى كتابى الأخير «.. الا قليلا» !

° ° °

وأنا اضحك كلما تذكرت هذا البيت لأبى نواس :

يقول أناس لو وصفت لنا الهوى ... فو الله ما ادرى الهوى كيف يوصف !

ويقول شوقى أمير الشعراء شارحا معنى هذا البيت :

يقول اناس لو وصفت لنا الهوى ... لعل الذى لم يعرف الحب يعرف
فقلت : لقد ذقت الهوى ثم ذقته ... فو الله ما ادرى الهوى كيف يوصف !

فالحب لا اسم له . وان كان المحبون لهم اسماء : قيس ولبنى ، وقيس وليلى وجميل وبثينة ، وكثير وعزه ، وروميو وجوليت ، ودانتى وبياتريشه ، وبترارکه ولورا ، وابيلار وهلويزه .. ونوفالس وصوفيا ، وكيركجورد ورجينا ، ونيتشه ولو ـ اندرياس سالومى ، ورلكه ونعمت علوى .. والعقاد وسارة ..

وقال شوقى أيضا :

على قدر الهوى يأتى العتاب ... ومن عاتبت يفديه الصحاب
ألوم معذبى فألوم نفسى ... وأغضبها ويرضيها العذاب
ولو أنى استطعت لنبت عنه ... ولكن ، كيف عن روحى المتاب
اذا ما اعتضت عن عشق بعشق ... اعيد العهد وامتد الشراب
كأن رواية الاشواق عود ... على بدء ، وما كمل الكتاب !

.. ولكنه لم يقل لنا ما هو الهوى ؟

ويقول البوصيرى فى «البردة» النبوية :

يا لائمى فى الهوى العذرى معذرة ... منى إليك ، ولو أنصفت لم تلم

ويقول شوقى فى «نهج البردة» :

يا لائمى فى هواه ، والهوى قدر ... لو شفك الوجد ، لم تعذل ولم تلم !

.. لم يقل لنا ما هو الهوى !

ويقول مصطفى صادق الرافعي في مقدمة كتابه «السحاب الأحمر» :

يامن على البعد ينسانا ونذكره لسوف تذكرنا يوما ونتساكا
أن الظلام الذى يحلوك يا قمر له صباح ، متى تدركه اخفاكا

.. ولم يقل لنا ما أسم هذا القمر !

ويقول أديب فرنسا متنال : شيئان يتحدث عنهما الناس كثيرا ولكن أحدا لم يرهما : الحب والعفاريت !

.. وكذلك كل العواطف والمجاهدات الإنسانية . ولذلك لهم جسم واثم ، وليس لها اسم !

فليس هربا من الاختيار ، أن أبعث إليك بكتاب يضم مجموعة من القصص أكثرها من هذا النوع ، أن لم تكن كلها . فأنا ـ مع الأسف ـ عندما فتحت عينى ، فتحتها على نفسى .. وربما كانت هذه عيوب العزلة والانطواء ، أو هى عيوب فقدان الشعور بالأمان الاجتماعى .. أو هى الدراسة الفلسفية بعد ذلك ، التى جعلتنى أغلق الباب والشباك فلا أتوقع أحدا يجئ .. أو أنه لا أمل فى شىء أو احد ـ مكتفيا بما يدور فى داخلى من صدى لحياة الناس حولى ، أو صدى حياتى حول الناس وبعيدا عنهم ..

فان وجدت هذا التفسير مقنعا ، فقد اجبتك إلى طلبك .. وأن لم تجده كذلك ، فأعطنى فرصة أخرى حتى اهتدى إلى السبب الحقيق الذى جعل قصصى خالية مما يمكن أن يوصف بانه مصرى أو عربى أو بانها قصص !!

ولك أصدق تحيات وامتنان : ...

أنيس منصور

القاهرة فى ١٩٨٤/٦/١

מדינת ישראל

משרד החינוך והתרבות

המחלקה לארגון מוסדות חינוך

ירושלים, ט"ז באייר תשמ"ח
3 במאי 1988

90162

אל הגב' א' ניסני, אגף הכספים

הנידון: תשלום השתתפותנו בשעורי השלמה במקצועות העבריים לילדי שליחים ישראליים בקהיר - תשמ"ח

נבקשכם לשלם באמצעות משרד החוץ ירושלים את השתתפותנו בביה"ס לילדי שליחים ישראליים בקהיר בשנה"ל תשמ"ח בעד 6 ש"ש (לפי משרה של 30 ש"ש של מורה מוסמכת בשנת ותקה החמישית) כמפורט להלן:

מס' תלמידים	מס' קבוצות	סה"כ לקבוצה	סה"כ ש"ש
19	3	2	6 ש"ש

התחולה: מ-10.9.87

ב ב ר כ ה,
חתום: לבנה אברמוביץ

לבנה אברמוביץ
מנהלת המחלקה לאמח"י

העתק: מר ב' אמיר, מנהל המינהל הפדגוגי
מר ע' נדאי, אגף הכספים, משרד החוץ, ירושלים
מר י' עטר, המנהלה בשגרירות ישראל בקהיר

טש-מא-1

MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
JERUSALEM

משרד החוץ
ירושלים

יט' ניסן תשמ"ח
13 באפריל 1988

2554

904162

נתקבל בלשכת השר
תאריך
15-04-1988
משרד החינוך והתרבות

אל : מר יצחק שפירא, רל"ש שר החינוך והתרבות

מאת : ס/מנהל מח' צפון-אמריקה, משרד החוץ

הנדון: בקשה לפגישה עם ס/רה"מ ושר החינוך

במועדים 22-29.4.88 תבקר בארץ משלחת של "מוסד סאדאת לשלום" שמושבה בניו-יורק. בתו של סאדאת, קמילה, נמנית על חברי המשלחת ורצ"ב ניר רקע על המשתתפים ומטרות הביקור.

אנו מבקשים פגישה עם ס/רה"מ ושר החינוך מר נבון ליום א' 24/4 או יום ב' 25 בו.

אודה לתשובתכם לטל. 02-303-566 .

ב ב ר כ ה,

משה בר

MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
JERUSALEM

משרד החוץ
ירושלים

יט' ניסן תשמ"ח
13 באפריל 1988

2548

SADAT PEACE FOUNDATION - "משלחת "קרן סאדאת

משלחת בת ששה אנשים מראשי הארגון תבקר בישראל במועדים 22-29.4.88. חברי המשלחת הנם:

1. קמיליה סאדאת - בתו של נשיא מצרים המנוח. כיום גרה ולומדת בבוסטון.

2. האוורד טייכר - לשעבר מראשי המועצה לבטחון לאומי בארה"ב . דמות חיובית ביותר מבחינתנו.

3. גיימס ג'ורג' - קנדי, לשעבר שגריר קנדה באיראן. מכהן כנשיא הקרן.

4. הארי מילקמן - יהודי. מנכ"ל הקרן.

5. עבדול מסיה בשאי - עו"ד מצרי.

6. ראסתם בסטוני - אזרח ישראל, ערבי/נוצרי. כהן בכנסת השניה בשנים 1951-55 מטעם מפ"ם.

7. מרוין סולוביי - יהודי אמריקני.

ISRAEL ישראל

על הקרן עצמה

הוקמה ב- 1984 בניו-יורק בברכתם של הנשיא רייגן, הנשיאים לשעבר פורד וקרטר, הנרי קיסינג'ר, ג'יהאן סאדאת ומשפחת רוקפלר.

הקרן מגדירה את מטרותיה כשימור מורשת השלום של הנשיא סאדאת וזאת בעיקר ע"י תמיכה בפרוייקטים לשת"פ כלכלי ובתחומי המחקר והפיתוח המדעי בין ישראל למצרים. בנוסף, עורכת הקרן אירוע שנתי וסמינר המוקדש בד"כ לדיון בנושאים שונים הנוגעים במשותף לארה"ב ישראל ומצרים.

פעולת הקרן זכתה לעדוד הממשל האמריקני; ממשלת מצרים נתנה ברכתה אך בפועל לא היתה מעורבת עד עתה בפעילות הקרן. באשר לעמדת ישראל, רה"מ פרס הביע תמיכתו ביוני 1986 ברעיון הקרן לקדם תכנית פיתוח כלכלית כתרומה לקידום השלום. בנובמבר 1986 היה אורחם לא"צ חגיגית בניו-יורק.

משאביה הכספיים של הקרן מבוססים על תרומות מחברות ומוסדות מחקר בארה"ב: קרן רוקפלר , XEROX, ארמקו, בכטל, ג'נרל מוטורס, האניוול, ג'נרל דיינמיקס ועוד. נסיונם לגייס משאבים כספיים בקהילות היהודיות הוכתרו בהצלחה יחסית בלבד.

מטרות הביקור

לאור ההתרחשויות האחרונות בשטחים, מגלה הקרן ענין מואץ בקידום מטרותיה. ממכתבים ששלחו לאחרונה לאישים בארץ משתקף הרושם הברור שהנהלת הקרן מעוניינת לשמוע ולהשמיע את דעותיה באשר למאורעות האחרונים בשטחים מתוך כוונה לתרום תרומה כלשהי לשים קץ לאלימות. (קמילה סאדאת בראיון להארץ : 24.1.88 "אנו מנסים ליצור אוירה לדו-שיח, לשמש כבעל תפקיד מתווך בין הערבים והישראלים המוכנים לנהל מו"מ").

ביקורם בארץ צריך להראות במסגרת הרקע הנ"ל של החלפת דעות על המצב הבטחוני/פוליטי והשלכות הנובעות ממנו ביחס לתהליך השלום בעתיד.

(3)

STATEMENT OF PURPOSE OF THE SADAT PEACE FOUNDATION'S DELEGATION IN JERUSALEM

We have come to Jerusalem in the name of peace at a time of crisis in the occupied territories. We are inviting all parties concerned to participate in a dialogue with us and to consider our proposals without governmental constraints or preconditions. Before the Knesset in 1977 President Sadat said that peace is not worth its name unless it is based on justice. The hope for peace and the search for peace must be kept alive, especially in times like these.

When rage and despair become intense, it can happen that the old political formulas are suddenly shattered by the overwhelming yearning for an end to the killing. To nourish that possibility the Sadat Peace Foundation is ready to work with all who are for peaceful solutions, without preconditions. We have specific proposals for municipal elections in the West Bank and Gaza.

Without vision the people perish and without justice there can be no peace. Yet we have seen the road to peace blocked for years by the demand for justice as a precondition for peace. As the Sadat Peace Foundation sees it, there must be a process in which, step by step, there is parallel movement towards both peace and justice in a psychological climate that has been changed by the fact that this movement has actually begun, and the hope for further movement which it generates, in place of the politics of stagnation that we have seen for three generations. The present deepening violence and despair is literally a dead end. Seeing that fact may help us all to move in a new direction now.

We cannot offer you bridging formulas from the outside. If we can help you towards finding them, we shall have fulfilled our mission. It is our belief that when you want peace enough you will get it. But it will take a lot of letting go on both sides to reach that point. Today that outcome is far from being assured. By confronting that reality together as honestly and as openly as we can, you and we may be able to make a beginning. Wars have not solved the problem. We call upon all parties to give negotiations a chance.

THE SADAT PEACE FOUNDATION'S MISSION TO JERUSALEM

PRESS RELEASE

The Sadat Peace Foundation, a non-profit international organization dedicated to stimulate the peace process through economic and social initiatives, will never allow Anwar Sadat's sacrifice for peace to have been in vain.

The uprising in the West Bank and Gaza Strip is changing the fundamental nature of the Arab-Israeli conflict. While efforts to halt the violence and move the parties toward dialogue and negotiation, such as the current Reagan administration's initiative, are laudable, a greater emphasis should be place on affecting the daily lives and attitudes of Israelis and Palestinians.

Recalling the dramatic psychological and political effect of the visit of President Anwar El-Sadat of Egypt to Israel in 1977, the Sadat Peace Foundation's delegation seeks to rekindle that spirit by urging the immediate adoption of a new approach to local governance in the occupied territories. The goal of this mission is to convince Israelis and Palestinians, as the major protagonists, to hold municipal elections in the territories as a means of breaking the psychological nad political deadlock, and thus paving the way for peace.

We propose that in order to end the violence, Israel should make the first move by initiating a new political relationship between Israel and the occupied territories. Specifically, we propose that Israel act immediately to arrange for municipal elections in the territories under international supervision and without interference by the military administration. All indigenous Palestinians would be eligible to run for office regardless of their professed political affiliation, as long as they agree to pursue peaceful solutions. As a result of these elections, Palestinian municipal councils would initially be granted authority to manage local affairs.

Although we believe the dialogue must be widened later, during this first phase of Palestinian self governance, the local councils would elect representatives to participated in a preliminary dialogue with Israeli leaders. This dialogue would represent an important step toward a comprehensive peace based on exchanging land for peace and taking into account the legitimate security needs of Israel and the Arabs.

In the pursuit of this mission the Sadat Peace Foundation has received enthusiastic support from President Reagan, key U.S. Senators, and the British Government.

SADAT PEACE FOUNDATION, INC.

HEADQUARTERS
1009 SECOND AVENUE
NEW YORK, NEW YORK 10022
(212) 737-1313

(E)

Letter to the people of Israel and the Palestinians of the Occupied Territories.

"In all sincerity I tell you that there can be no peace without the Palestinians. It is a grave error of unpredictable consequences to overlook or brush aside this cause...."

The Sadat Peace Foundation delegation is here to help rekindle the spirit of peace and hope, that my father, Anwar El Sadat, brought to you more than ten years ago.

Our expectation of obtainment is that our people to people dialogue would help promote a new aspect for peace between the people of the region and breath a new life into the peace process.

We cannot offer you bridging formulas from outside, but if we can help you towards finding them, we shall have fulfilled our mission.

I had hoped to lead this delegation to Jerusalem, unfortunately, under my doctor's orders, I'm not physically able to make the trip. However, I am with the mission in spirit and it has my heartfelt support.

Camelia Mohammed Anwar El Sadat

CMAES/rm

21. _____

5.500

STATE OF ISRAEL
Deputy Prime Minister
and Minister of Education and Culture

February 10, 1988

904172

Mrs. Camelia Sadat
Mr. James George
Mr. Harry Milkman
Sadat Peace Foundation
1089 Second Avenue
New-York, N.Y. 10022

Dear Sirs/ Madam,

Thank you for your letter of January 18, 1988.

I will be very glad to meet with you during your visit in Israel. Please let me know when you will be arriving so we can schedule the meeting.

With best wishes,

Sincerely yours,

Y. Navon

Yitzhak Navon

وتفضلوا بقبول فائق الاحترام

اسحق نافون

לשכת שר החינוך והתרבות

(10)

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

SADAT PEACE FOUNDATION, INC.

נתקבל ולשכת השר
01-02-1988
משרד החינוך והתרבות

HEADQUARTERS:
1069 SECOND AVENUE
NEW YORK, NEW YORK 10022
(212) 737-1313

January 18, 1988

Re: Request for a Meeting to Discuss Anwar Sadat's Vision of Peace For the West Bank and Gaza

Dear Mr. Navon:

As the confrontation and consequent polarization limits your options on the West Bank and Gaza, the world is watching a daily slide into escalating violence. Decisions now about to be taken by both sides will determine whether the issue is to be resolved by force or by dialogue.

Anwar Sadat recognized over a decade ago that inertia in the Middle East tends to lead toward war, and that this inertia can only be reversed through a vigorous effort to promote conflict resolution through negotiation. The current vicious circle of violence in the Israeli-occupied territories confirms Sadat's premise.

The primary aspect of Sadat's legacy that the Foundation created in his memory seeks to perpetuate is Sadat's mission to build constituencies for peace on both sides and to foster communication between them.

We therefore appeal to you, in the name of Anwar Sadat, to accept our request for a meeting. The Sadat Peace Foundation is sending a mission to Jerusalem to discuss with you the options for peace on the West Bank and Gaza, and the hard decisions that now confront you. We seek to help, not to judge. We will serve as a bridge so that through us you will better understand the concerns of a substantial segment of the Arab/Jewish American leadership dedicated to the pursuit of peace in the Middle East, and so that we may more fully appreciate the difficult choices facing you.

Today, Sadat is no longer with us, nor has any Middle Eastern leader emerged whose courage and vision equal Sadat's. It is for this reason that the Sadat Peace Foundation was formed; to carry on Sadat's work by invoking the message which he would have expressed at this time if he were still alive. We believe that Sadat's words to the Knesset in 1977 have even greater relevance today:

> Those who like us are shouldering the same responsibilities entrusted to us are the first who should have the courage to make determining decisions that are consonant with the magnitude of the circumstances. We must all rise above all forms of obsolete theories of superiority, and the most important thing is never to forget that infallibility is the prerogative of God alone...
>
> Any life that is lost in war is a human life be it of an Arab or an Israeli...Innocent children who are deprived of the care and compassion of their parents are ours. They are ours, be they living on Arab or Israeli land...
>
> Ladies and gentlemen, to tell you the truth, peace cannot be worth its name unless it is based on justice and not on the occupation of the land of others. It would not be right for you to demand for yourselves what you deny to others...

> With all frankness and in the spirit that has prompted me to come to you today, I tell you you have to give up once and for all the dreams of conquest and give up your belief that force is the best method for dealing with the Arabs...
>
> As for the Palestine cause -- nobody could deny that it is the crux of the entire problem. Nobody in the world could accept today the slogans propagated here in Israel, ignoring the existence of the Palestinian people and questioning even their whereabouts. Because the Palestinian people and their legitimate rights are no longer denied today by anybody; that is, nobody who has the ability of judgment can deny or ignore it...
>
> In all sincerity I tell you that there can be no peace without the Palestinians. It is a grave error of unpredictable consequences to overlook or brush aside this cause.
>
> We, the Arabs, have faced this experience before, with you. And with the reality of the Israeli existence...
>
> You have to face reality bravely, as I have done. There can never be any solution to a problem by evading it or turning a deaf ear to it. Peace cannot last if attempts are made to impose fantasy concepts on which the world has turned its back and announced its unanimous call for the respect of rights and facts...There is no need to enter a vicious circle as to Palestinian rights.
>
> Ladies and gentlemen, peace is not a mere endorsement of written lines. Rather it is a rewriting of history. Peace is not a game of calling for peace to defend certain whims or hide certain admissions. Peace in its essence is a dire struggle against all and every ambition and whim...
>
> I have chosen to present to you in your own home, the realities, devoid of any scheme or whim. Not to maneuver, or win a round, but for us to win together, the most dangerous of rounds embattled in modern history, the battle of permanent peace based on justice...

The moral and financial costs of the Israeli occupation continue to rise with each day that passes without serious attempts at reconciliation. We urge you to encourage your Government to take the first steps to talk to the Palestinians in your midst. We are willing to work with you to identify and cultivate moderate indigenous Palestinian leaders in the West Bank and Gaza, with some of whom we are already in contact. We call upon you to make a serious attempt to change the nature of the current situation, and to revive the peace process initiated by Anwar Sadat.

The joint letter of President Sadat and Prime Minister Begin of March 26, 1979, addressed to the White House, stated:

> ...(The Governments of Egypt and Israel) agree that the objective of the negotiations is the establishment of the self-governing authority in the West Bank and Gaza in order to provide full autonomy to the inhabitants.

The Peace Treaty that was signed by Anwar Sadat, who lost his life on the alter of the peace between Egypt and Israel calls for Israel to engage in a process that will decide the final status of the West Bank and Gaza. The Peace Treaty also talks of the Palestinian people, a solution to the Palestinian

problem in all its aspects, the possibility for them to determine their own future. Once again, the Sadat Peace Foundation asks what has Israel done to move this process forward in the nine years since Mr. Begin signed this document? On the other hand the Arabs have also been unable to move forward on the peace process. The current chaos confronting you today in the West Bank and Gaza is the result of continued inaction on both sides.

The terms referring to a process for addressing the Palestinian problem were a prerequisite for Anwar Sadat to sign the Peace Treaty. The Foundation, in the name of Anwar Sadat, would therefore appreciate knowing when will Israel take the necessary steps prescribed in the Peace Treaty? We urge that negotiations directed toward autonomy for the Palestinians now under occupation be restarted immediately.

Until such time as a meeting can be fixed between you and the Sadat Peace Foundation's Mission to Jerusalem, we urge your immediate support for the cessation of the use of lethal force in the territories.

o o o

President Reagan's earlier letter to us of enthusiastic support is attached for your consideration. Rabbi David Wortman, the Chairman of the Annual Meeting of the Rabbinic Cabinet of The United Jewish Appeal invited one of our Foundation's officials to give the key note address to a group of 100 rabbis at a conference last month entitled "In Case of Peace" on the work of the Sadat Peace Foundation which Rabbi Wortman defined as an example of a paradigm for peace.

The Sadat Peace Foundation is recognized today by world leaders as the primary U.S. and European private sector initiative working to strengthen economic cooperation in the Middle East. It is currently implementing seven programs in the following areas: (1) assisting U.S. and European private corporations to profitably market their products in Egypt and Israel through specialized investment and economic analysis programs, some of which are funded by the U.S. Government through the Foundation; (2) sending teams of medical doctors to the Middle East to attend to the wounded and untreated; (3) collaborating with major U.S. and European public institutions to help stabilize the Middle East strategically and economically.

In response to the U.S. Government's interest to effectively involve its key European allies and Japan in aiding its friends in the Middle East, the Sadat Peace Foundation held two major conferences in London and Washington in 1986. A third conference was held with the help of Chancellor Helmut Kohl in Bonn, West Germany, April 5-7, 1987, on the "Economics Of Peace Making In The Middle East" and was attended by senior representatives of the U.S. Government, its key allies and international donor organizations. An action committee for economic development in the Middle East was formed at our Bonn conference with the full support and cooperation of the EEC. A team of European investors was in the Middle East last month scouting for investments on behalf of the Sadat Peace Foundation's Action Committee.

We look forward to meeting you, awaiting your reply.

With our respectful best wishes,

James George
President

Anwar Sadat's Daughter
Camelia Sadat
Board of Directors

Harry Milkman
Co-Director
Program to Implement Anwar Sadat's Vision of Peace for the West Bank and Gaza

THE WHITE HOUSE

WASHINGTON

January 28, 1985

Dear Ambassador George:

I strongly endorse the worthy objectives of the Sadat Peace Foundation, and look forward to learn of your progress. Cooperative efforts in research, education, health care and other social policies that transcend partisan politics in any particular country, will encourage the creation of new constituencies favoring peace and cooperation. It is no wonder that your foundation has attracted prominent statesmen and distinguished Middle East experts who can help move the peace process forward.

I also applaud your emphasis of using the private sector. Private initiatives that join Egypt and Israel, and eventually other Middle East nations, in cooperative economic endeavors will contribute to greater prosperity and hope for the future.

You have my enthusiastic support. With warm personal regards and best wishes for the foundation's success.

Sincerely,

Ronald Reagan

Honorable James George
Staff President
Sadat Peace Foundation, Inc.
145 East 74th Street, Suite 1C
New York, New York 10021

STATE OF ISRAEL

Deputy Prime Minister
and Minister of Education and Culture

February 10, 1988

904172

Mrs. Camelia Sadat
Mr. James George
Mr. Harry Milkman
Sadat Peace Foundation
1089 Second Avenue
New-York, N.Y. 10022

Dear Sirs/ Madam,

Thank you for your letter of January 18, 1988.

I will be very glad to meet with you during your visit in Israel. Please let me know when you will be arriving so we can schedule the meeting.

With best wishes,

Sincerely yours,

Y. Navon

Yitzhak Navon

وتفضلوا بقبول فائق الاحترام

اسحق نافون

T PEACE FOUNDATION, INC.

נתקבל ולשכת השר
01-02-1988
משרד החינוך והתרבות

HEADQUARTERS
1089 SECOND AVENUE
NEW YORK, NEW YORK 10022
(212) 737-1313

January 18, 1988

Re: Request for a Meeting to Discuss Anwar Sadat's Vision of Peace For the West Bank and Gaza

Dear Mr. Navon:

As the confrontation and consequent polarization limits your options on the West Bank and Gaza, the world is watching a daily slide into escalating violence. Decisions now about to be taken by both sides will determine whether the issue is to be resolved by force or by dialogue.

Anwar Sadat recognized over a decade ago that inertia in the Middle East tends to lead toward war, and that this inertia can only be reversed through a vigorous effort to promote conflict resolution through negotiation. The current vicious circle of violence in the Israeli-occupied territories confirms Sadat's premise.

The primary aspect of Sadat's legacy that the Foundation created in his memory seeks to perpetuate is Sadat's mission to build constituencies for peace on both sides and to foster communication between them.

We therefore appeal to you, in the name of Anwar Sadat, to accept our request for a meeting. The Sadat Peace Foundation is sending a mission to Jerusalem to discuss with you the options for peace on the West Bank and Gaza, and the hard decisions that now confront you. We seek to help, not to judge. We will serve as a bridge so that through us you will better understand the concerns of a substantial segment of the Arab/Jewish American leadership dedicated to the pursuit of peace in the Middle East, and so that we may more fully appreciate the difficult choices facing you.

Today, Sadat is no longer with us, nor has any Middle Eastern leader emerged whose courage and vision equal Sadat's. It is for this reason that the Sadat Peace Foundation was formed; to carry on Sadat's work by invoking the message which he would have expressed at this time if he were still alive. We believe that Sadat's words to the Knesset in 1977 have even greater relevance today:

> Those who like us are shouldering the same responsibilities entrusted to us are the first who should have the courage to make determining decisions that are consonant with the magnitude of the circumstances. We must all rise above all forms of obsolete theories of superiority, and the most important thing is never to forget that infallibility is the prerogative of God alone...
>
> Any life that is lost in war is a human life be it of an Arab or an Israeli...Innocent children who are deprived of the care and compassion of their parents are ours. They are ours, be they living on Arab or Israeli land...
>
> Ladies and gentlemen, to tell you the truth, peace cannot be worth its name unless it is based on justice and not on the occupation of the land of others. It would not be right for you to demand for yourselves what you deny to others...

With all frankness and in the spirit that has prompted me to come to you today, I tell you you have to give up once and for all the dreams, of conquest and give up your belief that force is the best method for dealing with the Arabs...

As for the Palestine cause -- nobody could deny that it is the crux of the entire problem. Nobody in the world could accept today the slogans propagated here in Israel, ignoring the existence of the Palestinian people and questioning even their whereabouts. Because the Palestinian people and their legitimate rights are no longer denied today by anybody; that is, nobody who has the ability of judgment can deny or ignore it...

In all sincerity I tell you that there can be no peace without the Palestinians. It is a grave error of unpredictable consequences to overlook or brush aside this cause.

We, the Arabs, have faced this experience before, with you. And with the reality of the Israeli existence...

You have to face reality bravely, as I have done. There can never be any solution to a problem by evading it or turning a deaf ear to it. Peace cannot last if attempts are made to impose fantasy concepts on which the world has turned its back and announced its unanimous call for the respect of rights and facts...There is no need to enter a vicious circle as to Palestinian rights.

Ladies and gentlemen, peace is not a mere endorsement of written lines. Rather it is a rewriting of history. Peace is not a game of calling for peace to defend certain whims or hide certain admissions. Peace in its essence is a dire struggle against all and every ambition and whim...

I have chosen to present to you in your own home, the realities, devoid of any scheme or whim. Not to maneuver, or win a round, but for us to win together, the most dangerous of rounds embattled in modern history, the battle of permanent peace based on justice...

The moral and financial costs of the Israeli occupation continue to rise with each day that passes without serious attempts at reconciliation. We urge you to encourage your Government to take the first steps to talk to the Palestinians in your midst. We are willing to work with you to identify and cultivate moderate indigenous Palestinian leaders in the West Bank and Gaza, with some of whom we are already in contact. We call upon you to make a serious attempt to change the nature of the current situation, and to revive the peace process initiated by Anwar Sadat.

The joint letter of President Sadat and Prime Minister Begin of March 26, 1979, addressed to the White House, stated:

> ...(The Governments of Egypt and Israel) agree that the objective of the negotiations is the establishment of the self-governing authority in the West Bank and Gaza in order to provide full autonomy to the inhabitants.

The Peace Treaty that was signed by Anwar Sadat, who lost his life on the alter of the peace between Egypt and Israel calls for Israel to engage in a process that will decide the final status of the West Bank and Gaza. The Peace Treaty also talks of the Palestinian people, a solution to the Palestinian

problem in all its aspects, the possibility for them to determine their own future. Once again, the Sadat Peace Foundation asks what has Israel done to move this process forward in the nine years since Mr. Begin signed this document? On the other hand the Arabs have also been unable to move forward on the peace process. The current chaos confronting you today in the West Bank and Gaza is the result of continued inaction on both sides.

The terms referring to a process for addressing the Palestinian problem were a prerequisite for Anwar Sadat to sign the Peace Treaty. The Foundation, in the name of Anwar Sadat, would therefore appreciate knowing when will Israel take the necessary steps prescribed in the Peace Treaty? We urge that negotiations directed toward autonomy for the Palestinians now under occupation be restarted immediately.

Until such time as a meeting can be fixed between you and the Sadat Peace Foundation's Mission to Jerusalem, we urge your immediate support for the cessation of the use of lethal force in the territories.

o o o

President Reagan's earlier letter to us of enthusiastic support is attached for your consideration. Rabbi David Wortman, the Chairman of the Annual Meeting of the Rabbinic Cabinet of The United Jewish Appeal invited one of our Foundation's officials to give the key note address to a group of 100 rabbis at a conference last month entitled "In Case of Peace" on the work of the Sadat Peace Foundation which Rabbi Wortman defined as an example of a paradigm for peace.

The Sadat Peace Foundation is recognized today by world leaders as the primary U.S. and European private sector initiative working to strengthen economic cooperation in the Middle East. It is currently implementing seven programs in the following areas: (1) assisting U.S. and European private corporations to profitably market their products in Egypt and Israel through specialized investment and economic analysis programs, some of which are funded by the U.S. Government through the Foundation; (2) sending teams of medical doctors to the Middle East to attend to the wounded and untreated; (3) collaborating with major U.S. and European public institutions to help stabilize the Middle East strategically and economically.

In response to the U.S. Government's interest to effectively involve its key European allies and Japan in aiding its friends in the Middle East, the Sadat Peace Foundation held two major conferences in London and Washington in 1986. A third conference was held with the help of Chancellor Helmut Kohl in Bonn, West Germany, April 5-7, 1987, on the "Economics Of Peace Making In The Middle East" and was attended by senior representatives of the U.S. Government, its key allies and international donor organizations. An action committee for economic development in the Middle East was formed at our Bonn conference with the full support and cooperation of the EEC. A team of European investors was in the Middle East last month scouting for investments on behalf of the Sadat Peace Foundation's Action Committee.

We look forward to meeting you, awaiting your reply.

With our respectful best wishes,

James George
President

Anwar Sadat's Daughter
Camelia Sadat
Board of Directors

Harry Milkman
Co-Director
Program to Implement Anwar Sadat's Vision of Peace for the West Bank and Gaza

THE WHITE HOUSE

WASHINGTON

January 28, 1985

Dear Ambassador George:

I strongly endorse the worthy objectives of the Sadat Peace Foundation, and look forward to learn of your progress. Cooperative efforts in research, education, health care and other social policies that transcend partisan politics in any particular country, will encourage the creation of new constituencies favoring peace and cooperation. It is no wonder that your foundation has attracted prominent statesmen and distinguished Middle East experts who can help move the peace process forward.

I also applaud your emphasis of using the private sector. Private initiatives that join Egypt and Israel, and eventually other Middle East nations, in cooperative economic endeavors will contribute to greater prosperity and hope for the future.

You have my enthusiastic support. With warm personal regards and best wishes for the foundation's success.

Sincerely,

Ronald Reagan

Honorable James George
Staff President
Sadat Peace Foundation, Inc.
145 East 74th Street, Suite 1C
New York, New York 10021

מדינת ישראל
משרד החינוך והתרבות

סגן ראש הממשלה
ושר החינוך והתרבות

ו' בניסן תשמ"ח
24 במרץ 1988

ש כל 3 32

904162

לכבוד
פרופ' אשר עובדיה
מנהל המרכז האקדמי הישראלי
רחוב אל-ניל 92
קהיר, מצרים

שלום רב,

אני מאשר קבלת מכתבך מיום 9.3.88. שמחתי לקרוא כי תיעוד המורשת היהודית במצרים נמשך. בדעתי להוסיף ולתמוך בפרוייקט חשוב זה.

אביא את פנייתך בפני הגורמים המתאימים במאמץ להעביר אליך תקציב נוסף לשם המשך והשלמת המבצע.

ב ב ר כ ה,

יצחק נבון

המרכז האקדמי הישראלי בקהיר المركز الأكاديمي الإسرائيلي في القاهرة the israeli academic center in cairo

האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים
החברה המזרחית הישראלית
الأكاديمية الإسرائيلية للعلوم والآداب
الجمعية الشرقية الإسرائيلية
the israel academy of sciences and humanities
the israel oriental society

כ' באדר תשמ"ח
9.3.1988

לכבוד
מר יצחק נבון
שר החינוך והתרבות
רח' שבטי ישראל 34
ירושלים

כבוד השר,

הנני מרשה לעצמי לפנות אליך פעם נוספת בעניין פרוייקט ספריות בתי-הכנסת ותיעוד מורשת יהדות קהיר.

בשנה שחלפה זכה פרוייקט זה, בסיועך, לתמיכה נכבדה ואני מקווה שנוכל גם הפעם למצוא אצלך אוזן קשבת, על-מנת להביא את הפרוייקט לידי סיום. כיום, אנו בעיצומו של השלב השלישי בפרוייקט, היינו, מיונם וקיטלוגם של כ-3000 ספר והעברתם למשכנם החדש והקבוע בבית-הכנסת " שערי שמיים " ברחוב עדלי שבמרכז קהיר. כפי שכבר צויין בהזדמנויות קודמות, ספריה זו תהווה צעד ראשון לחקר המורשת היהודית במצרים ובסיס לצרכי מחקר בתחום היהדות והספרות התורנית.

לשם השלמת פרוייקט זה (כולל שימורם של הספרים, כריכתם, העלאתם על מחשב וסידורים טכניים אחרים) ופתיחת הספריה לקהל חוקרים, דרוש לנו תקציב נוסף של 25,000 $. המשאבים הכספיים שעמדו לרשותנו עד עתה תמו.

אודה לך מאד, אם תמצא לנכון לדון בפנייתי זו עם הגורמים הנוגעים בדבר, כדי שפרוייקט זה, החשוב מבחינה לאומית ויהודית, יושלם בצורה הראויה לו.

בכבוד רב,

פרופ' אשר עובדיה
מנהל המרכז האקדמי

92 el-nil street, apt. 33, dokki, giza, egypt
tel: 3488995, 3496232

٩٢ شارع النيل، شقة ٣٣، الدقي، الجيزة
تلفون: ٣٤٩٦٢٣٢، ٣٤٨٨٩٩٥

רחוב אל-נ'יל 92, דירה 33, דוקי, גיזה, מצרים
טל: 3488995, 3496232

לשכת שר החינוך והתרבות

ט' באלול התשמ"ז
3 בספטמבר 1987

ע ע ז 7 09 01

904162

לכבוד
עו"ד מ. בן אהרן
האפוטרופוס הכללי
רחוב ידידיה 4
ירושלים 94152

שלום רב,

הנדון: סיוע לפרוייקט ספריות ביה"ס מורשת יהדות קהיר
מכתבכם מיום 11.8.87

שר החינוך והתרבות מר יצחק נבון בקשני להודיעך כי הוא ממליץ להענות בחיוב לבקשתו של פרופ' אשר עובדיה בסך $10,000.

ב ב ר כ ה,

עדי אלדר
יועץ השר

העתק: פרופ' אשר עובדיה

מדינת ישראל

משרד החינוך והתרבות
סגן המנהל הכללי לאמרכלות

תאריך: 9/7/1987

904162

לכבוד
גב' שולמית הרצוג
מפקדת המשרד לשירותי תרבות
מרכזי הדרכה התרבות
קדמה - מעברות.

לבקשתך מרושלים שבתאריך יום ו' 3/7/87 עם כניסת
שר החינוך לתרבות מר יצחק נבון נמרשים עם פיה ציוד כליין מינהל
בדמה לחינוך באוניברסיטה העברית בירושלים, הרינו מתכבדים להודיע
אליכם תלק מבתאריכים המבקשים.
אנו מקווים לקבלת הקשרים למען שיתוף פעולה בחינוך מתבלי ונשמח
להעמיד אליכם מתקנים נוספים ולמתן המלצותיכם.

לכבוד السيدة شوقية هيجرس المحترمة
وكيلة الوزارة للخدمات التربوية
وزارة التربية والتعليم - القاهرة

ع.ع.م.

تلبية لطلبكم في الاجتماع الذي عقد يوم الجمعة ١٩٨٧/٧/٣ مع معالي
وزير التربية والتعليم السيد شلومو نافون والاجتماع مع البروفيسور زئيب كلاينبرغ عميد كلية التربية والتعليم
في الجامعة العبرية في أورشليم القدس نتشرف بتقديم بعض الابحاث العلمية المطلوبة.
نأمل بتوطيد العلاقات والاتصالات في سبيل انعاش رسالتنا في التربية والتعليم
ويسرنا ان نقدم لكم ابحاث اخرى والاستعانة بابحاثكم

وتفضلوا بقبول
فائق الاحترام

دن لاوين مدير قسم العلاقات
آية ليفيه المساعد الاداري للوكيل العام

בברכת יום טוב
לכבוד שר החינוך מר יצחק נבון
מרכזי הדרכה לחינוך בחברה בירושלים
פרופ' צ. קליין
מרכזי משרד החינוך מתבל — גב' שולמית

ירושלים • רחוב שבטי ישראל 34 • ת.ד. 292 • מיקוד 91911 • טל. 27 82 39
Jerusalem, P.O.Box 292 ISRAEL

מדינת ישראל

משרד החינוך והתרבות
סגן המנהל הכללי לאמרכלות

תאריך: ט' בתמוז התשמ"ז
6 ביולי 1987

9.4162

לכבוד
פרופ' ז. קליין
מנהל ביה"ס לחינוך
האוניברסיטה העברית
ירושלים

שלום רב,

הנדון: ארוח המשלחת ממצרים

הננו מודים על ארוח המשלחת ממצרים המורכבת מעובדים בכירים ממשרד החינוך ביום ו' 3.7.1987.

חברי המשלחת התרשמו מקבלת הפנים ומהשיחה אתך בנושאים פדגוגיים וגילו התענינות רבה במחקרים הנעשים מטעם ביה"ס לחינוך בנושאים טיפוח שכונות, נוער שוליים, חינוך משלים, חינוך טכנולוגי ומהפרסומים של האוניברסיטה.

אנו תקוה שתענו בחיוב לבקשת ראש המשלחת - סגנית שר החינוך במצרים ונעביר אליהם חלק ממחקרים אלה.

ב ב ר כ ה ,
דן לוין

העתקים:
ד"ר ש. שושני, המנהל הכללי
מר ש. נחום, קמ"ט עזה
מר א. בר-אליעזר, מתאם פעולות, כאן

ירושלים • רחוב שבטי ישראל 34 • ת.ד. 292 • מיקוד 91911 • טל. 27 82 39

מדינת ישראל

משרד החינוך והתרבות

סגן מנהל כללי בכיר לאמרכלות

תאריך: ט' בתמוז התשמ"ז
6 ביולי 1987

90416 2

מר אהרון בר-אליעזר
מתאם פעולות, כאן

הנדון: ביקור משלחת - משרד החינוך במצרים

לאהרון שלום,

אני רוצה להודות לך על פעולות הארגון שערכת לקראת ביקורה של משלחת משרד החינוך המצרית בראשות סגנית שר החינוך.

מסירותך והזמן שהקדשת לכך הביאו לביקור מוצלח ששיאו בביקור המשלחת אצל שר החינוך והתרבות, מר יצחק נבון.

ב ב ר כ ה,

דן לוין

העתקים:
מר י. נבון, שר החינוך והתרבות
ד"ר ש. שושני, המנהל הכללי
מר ש. נחום, קמ"ט עדה

ירושלים • רחוב שבטי ישראל 34 • ת.ד. 292 • מיקוד 91911 • טל. 27 82 39

מדינת ישראל

משרד החינוך והתרבות
סגן מנהל כללי בכיר לאמרכלות

תאריך: ט' בתמוז התשמ"ז
6 ביולי 1987

9054/62

לכבוד
הנהלת מוזיאון ישראל
ירושלים

שלום רב,

הנדון: ארוח המשלחת ממצרים

הננו מודים על ארוח המשלחת ממצרים המורכבת מעובדים בכירים ממשרד החינוך ביום ו' 3.7.87.

חברי המשלחת התרשמו מהביקור במוזיאון ומקבלת הפנים וגלו התענינות מרובה בחוגים המתקיימים באגף הנוער, ומהפרסומים שהועברו אליהם.

בברכה,
רן לוין

העתקים:
ד"ר ש. שושני, המנהל הכללי
א. בר-אליעזר, מתאם פעולות, כאן
מר ש. נחום, קמ"ט עזה
גב' ע. בצלאל, אגף הנוער, מוזיאון ישראל

ירושלים • רחוב שבטי ישראל 34 • ת.ד. 292 • מיקוד 91911 • טל. 27 82 39

מדינת ישראל

משרד החינוך והתרבות
טנ מנהל כללי בכיר לאמרכלות

תאריך: +

904162

תוכנית ביקור המשלחת המצרית ליום ו' 3.7.87

9.00 - 10.00	-	האוניברסיטה העברית, פגישה עם פרופ' ז. קליין מנהל ביה"ס לחינוך.
10.00 - 11.00	-	סיור במוזיאון ישראל ובאגף הנוער.
11.00 - 12.00	-	קבלת פנים ע"י שר החינוך והתרבות.
12.00 - 14.00	-	מסגד כפת הסלע - אלאקצה.
14.00	-	ארוחת צהרים.

ירושלים • רחוב שבטי ישראל 34 • ת.ד. 292 • מיקוד 91911 • טל. 27 82 39

משרד החינוך והתרבות
לשכת סגן מנהל כללי בכיר לאמרכלות

חברי המשלחת המצרית

1. גב' שווקיה הג'רס, סגנית שר החינוך והתרבות (יש מספר סגנים לשר).

2. אחמד עקל, מנכ"ל אגף הבחינות הכללי.

3. עויס אחמד עויס, מנכ"ל מנגנון הבחינות, עוסק בעיקר בצד הארגוני.

4. מוחמד עטיה, מטפל בקשרי המשרד בין גורמים ממשלתיים אחרים (כמו דובר המשרד).

5. פארוק עשמאוי, מנהל כללי במשרד החינוך באיזור גיזה.

6. מוחמד היכל, מנהל כללי המביא בפני השר את הנושאים שקשורים בו ישירות.

7. עבדרפו-אחמד-מוחמד-עמירה, נציג מטעם אוניברסיטת אלאזהאר.

הערה: תחומי ההתמחות שלהם בעיקר בנושאי הומניסטיקה, ספרות ערבית וסוציולוגיה.

904162

משרד החינוך והתרבות
לשכת סגן מנהל כללי בכיר לאמרכלות

2

חברי המשלחת המצרית

1. גב' שווקיה הג'רס, סגנית שר החינוך והתרבות (יש מספר סגנים לשר).

2. אחמד עקל, מנכ"ל אגף הבחינות הכללי.

3. עויס אחמד עויס, מנכ"ל מנגנון הבחינות, עוסק בעיקר בצד הארגוני.

4. מוחמד עטיה, מטפל בקשרי המשרד בין גורמים ממשלתיים אחרים (כמו דובר המשרד).

5. פארוק עשמאוי, מנהל כללי במשרד החינוך באיזור גיזה.

6. מוחמד היכל, מנהל כללי המביא בפני השר את הנושאים שקשורים בו ישירות.

7. עבדרפו-אחמד-מוחמד-עמירה, נציג מטעם אוניברסיטת אלאזהאר.

הערה: תחומי ההתמחות שלהם בעיקר בנושאי הומניסטיקה, ספרות ערבית וסוציולוגיה.

904162

מפקחי חינוך מצריים אורחי עיריית אשקלון

סגנית מנכ"ל משרד החינוך המצרי ושבעה מפקחי חינוך ממצרים הגיעו למקום על מהלך בחינות הבגרות בבתי הספר ברצועת עזה והיו אתמול אורחיו של ראש עיריית אשקלון עו"ד אלי ריין.

ראש המשלחת שאוקית קוגרים ניהלה שיחה עירנית על יחסי שת"ם וישראל. היא השיבה „אינשאללה" בקרוב. עם זאת נמנעה מלהתייחס לעצם הנושא.

המשלחת מתאכסנת בבית מלון באשקלון ונוסעת מדי יום לכתן 8,000 בוגרי בתי ספר תיכוניים ברצועה בסיוע מורים מקומיים.

סגנית המנכ"ל המצרית מסרה, כי רבים מבוגרי התיכון מהרצועה יוכו להמשך לימודיהם במיכללות מצריות. היערים גילתה בקיאות רבה בנעשה בישראל ובהתייחסה למאבק על שכר הלימוד באוניברסיטאות. סיפרה שבמצרים הלימודים הם במעט ללא תשלום.

בחינות הבגרות ברצועת עזה מתנהלות זה כ-20 שנה לפי מחכונת מצרית ומדי שנה מעריכים את עלוני הבחינות מפקחים מצריים.

עד לחתימת הסכם השלום בין שתי המדינות, נהגו אנשי האו"ם להעביר את טפסי הבחינות מקפריסין לרצועה ומשם בחזרה לקפריסין לרצועה ומשם בחזרה לקפריסין לשם תיקונו ומתן ציונים. התוצאות הגיעו בעבור מספר חודשים, שוב באמצעות אנשי האו"ם. מאז החתכם בין שתי המדינות, מפקחים על הבחינות המפקחים המצריים, כשהם יושבים ברצועה ובאשקלון.

(עתים)

ברכות ואיחולים לבביים

למאיר אלבז

להיבחרך פעם נוספת לתפקיד יו"ר ועד ארצי של שכירי „אגד"

ולדרור נבו־בדיע רקייה

עם היבחרם כחברי מועצת העובדים

כה לחי

חבריכם במועצת ועדי העובדים שליד מפ"ם

27.7.87

מדן, 10.10

מנגנון השיבוש הנלשם, אינו שמקום להפוגה להפלגה-בושם לקבלת-הפנים כמשפט (*) אם כולו יגרמם אל אין וטלל בנושא וקב הנש מגונה אל הקנטים. ובקם תשובה ותורה, כאלן שבאים להשאיר כמולה.

מדינת ישראל

משרד החינוך והתרבות
סגן מנהל כללי בכיר לאמרכלות

(ב)

תאריך: ג' בתמוז התשמ"ז
30 ביוני 1987

90462

לכבוד
הנהלת מוזיאון ישראל
הקריה
ירושלים

שלום רב,

הנדון: בקור משלחת ממצרים

משרדנו יארח משלחת המורבת מ-10 עובדים בכירים ממשרד החינוך במצרים וזאת ביום ו' 3.7.87.

התוכנית תכלול ביקור במוזיאון ישראל וזאת לאור חשיבות הנושא וההשתלמויות שנערכו לעובדי הוראה מאיו"ש.

נודה על הענותכם החיובית - מר אהרון בר-אליעזר יתאם את הנושא.

ב ב ר כ ה ,

דן לוין

העתקים:
ד"ר ש. שושני, המנהל הכללי
מר א. בר-אליעזר, מתאם פעולות, כאן
מר ש. נחום, קמ"ט חינוך עזה

ירושלים • רחוב שבטי ישראל 34 • ת.ד. 292 • מיקוד 91911 • טל. 27 82 39

מדינת ישראל

משרד החינוך והתרבות
סגן מנהל כללי בכיר לאמרכלות

ג

תאריך: ג' בתמוז התשמ"ז
30 ביוני 1987

904162

לכבוד
פרופ' ז. קליין
מנהל ביה"ס לחינוך
האוניברסיטה העברית
ירושלים

שלום רב,

הנדון: בקור משלחת ממצרים

משרדנו יארח משלחת המורכבת מ-10 עובדים בכירים ממשרד החינוך במצרים וזאת ביום ו' 3.7.87.

התוכנית תכלול ביקור בביה"ס לחינוך באוניברסיטה העברית בירושלים וזאת לאור חשיבות הנושא וההשתלמויות שנערכו לעובדי הוראה מיהודה ושומרון ועזה.

נודה על היענותכם החיובית - מר א. בר-אליעזר יתאם את הנושא.

ב ר כ ה,

דן לוין

העתקים:
ד"ר ש. שושני, המנהל הכללי
מר א. בר-אליעזר, מתאם פעולות,כאן
מר ש. נחום, קמ"ט חינוך עזה

ירושלים • רחוב שבטי ישראל 34 • ת.ד. 292 • מיקוד 91911 • טל. 27 82 39

מדינת ישראל

משרד החינוך והתרבות
סגן מנהל כללי בכיר לאמרכלות

תאריך: ג' בתמוז התשמ"ז
30 ביוני 1987

904162

לכבוד
הנהלת מוזיאון ישראל
הקריה
ירושלים

שלום רב,

הנדון: בקור משלחת ממצרים

משרדנו יארח משלחת המורבת מ-10 עובדים בכירים ממשרד החינוך במצרים וזאת ביום ו' 3.7.87.

התוכנית תכלול ביקור במוזיאון ישראל וזאת לאור חשיבות הנושא וההשתלמויות שנערכו לעובדי הוראה מאיו"ש.

נודה על הענותכם החיובית - מר אהרון בר-אליעזר יתאם את הנושא.

ב ב ר כ ה ,

בן לוין

העתקים:
ד"ר ש. שושני, המנהל הכללי
מר א. בר-אליעזר, מתאם פעולות, כאן
מר ש. נחום, קמ"ט חינוך עזה

ירושלים • רחוב שבטי ישראל 34 • ת.ד. 292 • מיקוד 91911 • טל. 27 82 39

לרשם
אורי
שמרן
אליהו

סגן מנהל כללי בכיר לאמרכלות

904162

אל: רב אליעזר

מאת: בן לוין

תאריך 30.6.87

בנוגע: ביקור משלחת בלגיה.

בהמשך לסיום בנוגע.

אני מבקש שיעלו:

א. כיסוי טיולנו/משפחתי.

שמרן
אליהו

ב. אירוח לבריות (הקצינה ל- 25.6 בשעה 12 בצהרים, סיור לבשבן)

ג. אירוח הסגרה (הפלשה לעניין מבריח - בלשבר ריגל - ת משלחת) ומ...
בן לוין.

אני בלשבר ב 12:32

נתקבל בלשכת השר
בתאריך
30-06-1987
משרד החינוך והתרבות

ع

904162

משרד החינוך והתרבות
לשכת סגן מנהל כללי בכיר לאמרכלות

<u>חברי המשלחת המצרית</u>

1. גב' שרוקיה הג'רס, סגנית שר החינוך והתרבות (יש מספר סגנים לשר).

2. אחמד עקל, מנכ"ל אגף הבחינות הכללי.

3. עויס אחמד עויס, מנכ"ל מנגנון הבחינות, עוסק בעיקר בצד הארגוני.

4. מוחמד עטיה, מטפל בקשרי המשרד בין גורמים ממשלתיים אחרים (כמו דובר המשרד).

5. פארוק עשמאוי, מנהל כללי במשרד החינוך באיזור גיזה.

6. מוחמד היכל, מנהל כללי המביא בפני השר את הנושאים שקשורים בו ישירות.

7. עבדרבו-אחמד-מוחמד-עמירה, נציג מטעם אוניברסיטת אלאזהאר.

הערה: תחומי ההתמחות שלהם בעיקר בנושאי הומניסטיקה, ספרות ערבית וסוציולוגיה.

אמ פרס קיין 2/2/87
1- בעיר.
2- אוניברסיטת אלאזהר
3- אלג'.

האוניברסיטה העברית בירושלים
THE HEBREW UNIVERSITY OF JERUSALEM
SCHOOL OF EDUCATION
בית הספר לחינוך

904162

ש

סכנה בבוא

מישהו שהתקומם בדרכה לחיסול האוניברסיטה העברית בירושלים ביום
ה' תמוז ב'

הנשיאות, בקרן משלחת של עובדים בכירים ממחלקות החינוך מעלות
בארצות מסיבת החינוך – האוניברסיטה

נעמוד

ברגע זה קלין – מקבל כבר לחינוך
אז בן-גוריון – לשעבר המנהל הראשי

1. מי אז בן-גוריון הבנו רשומה המשתבשים בהקלה באוניברסיטה. לשם קלין.
2. עניין הנשיאות אליה מגיעה ברגע קלין בקבלת הפנים: ושם
ההתנהגות המשתבשת, הקשר בין אלי ומלכה, נשאי חוקן מרבלה,
השתלטות כלל מהשתלטות שמגיעות לשנוי בכירים ממחלקות החינוך
בחוקים ומקום.
3. אלפסרון לשתיקת פעולה בנשיאה בפגישות, בקשה כיצד
השתלטות ועוד.

אז בן-גוריון

ל. גרם

Mount Scopus, Jerusalem, Israel 91 905 הר הצופים, ירושלים
Telex: 26458 Scopm IL. Cable: Scopus Jerusalem Israel
כל/010

דרור אליעזר:

מחשבות יהדות בלשון הקודש

בחינוך שאפשר שלה מגן - בלשון.

29.6.87 בן לוין : 6294162

לבד אולבריגר,

בוים שני בבקר בירושלים, בחלום על קבוץ דגה ושלחב
מלבדם אשר בצורת הגיה שפיקה מחתר סיעוד שם (גן מנגל)
לגיל ב - 8 בלוים - בנשי הינוך, מלוינים מלי-אנדה וכו'.
סדר היום: יום ד - 3.7.87

9 - 10 - מאוץ הקדמה, פגישה עם פעוט ניקלין -
מנהל בית לחינוך.

10 - 11 - סיור בדמיון ישראל ואת הנוף.

11 - 12 - פגישה עם מדרך החינוך (*)
12 - 14 - ארוחה בסמוך אל - אקדח.
14 - אירוח בחבורה.

הנושאים עליהם יבקר לשוחח: (לפי מיבחר אנו)
- חינוך טבעוני
- שיטת הלמידה - חדשה.
- המשפחה.
- חולים, זקנים (מלאכים ואדם)
- ספורט (בית-ספר?)
- הקרקע (בלבד הנוף)

מנגד חשבנו הנשא, אנו נסקר להביא להבנה - חשב
בשפה לקבלת - הפנים בלשון (*) אם בוא יהיה אל הנכון.
אנו נטבל בקושא וקב הנוני מנוחה על הקבוצים.
אקבל בשורה והברה, כאלו שלבים להשאיר.
בברכה.

בן לוין

29/6

לשכת שר החינוך והתרבות

נושא

27/7/03

מבצר - 15 איש

10 אורחים
+ 5 ישראלים
(רן, מנכ"ל קמטיפ)
לין

מבצר - נסיון — לתגיב מחר

אחר - מנכ"ל לבד

לוגוים כבוד
פרוטה

לסדר תדר
ישראל - בלעם

רמלה זרמ - נגון עתים

בגיבוש

29.6.87

לב אלבמרין,

בוא שיר אחרון בתהליך, בתנאי של קבוצה זה ושתה
מבטיח אשר בשנה הבאה הקבוצה שמיקה מתחיל בקיצור שם (לא מבלבל)
לגלגל כ-8 מלמדים - נגשי הינוך, הנחיה בסיסית של-הערכה וסל...
סדר היום: יום ד - 3.7.87

יב9 - יב10 - בחלק הקבוצה, בקיצור מה בפועל ניקלין -
לפני כיתה לחינוך.

יב10 - יב11 - סיור בפלוגות ישראל ואז הנשר.

יב11 - יב12 - בקיצור מה נשרד בהינוך (*)
יב12 - יב14 - בעולה בפסקה אל - יקבה!
יב14 - בחלוקה בבתים.

הנושאים אותם יבוא לשותה: (לפי סדר אלפ)
- הינוך טמעלוי
- שלב בחירה - הדרגה.
- הפלגות.
- חולון, נשלנו (בלבדים ומדים)
- סנדל (בית-ספר?)
- הקמת (בלבדים הנוסף)

נשאר הנושא הנשאר, אין מקום לבוא להחלטה - הדר
בנוסף לקבלת - הפעם בנוסף (*) אם בוא יתרחש זו הנכון.
אין וטבל בנושא זקה הוא מתנה על הקבוצה.
נמקם בשורה ותורה, כולן שבדים להשאיר.
בברכה.

מ. לוין

לשכת סר חינוך והתרבות

6/3/87

לדוח לי בדבר את התשלום
המלא [illegible]

✓ אלי חיבר
✓ קולמוס
✓ שבכ
✓ אולם שמה - דאשקדה (נוסח)
✓ דוד אלמן - אלמנה

משרד החינוך והתרבות
לשכת סגן מנהל כללי בכיר לאמרכלות

<u>חברי המשלחת המצרית</u>

1. גב' שרוקיה הג'רס, סגנית שר החינוך והתרבות (יש מספר סגנים לשר).

2. אחמד עקל, מנכ"ל אגף הבחינות הכללי.

3. עריס אחמד עריס, מנכ"ל מנגנון הבחינות, עוסק בעיקר בצד הארגוני.

4. מוחמד עסיה, מטפל בקשרי המשרד בין גורמים ממשלתיים אחרים (כמו דובר המשרד).

5. פארוק עשמאוי, מנהל כללי במשרד החינוך באיזור גיזה.

6. מוחמד היכל, מנהל כללי המביא בפני השר את הנושאים שקשורים בו ישירות.

7. עבדרפו-אחמד-מוחמד-עמירה, נציג מטעם אוניברסיטת אלאזהאר.

הערה: תחומי ההתמחות שלהם בעיקר בנושאי הומניסטיקה, ספרות ערבית וסוציולוגיה.

אגף מוסדות
המחלקה לארגון מוסדות

ט' באדר תשמ"ז
10 במרץ 1987

904162

לכבוד
מר י' עטר
שגרירות ישראל
קהיר

א.נ.,

הנידון: השלום והשתתפותנו כשגורי השלמה בהקצעות היחדות לילדי שליחים
מכתבנו מ-27.1.87
מכתבכם מ-24.2.87

השתתפות סטודנט לבתי"ס לילדי שליחים ישראליים בחו"ל של יום א', ניתנת לי קבוצות ליעוד המוזנות לפחות 8 תלמידים, כאמור בחוזר מס' 98 מטרד החוץ - מ-19.2.88.

מספרי התלמידים לפי הכתות שצורפו למכתבכם מ-6.2.88 קבוצות המוזנות פחות מספר התלמידים המינימלי בגדרם לעיל.

על מנת לא לפחות את פנייתכם ולאפשר השתתפות של סטודנט בבית שערכם הסכמנו לפנים משורת הדין לצרף את כל 14 תלמידי בית"ס ל-2 קבוצות ליעוד ולשלם עבורן כאמור להלן:

קבוצת א': גן חובה - 2 - כתה א' - 2, כתה ג' - 3 - סה"כ 7 תלמידים

קבוצת ב': כתה ו' - 3 - כתה - ח' 4 - סה"כ 7 תלמידים

בכבוד רב,

עקיבא טלץ
מנהל המחלקה

העתק: מר ב' אסיר, יו"ר הועדה להינוך ע"י
מר י' צרפתי, אגף הכספים, משרד החוץ ירושלים

(ב)

אגף פרסומים
המחלקה לארגון פרסומים

כ"ו בשבט תשס"ז
27 בינואר 1987

90M162

אל הגב' א' נישני, אגף הכספים

הנדון: השלום והשתתפותנו בסעיפי השלמה בקבוצות חיפוש לילדי שלאחים ישראליים בקפיר

נבקשכם לשלם בהסכמות משרד החוץ ירושלים את השתתפותנו בביה"ס לילדי שליחים ישראליים בקפיר בשנת"ל תשס"ז בעד 8 ש"ש לפי סורת של חודש מוסכך בשנת תקנו המתישית (לפי סורה של 30 ש"ש) כמפורט להלן:

מס' תלמידים	מס' קבוצות	סה"כ ש"ש לקבוצה	סה"כ ש"ש
16	2	4	8

תאריך השולם הליטודים: 11.11.86

ב ב ר כ ה,

עקיבא סלע
מנהל המחלקה

העתק: מר ב' אמיר, יו"ר מועצה לחינוך ע"י"ם
מר עטר, שגרירות ישראל בקפיר
מר צדפתי, אגף הכספים, משרד החוץ ירושלים

ו' בכסלו תשמ"ז
8 בדצמבר 1986

ש קח 6 12 01

904162

לכבוד
פרופ' גבי והבורג
ק ה י ר

שלום רב,

שמחתי לקבל מכתבך ממנו למדתי על ההתפתחות החשובה בפעולה של המרכז האקדמי הישראלי בקהיר.

אני מקוה שהתחלה זאת תהווה פתח לקידום מערכת הקשר עם האקדמאים המצריים.

שמחתי גם על התרשמותך הטובה מאולפן עקיבא והגב' כצנלסון אשר זכו בשנה שעברה בפרס ישראל.

בברכה ובידידות,

יצחק נבון

העתק:
גבי שולמית כצנלסון.

The Israel Academy of Sciences and Humanities
The Israel Oriental Society

האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים
החברה המזרחית הישראלית

الأكاديمية الاسرائيلية للعلوم والآداب
الجمعية الشرقية الاسرائيلية

The Israeli Academic Center in Cairo

המרכז האקדמי הישראלי בקהיר

المركز الاكاديمي الاسرائيلي في القاهرة

25 נובמבר, 1986

נתקבל בלשכת השר
בתאריך
04-12-1986
משרד החינוך והתרבות

לכ' מר יצחק נבון
שר החינוך והתרבות
משרד החינוך והתרבות
ירושלים

שלום רב,

מעל שלחנו של מנהל המרכז האקדמי בקהיר תלויה התמונה המנציחה את ביקורך במצרים בתמוז תשמ"ב, ופגישתך עם - מי שהיה אז סגן נשיא מצרים, וכיום הינו הנשיא - חוסני מובארק. בהקדשתך - הרשומה על התמונה - הבעת תקוה שהמרכז האקדמי "יתרום להעמקת הקשר בין אנשי המדע והרוח של שני העמים".

עד כה, פעלנו ברוח זו כאן במצרים, ע"י המפגש היומיומי בין אנשי מדע ורוח מצרים וישראלים בין כתלי המרכז. לאחרונה התחולל שינוי המהווה נדבך חדש במערכת יחסים זו. לאחר קרוב לחמש שנות קיום המרכז, שלחנו שני חוקרים מצרים צעירים, מהמחלקה לספרות עברית באוניברסיטת קהיר, להשתלמות באולפן עקיבא. הדבר התאפשר ע"י שינוי האוירה מחד, ומלגות שהועמדו לרשותנו על ידי האולפן, והגב' כצנלסון העומדת בראשו, מאידך.

קליטת סטודנטים אלה באולפן עקיבא והתכנית המיוחדת שהוכנה עבורם - בעקבות רמת ידיעותיהם הגבוהה - היו מעל ומעבר לכל מה שציפיתי. בעת ביקורי באולפן התרשמתי עמוקות מפעולתו ואני מקווה שבעתיד נוכל להסתייע בו להעמקת הקשר עם אנשי-רוח מצרים, כפי שחזית בעת ביקורך כאן בשנת 1982.

בברכה

פרופ' גבי הבובר
מנהל

העתק: גב' שולמית כצנלסון, אולפן עקיבא, נתניה

92 شارع النيل، شقة ٣٣، الدقي، الجيزة، تلفون: ٣٤٨٥٩٩٥ ، ٣٤٨٥٩٩٥ רח' אל-ניל 92, דירה 33, דוקי, גיזה, טל. 348595, 348595
92 El-Nil Street, Apt. 33, Dokki, Giza, Tel: 348595, 348595

האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים
THE ISRAEL ACADEMY OF SCIENCES AND HUMANITIES

ט"ו בחשון התשמ"ז
17.11.86

90-4162

נ
שכת השו
יד
18 -11- 1986
מי
יד והתרבות

לכבוד
מר יצחק נבון
שר החינוך והתרבות
ויו"ר המועצה להשכלה גבוהה
משרד החינוך והתרבות
רח' שבטי ישראל
ירושלים

מר נבון הנכבד,

הנדון: המרכז האקדמי הישראלי בקהיר -
דיווח עונתי

סעיף 6 של ההסכם בין ממשלות ישראל ומצרים בדבר הקמת המרכז האקדמי הישראלי בקהיר קובע כי יש לדווח מדי ששה חודשים למשרד החינוך והתרבות ולמועצה להשכלה גבוהה על פעולות המרכז.

המרכז האקדמי הישראלי בקהיר הפועל כיחידה ארגונית וכספית עצמאית במסגרת האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים תורם תרומה חשובה ביותר ליצירת קשרי מדע ומחקר בין הקהילה האקדמית שלנו לבין המערכת המקבילה במצרים. האקדמיה למדעים מייחסת חשיבות רבה לפעולה זאת.

אני מתכבד להמציא לך בזה עותק של הפרוטוקול מישיבת מועצת המרכז מיום 27.8.86 ושל סיכום שערך פרופ' ג' ורבורג על פעולות המרכז לתקופה ינואר-יוני 1986.

בברכה

יהושע יורטנר
יו"ר מועצת המרכז
האקדמי בקהיר

Albert Einstein Square, Talbieh, Jerusalem 91040, P.O.B. 4040, Telephone 636211 טל' 636211 ירושלים 91040, תיד 4040 ביכר אלברט איינשטיין, טלביה,

האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים

סיכום ישיבת מועצת המרכז האקדמי בקהיר 27.8.86

השתתפו: פרופ' א"א אורבך - יו"ר

ד"ר ש' אמיר- מנהל האקדמיה

פרופ' ג' ורבורג - מנהל המרכז האקדמי

מר ד' גרנות - משרד החוץ

פרופ' נ' לב-ציון - החברה המזרחית הישראלית

מר ש' לנדאו - מנהל וח"ח

גב' ח' קרץ - מזכירת וח"ח

פרופ' ש' שמיר - אוניברסיטת בן-גוריון

מר מנחם מרגליות - חשב האקדמיה

אביגיל חיעם - מזכירת האקדמיה

נעדרו: פרופ' מ' אוטולנגי - האוניברסיטה העברית

פרופ' ג' בן-דור - אוניברסיטת חיפה

פרופ' א' ליטאור - מכון ויצמן למדע

פרופ' צ' ציגלר - הטכניון

פרופ' א' קנובסקי - אוניברסיטת בר-אילן

פרופ' א' רבינוביץ - אוניברסיטת תל-אביב

ד"ר מ' שמש - אוניברסיטת בן-גוריון

1. <u>דו"ח מנהל המרכז</u>

בפתח דבריו הודיע היו"ר, פרופ' א"א אורבך, כי עם סיום כהונתו כנשיא האקדמיה, בראשית אוקטובר הקרוב, תגיע גם תקופת כהונתו כיו"ר המרכז לסיומה. הישיבה הבאה תנוהל, איפוא, ע"י מחליפו, פרופ' יהושע יורטנר.

מבין הפעולות המרכזיות של האקדמיה בתקופת כהונתו כנשיאה הוא ייחס חשיבות מיוחדת להקמת המרכז בקהיר ועמד על תיפעולו המוצלח, בכל התנאים האובייקטיבים הקשים, הודות למנהליו, פרופ' שמעון שמיר ופרופ' גבי ורבורג, שגם תקופת כהונתו עומדת להסתיים.

פרופ' ורבורג הוסיף על הדו"ח הכתוב, לתקופה ינואר-יוני 1986 כלהלן: בתקופת הקיץ, המרכז סגור לפעילות ממשית, לא נערכים סמינרים והרצאות, אם כי מורים וסטודנטים ממשיכים לפקוד את הספריה.

המאורעות השונים במרוצת השנה האחרונה, במיוחד במחצית הראשונה, השפיעו לא מעט על הבקורים במרכז. בתקופה מסויימת, המרכז היה ריק וביטול הבקורים של ישראלים פגע גם בחוקרים המצרים בשל חשיבות המפגשים שלהם עם החוקרים הישראלים. המצב הוטב במחצית השניה של השנה, ויש לצפות שפעילות המרכז תחזור לתנופה מלאה ואף תגבר גם מבחינת הפעילות של הסמינרים. החל מאוקטובר 1986 ועד לפברואר 1987 יש כבר תכנית לשני סמינרים לחודש.

כמה מן הנושאים בהם עסק המרכז בתקופה הנסקרת ראויים לציון והם: מיחשוב כל הספרים בספריה, רכישת ספרים עבור הספריות של האוניברסיאות השונות בקהיר, והופעת הבולטין מס' 7 הכולל זו לראשונה מדור בערבית המוקדש למערכת ההשכלה הגבוהה בישראל.

מיחשוב הספרים התאפשר הודות לעזרת האקדמיה ברכישת המחשב ושהייחו של מחכנת האקדמיה במרכז. עתה נותר לסיים את קיטלוג כתבי-היד. העבודה מתבצעת בעזרת סטודנט מאוניברסיטת חיפה ויש להניח כי עד לבוא מנהלו החדש, בתחילת הסימסטר השני, חסחיים המלאכה.

בולטין - במדור הראשון בערבית הזרקור הוא על האוניברסיטה העברית. המדורים הבאים יוקדשו למוסדות ההשכלה הגבוהה האחרים וכן גם לתחומים. הוא מקווה כי בדרך זו יגיע הבולטין גם לקהל במצרים המוגבל בידיעת השפה האנגלית והמעונין בנעשה במרכז. אפשר שבעתיד יהיה רצוי להקדיש בולטין שלם לנושא זה.

בישיבה שהתקיימה באוגוסט הוא דיווח על ההתקפות על המרכז בעתונות האופוזיציונית שלמעשה נמשכות כל העת. הוא מצא לנכון להגיב על כך פורמלית, ובתיאום עם שגריר ישראל במצרים, כתב לבוטרוס ראלי ואף אמר לו טלפוניח כי הגיעה השעה שממשלת מצרים תפעל למניעת דיסאינפורמציה על פרסומים אלה.

לגבי פרוייקט המורשת היהודית בקהיר - (הפרויקט החל באוקטובר 1985) מלאכת המיון והכנת הספרים נסתיימה, לאחר הפסקה בעבודה ועיכוב השלטונות בחידוש הוויזה של אשר אלמגור. להערכתו הקטלוג יהיה מוכן באמצע אוקטובר, אולם בעית מיקום הספריה בעינה עומדת. ייחודו של פרוייקט זה, הכולל כמעט את כל הספרים שהודפסו במצרים באמצע המאה ה-19, בכך שהוא לא רק אוסף ספרים אלא גם דברי אומנות, קמיעות וכדו'. הוא מגלם בתוכו אפשרויות רבות לחקר תרבות יהדות מצרים וכבר היום הביעו חוקרים ממקומות שונים בעולם התענינות לבוא ולעבוד בו.

מבחינה מדעית מתנהל הפרוייקט בחסות ופיקוח המרכז, אולם הוא עצמאי מבחינת כספים. המימון בא ממקורות שונים, כגון קרן רוטשילד, הג'וינט, קרן פורד ועוד.

בסיום הדיווח הודו הפרופסורים ורבורג ולב-ציון ליו"ר מועצת המרכז היוצא, פרופ' אורבך, על הדרך שבה ליווה את עבודת המרכז מאז ראשיתו והביעו תקוותם שעל-אף פרישתו מהתפקיד ימשיך בהתענינותו במפעל זה.

2. <u>טיוטת תקנון (1986) של המרכז</u>

הנוסח המתוקן של התקנון, בהתאם להצעות שהעלו הנוכחים בעת הדיון, מצ"ב.

3. <u>מחליף לפרופ' גבי ורבורג</u>

היו"ר קרא בפני הנוכחים את תולדות החיים של המועמד פרופ' עובדיה אשר והוסיף: לאחר התיעצויות ממושכות, שבמהלן הועלו שמות של מספר מועמדים, נמצא פרופ' עובדיה אשר המתאים ביותר לתפקיד מנהל המרכז, וזאת מטעמים שונים, ביניהם תכונותיו האישיות, מצבו המשפחתי ותחומי התענינותו והתעסקותו. בכל אלה יש כדי לקוות ששהותו במצרים תהיה לטובת המרכז ואף לטובת מחקריו הוא.

פרופ' שמיר הבהיר שהמועמד אינו יודע ערבית, אולם עד לכניסתו לתפקיד הוא ורעיתו יעברו קורס מזורז בערבית. לגבי תחום התענינותו המדעית, יש יתרון בעובדה כי מומחיותו דווקא הנצרות המזרחית - שכן הרגישות במצרים היום גדולה ביותר לגבי חוקרי האיסלם.

<u>החלטה:</u> מועצת המרכז אישרה את מינויו של פרופ' אשר עובדיה לחפקיד מנהל המרכז, כמחליפו של פרופ' ורבורג.

4. <u>סיום הישיבה</u>

בסיום הישיבה הודה היו"ר לפרופ' גבי ורבורג ולרעיתו על עבודתם המצויינת ואיחל להם הצלחה וכל טוב בהמשך עבודתם. כן הודה לד"ר שמעון אמיר שטרח כה רבות בעניני המרכז, למנחם מרגליות על כל עזרתו היעילה בתחום הכספים, לנציגי ות"ת וכל יתר הנציגים ובמיוחד לפרופ' שמעון שמיר, מנהלו הראשון של המרכז, שקבע את דפוסי העבודה.

פרופ' ורבורג הביע תקוותו כי עתה, לאחר סיום תקופת כהונתו בנשיא האקדמיה, יענה פרופ' אורבך להזמנה לבקר במרכז.

האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים
THE ISRAEL ACADEMY OF SCIENCES AND HUMANITIES

26 באוקטובר 1986

המרכז האקדמי הישראלי בקהיר

תקנון (1986) - נוסח מחוקן, בעקבות ישיבת המועצה ב-27.8.86.

הקמת המרכז

1) ב-1980 החלה החברה המזרחית בדיונים עם האוניברסיטאות בדבר הקמת מרכז אקדמי בקהיר, ובהמשכם הוצעה הקמתו גם לאקדמיה הישראלית למדעים ולמשרד החוץ. נחקיימו מגעים בין ממשלת ישראל ובין ממשלת מצרים, וביום 28.3.1982 נחתם פרוטוקול המגדיר את מטרותיו ואת סדרי פעולתו של המרכז האקדמי מבחינת ההסדרים המנהליים והדיפלומטיים.

2) לאחר חתימת הפרוטוקול נתכנסו נציגים מהאוניברסיטאות, מועדת תכנון ותקצוב של המועצה להשכלה גבוהה, ממשרד החוץ ומהאקדמיה, כדי לדון בדרכי הפעלת המרכז ובמסגרת תקציבית. לאחר מגעים נוספים בין הנוגעים בדבר, ובהתאם לסעיף 1 של הפרוטוקול (ר"ב), הוחלט כי נשיא האקדמיה יזמן את ראשי האוניברסיטאות למפגש בדבר הקמת המרכז. המפגש התקיים ביום 26.5.1982. במפגש זה נדונו המטרות, המבנה ודרכי פעולתו של המרכז ונתקבל תקנון זמני, שהיה בתוקף עד 1986. בישיבות מועצת המרכז במשך השנה, נדונו שינויים שהוכנסו בנוסח התקנון הזה (1986).

המטרות

3) המטרות העקריות של המרכז האקדמי הישראלי בקהיר הן - (א) לשרת את פעולות המחקר ואת עבודת החוקרים מישראל המעונינים במחקר במצרים;

Albert Einstein Square, Talbieh, Jerusalem 91040, P.O.B. 4040 Tel. 636211 ,טל. ת"ד 4040 ,91040 ,ירושלים ,עלביה ,כיכר אלברט איינשטיין

(ב) להגביר את שיתוף הפעולה בין מדעני שתי המדינות בכל תחומי המדע, במדעי הטבע והטכנולוגיה ובמדעי הרוח והחברה, כולל מקצועות מזרחנות, יהדות וארכיאולוגיה, בהתאם לאפשרויות ולמשאלות של שני הצדדים.

4) המרכז בקהיר יפעל למימוש היעדים, הפעולות והנוהלים שפורטו בפרוטוקול מיום 28.3.1982 (סעיף 5) והמתחייבים ממנו.

מ ב נ ה

5) המרכז פועל כיחידה ארגונית וכספית עצמאית במסגרת האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים ובראשו עומד מנהל המרכז האקדמי הישראלי בקהיר.

6) המוסדות המנהלים את המרכז הם המועצה וההנהלה.

7) (א) הרכב המועצה

יו"ר - נשיא האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים, או נציגו;

חברים - שבעה נציגי האוניברסיטאות שייבחרו בצורה שתבטיח גיוון וייצוג מקצועי רחב, שלושה נציגים של החברה המזרחית, נציג משרד החוץ, שני נציגי ות"ח ומנהל האקדמיה;

(ב) המוסדות המיוצגים במועצה יודיעו בכתב בראשית השנה האקדמית למנהל האקדמיה את שמות נציגיהם במועצה.

8) תפקידי המועצה

(א) לקבוע את מדיניות המרכז;

(ב) לאשר תכנית עבודה והצעות תקציב שנתיות;

(ג) לאשר דו"חות חצי-שנתיים;

(ד) למנות את מנהל המרכז;

(ה) יו"ר המועצה ידווח לשר החינוך והתרבות וליו"ר המועצה להשכלה גבוהה , וליו"ר ות"ת.

9) ישיבות המועצה

המועצה תתכנס לפחות פעמיים בשנה.

10) הרכב ההנהלה

(א) נציג החברה המזרחית, שיהיה מבין חברי המועצה;

נציג אחת האוניברסיטאות, שיהיה מבין חברי המועצה;

מנהל המרכז;

מנהל האקדמיה;

כיו"ר ההנהלה ישמש מנהל האקדמיה.

11) תפקידי ההנהלה

1. (א) להכין הצעת תקציב שנתית לאישור המועצה;

(ב) להציע למועצה הצעות לגבי מדיניות המרכז;

(ג) להציע למועצה מועמד למנהל המרכז בקהיר;

(ד) לעשות כל פעולה אחרת הדרושה לניהולה התקין של עבודת המרכז.

2. חתימת מנהל האקדמיה וחתימה נוספת, כמקובל באקדמיה, על מסמכים כספיים ואחרים, מחייבת את המרכז האקדמי בקהיר.

12) ישיבות ההנהלה

ההנהלה תתכנס לישיבות לפי הצורך, לפי בקשת אחד מחבריה.

13) מנהל המרכז האקדמי בקהיר

א) מנהל המרכז ייבחר מבין אנשי הסגל האקדמי של האוניברסיטאות. מינויו יהיה לפחות לשנתיים, עם אפשרות להארכה לתקופה נוספת של שנה או שנתיים;

ב) מנהל המרכז ידווח למשרד ההשכלה הגבוהה במצרים על פעולות המרכז, בנדרש בפרוטוקול על הקמת המרכז מיום 28 במרס 1982.

14) ת ק צ י ב

(א) מקורות המימון של תקציב המרכז יהיו מתקציבי האוניברסיטאות באמצעות וה"ת, ממענקי מחקר ומתרומות. המרכז ישאף לכונן קרן צמיתה שפירותיה יסייעו במימון פעולותיו;

(ב) אחת לשלושה חודשים תקבל האקדמיה דיווח כספי ממנהל המרכז;.

(ג) מנהל האקדמיה יגיש למועצה דו"ח כספי שנתי מבוקר כמקובל באקדמיה;

(ד) תקציב המרכז יתנהל בהתאם לשנה האקדמית.

Protocol between
the State of Israel
and
the Arab Republic of Egypt
on
the Establishment of the Israeli
Academic Center in Cairo.

Further to the Cultural Agreement signed between the State of Israel and the Arab Republic of Egypt on ~~20th March~~ 8th May 1980, 28/3/82

The two Governments have agreed as follows:

Article 1.

On the basis of reciprocity, the two parties have agreed to establish an Israeli Academic Center in Cairo (hereinafter: the Center). The Israeli side informed that the Center will be established by the Israeli Oriental Society on behalf of the Israeli Academy of Sciences and Humanities.

Article 2.

The Center is a private organization and is established in accordance with and subject to Egyptian law and regulations.

Article 3.

The Center is a channel of contacts between the Egyptian and Israeli educational and scientific institutions in accordance with Egyptian laws and regulations. The Egyptian side will inform the Israeli side about the proper channels of contact in Egypt in this respect.

Article 4.

The Israeli side informed that the Israeli Oriental Society on behalf of the Israel Academy of Sciences and Humanities shall be responsible for all financial requirements of the Center.

It shall have an Israeli General Director who shall be supported by a staff of up to five Israeli members, and a staff of Egyptian nationals as required by the Center.

The Center is entitled to rent appropriate housing in Cairo, in accordance with Egyptian laws and regulations.

Article 5.

The purpose of the Center is to promote study and research in the educational, scientific, cultural, technical, archeological, and historical fields.

In order to achieve this purpose the Center shall exercise the following activities in accordance with Egyptian laws and regulations.

a) Provide hospitality and assistance to Israeli citizens on scholarships and visiting scholars, who are staying in Egypt for the purposes of study or research. The number of students housed by the Center shall not exceed fifteen at a time.

b) Provide information and assistance in the Academic field to Egyptian citizens wishing to go to Israel for the purpose of study or research.

c) Make the necessary arrangements through the Egyptian competent authorities for visiting scholars and researchers to conduct research and studies in relevant research and academic institutes, archives, libraries, museums, etc. in accordance with Egyptian laws and regulations.

d) In accordance with Egyptian laws and regulations, conduct seminars for its visiting scholars and researchers and provide opportunities for them to meet and cooperate with Egyptian scholars and researchers.

e) Establish a reference library which shall serve scholars, researchers and professors of both Countries and provide facilities for study of scientific to ics.

Article 6.

The Center may provide a fellowship program consisting of Israeli scholars appointed as researchers to conduct research in the libraries, archives, museums, educational, scientific, technical and cultural institutions in Egypt, in accordance with Egyptian laws and regulations.

The Center and the scholars shall be under the supervision of the Ministries of Higher Education and Culture and shall conform to the requirements set forth.

The Center shall submit one month in advance the list of scholars or researchers appointed as long term fellows to study in Egypt to the Ministry of Foreign Affairs, together with the topic of research. The Ministry may react, if it so wishes, to the topics of research of these research fellows. The Center shall provide the Ministry of Higher Education two copies of the approved research work accomplished by scholars in Egypt.

The Center shall present a report of its scientific activities every six months to the Ministries of Higher Education and Culture.

Article 7.

This Protocol shall enter into force upon the date of signature and shall remain in force for three years and thereafter shall continue in force unless terminated by either of the Contracting Parties by written notification given at least 6 months in advance.

It witness whereof, the undersigned, being duly authorized by their Governments, have signed the present Protocol.

Done in Cairo on this 25th day of February, 1982.

For the Government
of The State of Israel.

H.E. Ambassador Moshe Sasson

Ambassador of The Israel
to The Arab Republic of Egypt.

For the Government
of The Arab Republic of Egypt.

H.E. Ambassador Mohamed Gamal
El-Din Shuair
Director of Foreign Culture
relation Department
Ministry of Foreign Affairs.

The Israel Academy of Sciences and Humanities
The Israel Oriental Society

האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים
החברה המזרחית הישראלית

الأكاديمية الاسرائيلية للعلوم والآداب
الجمعية الشرقية الاسرائيلية

The Israeli Academic Center in Cairo המרכז האקדמי הישראלי בקהיר المركز الاكاديمي الاسرائيلي في القاهرة

פעילות המרכז האקדמי הישראלי בקהיר

סיכום התקופה ינואר-יוני 1986

1. כללי

לצערי איני יכול לנשר על תמורה חיובית לגבי יחסם של אמצעי התקשורת לישראל בכלל ולמרכז האקדמי בפרט. עובדה זו אינה קשורה כלל בפעילותנו והינה חלק ממערכת פוליטית שלא כאן המקום לפרטה. מכל מקום זכינו להשמצות, כמעט שבועיות, בעיתוני האופוזיציה שכבעבר היו "מבוססות על עובדות" פרי דמיון מחבריהן.

ערעור הביטחון הפנימי במצרים בארועי פברואר וכן בשריפת הספריות להשאלת סרטי הוידיאו בחודש האחרון, לא תרמו להרגשה הטובה. אמנם לא היתה הרעה באשר לבטחוננו וסידורי הבטחון של המרכז אף שופרו, אך אוירת הבכאים השוררת הן ברחוב הפוליטי והן בקרב הציבור משפיעה בדיעבד גם עליבו.

למרות זאת במשכה פעילות המרכז גם בחודשי הקיץ, אם כי במובן בקצב מואט. בחודש האחרון היו לנו ביקורים רבים של אנשי הסגל משלוש האוניברסיטאות של קהיר. חלקם באו כדי להזמין ספרים לשנת הלימודים הבאה, אחרים באו להתייעץ בדבר נושאים מתאימים למחקר הן של תלמידיהם והן שלהם עצמם. מערכת יחסים זאת, חורגת עם מרביתם מהמישור הפורמאלי ומתבטאת גם בביקורים בבתיהם וביציאה לבילוי חברתי. כך שלמרות האוירה הכללית שצוייבה לעיל, הרוח הטובה השוררת במרכז נשארה איתנה כבעבר.

2. חוקרים ישראלים במרכז

מאז ינואר שהו במרכז 26 חוקרים לפי החלוקה המוסדית דלהלן:

אוניברסיטה עברית.	4
הטכניון:	1
אוניברסיטת חיפה	5
אוניברסיטת בן גוריון	3
אוניברסיטת תל אביב	6
מכון ון ליר	7

2/...

92 شارع النيل، شقة ٣٣، الدقي، الجيزة. تلفون: ٣٤٨٨٩٩٥ 92 El-Nil Street, Apt. 33, Dokki, Giza 748995 רח' אל-ניל 92, דירה 33, דוקי, גיזה. טל: 730995
3496232 ٣٤٩٦٢٣٢

החלוקה הדיסציפלינארית היתה כדלהלן:

מדעי הרוח	12 :
מדעי החברה	5 :
חיבור	7 :
מדעי הטבע	1 :
ארכיטקטורה	1 :

3. מלגות

במרוצת תקופה זו העניק המרכז מלגות משני סוגים. הראשון לדוקטורנטים בדיסציפלינות שונות שרצו לבוא מצריימה לצורך מחקרם. בתחום זה בוצלו עד כה שתי מלגות בתחומי הגיאולוגיה, ואדריכלות גנים. מלגה נוספת, שהוצעה לדוקטורנט בתחום האנפסולוגיה, לא מומשה עד כה בגלל קשיים שהערים משרד העתיקות המצרי. המלגות מהסוג השני היו לסטודנטים לתואר שני שבאו למרכז לרגל מחקרם והקדישו חלק מזמנם לסיוע בפעולות המרכז בעיקר בתחום קטלוג הספריה של המרכז וכן זו של הקהילה היהודית בקהיר. בסך הכל שהו במרכז בתקופה זו 4 מלגאים.

4. סמינרים ותוקדים מצרים במרכז

בין ינואר לאפריל קיימנו חמישה סמינריונים בנושאים הבאים:

מר אלוף הראבן (מכון בן ליר) : "פרשנות חדשה על עשרת הדברות" (בעברית)
פרופ, יוסף סדן (אוניברסיטת תל אביב):" מעשיות וסיפורים בערבית יהודית ומעמדן הספרותי והלשוני " (בעברית ובערבית).
ד"ר מחמוד עבאסי (אוניברסיטת חיפה): הסופר ש"י עגנון חייו ויצירתו, השוואה לסוטיבים בספרות הערבית- המצרית" (בערבית)
פרופ' דב נוי (האוניברסיטה העברית):" הפולקלור היהודי בין מזרח למערב " (בעברית)
מר ויקטור בחמיאס(המכון לקומוניקציה, האוניברסיטה העברית) : " אל-שמס והעיתונות היהודית במצרים 1917-1948 " (בערבית).

3/...

בנוסף לכך קיימנו פגישות לא פורמאליות, בעיקר עם סטודנטים לתוארים גבוהים בהם השיבו הדוברים על שאלות בתחומים שונים:

ח"כ אבא אבן - על תהליך השלום בין ישראל למצרים

מר ויקטור בתמיאס - על התקשורת בישראל

מר סמי מיכאל - על הסופר והחברה בישראל

מר שמואל בורמיל - על נופים ואדריכלות נוף בישראל

5. ספרייה ומחשב

בעזרתה של האקדמיה הלאומית למדעים ובסיועו של המתכנת מר אילון מירוז, ששהה במרכז כשבועיים, הצלחנו למחשב הן את הנהלת החשבונות של המרכז והן את קטלוג הספריה. אנו עומדים בעיצומו של קטלוג כתבי העת ומקווים לסיימו עד תחילת שנת הלימודים. כבר עתה ברורה לחלוטין הברכה הצפונה בקטלוג הממוחשב. סטודנטים הבאים אליבו מקבלים יעוץ ביתר יעילות ותוך זמן קצר ביותר זוכים לרשימת כל הספרים והמאמרים המצויים בספריית המרכז בנושא בו הם מעוניינים. המיחשוב מקל מאד גם על הנהלת החשבונות של המרכז ועל ההדפסות השונות.

לאחר מאמץ ממושך הגענו להסדר עם כל המו"לים הגדולים בארץ בדבר הנחה ברכישת ספרים הנעה בין 40%- 50%. עובדה זו אפשרה לנו להמשיך ולרכוש ספרים חדשים בתחומי התעניינותנו. היא גם סייעה לנו לרכוש ספרים נוספים עבור ספריות האוניברסיטאות השונות בקהיר וכן עבור חוקרים מצרים הפוקדים את המרכז. לדוגמא, כל האוניברסיטאות המצריות המלמדות עברית רכשו את המילון העברי- ערבי של מר דוד שגיב ובנוסף לכך רכשנו עוד כ-20 עותקים של המילון עבור חוקרים.

6. בולטין

בולטין מספר 6 התקבל יפה וזכה לתגובות ומכתבי ברכה ממספר ניכר של חוקרים וספרנים בארץ ובעולם. לצערי התאחרה גם הופעתו של בולטין מספר 7 שהיה צפוי לראות אור באפריל. הדחייה נבעה כרגיל מאי היענות חלק מהחוקרים והמרצים,שדבריהם נכללים בבולטין, לשלוח את רשימותיהם במועד.

4/...

החל מבולטין 7 אנו כוללים מדור בערבית המוקדש בעיקר למערכת ההשכלה הגבוהה בישראל. בכוונתנו להביא לידיעת קוראי הערבית, בעיקר במצרים, פרטים על האוניברסיטאות ומכוני המחקר בישראל שכן רבים מאלה הפוקדים את המרכז מעוניינים במידע זה אך אינם שולטים בעברית או באנגלית. אם הנסיון יעלה יפה נשתדל בעתיד להוציא בולטין שלם בשפה הערבית, לפחות אחת לשנה.

7. המושה ההווית בקצר

כפי שנמסר בדו"ח האחרון בפסקה העבודה בפרוייקט זה החל מאוקטובר 1986, זאת עקב עיכוב במתן אשרת כניסה למצרים למר אשר אלמגור אשר היה אחראי למלאכה עד כה. בינתיים חזר מר אלמגור למצרים ובמרוצת חודש יוני סיים את כל מלאכת המיון והכין את הספרים לקטלוג.

במרוצת חודש יולי תחודש העבודה בהכנת הקטלוג על ידי ספרן מישראל שייעדר בחוקר מצרי המתמחה במדעי היהדות. אנו מקווים על כן שתוך 4-6 חודשים תסתיים מלאכת הקטלוג, אשר למיקום הספריה ופתיחתה לקהל החוקרים, הדבר תלוי בראש וראשונה ביוזמת הקהילה היהודית ובנכונותה לקדם את הנושא במהירות.

COUNCIL FOR HIGHER EDUCATION
Planning and Grants Committee

המועצה להשכלה גבוהה
הוועדה לתכנון ולתקצוב

ירושלים, י"ב באייר תשמ"ו
21 במאי 1986
ז-קהיר

905162

לכבוד
מר יצחק נבון
סגן ראש הממשלה
ושר החינוך והתרבות
משרד החינוך והתרבות
ירושלים

נתקבל ר לשכת השר
23-05-1986
משרד החינוך והתרבות

שלום רב!

הנדון: המרכז האקדמי בקהיר - דווח עונתי

על פי סעיף 6 של ההסכם בין ממשלות ישראל ומצרים בדבר הקמת המרכז, יש לדווח כל שנה חודשים למשרד החינוך על פעולות המרכז.

אני מצרף בזאת עותק של פרוטוקול ישיבת המועצה של המרכז האקדמי בקהיר מיום 5.5.86 ושל סכום שערך פרופ' ג. ורבורג על פעילות המרכז לתקופה יולי 1985 - דצמבר 1985.

בברכה,

יעקב פרי

אין לי דיון?

יגאל אלון

P.O.B. 4037, 12 Hanassi Street, Jerusalem 91040, Israel Tel. 02-663131
ת.ד. 4037, רח' הנשיא 12, ירושלים 91040, טל. 02-663131

MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
JERUSALEM

DIRECTOR GENERAL

משרד החוץ
ירושלים

המנהל הכללי

כב' באדר ב' התשמ"ו
2 באפריל 1986
לשמ/409

904162

אל: סמנכ"ל מז"חים

הנדון: מצרים: פרטיכל לש"פ בשטחי החרבות

1. בהתאם למה שסוכם בסבב האחרון של השיחות עם המצרים, יש להגיש איגרת למשה"ח המצרי בה נבקש פורמליה את חידושו של הסכם החרבות.

2. אנא פעלו בהתאם.

ב ב ר כ ה ,

(-) דוד קמחי

דוד קמחי

העתק: מנכ"ל משרד החינוך
היועץ המדיני של מ"מ רוה"מ ושה"ח
מנהל מח' מצרים
השגריר, קהיר

AMBASSADOR OF ISRAEL

904162

שגריר ישראל

על אטי טל-אור ביום השלושים להרצחה

.... מתוך שהוא מבקש לנחמני ולעודדני, כתב אלי אחד הסופרים הצעירים והמחוננים במצרים: "היא היתה קרבן השלום".

.... "קרבנות מלחמה" - נגזרים מעצם הקרב. כך מקדמת דנא.

.... אך "קרבנות השלום" - האין כאן דבר והיפוכו? היתכן ששתי מלים אלו תדורנה בכפיפה אחת ותהפכנה למטבע לשון לגיטימי? האמנם חייב השלום שיהיו לו, גם לו, קרבנות משלו?

.... האם לשלום כזה - רווי קרבנות אדם - ציפינו אנחנו הישראלים? האם אין שלום כזה מעלה הרהורים גם אצל המצרים?

× × ×

.... שבע שנים לשלום עם מצרים.
ובשנה השביעית: ארבעה ילדים רכים, שתי נשים צעירות ואיש אשכולות נרצחו בראס בורקה. נרצח אלברט אטרקצי, נרצחה אטי טל-אור - שני חברינו לעבודה בקהיר.

.... למה?

.... ו"למה" הזה מתיצב מולך במלוא עוצמתו, כופה את עצמו ותובע, ובצדק, תשובה חדה וחותכת.

.... ואותו "למה" נאמר מתוך כאב עמוק, מתוך תהייה, מתוך זעם עצור....
ומתוך בכי על פרח מלבלב - עוד פרח מלבלב - שנקטף.

× × ×

יחד עם שלושת חבריה - השוכבים עדיין פצועים, מרוסקים וכואבים - עסקה אטי, ברגעי חייה האחרונים, בהפצת חוברות קטנות ובאות בשפה הערבית לבאי הביתן הלאומי של ישראל בקהיר. לא היה זה אלא מאמץ צנוע נוסף, להעביר מסר של שלום ולהציג בפני העם המצרי את ישראל האמתית כמות שהינה.

.... מדוע אם כן השיג אותה כדור המרצחים?

.... מה עוול היה בכפה?

.... האם עוול הוא להקדיש עצמך לקידום השלום? להעמקתו?

.... האם יש, בימים אלה, משהו יפה יותר, נעלה יותר, נשגב יותר, ישראלי יותר, מאשר לעשות למען ביסוסו של המאורע הגדול ביותר שהתרחש באזורנו - השלום הראשון עם הגדולה והחזקה שבמדינות ערב - מאז אותו מהפך - בראשית בחיי עמנו המתחדשים, עת הקמנו את מדינת ישראל העצמאית הריבונית?

× × ×

.... יש הרוצחים במצח נחושה. רוצחים מתוך מחבואם וממחבואם זה "נוטלים הם על עצמם את האחריות".

גאים הם בפשעם ובמעשי ידיהם לשימצה ולדכאון. כך הם.

.... "הבא להרגך השכם להרגו" הקם להלחם בך - קום והדבר אותו.

.... אך אתי?

האם באה להרוג? האם ירדה לקהיר כדי לקום ולהלחם? או שמא לא באה לכאן, לפני עשרה חדשים, אלא כדי להוסיף לבנה אחת, לבנה קטנה וצנועה, אך לבנה חשובה, לבנין השלום. שלום למען ילדינו ונכדינו.

.... ואם תרצו .... גם שלום למען ילדי ונכדי הרוצחים על אפם ועל חמתם של בעלי אותה מצח נחושה.

× × ×

.... כל מצרי שאתה נפגש אתו ממהר להגיד לך: "לא ייתכן שרוצחים שפלים אלה הינם מצרים. המצרי מטבעו איננו נוטר שנאה. אין הוא קם לעולם על אורחיו. אין זה אופייני לעמנו, לעם המצרי. אין זו מערכת ערכינו".

.... הנשיא מובארכ אמר לי: "בימינו אלה יכול דבר נורא כזה לקרות בכל מדינה. ואמנם זה קורה. אולם אני מוטרד ומצטער עד לעומק נפשי שדבר כזה קרה גם כאן".

.... כך וכמעט באותן מלים ובחדות לשון לא פחותה, גם סגן ראש הממשלה ושר החוץ עסמת עבדול מגיד וכך מושל קהיר שהקדימני, והגיע לפני, לבית החולים בליל האסון וכך שר הבריאות שהיה לצדי שעה שהוכנסו הפצועים לחדר הנתוחים.

.... וכך עוד ועוד ועוד.

.... אך היו גם אישים שונים, אחרים, נאמני השלום וידידים אישיים שלא טילפנו, שלא שיגרו מלה, שלא אמרו דבר. וכשפגשתים מצאתים חסרי שלווה. דומה שחלק מהם לא ידע כיצד להתחיל בשיחה. חלק אחר ידע להסתיר את חוסר שלוותו. כולם החלו לשוחח כשהם "מתעלמים" מהמעשה הנורא ורק במהלך השיחה, כך ולפתע סיפרו מה עבר במחשבתם באותו לילה נורא.

× × ×

יש אם כן - הנבוכים.

ויש המפחדים.

והרוב מתבישים.

מתבישים בפני הזר האורח הכואב את כאבו.

ומתבישים הם כנראה בפני עצמם על שאסון גורא אשר כזה, יכול היה לקרות "גם במצרים" "במצרים שלהם".

× × ×

*.... אטי - פרח רענן וצעיר שנקטף בהיותה בת עשרים וארבע.

*.... השלום עם מצרים - שתיל רענן הנאבק על ביסוסו זה שבע שנים.

*.... את אטי אין להשיב.

לא להוריה. לא לגיל בעלה. לא לחבריה ולשגרירה בקהיר ולא לתלמידיה בבאר-שבע שם עבדה כמורה בטרם נישאה ובאה עם בעלה לקהיר.

*.... אך מה יהיה ביסוס השלום .... השלום עם מצרים שהינו ראשיתו של השלום עם כל הסובבים אותנו?

× ×

×

אם יכרע השלוגזה - ולא רציחות שפלות דוגמת אלה שהשיגו אלברט, ואת הילדים מראס בורקה או את אטי, הם שיכריעוהו -

אם יכרע שלום זה ואם חלילה יתמוטט "השלום הראשון" כי אז יהיה הדבר לאסון לתקוות האזור כולו בו אנו חיים ואשר בו נגזר על שכנינו ועלינו לחיות - לא למות - יחדיו לעולמי עד.

× ×

×

הנה על כן ....

על כן - חייב הוא השלום המצרי ישראלי להתבסס, להיות נקי "מקרבנות שלום".... להיות רווי חיים תוססים של שלום.

* וזהו הנדרש מאתנו בישראל.

* וזהו הנדרש ממצרים - מעמה, ממשכיליה וממנהיגיה.

-.-.-.-.-.-.-

MINISTRY OF EDUCATION AND CULTURE

The Pedagogic Centers

Jerusalem,
March 24, 1986

Miss Nina Natelson
Director
CHAI Alexandria VA22302
P.O. Box 3341

904162

Dear Nina,

1. I am glad to inform you that we received a sufficient number of manuscripts in response to our announcement about the contents.

   The cwe4nomy will be held at the Safari in Tel-Aviv at May 26 with the participation of Mr. Eliezer Shmueli, Director General of the Ministry of Education.

   Please let me know if you will bring your greetings to the winners on behalf of CHAI.

2. Unfortunately I shall not be able to include any adults in the ceremony because the objective of our project is limited to the sphere of youngsters.

3. If we reach a decision about a poster we will find a graphic artist here who will offer a design according to our directive.

   But we have to make a decision about the framework of our activity for the next school yemr. Hopefully we will do it together during your stay in Israel.

4. We have received a lot of letters from members of CHAI. I suppose that the letters were sent in response to your publication "Who can I write ?". May I add a word concerning the inserted passage "Who can I write ?". The response has been rather overwhelming, as a deluge of letters has swamped. Jerusalem One always appreciates encouragement, gratitude, and even criticism, but perhaps it would be appropriate if it could be modified at this stage.

   Generally speaking, this project is in my opinion unpretentions. I work for it on a voluntary basis, really I feel rather embarrassed by the publicity you have given to me. But if do you need to promote CHAI in the States you have my blessing.

I anticipate your visit to Jerusalem with great pleasure.

Yours sincerely,

G. Bergson

cc : Mr. E. Shmueli, Director General
Ministry of Education & Culture

Jerusalem, December 13, 1985

Chairman of
United Nations Children's Fund (UNICEF)
866 United Nations Plaza
NEW-YORK, NY
USA

נתקבל בלשכת השר
בתאריך
11-03-1986
משרד החינוך והתרבות

Dear Sir ,

On October 5, at Ras-Burka in the Sinai desert, an Egyptian soldier opened fire on a peaceful group of Israeli campers, who were on a pleasure hike.

The group included 3 adults and nine children. 5 of the children succeeded in escaping, though two of them were badly wounded. The three adults and four of the children were killed.

Most of the deceased died due to lack of first aid from the Egyptian soldiers who could have helped and were on the site.

Our three children were in this group. Two of them were wounded, and the third, Amir, age 10, died from loss of blood.

At the beginning of December we sent a letter to the President of Egypt, Mr. Hosni Mubarak, of which we are enclosing a copy.

We are addressing you in the hope that you will help prevent future tragedies of this kind.

Sincerely,

Sara and Reuven Baum
Mishol Hayaara 21
Jerusalem

TEL AVIV UNIVERSITY אוניברסיטת תל-אביב

SACKLER FACULTY OF MEDICINE
DEP. OF ANATOMY
AND ANTHROPOLOGY

הפאקולטה לרפואה
ביה"ס לרפואה ע"ש סאקלר
מחלקה לאנטומיה ואנתרופולוגיה

16.3.86

28 בפברואר 1986

נתקבל בלשכת השר
בתאריך
10-03-1986
משרד החינוך והתרבות

904162

לכבוד
ראש הממשלה שמעון פרס
ירושלים

נכבדי,

החתימה הסכם השלום עם מצרים, נטע ברבים מאיתנו חקוות להחליך של שלום פעיל בין העמים. לצערינו, הקיפאון ביחסי ישראל מצרים נמשך ולכן אני מרשה לעצמי להציע לפחות ביוזמה שעשויה לעזור בשבירת הקרח ביחסים עם המצרים.

כידוע, עיקר ההתנגדות לתהליך השלום היא דווקא בקרב האינטיליגנציה המצרית. היות וקשה לצפות לשינוי מיידי של העמדות אצל המבוגרים, נראה לי כי יש למקד את המאמצים על שכבה זו, בעיקר על הצעירים שבהם, שהיא כיום גם השכבה הקיצונית ביותר - הסטודנטים.

ההצעה היא שבירוזמה ומימון ישראליים יוזמנו סטודנטים מצריים, בקבוצות, לביקור היכרות בישראל. ההזמנה הרישמית תתפרסם בכל המוסדות להשכלה גבוהה ותכלול סטודנטים מכל שטחי הלימוד, בעלי תעודת סטודנט.

האירוח יעשה ע"י סטודנטים ישראליים ויימשך מספר ימים. במסגרתו, ישולבו ביקורים באתרי תיירות בארץ, במוסדות אוניברסיטאיים ויקוימו מפגשי היכרות עם מפעלי ההתיישבות השונים, במוסדות חרבות ומפעלי תעשיה.

יוזמה זו דורשת הוצאה כספית, אולם התועלת מקירוב הנוער המצרי הצעיר לנושא הישראלי, והכרת ארץ ישראל על יושביה הינה השקעה שתניב פירות לעתיד יחסי ישראל מצרים.
הסטודנטים החוזרים למצרים לאחר סיורים אלו, יעבירו רשמים מישראל לקבוצות סטודנטים אחרות ויעוררו סקרנות וענין אף בין הקיצונים שביניהם.

תחודת הביקורים הללו תזרז את תהליך השלום , ותעודד תיירות מצרית לארץ.

אשמח לשתף פעולה בפיתוח רעיון זה.

בכבוד רב,

פרופ' הלל נתן
ראש החוג

העתק: שר החינוך והתרבות
מר יצחק נבון, ירושלים.

RAMAT AVIV, 69978 TEL AVIV, ISRAEL TEL. 412271, 420666 קרית האוניברסיטה, רמת אביב, תל אביב 69978, טל.

ירושלים, 24.11.85

לכבוד

נשיא מצרים
מר חוסני מובארק

במלאת 48 יום להרצחם בראס בורקה, סיני של בני אמיר, חברי הטובים השופט חמן שלח, אשתו אילנה ובתם צליל, אביטה גריפל והילדות עופרי טוראל ודינה ברי, אני פונה אל רגש הכבוד שלך כנשיא מצרים ואל רגש הכבוד של העם המצרי והצבא המצרי כולו ומבקשת לקבל תשובות לשאלות רבות שאינן מרפות ממני מאז המקרה הנורא.

יום לאחר הרצח ראיתי אותך בטלוויזיה כששאל אותך המראיין : "מה יש לך לומר על הרצח בסיני ?" ואתה ענית : "Nothing, nothing at all, a minor incident one madman shot seven people, it can happen anywhere."

האם גם הדברים הבאים שנעלה פה יכולים היו לקרות בכל מקום ? ? ?

האם הדברים הבאים שנפרט כאן יכולים לקרות בכל מקום בעולם בין שתי מדינות הנמצאות במצב של שלום ? ? ?

האם כל הדברים הבאים יכולים לקרות בכל מקום בעולם לתיירים הבאים לבלות חופשה בחוף ימה של מדינה ידידותית ? ? ?

כל השאלות שאני שואלת אותך, נשיא מצרים, אינן מתייחסות לירי עצמו אלא להתנהגות של המצרים לאחר הירי. לאחר הירי שכבו בגבעה של ראס בורקה 7 הפצועים. כפי שידוע לנו היום בוודאות בעקבות הניתוחים הפתולוגיים שנעשו בגופות , 5 מביניהם היו פצועים ומתו הרבה יותר מאוחר מאובדן דם ולא מהירי של החייל "המשוגע". ארבעה מהם היו ילדים.

אחד מבין הילדים הללו היה גם בני אמיר שנפצע ברגלו בלבד ומת לבסוף מאובדן דם. אילולא שרשרת האירועים שהיתה לאחר הירי, היה בני אמיר היום אתנו בריא ושלם.

כל העובדות שאנו מעלים כאן הן האמת במלואה והן מבוססות על עובדות המעוגנות בעדויות של עשרות אנשים שהיו במקום, עדויות המופיעות גם בחקירת משטרת ישראל ואשר גם נמסרו לחוקרים מטעם צבא מצרים.

ואלו הן השאלות שעליהן אני מבקשת ממך, נשיא מצרים, תשובות :

1. לאחר מטחי הירי, בשעה 16.20 לערך, שכבו בחולות סיני 7 פצועים שאת רובם אפשר היה להציל באמצעות חוסם עורקים פשוט. החיילים המצרים שהיו במקום לא הגישו לפצועים עזרה מינימלית ובמחדלם זה גרמו לגסיסתם האיטית ולמותם בשל אובדן דם.

2. החיילים המצריים מנעו מהרופאים ומהחובשים הישראליים שהיו במקום, באיומי נשק, להגיש עזרה לפצועים, ונאמר להם במפורש כי מי שיתקרב לפצועים כדי לנסות להצילם, יירה. (לרופאים הישראליים היה ציוד רפואי ומנות דם).

3. החיילים המצריים לא ניסו לפרוק את היורה מנשקו, אף על פי שיכלו לעשות זאת ללא שום קושי ואפילו ללא שמוש בנשק. ע"פ עדויות של אנשים שהיו במקום נראה היה שיש שיתוף פעולה בין היורה ובין החיילים האחרים.

4. כשניסה בעלי להתקרב לגבעה, איימו עליו החיילים המצריים בנשקם ואף קראו קריאות שהזעיקו את "היורה" לראש הגבעה. בכך מנעו נסיון להציל את חייהם של חלק מן הפצועים.

5. למרות שכבר בשעה 17.40 נודע בישראל כי ישנם פצועים וכי המצרים מונעים עזרה רפואית במקום, לא איפשרו המצרים במעבר הגבול בטאבה מעבר אמבולנסים ורופאים מישראל.

6. המצרים מנעו גם מהכח הצבאי האמריקאי שבסיני להושיט עזרה, וכך נמנע משלוח אמבולנסים ומשלוח מסוקים על ידי הכח האמריקאי.

7. בחלוף כארבע שעות מתחילת הירי הורדו הפצועים מהגבעה, ואולם לישראלים לא הותר להתקרב אליהם - שוב באיומי נשק ובאיומים לפגוע בכל מי שינסה להתקרב אליהם.

8. בשלב מסוים נעשה נסיון להעלים את הגופות בטענה שהפצועים הובלו לביה"ח בשארם-א-שייך. אלמלא התערבותו הנמרצת של הכוח האמריקאי, ייתכן שעד היום לא היינו זוכים לקבל את גופות יקירינו.

9. משני בני האחרים - אהוד ומשה - שנמלטו מהגבעה בעודם פצועים וזבי דם, נמנעה האפשרות לנסוע לביה"ח באילת ורק לאחר כ - 25 דקות, הורשינו לנסוע ל"ביה"ח" בנואיבה, ושם לא זכו בני כמעט לשום טיפול.
למרות הפצרותי הבלתי פוסקות לשחררנו, הורשינו לנסוע לאילת רק כעבור כשלוש שעות.

10. כאשר החיילים המצריים לא אפשרו לי ולבני הפצועים לנסוע לאילת, נסה אחד הישראלים לפנות את החביות ששמשו כמחסום. בתגובה ירו החיילים המצריים (לא החייל "המשוגע"!!!) לכוון המכונית שבה היינו אני ושני בני הפצועים.

11. את גופות יקירינו מצאו נמרוד ברי ובעלי ראובן כשהן מונחות על הרצפה במחסן מרוחק בנואיבה כשהם לבושים בבגדיהם (ומכאן ברור שלא נעשה שום נסיון להוריד את בגדיהם ולבדוק את פצעיהם). הגופות היו ללא כל סימן לתחבושת או לחוסם עורקים.

הגופות היו מושלכות על הריצפה ללא כל כיסוי כגון סדין, שמיכה וכו'.

3 / ...

12. לאחר הטבח נותרו על החוף 2 מבוגרים ו - 4 ילדים שניצלו. אחד מהמבוגרים (נמרוד ברי) שיכל את כתו. כן נותר על החוף כל ציוד המאהל ומכוניותיהם של הנפגעים. המצרים לא הירשו לנציגי ישראל לבוא ולאסוף את הניצולים ואת הציוד ורק למחרת בבוקר הורשו הניצולים להתפנות בכוחות עצמם.

13. אף נציג מצרי לא השתתף בהלוויות או בקר אצל המשפחות. הבעת התנחומים הראשונה הגיעה אל המשפחות רק 38 יום לאחר הרצח.

עד לעצם היום הזה אין העם המצרי יודע את הסיפור האמיתי של הרצח בראס בורקה מאחר והעתונות המצרית לא פרסמה דבר על הארוע ולא ניתנה כל הבעת צער פומבית על הרצח.

כתוצאה מכך, הגירסאות המעוותות של הארוע המתפרסמות בעתונות האופוזיציונרית של מצרים הן המידע היחידי שהובא לידיעתו של העם המצרי.

אני מקווה כי אתה, נשיא מצרים, תדאג לכך ש : א. כל האחראים לכל האמור לעיל ייענשו במלוא חומרת הדין; ב. יוסקו כל המסקנות המתבקשות מהמקרה הנורא; ג. ממשלת מצרים תגנה את התנהגות כל אלה האחראים לרצח, תביע צער, תתנצל בפני משפחות הנרצחים ותקח על עצמה את כל האחריות למקרה.

על ידי שתפעל כך רק תחזק את תהליך השלום שהוא כה יקר לנו, ואנו מאמינים חשוב גם לך.

בברכה,

שרה באום

שרה באום

ירושלים

רצ"ב תמונה של בני אמיר ז"ל.

22/12/85

נתקבל בלשכת השר
בתאריך
19-12-1985
משרד החינוך והתרבות

שרה וראובן באום
משעול היערה 21
ירושלים
904162

ירושלים, 13.12.85

לכ"ר
השר יצחק נבון

א.ג.נ.,

בהמשך למכתב שכתבנו אליך, אני רואה חובה לעצמי למסור לך את העתק המכתב שמסרנו לנשיא מצרים, חוסני מובארק.

אנו מקוים שעם ישראל וממשלתו יקבלו את תשובות האמת למה שקרה ב"ראס בורקה".

בכבוד רב,

ראובן באום

ירושלים, 24.11.85

לכבוד

נשיא מצרים
מר חוסני מובארק

במלאת 48 יום להרצחם בראס בורקה, סיני של בני אמיר, חברי הטובים השופט חמן שלח, אשתו אילנה ובתם צליל, אגיטה גריפל והילדות עופרי טוראל ודינה ברי, אני פונה אל רגש הכבוד שלך כנשיא מצרים ואל רגש הכבוד של העם המצרי והצבא המצרי כולו ומבקשת לקבל תשובות לשאלות רבות שאינן מרפות ממני מאז המקרה הנורא.

יום לאחר הרצח ראיתי אותך בטלוויזיה כששאל אותך המראיין : "מה יש לך לומר על הרצח בסיני ?" ואתה ענית : "Nothing, nothing at all, a minor incident one madman shot seven people, it can happen anywhere."

האם גם הדברים הבאים שנעלה פה יכולים היו לקרות בכל מקום ? ? ?

האם הדברים הבאים שנפרט כאן יכולים לקרות בכל מקום בעולם בין שתי מדינות הנמצאות במצב של שלום ? ? ?

האם כל הדברים הבאים יכולים לקרות בכל מקום בעולם לתיירים הבאים לבלות חופשה בחוף ימה של מדינה ידידותית ? ? ?

כל השאלות שאני שואלת אותך, נשיא מצרים, אינן מתייחסות לירי עצמו אלא להתנהגות של המצרים לאחר הירי. לאחר הירי שכבו בגבעה של ראס בורקה 7 הפצועים. כפי שידוע לנו היום בוודאות בעקבות הניתוחים הפתולוגיים שנעשו בגופות , 5 מביניהם היו פצועים ומתו הרבה יותר מאוחר מאובדן דם ולא מהירי של החייל "המשוגע". ארבעה מהם היו ילדים.

אחד מבין הילדים הללו היה גם בני אמיר שנפצע ברגלו בלבד ומת לבסוף מאובדן דם. אילולא שרשרת האירועים שהיתה לאחר הירי, היה בני אמיר היום אתנו בריא ושלם.

כל העובדות שאנו מעלים כאן הן האמת במלואה והן מבוססות על עובדות המעוגנות בעדויות של עשרות אנשים שהיו במקום, עדויות המופיעות גם בחקירת משטרת ישראל ואשר גם נמסרו לחוקרים מטעם צבא מצרים.

ואלו הן השאלות שעליהן אני מבקשת ממך, נשיא מצרים, תשובות :

1. לאחר מטחי הירי, בשעה 16.20 לערך, שכבו בחולות סיני 7 פצועים שאת רובם אפשר היה להציל באמצעות חוסם עורקים פשוט. החיילים המצרים שהיו במקום לא הגישו לפצועים עזרה מינימלית ובמחדלם זה גרמו לגסיסתם האיטית ולמותם בשל אובדן דם.

2. החיילים המצריים מנעו מהרופאים ומהחובשים הישראליים שהיו במקום, באיומי נשק, להגיש עזרה לפצועים, ונאמר להם במפורש כי מי שיתקרב לפצועים כדי לנסות להצילם, ייורה. (לרופאים הישראליים היה ציוד רפואי ומנות דם).

3. החיילים המצריים לא ניסו לפרוק את היורה מנשקו, אף על פי שיכלו לעשות זאת ללא שום קושי ואפילו ללא שמוש בנשק. ע"פ עדויות של אנשים שהיו במקום נראה היה שיש שיתוף פעולה בין היורה ובין החיילים האחרים.

4. כשניסת בעלי להתקרב לגבעה, איימו עליו החיילים המצריים בנשקם ואף קראו קריאות שהזעיקו את "היורה" לראש הגבעה. בכך מנעו נסיון להציל את חייהם של חלק מן הפצועים.

5. למרות שכבר בשעה 17.40 נודע בישראל כי ישנם פצועים וכי המצרים מונעים עזרה רפואית במקום, לא איפשרו המצרים במעבר הגבול בטאבה מעבר אמבולנסים ורופאים מישראל.

6. המצרים מנעו גם מהכח הצבאי האמריקאי שבסיני להושיט עזרה, וכך נמנע משלוח אמבולנסים ומשלוח מסוקים על ידי הכח האמריקאי.

7. בחלוף כארבע שעות מתחילת הירי הורדו הפצועים מהגבעה, ואולם לישראלים לא הותר להתקרב אליהם - שוב באיומי נשק ובאיומים לפגוע בכל מי שינסה להתקרב אליהם.

8. בשלב מסוים נעשה נסיון להעלים את הגופות בטענה שהפצועים הובלו לביה"ח בשארם-א-שייך. אלמלא התערבותו הנמרצת של הכוח האמריקאי, ייתכן שעד היום לא היינו זוכים לקבל את גופות יקירינו.

9. משני בני האחרים - אהוד ומשה - שנמלטו מהגבעה בעודם פצועים וזבי דם, נמנעה האפשרות לנסוע לביה"ח באילת ורק לאחר כ - 25 דקות, הורשינו לנסוע ל"ביה"ח" בנואיבה, ושם לא זכו בני כמעט לשום טיפול.
למרות הפצרותי הבלתי פוסקות לשחררנו, הורשינו לנסוע לאילת רק כעבור כשלוש שעות.

10. כאשר החיילים המצריים לא אפשרו לי ולבני הפצועים לנסוע לאילת, נסה אחד הישראלים לפנות את החביות ששמשו כמחסום. בתגובה ירו החיילים המצריים (לא החייל "המשוגע"!!!) לכוון המכונית שבה היינו אני ושני בני הפצועים.

11. את גופות יקירינו מצאו נמרוד ברי ובעלי ראובן כשהן מונחות על הרצפה במחסן מרוחק בנואיבה כשהם לבושים בבגדיהם (ומכאן ברור שלא נעשה שום נסיון להוריד את בגדיהם ולבדוק את פצעיהם). הגופות היו ללא כל סימן לתחבושת או לחוסם עורקים.

הגופות היו מושלכות על הריצפה ללא כל כיסוי כגון סדין, שמיכה וכו'.

3 / ...

12. לאחר הטבח נותרו על החוף 2 מבוגרים ו - 4 ילדים שניצלו. אחד מהמבוגרים (נמרוד ברי) שיכל את בתו. כן נותר על החוף כל ציוד המאהל ומכוניותיהם של הנפגעים. המצרים לא הירשו לנציגי ישראל לבוא ולאסוף את הניצולים ואת הציוד ורק למחרת בבוקר הורשו הניצולים להתפנות בכוחות עצמם.

13. אף נציג מצרי לא השתתף בהלוויות או בקר אצל המשפחות. הבעת התנחומים הראשונה הגיעה אל המשפחות רק 38 יום לאחר הרצח.

עד לעצם היום הזה אין העם המצרי יודע את הסיפור האמיתי של הרצח בראס בורקה מאחר והעתונות המצרית לא פרסמה דבר על הארוע ולא ניתנה כל הבעת צער פומבית על הרצח.

כתוצאה מכך, הגירסאות המעוותות של הארוע המתפרסמות בעתונות האופוזיציונרית של מצרים הן המידע היחידי שהובא לידיעתו של העם המצרי.

אני מקווה כי אתה, נשיא מצרים, תראג לכך ש : א. כל האחראים לכל האמור לעיל ייענשו במלוא חומרת הדין; ב. יוסקו כל המסקנות המתבקשות מהמקרה הנורא; ג. ממשלת מצרים תגנה את התנהגות כל אלה האחראים לרצח, תביע צער, תתנצל בפני משפחות הנרצחים ותקח על עצמה את כל האחריות למקרה.

על ידי שתפעל כך רק תחזק את תהליך השלום שהוא כה יקר לנו, ואנו מאמינים חשוב גם לך.

בברכה,

שרה באום

שרה באום

ירושלים

רצ"ב תמונה של בני אמיר ז"ל.

AMBASSADE D'ISRAËL

שגרירות ישראל

ו' בחשון תשמ"ו
21 באוקטובר 1985

נתקבל בלשכת השר
בתאריך
03-11-1985
משרד החינוך והתרבות

נתקבל
28-10-1985

904162

אל: ארבל ג.

מאת: מנציג הקבוצ ליד אונסקו, פאריס.

הנדון: קבלת פנים המשלחת הסעדית

ביום 15/10/85 נערכה קבלת הפנים הנ"ל אליה הוזמנה המשלחת הישראלית.

רוב המוזמנים שמו לב לנוכחותנו והביעו סיפוק. אין בטחון שליתר מערבים היתה הרגשה דומה, ראינו כיצד היתר את העיראקים והסוריים.

לראש משלחתנו היו שיחות מעניינות עם שני פלסטינים: מר מוסלקים, עקיד גבוה במזכירות בפאריס ומר יוסוף העומד בראש המשרד האיזורי של אונסקו לארצות ערב. עקום מושפל היה בביירות וכעת הועתק לפאריס.

שגריר גבון אמר לי ששלחתו תומכת לאורך כל החזית במצרים באונסקו כדי לעודד אותה בתהליכי השלום עם ישראל ובדי לקדם יחסי שלום בין ישראל וארצות ערביות אחרות.

מנהל ארב"ל במשרד החוץ הבולגרי אשר שחוא בעד שיתוף פעולה עם ישראל באמצעות אונסקו ופתוחים לאזרות שיבואו מעדנו.

ב ב ר כ ה

מאיר שמיר

העתק: מר אליעזר שמואלי, מנכ"ל משרד החינוך והתרבות.
מר מנחם אליאב, ראש אגף ארבל.

3, RUE RABELAIS · 75008 PARIS · TÉL. 256.47.47

[illegible]

[illegible]

[illegible]

10.11.85

שגרירות דרום אפריקה
SOUTH AFRICAN EMBASSY
SUID-AFRIKAANSE AMBASSADE

24-10-1985
החינוך והתרבות

POSBUS/P.O. BOX 7138 ת.ד.
AREA CODE: 61071 מיקוד
TELEG.: SACONSUL מברקים
TELEX: 341355 טלקס

BEIT YARKIN בית ירקין
RECHOV KAPLAN 2 רחוב קפלן
TEL-AVIV 64734 תל אביב
TEL.: 03-256147 טל.

904168

21 October, 1985

Dear Minister Navon

State President P W Botha has on various occasions stated in public that his government is committed to the creation of a fair, just and democratic society for every South African citizen. This objective, he has stressed repeatedly, will only be realised by means of change and reform through consultation and negotiation.

How the South African Government hopes to achieve these objectives, is set out in the enclosed publication "Reform in South Africa".

Despite my Government's clearly expressed intent to institute fundamental reforms, an international campaign has been launched to apply economic sanctions against South Africa to coerce the Government into applying solutions prescribed from abroad for the country's complex problems. The effect that these proposed economic sanctions would no doubt have on the whole of Southern Africa is set out in the enclosed publication "South Africa: Mainstay of Southern Africa".

I have also enclosed a transcript of an address delivered by State President P W Botha on 30 September 1985 in which he once again outlined the reform programme to which he and his government are committed.

I trust that the enclosed publications will contribute to a better understanding of the complex problems facing the South African Government and its commitment to seek solutions acceptable to all the inhabitants of the country.

Yours sincerely

David de V du Buisson

Ambassador

The Honourable Deputy Prime Minister
and Minister of Education and Culture
Mr. Yitzhak Navon, M.K.,
Ministry of Education and Culture,
Shivtey Israel St.,
Jerusalem

COUNCIL FOR HIGHER EDUCATION
Planning and Grants Committee

המועצה להשכלה גבוהה
ועדת לתכנון ולתקצוב

904162

ירושלים, כ"ד בחשרי תשמ"ו
9 באוקטובר 1985

לכבוד
מר יצחק נבון
שר החינוך והתרבות
ירושלים

מר נבון הנכבד,

<u>המרכז האקדמי של ישראל במצרים</u>

בהמשך למכתבי אליך מכ"א בסיון תשמ"ה - 10 ביוני 1985, אשר אני מצרף בזה, אני מתכבד להעביר אליך סיכום ישיבת מועצת המרכז שהתקיימה ביום 12 בספטמבר 1985 באקדמיה הלאומית הישראלית למדעים בראשותו של פרופ' א"א אורבך.

עיקרו של התקציב בא מהועדה לתכנון ולתקצוב.

ב ב ר כ ה ,

חיים הררי

P.O.B. 4037 12 Hanassi Street Jerusalem 92.188 Israel Tel. 02-663131 ת"ד 4037 רח' הנשיא 12 ירושלים 92188 טל'

[illegible]

COUNCIL FOR HIGHER EDUCATION
Planning and Grants Committee

המועצה להשכלה גבוהה
הועדה לתכנון ולתקצוב

ירושלים, כ"א בסיון תשמ"ה
10 ביוני 1985

לכבוד
מר יצחק נבון
שר החינוך והתרבות
ירושלים

מר נבון הנכבד,

המרכז האקדמי של ישראל במצרים

ב-8 במאי 1980 נחתם הסכם לעניני תרבות בין מדינת ישראל ומצרים.

בעקבות הסכם זה נחתם ב-25 בפברואר 1982 פרוטוקול בדבר כינונו של מרכז אקדמי ישראלי בקהיר על ידי החברה המזרחית הישראלית בשם האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים.

המרכז נפתח ב-1 במאי 1982 בהנהלתו של פרופ' שמעון שמיר מאוניברסיטת תל-אביב.

בישיבה בראשותו של פרופ' א"א אורבך, נשיא האקדמיה, הוחלט ב-26 במאי 1982 על כינון מועצה בראשותו של פרופ' אורבך ובהנהלה זמנית מורכבת מר"ר שמעון אמיר ממנהל האקדמיה, פרופ' גבריאל ורבורג, ממנהל האוניברסיטאות, פרופ' אמנון כהן ממנהל החברה המזרחית ופרופ' שמעון שמיר.

המועצה, בראשותו של פרופ' אורבך, מורכבת מר"ר שמעון אמיר, מנהל האקדמיה, מנהל המרכז, נציגי הועדה לתכנון ולתקצוב ונציגי כל האוניברסיטאות וכן נציג משרד החוץ.

בפרוטוקול המוזכר לעיל נקבע, בין השאר, שהמרכז יהיה במיקום משרדי ההשכלה הגבוהה של שתי המדינות. כן נקבע שהמרכז ידווח מידי שישה חודשים למשרדי ההשכלה הגבוהה של שתי המדינות.

באין משרד להשכלה גבוהה בישראל, הוסמך יושב ראש הועדה לתכנון ולתקצוב לדווח לשר מידי פעם בפעם על פעילות המרכז.

פרופ' שמעון שמיר ניהל את המרכז בהצלחה גדולה במשך שנתיים. במקומו בא פרופ' גבריאל ורבורג.

מצורף בזה סיכום פעילות המרכז בקהיר לתקופת יולי-דצמבר 1984 וכן מכתבו של פרופ' ורבורג לחברי המועצה מיום 26 באפריל 1985.

בשנת תשמ"ד הקציבה וח"ת למרכז האקדמי סכום של 262,500 דולר.

ב ב ר כ ה ,

חיים הרדי

P.O.B. 4037 12 Hanassi Street Jerusalem 91040 Israel Tel. 02-663131 ת"ד 4037 רח' הנשיא 12 ירושלים 91040 טל.

האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים
THE ISRAEL ACADEMY OF SCIENCES AND HUMANITIES

סיכום ישיבת מועצת המרכז האקדמי הישראלי בקהיר
שהתקיימה באקדמיה ביום 12 בספטמבר 1985

השתתפו: פרופ' א"א אורבך - יו"ר
ד"ר ש' אמיר - מנהל האקדמיה
פרופ' ג' ורבורג - מנהל המרכז

פרופ' מ' אוטולנגי - האוניברסיטה העברית
מר ד' אפק - משרד החוץ
מר מ' ארציאלי - משרד החוץ
מר ש' בנדור - הוועדה לתכנון ולתקצוב
מר א' גולן - משרד החוץ
מר ח' הררי - משרד החוץ
פרופ' נ' לבציון - החברה המזרחית הישראלית
פרופ' א' ליטאור - מכון ויצמן למדע
מר ש' לנדאו - מנהל הוועדה לתכנון ולתקצוב
פרופ' א' קנובסקי - אוניברסיטת בר-אילן
פרופ' א' רבינוביץ - אוניברסיטת תל-אביב
פרופ' ש' שמיר - אוניברסיטת תל-אביב

גב' ר' ורבורג - מזכירת המרכז
מר מ' מרגליות - חשב האקדמיה
גב' ח' קרץ - מזכירת הוועדה לתכנון ולתקצוב
אביגיל חיעם - מזכירת האקדמיה

נעדרו: פרופ' ג' בן-דור - אוניברסיטת חיפה
פרופ' צ' ציגלר - הטכניון
ד"ר מ' שמש - אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

פרופ' א"א אורבך קידם בברכה את מר אפק, הציר החדש בקהיר ואת חברי המועצה, והודה לפרופ' וגב' ורבורג על עמידתם בפעולות של המרכז, כפי שבאו לידי ביטוי בדו"ח הכתוב, במיוחד לאור הקשיים שהתעוררו בעקבות התקפות בעתונות האופוזיציונית על פעולות המרכז שאף החריפו בעת האחרונה.

לבקשתו הוסיף פרופ' ורבורג על הכתוב כלהלן:

כבר בעת כתיבת הדו"ח על פעולות המרכז לחודשים ינואר-יוני 1985 עמד על חומרת ההתקפות החוזרות ונישנות של עתונות האופוזיציה על פעולות המרכז ועל ההאשמות נגדו, כאילו עסק בפעולות עוינות החורגות מפעילות שלשמן הוקם. למרות התראותיו באזני השלטונות המצריים אתם קשור המרכז בעבודתו, נמשך גל ההשמצות שמטרתו להביא לד-לגטימציה של המרכז ולהכתמתו של העומד בראשו, כמי שעוסק בפעולות ריגול החותרות תחת בטחונה של מצרים.

כל נציגי המוסדות הממשלתיים המצריים אתם קשור בעבודתו כמנהל המרכז הדגישו באזניו את שביעות רצונם המלאה מפעולות המרכז, והטעימו כי לדעתם ההתקפות בעתונות האופוזיציה עליו ועל מנהלו נטולות חשיבות ואינן זקוקות להתייחסות.

הוא הביע דאגתו מההדרדרות הנוספת והמסוכנת שחלה לאחרונה ושבאה לידי ביטוי ברצח של איש השגרירות בקהיר ובפרסומי שיטנה נוספים, שאחרון בהם הופיע ביום 11.9.85 בעתון האופוזיציוני השמאלני אל-אהאלי. חומרת הענין נעוצה במיוחד בעובדה שלמרות ההכחשה הרשמית של ממשלת מצרים לאחר הרצח, נמשכות ההתקפות אף ביתר שאת. ראוי להזכיר שאותו

Albert Einstein Square, Talbieh, Jerusalem 91040, P.O.B. 4040, Telephone 636211 כיכר אלברט איינשטיין, טלביה, ירושלים 91040, ת"ד 4040, טל'

ארגון טרור שביצע את הרצח הצביע על פעולות הריגול לכאורה של הישראלים כהצדקה לפעולת הרצח שבוצע והבטיח שזו פעולת ראשונה בשורת פעולות מתוכננות כנגד "מרגלים" ישראלים נוספים הפועלים בקהיר. לאור הפרסום האחרון שבו חזר אל-אהאלי על אותם האשמות ריגול במרכז האקדמי הישראלי, נדרשת לדעתו תגובה נוספת ואפקטיבית יותר מהקודמות.

מר ארציאלי הסביר שההתקפות בתקשורת האופוזיציונית על המרכז אינן מבודדות והן קשורות למכלול היחסים. טענת המימסד המצרי, שגם אותו תוקפים, אינה פותרת את הבעיה ומשרד החוץ עושה הכל ביכולתו כדי להעמיד את המצרים על החומרה שבהן ולדרוש צעדים נגדיים. באשר למאמר שהופיע אתמול באל-אהאלי, שהמרכז כביכול פועל כמרכז ריגול, שגריר ישראל במצרים כבר נתבקש להעלות את הענין ולדרוש הכחשה ברורה וחד משמעית.

הנוכחים קבלו את עמדת פרופ' אורבך, שנתגבשה בשיחות קודמות שלו עם פרופ' ורבורג ואחרים, שהמועצה כגוף אקדמי ובלתי תלוי, חייבת אף היא להגיב. סוכם על נוסח תגובה כלהלן:

"לאור האינפורמציה על ההתבטאויות הקשות בדבר אופיו של המרכז בקהיר בעתונים אחדים במצרים, פונה המועצה לשלטונות המצרים הנוגעים בדבר החתומים על ההסכם להקמת המרכז בקהיר, והיודעים את אופיין האמיתי של פעולותיו בתחומי המחקר והתרבות התואמות במלואן את סעיפי ההסכם הנ"ל, ומבקשת מהם להכחיש את העלילות שנפוצו בזמן האחרון".

סוכם כי האקדמיה תמשיך לעקוב אחר ההתפתחויות בנושא ולאור זה תחליט על העיתוי ואופן תפוצת תגובתה הנ"ל, תוך התייעצות עם משרד החוץ.

בהמשך הוטעם שהמועצה תראה בברכה כל התקדמות לקראת מימוש ההסכם שנחתם בשעתו בין שלטונות ישראל ומצרים בדבר הקמת מרכז אקדמי מצרי בישראל, יש לצפות כי בגלל הסימטריות יהיה בהקמתו, במידה מסוימת, כדי למתן ואף ליסתור את ההתקפות וההשמצות על המרכז הישראלי.

בעוברו לנושא פעולות המרכז ציין בסיפוק פרופ' ורבורג שעל אף המצב החדש שנוצר, פעילותו של המרכז התפתחה בהיקפה ובגיוונה. בהמשך הוא התעכב על שתיים מפעולותיו שהמשכן תלוי במידה רבה בהשגת כספים מעבר לתקציב השוטף. האחת מתייחסת לנושא המילגות, ובהקשר זה הדגיש את חשיבות הנוכחות לפרקי זמן ממושכים יחסית של מילגאים. הנושא השני מתייחס לפרוייקט הקמת ספריה למורשת יהודית במצרים שתהא בסופו של דבר לספריה הגדולה, בעלת חשיבות לכל החוקרים בעולם. לדעתו אסור בשום פנים ואופן להפסיק פרויקט זה גם אם לא יתקבלו במועדם הכספים שהובטחו לו ממקורות חוץ, כגון הג'וינט והקונגרס היהודי. הפסקת הפרויקט, אפילו לתקופה מסוימת בלבד, תגרום לנזק מצטבר, וכן קיים חשש שהמצרים, העוקבים אחרי התקדמות העובדה בשקדנות, יקחו את הדברים לידיהם.

<u>אישור מאזן לתשמ"ד, דו"ח כספי לתשמ"ה והצעת תקציב לתשמ"ו</u>

מר מרגליות דיווח כלהלן:

התקציב השנתי של המרכז עומד מאז הקמתו ב-1982 על $200,000 - עיקרו ממומן ע"י וח"ת, ובחלקו הקטן ע"י תרומות המיועדות לפרוייקטים מוגדרים, כגון ספרית מורשת היהדות ומילגות לסטודנטים. בשנה השוטפת צמצמה יד אבי-הישוב את היקף תרומתה, והדבר גרם לגרעון בתקציב. גרעון זה כוסה על-ידי האקדמיה.

<u>ה ח ל ט ה:</u> המועצה אישרה:

א) את דו"ח רואה-החשבון ליום 30 בספטמבר 1984;

ב) הדו"ח הכספי לתשמ"ה - תוך ציון הערתו של מר מרגליות בדבר כסוי הגרעון של כ-$20,000 ע"י אוניברסיטת תל-אביב;

ג) הצעת התקציב השוטף לשנת תשמ"ו בסך $200,500, כשיתרת הצעת התקציב למילגות ולפרויקט הספריה למורשת היהדות תתכסנה מהכנסות מתרומות (סך כל הפרויקט למשך 5 שנים יגיע לכדי $100,000).

ד) רכישת מחשב עבור הספריה בסך כולל של $9,000. נרשמה הודעתו של פרופ' ורבורג על אפשרות כסוי הוצאה זו מתרומה שהובטחה לו.

סוכם לברוק מחדש אפשרות לקבלת ספרים הדרושים לספריה, אם כתרומה, אם בהנחה משמעותית מבתי-הוצאה בכלל, ובתי-הוצאה של האוניברסיטאות בארץ בפרט.

פרופ' אורבך סיים את הישיבה בדברי תודה וברכה לשנה החדשה לכל העוסקים בעבודת המרכז ובעיקר לפרופ' וגב' ורבורג.

רשמה: אביגיל חיעם

מדינת ישראל

המחלקה לקשרי תרבות ומדע

משרד החוץ

ירושלים

ח' באב התשמ"ה
26 ביולי 1985

תאריך:

904162

2301

מספר:

נתקבל
בלשכת המנכ"ל
30-07-1985

לכבוד
מר אליעזר שמואלי
מנכ"ל משרד הבינוך והתרבות
רח' שבטי ישראל 34
ירושלים

א.נ.

הנדון: מנהל יחידת הגביזה הקהילתית באוניברסיטת קיימברידג'

מודים על הזמנתך לפגוש את ד"ר ריף, מנהל יחידת הגביזה הקהילתית באוניברסיטת קיימברידג' ב-25 באוגוסט בשעה 10,00.

מצ"ב קורות חיים ורשימת פרסומים.

בברכה,

אורי

א. ריטלה

הקריה, רוממה ירושלים, 91950 טל' 235111 (02)

מדף 1046

UNIVERSITY OF CAMBRIDGE

Taylor-Schechter Genizah Research Unit
Director & Senior Under-Librarian:
DR STEFAN C. REIF, M.A.

CAMBRIDGE UNIVERSITY LIBRARY
WEST ROAD
CAMBRIDGE CB3 9DR
Telephone: Cambridge (STD 0223) 61441

Dr Eli Rosen
Counsellor for Cultural Affairs
Embassy of Israel
2 Palace Green
LONDON W8 4QB

17 July 1985

Dear Dr Rosen,

In response to your telephone call, I am now enclosing two copies of my *curriculum vitae* and list of publications, one for yourself and the other for forwarding to Jerusalem.

I shall be in Jerusalem from 1 August until 28 August and shall be at 18/16 Karmon, Beit Hakerem, throughout that period. My telephone number there is 532775.

It is most kind of you to assist me with my plans for the Genizah Collection and I look forward to hearing from your colleagues in Jerusalem.

With kindest regards,

Yours sincerely

DR STEFAN C REIF - CURRICULUM VITAE

EDUCATION : Born on 21.1.1948; schooling in Edinburgh leading to matriculation in 1960 with certificates in English, Latin, History, Greek, French and Mathematics, and the GCE of the University of London in 1961 with A level certificates in English Literature and Classical Hebrew. Obtained the Intermediate Certificate for Hebrew Teachers of the Central Examining Board (Ministers of Jews' College), with distinction in 1961. University of London 1961-64 (Jews' College), leading to BA with first class honours in Hebrew and Arabaic. University of London (Jews' College and University College) 1964-68, postgraduate courses and research leading to the award of the PhD (1969) for a dissertation entitled "Edition of Shaaphatai Gaier's AS Commentary on the Sabbath Services according to the Ashkenazi rite, with Introduction and Notes." Rabbinical training at Jews' College, 1960-68; Various College awards and prizes. Holder of the William Lincoln Shelley Studentship of the University of London, 1967-68. MA of the University of Cambridge, 1975.

EXPERIENCE : Lecturer in the Department of Hebrew & Semitic Languages at the University of Glasgow, 1968-72; Principal of the Glasgow Hebrew College, 1970-72; Academic Dean and Assistant Professor of Hebrew Language and Literature at Dropsie College, Philadelphia, 1972-73; Visiting Scholar at the Hebrew University and the Oxford Centre for Postgraduate Hebrew Studies, 1979; External Examiner for Jews' College 1976-78; External Examiner for University of Glasgow 1979-82; Scholar-in-Residence at the Brandeis-Bardin Institute, January 1984.

PRESENT POSTS : Director of the Taylor-Schechter Genizah Research Unit, Senior Under-Librarian, and Head of the Department of Oriental and Other Languages, Cambridge University Library; Member of the Faculty and Faculty Board of Oriental Studies in the University of Cambridge; Member of that University's Faculty of Divinity; Member of St John's College Cambridge; Elector for the Tyrwhitt Hebrew Scholarship and the Mason Hebrew Prize and Examiner for the Oriental Studies Prizes at the University of Cambridge; Supervisor of doctoral research; Jews' College Academic Advisory Committee.

SOCIETIES ETC : Fellow of the Royal Asiatic Society; Governor, Carmel College; Council of the Jewish Historical Society of England; Society for Old Testament Study; Society of Biblical Literature; Hebraica Libraries' Group (Convener 1981-84); American Association for Jewish Studies; European and British Associations for Jewish Studies; Glasgow University Oriental Society; Society for Jewish Study etc.

PUBLICATIONS : See separate list, amounting to over 100 items to end of 1984.

RESEARCH : Development of Hebrew language, with particular attention to phonology, orthography and vocalization; Mediaeval Jewish Bible commentary; Jewish liturgy; Genizah research.

ADDRESSES : Cambridge University Library, West Road, Cambridge CB3 9DR, England (Tel: (0223) 61441); Home : 23 Parsonage Street, Cambridge CB5 8DN, England (Tel: (0223) 353054).

DR S C REIF - LIST OF PUBLICATIONS

A. Books (including dissertation), edited volumes and booklet, published and accepted for publication :

1. Edition of Shabbathai Sofer's manuscript Commentary on the Sabbath Services according to the Ashkenazi Rite, with introduction and Notes, University of London Ph.D dissertation, 1969, pp. 619.

2. A Guide to the Taylor-Schechter Genizah Collection, Cambridge University Library, 1973 (reprinted 1979), pp. vi + 17 + 9 figures.

3. Cambridge University Library Genizah Series, Cambridge University Press for Cambridge University Library, 1978 - . Although the Research Associates and Assistants who carried out the research under his direction have been credited with some of the volumes, their planning and structure, and much of the associated research and content, are Reif's work. The following volumes have appeared :

a. A Miscellany of Literary Pieces from the Cambridge Genizah Collections by Simon Hopkins, 1978, pp. x + 110 + 110 plates.

b. Hebrew Bible manuscripts in the Cambridge Genizah Collections
   i. Taylor-Schechter Old Series and other Genizah Collections in Cambridge University Library by A C Davis and B Knopf, 1978, pp. xiv + 384 + 19 plates.
   ii. Taylor-Schechter New Series and Westminster College Cambridge Collection by M C Davis, 1980, pp. x + 478 + 19 plates.

c. Vocalised Talmudic manuscripts in the Cambridge Genizah Collections
   i. Taylor-Schechter Old Series by Shelomo Morag (in the press).

d. Published Material from the Cambridge Genizah Collections : a Bibliography edited by S C Reif (forthcoming), about 40,000 items.

4. Shabbethai Sofer and his Prayer-book, Cambridge University Press, 1979, pp. xiv + 379 + 5 plates. Updated and revised version of Reif's earlier doctoral dissertation (see no. 1).

5. Interpreting the Hebrew Bible : Essays in Honour of E I J Rosenthal (edited with J A Emerton), Cambridge University Press, 1982, 319 printed pages.

6. Studies in Jewish Bible Commentary and Liturgy, Scholars Press, California (forthcoming), about 200 printed pages.

7. A Corpus of Genizah Texts in Facsimile edited by S C Reif (forthcoming), Massada Press, Jerusalem, about 200 printed pages.

B. Articles and reviews published and accepted for publication in major scientific periodicals :

8. "A Disputed Liturgical Vocalisation", Journal of Jewish Studies XX 5-24 (1969);

9. "A Note on a Neglected Connotation of אדון", Vetus Testamentum XX 114-6 (1970);

10. "What enraged Phinehas ? - A Study of Num. 25:3", Journal of Biblical Literature XC 200-6 (1971);

11. "The Vocalization of a Piyyut in Ms. Gunzburg 1041", Jewish Quarterly Review LXII 12-19 (1971);

12. "A Note on GTP", Vetus Testamentum XXI 241-4 (1971);

13. "Again the Musical Title Page", Studies in Bibliography and Booklore X 57-61 (1971/72);

14. "Dedicated to HNKH", Vetus Testamentum XXII 495-501 (1972);

15. Review of A Altmann's Studies in Religious Philosophy and Mysticism, Journal of Semitic Studies XVII 274-6 (1972);

16. Review of P Schafer's Die Vorstellung vom heiligen Geist, Journal of Semitic Studies XVII 156-62 (1973);

17. Review of E Gutina's Terumot, Journal of Semitic Studies XVIII 162-5 (1973);

18. "Deuteronomy and the Deuteronomic School" (review essay), Jewish Quarterly Review LXIII 272-6 (1973);

19. "Poets, Prophets and Sages" (review essay), Jewish Quarterly Review LXIV 180-3 (1973);

20. "A Defence of David Qimhi", Hebrew Union College Annual XLIV 211-26 (1973);

21. "World History of the Jewish People" (review essay), Jewish Quarterly Review LXIV 261-3 (1974);

22. Review of Albeck's Einfuhrung in die Mischna, Journal of Semitic Studies XIX 112-8 (1974);

23. "A Mission to the Holy Land", Transactions of the Glasgow University Oriental Society XXIV 1-13 (1974);

24. "Facsimile Editions : Problems and a Proposal", Newsletter of the Association for Jewish Studies no. 11 16-19 (1974);

25. Review of J Bowker's Jesus and the Pharisees, Journal of Semitic Studies XIX 301-5 (1974);

26. Review of Vermes-Millar edition of E Schurer's History of the Jewish People in the Age of Jesus Christ, Journal of Semitic Studies XIX 296-300 (1974);

27. Review of W S Towner's The Rabbinic Enumeration of Scriptural Examples, Journal of Semitic Studies XX 260-4 (1975);

28. "On the text of the TAleinu Prayer" (Hebrew), Tarbiz XLIV 202-3 (1975);

29. Various short notices in the SOTS BOOKLIST, 1976, 84, 89, 97-8, 101;

30. "Botterweck and Ringgren's New Dictionary" (review essay), Jewish Quarterly Review LXVII 154-9 (1977);

31. Various short notices in the SOTS BOOKLIST, 1977, 7, 13, 109, 113-5;

32. Brief note (Hebrew) in Sinai 80/5-6 (1977), 286;

33. Review of D R G Beattie's Jewish Exegesis of the Book of Ruth, Vetus Testamentum XXVIII 369-71 (1978);

34. Various short notices in the SOTS BOOKLIST, 1978, 19, 117-9, 121, 130;

35. Review of T Kronholm's edition of Seder Rav Amram, Journal of Semitic Studies XXIII 119-22 (1978);

36. Various short notices in the SOTS BOOKLIST, 1979, 13, 46, 48, 95, 99, 104, 124, 138;

37. "Genizah Collections at Cambridge University Library" (Hebrew) in Te'uda 1 : Cairo Genizah Studies 201-6 (Tel Aviv, 1980);

38. Review of the Traditions of Eleazar ben Azariah by Tzvee Zahavy, Journal of the American Oriental Society 100 359-60 (1980);

39. Various short notices in the SOTS BOOKLIST, 1980, 43-5, 119-20, 127, 129, 134;

40. "Response to Professor Allony" in Yad Laxore 1974 239-46 (1980);

41. "Liturgical Difficulties and Genizah Manuscripts" in Studies in Judaism and Islam 99-122 (Jerusalem, 1981);

42. Review of Maimonides' Book of Agriculture, ed. T Klein, Journal of Semitic Studies XXVI 134-6 (1981);

43. Review of Koheleth by C P Whitley, Vetus Testamentum XXXI 120-6 (1981);

44. Review of A Mediterranean Society III by S D Goitein, Journal of the Royal Asiatic Society 1981, no. 1 72-73;

45. Various short notices in the SOTS BOOKLIST, 1981, 21, 43, 45, 57, 117-3, 117, 119;

46. "Response to Dr Whitley" in Vetus Testamentum XXXII 346-8 (1982);

47. "Some Issues in Jewish Liturgical Research" (Hebrew) in Proceedings of the Eighth World Congress of Jewish Studies 1981 (Jerusalem, 1982), 175-82;

48. Various short notices in the SOTS BOOKLIST, 1982, 12, 33, 100, 103, 120;

49. "Erwin I J Rosenth[illegible] : A Biographical Appreciatio[illegible] in 5, 1-15;

50. "A Midrashic Anthology from the Genizah" in 5, 179-225;

51. Review of Introduction to the Code of Maimonides by I Twersky, Journal of Semitic Studies XXVIII 172-3 (1983);

52. Review of Rabbi Tarfon : The Tradition, the Man, and Early Rabbinic Judaism by J Gereboff, Journal of Theological Studies XXXIII 537-8 (1982);

53. "The Prayer-book of Rabbi Solomon Luria", Festschrift for Sir Immanuel Jakobovits (forthcoming) about 10 printed pages;

54. Review of The Fragment-Targums of the Pentateuch by Michael L Klein, Journal of Semitic Studies (forthcoming), about 1-2 printed pages;

55. Review of Piety and Society by Ivan G Marcus, Journal of Theological Studies XXXIV 327-8 (1983);

56. "Ibn Ezra on Ps. I 1-2" in Vetus Testamentum XXXIV 232-6 (1984);

57. Review of five volumes of the Tosefta translated from the Hebrew by Jacob Neusner, Journal of Biblical Literature CII 600-603 (1983);

58. various short notices in the SOTS BOOKLIST, 1983, 40, 117, 118, 119, and 122;

59. "Jewish Liturgical Research : Past, Present and Future" in Journal of Jewish Studies XXXIV 161-170 (1983);

60. "Some Liturgical Issues in the Talmudic Sources" in Studia Liturgica (forthcoming), about 17 printed pages;

61. "A Root to look up ? A Study of the Hebrew ns' tvn" in Congress Volume (of the International Organisation for the Study of the Old Testament) Salamanca 1983 (forthcoming), 230-44;

62. Various short notices in the SOTS BOOKLIST, 1984, 7-9, 13, 35-6, 121-2, 128;

63. "Genizah Material at Cambridge University Library" in Encyclopaedia Judaica Year Book 1983/84 (forthcoming);

64. Various short notices in Vetus Testamentum XXXIV 124, 382, 384 (1984);

65. "Festive Titles in Liturgical Terminology" (Hebrew) in Proceedings of the Ninth World Congress of Jewish Studies 1985 (forthcoming);

66. Various short notices in SOTS BOOKLIST, 1985, 8, 61, 65, 123-5, 147.

C. Articles and reviews published in other serials, plus miscellaneous publications :

67. Glasgow Hebrew College Educational Workshop 1970/71 : A Report, Glasgow, 1971 ;

68. "Social Values" (review), Jewish Echo (January, 1972) ;

69. "The Citation Game", Jewish Echo (May, 1972) ;

70. "Conservation Kabzor a H[illegible]py Synthesis" (review), Jewish [illegible]ookland (April, 1973) ;

71. "Quaker City Dins Israel" (Translation of Z Vilnay), Jewish Exponent Literary Supplement (May, 1973) ;

72. "Isaiah : Modern and Traditional Views" (review), Jewish Bookland (October, 1973) ;

73. "The Origins of Chanucah", Jewish Echo (December, 1973) ;

74. "Jewish Mining Place : Material from the Cairo Genizah", Jewish Chronicle Literary Supplement (December, 1973) ;

75. Review of B D Weinryb's The Jews of Poland, Jewish Bookland (May, 1974) ;

76. "Cambridge Treasure", Jewish Chronicle (October, 1974) ;

77. Review of V E Reichert's Tanhemoni II, Jewish Bookland (February, 1975) ;

78. Review of M Hengel's Judaism and Hellenism, Epworth Review (1975) ;

79. "Solomon Schechter" in Encyclopaedia of Hassidism (forthcoming) ;

80. Review of L Jacobs' Theology in the Responsa, Jewish Chronicle (November, 1975) ;;

81. Review of A Momigliano's Alien Wisdom, Jewish Chronicle (February, 1976) ;

82. Review of The Jewish Year by T Shachar, Epworth Review (1976) ;

83. Review of John Eaton's Kingship in the Psalms, Epworth Review (1977) ;

84. Review of Polack and Lawrence's Cup of Life : A Short History of Post-Biblical Judaism, Epworth Review (1977) ;

85. "Cant or Cantor" in Manna 1977 (CUJS Annual Magazine) ;

86. "BBC is not BCE", Jewish Chronicle (March, 1977) ;

87. "Genizah Fragments at Cambridge", L'Eylah 1/4 (1977) ;

88. Review of A Oppenheimer's The Am Ha-Aretz : A Study in the Social History of the Jewish People in the Hellenistic-Roman Period, Epworth Review (1979) ;

89. "Is Christianity Credible ?", Epworth Review (1978), now reprinted in a volume of essays with the same title edited by David Stacey (1981);

90. A Priceless Collection. The Taylor-Schechter Genizah Fragments. The Facts (written with Raphael Levy), Cambridge, 1978, second edition 1979, third edition 1983 ;

91. "Jews' College in Crisis", Jewish Chronicle (November, 1979) ;

92. "Everyday Life in Genizah Times" in Jewish Chronicle Colour Magazine (September, 1980) ;

93. Review of The Night-Sky of the Lord by A Ecclestone, Epworth Review (1980) ;

94. "The TAI Het Prayer", Jewish Chronicle Supplement (September, 1980) ;

95. Obituary for Jacob Leveen in The Times (8 August 1980) ;

96. (Ed.) Genizah Fragments (Newsletter of Taylor-Schechter Genizah Research Unit) 1-9 (April, 1981 - April, 1985) and continuing ;

97. "The Taylor-Schechter Genizah Research Unit" in Newsletter of the World Union of Jewish Studies, Summer, 1981 ;

98. Review of Archaeology, the Rabbis and Early Christianity by Eric M Meyers and James F Strange, Epworth Review (1982) ;

99. "1898 Preserved in Letter and Spirit", Cambridge Review (January, 1982) ;

100. "An Orthodox response to Reform", Jewish Chronicle (July, 1982) ;

101. Review of This Year in Jerusalem by Kenneth Cragg, Epworth Review (1982) ;

102. "Genizah Treasures (1)", Jewish Chronicle (August, 1982) ;

103. "Genizah Treasures (2) : The Discovery of a Lifetime", Jewish Chronicle (November, 1982) ;

104. "Genizah Treasures (3)", Jewish Chronicle (January, 1983) ;

105. Review of Rashi : The Man and his World by Esra Shereshevsky, Jewish Chronicle (February, 1983) ;

106. Review of Neveh Ya'akov : Jubilee Volume Presented to Dr Jaap Meijer edited by D Dasberg and J N Cohen, Jewish Chronicle (April, 1983) ;

107. "Genizah Treasures (4)", Jewish Chronicle (June, 1983) ;

108. "Genizah Treasures (5)", Jewish Chronicle (October, 1983) ;

109. "Prelude for a Sextet", Bookmark (March, 1984) ;

110. "The Nash Papyrus", Cambridge (published by The Cambridge Society) 15 (1984);

111. Obituaries for Professor S.D.Goitein in The Times (15 February 1985) and the Jewish Chronicle (22 February 1985);

112. "Explaining the Talmudic Paradox", Jewish Chronicle (May, 1985).

D. Work in progress :

i. Catalogue of the Hebrew Manuscripts at Cambridge University Library, at least 500 printed pages.

ii. Introduction to the Cambridge Genizah Collection, about 100 printed pages.

iii. Various shorter articles in Hebrew and Jewish studies.

F. Quotations from Reviews of the works in Section A (according to number given there) :

2. i. "Dr Reif has laid scholars under his debt by preparing this handy guide, which should save students of the documents considerable time" - Raphael Loewe, JHSE Transactions XXIV and Miscellanies IX, 1975, 217.

3. i. "The fact that the scales have at last fallen from the university's eyes is due ... principally to the enthusiasm, energy and drive of Dr S.C. Reif who ... has the Genizah in his care ...the editor's treatment is exemplary - Raphael Loewe, JHSE Transactions XXVI and Miscellanies XI, 1979, 125.

ii. "We sincerely hope that funds may be granted to bring this impressive work to a happy end, since it makes accessible a host of material which otherwise would remain almost unknown to the average biblical scholar" - A.S. Van der Woude, Journal for the Study of Judaism IX, 1978, 216.

iii. "Warm thanks are due to the cataloguer and to the general editor for producing order out of what to most people would have looked like chaos" - James Barr, SOTS BOOKLIST 1979, 48.

iv. "An indispensable tool for all concerned with the Cairo Genizah" - Vetus Testamentum 29, 1979, 127.

v. "Under the curatorship of Dr Stefan C. Reif ... the "Taylor-Schechter Genizah Research Unit" of the University Library ... has taken significant steps forward in the rationalization and publication of the collection" - Mark R. Cohen, AJS Newsletter 25, 1979, 7.

vi. "A source of inspiration for scholars engaged on editing the remaining Genizah collections" - Alexander Scheiber, Journal of Jewish Studies 30, 1979, 253.

vii. "It must be fervently hoped that further financial support will be forthcoming for this very important project in all its manifold ramifications, for there can be few scholarly tasks in the humanities that deserve higher priority" - Edward Ullendorff, Bulletin of SOAS 44, 1981, 219.

4. i. "Dr Reif edits in exemplary fashion ... deserves our gratitude, not least for his index of Hebrew words discussed" - Raphael Loewe, SOTS BOOKLIST 1980, 133.

ii. "Reif's work is a repository of careful and meticulous scholarship ... affords us fascinating insights into the mind, the erudition and the methodology of a scholar who ... anticipated much of more recent grammatical scholarship" - Jakob J Petuchowski, Journal of Jewish Studies 31, 1980, 119.

iii. "Dr Reif's book is a model of accurate scholarship. He controls with ease the vast literature necessary to an understanding of Shabbethai's work" - Ayam Haccohy, Jewish Quarterly 27, 1979, 67.

iv. "Dr Reif presents the fruits of years of careful, impeccable scholarship in which he has succeeded admirably in restoring a neglected classic to its rightful place in the history of Jewish learning" - Louis Jacobs, Jewish Chronicle, 12 October 1979, 16.

v. "The critical apparatus that accompanies the text-edition is replete with annotations based on detailed philological research and a knowledge of the latest developments in Hebrew language studies" (Hebrew) - Kirjath Sepher 55, 1980, 732.

vi. "aussi precise qu'erudite" - Gerges Vajda, Revue des Etudes Juives CXXXIX, 1980, 171.

vii. "the sensitivity of Shabbethai to the theological issues is matched by that of his editor" - Journal of Theological Studies XXXI, 1980, 705.

viii. "Many grammatical works have been consulted and a host of other texts of the Prayerbook are adduced, testifying to the energy and erudition of the editor ... highly interesting and instructive ... Reif does ample justice to all the facets of his work" - A van der Heide, Bibliotheca orientalis XXXVII, 1980, 219-20.

ix. "Meticulous descriptions ... Reif clearly documents this forgotten intellectual history ... rigorously annotated chapters and an exemplary bibliography ... Reif's volume is significant to more than the liturgist or grammarian : it is an important contribution to the history of critical religious scholarship and to intellectual history in general ... superb prolegomenon" - Jonathan Rosenbaum, Journal of Ecumenical Studies 17/3, summer 1980, 511-12.

x. "Its contents will be found of much importance by those interested in the history of the Hebrew language in general and in Ashkenaz in particular, in the intricate problems of the development of the liturgy, or in the state of Jewish civilization in Poland at the turn of the sixteenth/seventeenth centuries. On these and on other topics the reader will derive much instruction from this new book ... Dr Reif's volume ... is an important book on an important subject" - Simon Hopkins, Bulletin of the School of Oriental and African Studies XLV/1, 1982, 140-41.

xi. "...a marvellous portrait of Polish Jewry at the close of the sixteenth century...Virtually every sentence in the narrative tells us something new and specific; the footnotes often approach the status of individual essays...superb portrait of Shabbethai and his age...it is incumbent on any serious student of liturgy, Kabbalah, modern history, Hebrew language, Jewish music, and bibliography and booklore to become familiar with this work - a genuine contribution of the finest order." - Lawrence Hoffman, Journal of Reform Judaism XXIX, 1982, 61-67.

xii. "Without Reif's generous, thorough and profound notes, the MS fragment would sometimes be tedious reading. But taken together, text and notes do what our appetite for the rest of the MS" - Werner Weinberg, Journal of the American Oriental Society 102.2, 1982, 402-3.

5. i. "After a graceful biographical appreciation of Rosenthal by Reif and a bibliography of his writings, there are fifteen essays covering a wide range of topics relating directly or indirectly to the Hebrew Bible ... [One] contribution [by ... Reif] is devoted to the publication of Genizah material ... publication of primary text for the first time ... a worthy tribute to a distinguished scholar." - A Geiston, SOTS BOOKLIST 1983, 13.

ii. "a worthy tribute to a meritorious scholar ... the rich variety of subjects dealt with ... is likely to attract the attention of both Biblical and Judaic scholars ... S.C. Reif publishes, translates, annotates

and comments on a midrashic anthology from the genizah." A S Van der Woude, Journal for the Study of Judaism XIII, 1982, 199-200.

iii. "La Gueniza du Caire a donne lieu a deux importants apports; l'un de S.C. Reif qui publie une anthologie de midrashim, encore inedits ... ils detent du moyen age ... S.C. Reif nous offre une biographie et une bibliographie de E.I.J. Rosenthal ... bel ouvrage." - D Bourguet, Etudes Theologiques et Religieuses 2, 1983, 261-2.

iv. "texts (including an interesting midrash) from the Genizah fragments ... a wealth of scholarship ... worthily conveys its message of esteem and affection." - John Eaton, Expository Times, January 1983, 117-8.

v. "a delightful biographical appreciation by Dr Reif and a full bibliography ... some of the contributions are too technical even to be sketched in outline ... a rich feast of learning ... a well-deserved tribute to a greatly admired and respected Cambridge scholar." - Louis Jacobs, Jewish Chronicle, 10 December, 1982, 15.

vi. "with this excellent collection of essays, prefaced by an affectionate appreciation of his pilgrimage through the academic world, the honoraand's remarkable career has found appropriate accolade. For the most part the 15 papers exhibit not merely the high quality expected of their authors but also an impressive range of topic and treatment." - J. Kansbrough, Bulletin of the School of Oriental and African Studies XLVI, 1983, 544.

vii. "a coherent volume ... well written ... Stefan C Reif takes the reader into a midrashic anthology from the Genizah ... Reif also provides a biographical appreciation of Rosenthal, a fine, intimate portrait that makes this eminent scholar alive and close to the reader ; this is indeed a fine achievement of the author." - Arvid S. Kapelrud, Journal of Semitic Studies XXVIII, 1983, 164.

viii. "perhaps too recondite for the lay reader." - Ben Segal, Jewish Quarterly 31, 1983/4, 53.

ix. "the present book begins with a biographical appreciation by S.C. Reif, of a much fuller and more detailed character than most examples of the genre ... the riches of the Taylor-Schechter Collection ... provide the starting point for two essays ... S.C. Reif's ... is a midrashic anthology ... for which he provides the Hebrew text in full, with detailed notes and a translation ... Both these essays ... shed further light on a still largely unknown intellectual world." - R.J. Coggins, Journal of Theological Studies 35, 1984, 185-8.

x. "An interesting example is offered by S.C.Reif who publishes a midrashic anthology from the Taylor-Schechter Genizah Collection...a close to the original but readable English version for those...less at home with rabbinic literature. The notes are...for the specialist...the same author presents the reader with a fine biography of E.I.J.Rosenthal." - J.Lust, Ephemerides Theologicae Lovanienses 60, 1984, 138.

THE TAYLOR-SCHECHTER GENIZAH COLLECTION

The Taylor-Schechter Genizah Collection is a priceless accumulation of centuries-old Hebrew manuscript material and Judaica, recovered from the Cairo Genizah in 1896-97. It has occupied a place of honour among the literary treasures of the University of Cambridge for over eighty years and is housed at Cambridge University Library.

The Collection was the gift in 1898 of the noted scholar Dr Solomon Schechter – who later became President of the Jewish Theological Seminary of America – and his friend and patron, Dr Charles Taylor, Master of St. John's College, Cambridge.

Schechter, then Reader in Talmudic literature at Cambridge, had conceived the idea of bringing to the University the precious manuscript material he suspected could be found in the *Genizah* (depository for worn-out copies of sacred Jewish writings) of the thousand-year-old Ben Ezra Synagogue of Fostat (Old Cairo). Taylor, an enthusiastic student of Hebrew, joined him in his effort to add to the knowledge of Jews and Judaism, and made it financially possible out of his own means.

In a now famous expedition, Schechter journeyed to Cairo and secured the approval of the Synagogue authorities to 'empty' the Genizah. He chose what seemed to be its most promising material and sent it on to England for scholarly study. Although some fragments had already found their way elsewhere his haul was destined to become by far the most important.

A NEW ERA OF JEWISH LEARNING

The 140,000 fragments of documents and texts now at Cambridge are mainly in manuscript, many of them on vellum. They include a wide variety of secular as well as religious material and are written in several languages. Although they were gathered in less than eight weeks it has taken eight decades to preserve, classify and house the greater part of them in a way that makes them easily available for study – *and much still remains to be done.*

Yet in these eight decades the Taylor-Schechter Collection has already served to usher in a whole new era of Jewish learning. There is hardly an area of Hebrew and Jewish studies that has not been revolutionized by findings that originated in the Genizah Collection.

THE SACRED, THE HERETICAL AND THE MUNDANE

Taken together, the Collection's fragments make up a literature of the sacred, the heretical and the mundane

Section of Zadokite Fragment (T-S 10K6) on Sabbath laws

which reaches back to Biblical times and extends forward to the 19th century.

The sacred is represented in splendid quantity and variety by thousands of fragments of Bible, Talmud, Midrash, Law and Liturgy, reflecting many periods of Jewish thought and custom.

Among the many lost Hebrew books recovered from among the fragments is the original version of the *Wisdom of Ben Sira*, a work dating from the second century BCE. Jewish doubt about just how sacred this book was had led to its exclusion from the Hebrew Bible and eventually to the loss of its Hebrew text. But the Genizah ensured that it was not lost for ever by preserving a 10th century copy.

THE FIRST DEAD SEA SCROLL

The heretical is present in the writings of various dissident Jewish sects, compositions probably banished to the Genizah whenever they appeared in Old Cairo. Nearly forty years before the momentous discovery of the Dead Sea Scrolls in 1947, Schechter called attention to just such a group, the unknown religious brotherhood we now know produced the Scrolls, when he published their story in his 'Fragments of a Zadokite Work', the first volume of his *Documents of Jewish Sectaries*. His research was based on the analysis of certain unique pieces he had found in the Collection, and created a sensation in its own time. The 'Zadokite' fragments have since been referred to as 'The First Dead Sea Scroll'.

THE ORDINARY LITERATURE OF LIFE

But the Collection's considerable quantity of the ordinary literature of life – mundane legal papers, business correspondence, medical prescriptions, musical notations, illuminated pages, marriage contracts, children's school books and everyday letters – has also proved to be of remarkable value for research purposes. Individual pieces of a secular nature have given us eye-witness accounts of the Crusader conquest of the Holy Land, have confirmed the 8th century conversion of the Khazars to Judaism and have presented us with some of the oldest known texts of Yiddish (Judaeo-German).

OVERALL CONTRIBUTION TO SCHOLARSHIP

Overall, the results of work on the Genizah Collection can be summed up as follows:

– It has provided us with detailed accounts of the social, economic and religious activity of the vibrant Near Eastern Jewish communities of the 11th-13th centuries.

– It has shown us how Jewish law developed during the Geonic period (7th-11th centuries) when the heads of the Babylonian academies were called upon to make rulings for Jews throughout the Islamic Empire.

– It has deepened our knowledge of famous scholars, including Saadia (882-942), Maimonides (1135-1204) and Yehuda Halevi (1075-1141), sometimes bringing to light texts in the handwriting of such great men.

– It has made possible the restoration and collation of important early texts of the Midrash and the Talmud, especially the Jerusalem Talmud, otherwise known only in later corrupt versions.

– It has given us new insights into the way that Hebrew was pronounced and its grammar understood by the leading Jewish linguists of Eretz Yisrael and Babylonia more than a thousand years ago.

– It has led to the recovery of Greek and Syriac texts – one of them a 6th century version of the translation of the Bible into Greek by Aquila, contemporary of Rabbi Akiva. This has been achieved through a close examination of 'palimpsests' – manuscripts on vellum in which the original writing was scraped away and inscribed with a fresh text, often Hebrew.

– It has made possible the reconstruction of synagogue customs and rites in ancient Palestine and Babylonia.

– It has led to the rediscovery of a large proportion of the important Hebrew poetry of medieval Spain and Provence.

– It has ushered in a new era of language studies through the publication of its important Judaeo-Arabic material (Arabic written in Hebrew characters and once the *lingua franca* of Jews under Islamic rule).

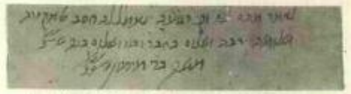

Last lines of letter of reference with the signature of Moses Maimonides (T-S 12.192)

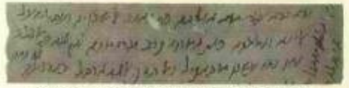

Part of a note by Yehuda Halevi (T-S 8J18.5)

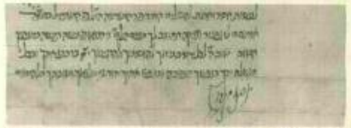

End of a letter signed by Joseph Karo (T-S 13J24.28)

– It has produced rare examples of Jewish artistic, musical and scientific efforts in the 11th and 12th centuries.

A BRILLIANT COMPANY

The many scholars who have done major work in the Collection since Schechter's day make up a brilliant company.

A list of just a few of these famous names would have to include:

– Ernest Worman of Cambridge University Library who did so much groundwork on the Collection before his untimely death in 1909.

– Hartwig Hirschfeld of Jews' College, London, who inaugurated the Judaeo-Arabic studies.

– Jacob Mann of the Hebrew Union College, Cincinnati, who uncovered the history of the Jews of Egypt and Palestine under the Fatimid Caliphs (10th-12th centuries).

– Louis Ginzberg of the Jewish Theological Seminary, New York, collector and editor of Talmud and Midrash texts and Geonic Responsa.

– Israel Davidson of the same Seminary, who began the systematic recovery of Jewish liturgical poetry.

– Simcha Assaf of the Hebrew University, Jerusalem, who, with his colleague, David Baneth, built up a picture of Jewish activity in the Mediterranean in the days of Islamic rule on the basis of Rabbinic Responsa.

– Menahem Zulay of the Schocken Institute, Jerusalem, who recovered and edited several hundred compositions of the legendary 6th century liturgical poet Yannai.

– Paul Kahle of Bonn and Oxford, who enlarged our understanding of the development of Hebrew through his investigations into the Babylonian and Palestinian systems of pointing Hebrew.

RECENT NAMES

More recent scholars have also, in the course of their important research, lent a hand with the sorting of unclassified parts of the Collection. They have sought no more reward for their efforts than the privilege of spending fascinating hours puzzling over the secrets of each tantalizing fragment. In this way each of them has added to our knowledge of the field in which he is expert.

Shelomo Dov Goitein and the whole school of young scholars which he has trained have rewritten the history of Jews in Arab lands in the Middle Ages; Shraga Abramson has provided many a missing link in the history of Talmudic study and Nehemiah Allony in that of Hebrew grammar and lexicography; Moshe Zucker has pieced together long-lost Bible commentaries while Yefim Schirmann has recovered the Hebrew poetry of Spain and Provence.

In addition, Shelomo Morag and Alejandro Diez-Macho have updated and expanded Kahle's pioneering efforts; Alexander Scheiber and Shalom Spiegel have illuminated the dark recesses of medieval Hebrew literature, while Naphtali Wieder has brought to light the earliest versions of the Jewish prayer-book and Jacob Teicher has done similar groundwork for the first printed Hebrew books.

Nor have other contemporary scholars shirked their duty. In the summer of 1974, Israel Yeivin, Ezra Fleischer and Jacob Sussmann spent a number of weeks working with Stefan Reif at Cambridge, sorting 68,000 fragments according to subject and placing them in numbered boxes. These fragments are now being widely used for original research.

A vellum fragment being repaired

THE TAYLOR-SCHECHTER COLLECTION TODAY

The discovery of the Dead Sea Scrolls and related scholarly developments in Israel and the Bible lands have helped to bring about a renewed interest in Jewish studies and study resources. The *Taylor-Schechter Genizah Research Unit*, established in 1974, is helping to serve this interest through a new, comprehensive programme designed to meet all the Collection's various needs.

PRIORITIES

As one of its first priorities, the Unit set out to rehabilitate the physical condition of the Collection and improve scholarly access to it.

It has recently completed the conservation and classification of those 68,000 Collection fragments which were still unprocessed as late as 1974. All of the fragments are now housed in special, newly developed binders which permit easy inspection at Cambridge. At the same time the Unit has made their study possible in other Jewish research centres, including the Hebrew University, Tel Aviv University, the Jewish Theological Seminary, and Yeshiva University, by making microfilms of all the manuscripts widely available and by helping the Library's photography department to meet the precise requirements of Genizah scholars all over the world.

As a second, but equally important priority, the Unit has a programme to provide a number of sorely needed catalogues for the Collection, and a bibliography. These important pieces of research are all being included in the Library's 'Genizah Series' which is being published by Cambridge University Press.

A four-volume catalogue listing and describing each of the 25,000 Hebrew Bible fragments in the Collection, is now complete and two volumes have been published. *A Miscellany of Literary Pieces* has also appeared.

At the same time the Unit is working to produce a bibliography that will attempt to list all published references to individual fragments in it. These have appeared over a period of eight decades in dozens of publications in numerous countries and languages. The references in the bibliography are expected to reach at least 40,000 and gathering them constitutes a major undertaking. The University's extensive computer facilities are being used to store, edit and retrieve this data.

OTHER ACTIVITIES

In addition, the Unit is vigorously encouraging new investigations into the Collection's holdings, both by its staff specialists and by Visiting Research Associates invited from other centres of Jewish studies.

The Director is himself now at work on a general description of the Collection and a summary of its history from its gradual accumulation in Cairo to the fascinating tale of its transfer to Cambridge. A full-time member of the research team is gathering details about all the medical fragments in the Collection. One Associate is now preparing a catalogue of all the post-Talmudic Rabbinica in one part of the Collection, another is describing all the fragments of the Targum (the Bible in Aramaic) while a third is studying and listing all Palestinian vocalised fragments of liturgical poetry and a fourth is dealing with all the grammatical pieces.

The Unit has also placed fresh emphasis on establishing cooperative programmes with other leading institutions designed to facilitate scholarly investigation. A particularly close relationship is enjoyed with Jerusalem through the Hebrew University, the Israel National Academy of Sciences and Humanities and the Jewish National and University Library.

An attempt is also made to bring the results of Genizah research to the layman. Members of the Unit often give public lectures, illustrated with colour slides, on aspects of the Collection, and special arrangements are made for parties to visit the Library and see some of the Genizah treasures. There are also plans for the creation of limited edition facsimiles.

Lord Coggan examining fragments with Dr Reif

THE COLLECTION TOMORROW

The Taylor-Schechter Genizah Research Unit hopes to complete its present projects by the mid-1980's. But even before it does, it is faced with the need to go ahead with other urgent undertakings, some of them long-range, *and must find the means to do so.*

There is a continuing need to ensure the physical survival of fragments which were first conserved and classified some eighty years ago. To this end any damage must be swiftly repaired and deterioration noticed and rectified. Special storage units are being built to house the fragments but additional funding must be found to complete the process. Today the Collection is in a better physical condition than at any time since its arrival in Cambridge but with such precious items there is no room for complacency.

The comprehensive catalogue of the Collection's Hebrew Bible fragments will give scholars engaged in Jewish studies a splendid new research tool. Yet the catalogue will account for less than twenty percent of the Collection's total holdings. Similar guides are needed for all other major sections of the Genizah material. The ideal would be to catalogue every fragment in the Collection – a time-consuming and costly task.

Meanwhile, the Publications Programme of the Genizah Research Unit is only at its beginning. If the Taylor-Schechter Collection is to fulfil its vast potential for today's scholarship, it must be enabled to prepare and publish many studies and reports in addition to catalogues.

There is also an exciting educational potential in the Collection that remains unrealised. If support could be obtained, University teaching posts and new courses in the Genizah area could be established and more students encouraged to devote themselves to Hebrew and Jewish studies.

A TESTAMENT TO THE STORY OF JEWISH SURVIVAL

The future of the Taylor-Schechter Genizah Collection is important not only to scholars and academicians but to men of affairs as well, especially those committed to meeting current Jewish problems.

The Collection is something more than just an accumulation of ancient manuscript fragments. In the last analysis, it is a unique and precious commentary, stretching over two thousand years, on the chief instrument of Jewish survival, past and present. That instrument – and universal message to the world – is the Hebrew Bible.

Other ancient peoples contemporary with the Jews produced great civilizations and important literatures, and disappeared. But only the Hebrews produced an 'inspired Scripture ... carried, cherished and transmitted wherever Jews wandered'.

In a thousand ways, from the exalted to the humble, the Genizah Collection is a stirring record of how a people carried their Scripture with them, were guided, sustained and preserved by it, and how they passed it on, interpreted and re-interpreted, to succeeding generations.

Some four generations of Genizah scholars have now reconstructed many inspiring entries from that record, which had been lost in the course of time.

In the liturgical poets of the Holy Land in the 6th and 7th centuries they have found the heirs of the Psalmists. In the codification of Jewish law they have identified the continuation of that legal tradition which goes back to the Ten Commandments. In the development of Hebrew language traditions they have traced that attachment to the 'holy tongue' which looks back to the Bible and forward to the twentieth century revival of spoken Hebrew.

In the letters and records of Jews who suffered the terrors of Muslim and Christian persecution and survived to build

Child's Hebrew primer from medieval Cairo (T-S K5.10)

anew, they have found the forerunners of the incredible men and women who survived the Holocaust and built new lives. And in the Hebrew poets of Provence and Spain, they have marked the voices of those who somehow found courage to sing the Lord's song by the rivers of new Babylons.

To this generation – struggling to meet great threats to Jewish survival – from without and from within – the Genizah Collection has a special meaning:

It is a vital testament to the Jewish will to live. Though physically dry and brittle these fragments are spiritually saturated with Jewish history and pulsating with Jewish life. From their worn pages and faded texts the scholars of today and tomorrow have much information and inspiration yet to extract.

MAINTENANCE AND NEEDS

Last year's budget for work on the Taylor-Schechter Genizah Collection was in the region of £60,000 ($96,000). The cost was met by the University Library, with the generous support of a number of philanthropic foundations and interested individuals. Without such support many important aspects of the Unit's work would not be able to continue.

To maintain its present activities, the Taylor-Schechter Collection will require to raise the sum of £300,000 ($480,000) over the next five years. To expand important aspects of its work will require much larger sums.

The Collection welcomes support from all interested foundations, institutions and individuals. This support may be for any aspect of the programme, may be designated for a particular number of years, and may be for any amount.

Suggested ways in which support may be expressed are:

- By a grant of £10,000 ($16,000) towards the cost of engaging one Research Assistant or Visiting Research Associate to work on a special topic for one year.

- By a grant of £5,000 ($8,000) towards the cost of the Publications Programme.

- By a grant of £1,000 ($1,600) towards the cost of conserving the fragments.

- By a grant of £500 ($800) towards the cost of bringing the results of Genizah research to the layman by public lectures, pamphlets, exhibitions and facsimile editions.

- By a grant of £100 ($160) towards the cost of using computer technology to assist the project.

All payments should be made to the 'University of Cambridge' which enjoys charitable status for tax and similar purposes. Such contributions and all enquiries for further information should be directed to:

Dr Stefan C. Reif
Director
Taylor-Schechter Genizah Research Unit
Cambridge University Library
West Road
CAMBRIDGE CB3 9DR
England UK

Telephone number: (0223) 61441

In the USA contributions may be made to the American Friends of Cambridge University at 1611 35th Street, N.W., Washington, D.C. 20007. The AFCU is recognized by the IRS as a charitable organization and contributions are therefore legally deductible for United States income tax purposes. They are similarly deductible in Canada even if made directly to Cambridge.

Compiled by Raphael Levy and Stefan Reif

© Cambridge University Library

First edition 1978 Third edition 1983
Printed by the University Printing Services of Cambridge University Press

A Priceless Collection

The Taylor-Schechter Genizah Fragments at the University of Cambridge

The Facts...

A group of Israeli scholars (left to right: Dr M. Ben-Sasson, Professor S. Shaked, Professor M. Gil and Ms Elinoar Bareket) at work in Cambridge

Space-age technology helps Unit

The *Cambridge Evening News* of 29 October, 1969, carried a story with the headline "A new use for Moon film." This described how "a newly-developed polyester film, of the type used in radiation monitoring devices worn by the Apollo II astronauts during their moon-walk, is now being used to protect ancient documents in Cambridge University Library." A photograph of Genizah fragments mounted in a binder accompanied the story.

The news item marked the culmination of nearly two years of experiment in which the best methods of conservation and storage of the fragments were gradually worked out. Those who see the Collection today for the first time can scarcely imagine its earlier physical state, before conservation work began.

Selected fragments had been mounted in glass, which was inconvenient to store and handle, and was constantly cracking. The rest were stored in boxes, crumpled and dirty, and at risk of further fragmentation whenever they were examined.

Cleaning and flattening of the fragments under the supervision of Miss Priscilla Berridge, appointed as the Library's first document repairer in November, 1967, had already begun when, in 1968, I was asked to advise on methods of storing them.

Discussion with Dr Henry Knopf, then responsible for the Collection, had established the desirability, as a protection against wear and tear, of having every fragment in a separate cover.

To allow the writing to be easily read, the containers must be transparent, but stiff enough to keep them flat. Lamination had been tried but found not acceptable, and glass, for the reasons given above, was already ruled out.

A particular problem was the magnitude of the operation, involving what I described at the time as "the provision of tens of thousands of little envelopes in an assortment of sizes."

In 1965, a new method of document storage, relying on the use of "Melinex" polyester film manufactured by ICI, had been introduced in Holland. This involved placing the document on a sheet of the film and securing it in position by supporting strips.

The sheet was then doubled to form a sleeve, whose sides were left open to allow air to circulate, and the sleeve was attached to a hardboard strip for vertical suspension in a metal cabinet.

To quote a brochure issued by ICI at the time, the new method "supersedes the conventional envelope-and-cardboard-box method of storage and virtually eliminates the risk of damage to documents by careless or improper handling."

A demonstration by staff of the Cumberland County Record Office of the uses of Melinex was given to a meeting of British archivists which I attended in the autumn of 1967.

Subsequent enquiries in various directions as to the chemical make-up of this and other transparent films (my brother-in-law, a plastics chemist, proved helpful here) and their respective degrees of transparency, liability to scratching, static electricity etc., established the suitability of Melinex for our purpose.

Experiments by Miss Berridge with her own sewing machine showed that an effective container could be made by placing each fragment between two sheets of Melinex cut to size, then sewing round the edges of the film. This held the fragment in place without the need for supporting strips, as in the Dutch method.

Vertical storage was not considered necessary, nor indeed practicable, for our own operation. Instead, the problem of storing the individual envelopes was solved by devising the binders with which users are now familiar.

Initially, these brought further problems because of their shape and weight, which made them awkward to handle and caused both staff and readers to dislike them. The difficulty was solved by reducing the dimensions and number of leaves in the binders, and by the acquisition of special trolleys (actually marketed for canteen use!) for moving them about.

Once the procedures had been agreed in principle, the British Museum Research Laboratory was asked for an independent opinion on their suitability before the work finally went ahead. Approval was secured, and the results, culminating in the conservation of all 140,000 fragments by the end of 1981, are there for all to see.

A. E. B. OWEN
Head of Special Collections and Keeper of Manuscripts, Cambridge University Library

O.B.E. and Ph.D.

Congratulations are due to Mr Gordon Williams, recently retired president of the American Friends of Cambridge University, and to Dr Geoffrey Khan, Research Assistant in the Unit.

Mr Williams, who initiated the Friends' support for the Genizah project in 1978 and has been closely associated with it since then, was named Officer of the Most Excellent Order of the British Empire in the New Year Honours' List. He is a retired lawyer who worked for the International Monetary Fund before taking up the cause of Cambridge University in the U.S.A.

Dr Khan, who joined the Unit two years ago, has been awarded the Ph.D. degree of the University of London. His dissertation was supervised at the School of Oriental and African Studies and is entitled "Extraposition and Pronominal Agreement in Semitic Languages".

Dr Khan's highly specialised knowledge of Hebrew and Arabic grammar and syntax is an important asset for his work on the Cambridge Genizah fragments.

If you would like to receive "Genizah Fragments" regularly, to enquire about the Taylor-Schechter Genizah Collection, or to know how you may assist with its preservation and study, please write to: Dr Stefan Reif, Director, Taylor-Schechter Genizah Research Unit, Cambridge University Library, West Road, Cambridge CB3 9DR, England.

All contributions to the Unit are made to the "University of Cambridge", which enjoys charitable status for tax and similar purposes. In the USA, contributions may be made to "The American Friends of Cambridge University" c/o its President, Stephen C. Price, at P.O. Box 374, Leesburg, Virginia 22075, USA. The AFCU is recognized by the IRS as a charitable organization and contributions are legally deductible for United States income tax purposes. They are similarly deductible in Canada even if made directly to Cambridge.

Discoveries are put on display

Letters of mediaeval Jewish traders, autographs of Maimonides (1135-1204), documents from the Islamic Chancery in Fatimid Egypt, Hebrew fragments with supra-linear Babylonian vowel-points and liturgical poems for the Sabbath by the seventh century Palestinian poet Yannai were among items exhibited in the Library's display cases in February and March 1985. The theme of the exhibition was major discoveries, old and new, in the Cairo Genizah.

The business letters were from among those sent to Joseph ibn 'Awkal, a prosperous Jewish merchant of the late tenth and early eleventh centuries whose main trade was with towns in North Africa.

In the year that marks the 850th anniversary of the birth of Maimonides, it was particularly appropriate to display autographs from draft copies of some of his most important works in the fields of philosophy, medicine and Jewish law.

Petitions written in Arabic and addressed to the caliph or vizier, though they found their way into the Genizah by accident, are by no means insignificant for scholarship. They carry the endorsements of Chancery officials and demonstrate the procedure followed by the authorities in dealing with such approaches.

Although the system of Hebrew vowels now used gradually became standard in the late Middle Ages, there had been other systems, such as the Babylonian and the Palestinian, at an earlier date. The items exhibited were probably brought by emigrés from Babylon to Egypt about 900 years ago and exemplify the different characteristics of that tradition.

Before the discovery of the Genizah, very little was known about the Hebrew poetry of Palestine in the late Byzantine and early Islamic periods. Now, thousands of compositions by scores of poets are the subject of intense research and one of the major figures to emerge is Yannai. The fragments exhibited were all from a prayer-book containing poems for the Sabbath morning service.

Dr Geoffrey Khan setting up part of the Genizah exhibition

Contributions to T.-S.

Continued from page 1

Mr Sidney Corob (£500).

Helpful renewals of their contributions were made by Mr Stanley Burton, Mr Mark Goldberg and Mr and Mrs Harry Landy (£250); Bank Leumi, Dr Davide Sala (£200) and Mrs Helena Sebba (£150); Mr Henry Knobil, Mr and Mrs Anthony Rau, Sir Sigmund Sternberg, Mr and Mrs Fred Worms and the Isaacs Charitable Trust (£100).

A warm welcome is extended to new supporters, Mr Naim Dangoor (£250), who spent a day at the Unit and was particularly interested in the history of the Iraqi Jewish communities in the period of the Geonim; and Mr Bernard Goldstein (£250), who attended a course of lectures on the Genizah given at the Hampstead Garden Suburb Synagogue.

The Unit's grateful thanks are offered both to these benefactors and to all others who have made smaller or anonymous contributions.

Magic moments PART TWO

The numerous fragments in the Cairo Genizah which relate to magic provide clear evidence of the prominent position which this type of activity enjoyed in Jewish and non-Jewish life. A general description of the material will demonstrate how interesting it is.

Magic material in the Genizah can be divided into two large groups: actual amulets and fragments of books. The former group comprises a fairly large number of texts and magic symbols written on sheets of paper, parchment or cloth, prepared for the use of a specific individual, often for a well-defined purpose, for example, protection from disease, obtaining someone's love, gaining power, influence or wealth, etc.

Some of the formulae used belong to traditional Hebrew-Aramaic phraseology, similar to that found in early incantation texts from Palestine and Asia Minor and in incantation bowls from Mesopotamia and Iran. Others employ the new language of magic which developed in Judaism under Islam and which blends older elements with Judaeo-Arabic phrases, and sometimes with phrases of Muslim-Arabic origin.

Another group of amulets from the Genizah consists of Muslim texts written in Arabic characters. Many of these amulets were originally folded tightly and it is possible that they were at one stage placed in containers shaped like phylacteries (*tefillin*), to be worn on the body or hung in the house.

The large group of magic texts which consist of fragments of books again falls into a number of different classes. There are books concerned with the theoretical background of magic practice that give detailed descriptions of the heavenly hosts and their functions.

The most important and best known of these compositions is the ancient *Sefer Ha-Razim*, published by the late Mordecai Margaliot, but other compositions of a similar nature (though mostly of a later date) also exist, both in Hebrew and in Judaeo-Arabic.

Another category of magic texts offers recipes for various occasions, with the texts to be written on the appropriate amulets sometimes being used in conjunction with other means.

The language of such books may be Hebrew or Judaeo-Arabic, and in one instance it is Judaeo-Persian. In some cases, one has the impression that one is dealing with a composition of some antiquity and with formulae that go back to the pre-Muslim period; other books are clearly products of Islamic times.

A large and interesting group of magic texts comprises books to be employed in divination; they represent different techniques of prediction, but it is not always easy to tell from the surviving fragments what system or praxis was used in connection with the text.

Some of them are clearly based on the objects seen in a dream, and they thus belong to the vast and old field of *pitherim halomoth*, *'ibārat al-ru'yā*, the interpretation of dreams, which has Greek and Mesopotamian antecedents.

Others are apparently based on a number being established (perhaps by throwing dice or by similar means), the number then being traced in the book of divination and interpreted according to the text which goes with it. Some seem to be based on personal names, while others carry more than one set of numbers or letters.

Among the fragments of texts in Muslim Arabic (in Arabic characters), we again find a certain number of fragments representing the main types of magical compositions in Muslim literature, and their study and identification may enrich our knowledge of the transmission of magic lore in Islam.

The study of these texts amplifies our knowledge of pre-Kabbala Jewish mysticism and shows both the continuity of the magic tradition from Talmudic times to the Islamic period, as well as the effects of the encounter with Muslim magic (which in its turn was also profoundly affected by Jewish elements).

It is likely to help us gain a better understanding of popular religion, and in some cases it enriches our knowledge of Hebrew and Judaeo-Arabic with the type of vocabulary that is not normally represented in other kinds of writings.

SHAUL SHAKED
Professor of Iranian Studies at the Hebrew University of Jerusalem

High degree of expertise

The Taylor-Schechter Genizah Research Unit first came to my notice some six years ago when I was standing in for the Chairman of the University Library Syndicate. I was asked to chair the Steering Committee meeting and, wishing to know more about it, asked the Director, Dr Stefan Reif, if he would take me round the Unit.

My only previous acquaintance with it was that wonderfully antique late nineteenth century postcard, still then sold in the University Library, showing an old man in a dark room, labouring over a table crammed with bits of parchment.

Instead, I found a set of well-lit rooms with young men and women busy treating ancient parchment scraps, placing them carefully in plastic envelopes, thus making it possible to study and catalogue them. There was a very high degree of practical expertise and technological ingenuity.

I was also shown the great progress in sorting, storing and cataloguing the fragments. The whole Unit was impelled by the enthusiasm of the Director and it was impressive to realise that once the University had provided the accommodation, the greater proportion of the considerable sums of money involved had been supplied by gracious benefactors invited by Dr Reif.

Since that time, the Unit has developed under Dr Reif's leadership and has virtually completed the work of conservation it began. There is still, however, much identification and description to do while the expertise acquired in conservation can be used for other collections under suitable circumstances.

The whole enterprise is a model of what can be done by energetic direction and also by the support of interested members of the public outside the University.

In these days of severe financial constraint within universities, it is vital, especially for the more recondite, but not, in the end, less 'relevant' subjects in the Humanities, to receive financial support from both inside and outside the universities.

Professor Derek Brewer

The sums which the Humanities need are trivial in relation to what the Sciences need, but they are, nevertheless, considerable, and a world-wide effort in fund-raising is often needed to support worthwhile projects.

The Taylor-Schechter Genizah Research Unit is an example of support that has been well deserved and generously given and which, I hope, will continue. The materials which it has produced are a unique contribution to Jewish and world mediaeval history, which will keep scholars busy for many years.

A word of thanks should also be said to those many others who have supported the Genizah Research Unit by their work and interest generously given. Altogether, the Unit is a splendid example of co-operation of many kinds from many different people.

DEREK BREWER
Master of Emmanuel College and Chairman of the Cambridge University Library Syndicate

'We are well satisfied'

The Annual Report of the Cambridge University Library Syndicate for 1982-83, presented to the General Board of the University and printed in the *Reporter*, contained the following paragraphs:

"The Library Syndicate approved the creation of a Department of Oriental and other Languages by merging the staff of the Taylor-Schechter Unit with those of the Near and Far Eastern Sections under the direction of Dr S. C. Reif.

"The most important event was the change of direction in the Taylor-Schechter Unit from the conservation of the collection to its scholarly exploitation. Already Dr H. D. Isaacs, who joined the staff in April on the departure of Dr P. Johnstone, has examined some 300 Judaeo-Arabic fragments of medical interest, some reflecting Jewish and Muslim attitudes to Christianity and popular Judaeo-Arabic poetry.

"Dr P. B. Fenton resigned to take up an appointment in the department of Hebrew at Lyons University and was replaced by Mr G. Khan. 351 visitors used or were shown the collection, and the newsletter, *Genizah Fragments*, has achieved a wide circulation.

"External funds continue to be attracted and an hour-long film on the Unit, made by N.B.C. in America, has already led to important new contacts in the U.S.A. The Steering Committee at its ninth meeting had cause to be well satisified with the continuing progress made by the Unit."

Last stop

Early in January 1985 three members of the Samaritan community of Holon in Israel, Benjamin and Japhet Tzedaka and their assistant, visited Cambridge University Library. They had travelled to libraries and museums in many parts of the world to gather information about Samaritan manuscripts and Cambridge was the last stop on their tour before their return to Israel.

Dr Geoffrey Khan welcomed them and directed their attention to some of the Samaritan fragments in the Taylor-Schechter Genizah Collection, such as T-S 16.317 (a Samaritan targum) and T-S 8.267 (a Samaritan liturgical poem).

New labels

Readers of this newsletter may have noticed that the address labels on the envelopes bringing the current issue look somewhat different from their predecessors.

This is because the entire mailing list has now been computerised, greatly improving the clarity of the text, making it easier to update the information and saving considerable time and expense on the whole mailing process.

Should any of the details on your label require correction, please inform the Director's secretary, Mrs J. A. Jessop, at the Unit's usual address.

Israeli envoy visits Cambridge

Continued from page 1

Faculty Board of Oriental Studies, Mr Reg Carr, Deputy Librarian, and Dr Reif.

Words of welcome were expressed by Professor Brewer and, in his reply, the Ambassador conveyed the Embassy's thanks for the warm reception given to himself and his colleagues and said how much he had been moved by this close encounter with texts that lay at the roots of his people.

A group of Embassy officials which had come to the Library earlier in the year had very much enjoyed its visit and the Ambassador hoped to send members of his staff to see the Collection on a regular basis in the future.

Other groups that have recently visited the Library to see some of the outstanding Genizah fragments and to hear lectures about their importance have included the League of Jewish Women, Oakington Parish, London Jewish Medical Society, Jewish Association of Cultural Societies, IBM, Edgware Reform Synagogue and the London Jewish Academy.

In addition, the Director and other members of the Unit have given lectures on aspects of their research and shown slides illustrating their discoveries to interested societies in Golders Green and Kenton (in London) and in Cambridge, Cardiff, Swansea, Lincoln and Bexhill.

Edited by Stefan C. Reif and printed by the University Printing Services of Cambridge University Press

No. 9 April 1985

GENIZAH FRAGMENTS

The Newsletter of Cambridge University's Taylor-Schechter Genizah Research Unit at Cambridge University Library

Shelomo Dov Goitein

Mediaeval Islamic and Jewish studies suffered a grave loss on 6 February when Professor Shelomo Dov Goitein – who had come to be regarded as a master, if not the master, in the field – took his final leave of his wife Theresa, his son and daughters and grandchildren, and his many admiring colleagues and loyal students. After sixty-five years of devoted scholarship, Goitein's illuminating and inspiring work had come to its end.

Tributes have already been paid to the professional achievements of the man and formal obituaries by myself have appeared in England in *The Times* (17 February 1985) and the *Jewish Chronicle* (25 February 1985).

Attention has been duly paid to his pioneering work on Islamic institutions, Yemenite Jewry, and methods of teaching the Hebrew Bible, and to his professional tenures at the Hebrew University of Jerusalem and at the University of Pennsylvania. Honours, such as his long-term affiliation to the Institute of Advanced Studies at Princeton and the award of the MacArthur Foundation Laureate, speak for themselves.

If any one special area of research came to be associated with his name more than any other, it was the study of the Genizah fragments, particularly those in Judaeo-Arabic and of a documentary nature, and it is students of these manuscripts who will most miss the guidance and example of their mentor.

It is perhaps relevant, then, in the present context, to point to the example that he set to all those who work on these tattered remnants of bygone centuries.

As a scholar, he did not offer insight and enthusiasm as an excuse for abandoning system and accuracy. As a teacher and writer, he never lost sight of the need to bring the results of his research to those with an interest but no specialised knowledge.

As a regular reader in many distinguished libraries, he was always willing to involve himself in the basic sorting of material and never insisted that any primary source be exclusively reserved for his research. As an editor of manuscripts, he constantly took care to adhere to the standard conventions and thus smoothed the path for the many who would follow in the direction he had indicated.

Cambridge University Library is particularly grateful to Professor Goitein for his active involvement in the classification and description of various parts of its Genizah Collection from 1954 until 1975. The Genizah Unit hopes that all those associated with its efforts in the future will aspire to the high standards he achieved in his various activities.

STEFAN C. REIF
Director, Taylor-Schechter Genizah Research Unit

As this issue of *Genizah Fragments* was going to press, the sad news reached us in Cambridge of the death on 3 March of Professor Alexander (Sandor) Scheiber, Director of the Rabbinical Seminary in Budapest, at the age of 71.

He made particularly important discoveries in the Genizah collections of Budapest, Cambridge and Leningrad, and recently published a volume of reprinted articles on the subject. His last visit to Cambridge was in 1982.

Ambassador Avner (right) and Dr Rosen (centre) with Dr Re[illegible] examining the illegible remnants of a crate of Genizah fragment[illegible]

Envoy in Cambridge

The Israeli Ambassador, Mr Yehuda Avner, accompanied by Mr Moshe Raviv, Minister Plenipotentiary, and Dr Eli Rosen, Counsellor for Cultural Affairs, toured the University Library and was shown a special exhibition of its Hebrew and Jewish treasures.

Dr Stefan Reif, as Director of the Genizah Research Unit and Head of the Oriental Department, introduced the party to these treasures, paying particular attention to the exciting finds made in the Taylor-Schechter Collection from the Cairo Genizah.

A luncheon given by the University Librarian, Dr F.W. Ratcliffe, in honour of the guests was attended by Professor Derek Brewer, Master of Emmanuel College and Chairman of the Cambridge University Library Syndicate, Professor John Emerton, Regius Professor of Hebrew, Dr Gordon Johnson, Chairman of the

Continued on page 4

USA friends' $5,000

The Unit's fund-raising efforts have been greatly assisted in recent months by the transfer of $5,245 to its account by the American Friends of Cambridge University, under its new President, Mr Stephen Price.

Prominent in the composition of that sum is an award of $3,000 by the Georges Lurcy Charitable and Education Trust sent by one of its Trustees, Mr Seth E. Frank, following an initial suggestion by Dr Edward M. Bernstein.

Mrs Linda Spiewak, who visited the Unit last year with her husband, Nate, and with Sandy and Bob Bovshow, also made a generous gift of $1,000.

The Directors kindly allocated $1,000 from unspecified contributions made to the Friends, and Ms Kathryn L. Johnson sent $100.

Another welcome contribution from the USA was the gift of $300 made by Professor Jacob Neusner, President of the Max Richter Foundation.

At home, the Unit continued to benefit from both the generosity (£1,000) and the advice of Mr Cyril Stein and the kind assistance of Mr Stanley Kalms (£750), Mr Jack Walker (£500) and

Continued on page 3

Magic moments PART ONE

Among their varied treasures, the Cairo Genizah collections contain valuable materials for the study of a number of fields of Jewish and general interest for which they have, until now, hardly been used at all. Among these fields are Judaeo-Persian texts and magic fragments and it was to these that I devoted a few weeks at Cambridge University Library in the summers of 1983 and 1984.

Some of the oldest extant fragments of documents and literary compositions in Judaeo-Persian – that is, in the Persian written by Jews in Hebrew characters – have survived thanks to the Genizah. These are, in fact, some of the oldest extant documents in any form of neo-Persian.

The oldest dated document of this group from the Genizah, or from any other source, carries a date which corresponds to 950 C.E. It is a court settlement over matters relating to family property and was issued by a Karaite court.

Some of the literary fragments written in Judaeo-Persian and preserved in the Genizah are actually remnants of what might have been an extensive Judaeo-Persian religious literature written by Karaites. That many of the leaders of the early Karaite movements came from Persia is a well-known fact, but in the Genizah we now find for the first time evidence for the use of Persian in their sectarian writings.

We now have available to us specimens of Karaite Bible commentaries, of legal discussions and theology, and possibly of Hebrew grammatical analysis, all of them written in Persian in Hebrew characters.

Scholarly interest in the Judaeo-Persian material in the Genizah goes beyond the question of the Karaite connections of some of these fragments. The corpus of Judaeo-Persian texts from the Genizah is well in excess of 100 folios and it incorporates private letters and legal deeds, as well as such items as Bible commentaries, midrashic and halakhic compositions, medicine and magic.

There are also fragments of poetry, both original (including at least one piece of popular poetry, probably designed to be sung at a wedding) and translated from Hebrew and Aramaic (usually liturgical compositions given as part of a prayer book, with the original poem in Hebrew or Aramaic copied together with the Judaeo-Persian version).

These fragments constitute about all that remains of the literature written and used by the Jews of Persia in the period which preceded the invasion of that country by the Mongols in the early twelfth century. Their conquests meant extensive devastation of many towns and villages in Iran and the complete disappearance of several Jewish communities. They were the cause of a profound disruption in the history of Iranian Jewry.

The value of the discovery of these new texts can be better appreciated when we note that, with one exception, none of the literary products of the pre-Mongol period is known from any of the rich collections of Judaeo-Persian manuscripts in various libraries in Europe, the USA and Israel.

Apart from their importance for historical and literary study, these fragments are also instructive for the study of the Judaeo-Persian language and of the development of Classical Persian. The early Judaeo-Persian fragments use an archaic form of New Persian and appear to have been written, for the most part, in the western regions of Iran, at a distance from the eastern area where literary New Persian was in the process of crystallization around the tenth century.

The fact that they used the Hebrew script made the Jewish writers less dependent on the orthographic conventions which were at that time imposed on the writing of standard Persian in the Arabic script. They thus provide us with a valuable, independent witness for the division of Persian dialects in that early period.

Professor Shaked at Cambridge

SHAUL SHAKED
Professor of Iranian Studies at the Hebrew University of Jerusalem

Karo mystery

While preparing a catalogue of the fragments in T-S Misc. 8, 9 and 10, Dr Menahem Ben-Sasson, Rothschild Fellow and Visiting Research Associate in the Unit, has discovered two historical documents connected with the Karo family.

One of the items, T-S Misc. 10.80, is a set of shop accounts, apparently from Safed, the sixteenth-century centre of Jewish mysticism in the Holy Land. On the third line of the manuscript there appears a reference to "our honoured teacher and rabbi, Joseph Karo" in connection with a precious stone and in the general context of goods and their prices.

In the second document (T-S Misc. 10.170), dated in Egypt in 1707, David Dayyan undertakes to teach young Hayyim ben David Karo "the writing skills used by businessmen." The pupil, for his part, agrees not to employ these skills for anyone without his teacher's permission.

The scribe of the document adds the following interesting note to his signature as a witness: "Both father and son have instructed me to sign *on their behalf* [editor's italics] that they have agreed to these conditions."

Who precisely were David Karo and his son Hayyim, and does the evidence indicate that they were at this stage unable to sign their names?

Royal visit

Dr Stefan Reif and Mrs Shulie Reif had a brief chat with Prince Philip when they attended a Royal Garden Party held by Cambridge University Press to celebrate four hundred years of printing and publication.

The extensive exhibition of CUP publications mounted on the Press's lawns on that occasion included all the *Genizah Series* published to date, plus books written by Dr Reif and Professor J. A. Emerton, Honorary Keeper of the Collection.

Yemenite poems by Shibzi

In the context of a research trip undertaken in the summer of 1983 to Europe and the USA in order to collect lexicographical material for a scientific Yemenite-English dictionary, I visited Cambridge University Library and came across a Yemenite manuscript with the classmark Or. 1080.1.91. It seems to be incomplete, its pages are not numbered, and the author is unknown. It is pointed with supralinear vocalization.

My impression is that it contains several poems from the liturgical *diwan* (anthology) of R. Shalem Shibzi, which usually also contains the work of anonymous poets that varies from one manuscript to another.

In the Jewish National and University Library, for instance, there is in the department of manuscripts a considerable number of *diwans* attributed to Shibzi which also contain poems of anonymous authors that differ from one manuscript to another.

In the Bodleian Library at Oxford, I encountered a manuscript with the classmark MS. Opp. Add. 8° 30, which is of the same literary genre – a Yemenite *diwan* of poems – and is pointed with supralinear vocalization like the above-mentioned manuscript.

At the Jewish Theological Seminary in New York, I found a manuscript with the classmark 1386, the most beautiful manuscript I have ever seen. It is pointed with full sublinear vocalization. This calligraphic manuscript was produced to order for Professor Israel Davidson of the Seminary by a Yemenite scribe, Raphael Yihya Sirri, in Beersheba in 1927.

MOSHE PIAMENTE
Professor of Arabic Language and Literature at the Hebrew University of Jerusalem

Conference on Jews in Arab lands

The first international congress on Judaeo-Arabic studies, organized at the University of Chicago's Department of Near Eastern Languages and Civilizations through the initiative of Professor Norman Golb, took place on 6-8 May, with Professor Shelomo Dov Goitein as the guest of honour.

Scholars from America, Israel and Europe took part in the lectures and discussions, which dealt with the language, history, culture and thought of Jews in mediaeval Islamic lands, all as part of the substantial Judaeo-Arabic creativity of the period.

A major topic of the congress were the basic problems encountered by students of mediaeval Judaeo-Arabic, particularly the lack of a corpus of material in this language.

Participants also exchanged views on how best to publish the Judaeo-Arabic sources and in what way such publications could be made to follow a consistent pattern. There was general agreement on the need for further contact between scholars in the field.

At the centre of all the sessions was, of course, the Cairo Genizah. The Cambridge Unit's project to produce a bibliography of the many thousands of published items until 1980 was welcomed as an important first step in the preparations needed for the production of a corpus of Judaeo-Arabic material.

Dr Menahem Ben-Sasson, Rothschild Fellow and Visiting Research Associate in the Unit, reported on the latest progress of the Cambridge bibliography and on the Unit's future plans for a bibliography from 1980 onwards, various subject catalogues, and handlists of particular sections of the Collection.

A visit to the Saltykov Shchedrin State Public Library in Leningrad to examine its Genizah fragments was described by Dr Paul Fenton. His involvement in the Cambridge project had made it possible for him to be included in an exchange of scholarly visits by the United Kingdom and the Soviet Union and he gave an account of discoveries made and lessons learnt in the course of his stay in Russia.

The congress set up a new society for mediaeval Judaeo-Arabic studies and elected Professor Goitein as honorary president, Professor Joshua Blau as president, Professor Golb as vice-president, and Professor Mark Cohen as treasurer.

Women's Lib

The report in our last issue of Professor Ezra Fleischer's discovery of a poem by the wife of Dunash ibn Labrat has led to lively correspondence between scholars in the field and with the editor of *Genizah Fragments*.

Professor I. O. Lehman, of Miami University, has written: *The Women's movement is strong in America and to hear of a tenth-century Hebrew poetess is a sensation, to be sure.*

Professor Fleischer and Professor S. D. Goitein have different views about the interpretation of some of the text, and Professor Goitein has promised to publish the results of his researches, which also concern another poetess, in the fifth and final volume of his *Mediterranean Society*.

Mrs Dunash certainly now seems to be matching her husband for scholarly attention!

If you would like to receive "Genizah Fragments" regularly, to enquire about the Taylor-Schechter Genizah Collection, or to know how you may assist with its preservation and study, please write to: Dr Stefan Reif, Director, Taylor-Schechter Genizah Research Unit, Cambridge University Library, West Road, Cambridge CB3 9DR, England.

All contributions to the Unit are made to the "University of Cambridge", which enjoys charitable status for tax and similar purposes. In the USA, contributions may be made to "The American Friends of Cambridge University" c/o its President, Stephen C. Price, at P.O. Box 374, Leesburg, Virginia 22075, USA. The AFCU is recognized by the IRS as a charitable organization and contributions are legally deductible for United States income tax purposes. They are similarly deductible in Canada even if made directly to Cambridge.

Putting the bibliography on computer

While completing and updating its bibliography of published fragments, the Cambridge Unit is also involved in preparing catalogues and handlists for various parts of its Genizah holdings.

The systematic description of every single manuscript will occupy scholars for many years, but the completion of the project will enable researchers to make more efficient use of the Genizah material in general and the Cambridge fragments in particular.

From experience built up in the Unit, it has become clear that the preparation of any subject catalogue is bound to be adversely affected by the fact that the Genizah fragments on a particular subject, however concentrated their number in one part of the Collection, are also to be found scattered in various other, unrelated sections.

They are there because they were not identified when, many years ago, specific subjects were assigned their own classmarks and the remaining items were classified as miscellaneous material.

Even in the case of the relatively less complicated matter of compiling a catalogue of Hebrew Bible fragments, the volumes produced in the Unit constantly need updating when Bible fragments are located in unexpected areas of the Collection.

The Unit's newly provided access, through a terminal and VDU, to the University's central computer, and the brief training that members of the Unit have recently received in its use, will help to overcome these old problems and to speed up developments towards the more efficient use of Genizah material.

As soon as all aspects of every fragment in a particular volume have been systematically described for the relevant handlist, the information is stored in the computer according to classmark. As a result, each scholar can draw whatever information he requires from the store, whether it is technical specification, manuscript form, material on which the text is written, content, date, and even significant key-words that occur in the various fragments.

Mrs Shulie Reif at work on the Unit's computer terminal

With the help of a brief computer course at the University of Cambridge, I was recently able to take advantage of this new element of mechanization in the Unit while preparing a handlist of some of the volumes in the "Misc." section of the Taylor-Schechter Collection.

By definition, many of the volumes in this section contain material under a variety of headings and the computerized system of cataloguing now makes it possible for the researcher to gain swift access to his specific subject of interest.

Of particular importance are items that have somehow found their way into volumes containing quite different subjects and are identified there by those cataloguing the main subject; for example, poetic fragments in volumes of historical documents. The information about all such "rogue" fragments now fed into the computer is likely to be of interest to many scholars in various fields.

By the same token, researchers who come across such "lost" items are earnestly requested to bring this information to the attention of those compiling handlists and catalogues in the areas to which they rightly belong.

The input of such identifications into the general store of information will be of assistance to all scholars. It is therefore obvious that the creation of links with the Unit's store of information would be to everyone's advantage.

MENAHEM BEN-SASSON
Rothschild Fellow and Visiting Research Assistant in the Unit, 1983-1984, and Lecturer in the Department of History at the Hebrew University of Jerusalem

The missing link

The Unit's filing cabinets recently played a part in locating the missing fragments of an important Hebrew manuscript from the Genizah.

Early in 1978, Dr Zvi Ilan, writer and archaeologist from Tel Aviv, visited Cambridge University Library in a search for mediaeval documents describing the Holy Land. He was guided by Dr Reif to a fragment (T-S K21.69) which represented a kind of manual or log-book for pilgrims to Eretz Yisrael written in the fourteenth century.

The names of various Palestinian places were written in bold red characters and were followed by details of the tombs of saints to be found there. Dr Ilan obtained a photograph of the fragment and began his research.

A few months later, Dr Reif discovered another piece of the same manuscript (T-S Arabic 49.164) and passed the information on to Tel Aviv. Dr Ilan published various popular articles relating to his finds in Cambridge and continued his research on the manual.

By the time that Mr Oded Irsay arrived at the Library in the autumn of 1983 to spend a year working on his doctoral dissertation for the Hebrew University of Jerusalem, many thousands of other fragments and enquiries had been dealt with.

When, however, in the course of his involvement in the Unit's work, Mr Irsay discovered the third part of the missing fragment (T-S AS 74.25 - pictured right - and smaller material in AS 74.227), a quick consultation of the files identified the others and the name of the scholar who was working on them.

This third part is particularly important since it mentions places like Kefar Hares, Shiloh and Ashkelon and describes in detail the annual pilgrimage and celebration at the tomb of the prophet Samuel in Ramah.

Dr Ilan is now in possession of all the details he needs to complete the study of the fourteenth-century manuscript and the actual pilgrimages to the Holy Land that obviously lie behind it.

T-S AS 74.25, a fourteenth century list of places in the Holy Land

Egyptian Jews' petition

The Additional Series of the Taylor-Schechter Collection contains hundreds of fragments of historical interest. Most of these are small, and, from that point of view, somewhat less valuable than the many long and full letters in the Old and New Series.

Recently, however, I identified in the Additional Series a highly interesting and significant document dating from the mid-fifteenth century, a period of time rather poorly documented in the Genizah as a whole.

The fragment (T-S AS 150.3) contains a draft, in Judaeo-Arabic, of a petition from the Jewish community of Egypt to a Mamluk Sultan, requesting the removal from office of the head of the Jewish community (the *ra'is al-yahūd*, or *nagid* in Hebrew), whose administration and leadership the Jews deemed oppressive and even threatening to their security as a minority. The document also alludes to a crisis in Mamluk - non-Muslim relations that is chronicled in Muslim historical sources from the period.

In April 1442, Muslim religious authorities were conducting a routine inspection of a synagogue in Fostat (Old Cairo) in search of violations of the Islamic law prohibiting repairs in houses of worship constructed after the advent of Islam.

Quite unexpectedly, they discovered an anti-Islamic blasphemy - two names of the Prophet Muhammad carved on the steps of the reader's platform. As a result, that platform was ordered destroyed.

This punitive measure was followed by a general scrutinization of other houses of worship, Jewish and Christian alike, in the course of which some churches and other synagogues were put in jeopardy.

It seems that the Jewish community as a whole knew nothing about the blasphemous inscription and that three individual Jews had perpetrated the incriminating act.

The Genizah fragment mentions these events cryptically and hints that the much-disliked head of the Jewish community had somehow been aware of the inscription. Many other complaints about his administrative malfeasance and fiscal rapacity suggest that the community was desperate to rid itself of such a tyrannical ruler.

The document is preserved intact, although, as is general with Genizah fragments, there are tears and stains obscuring some words.

By examining the fragment *in Cambridge* during a recent visit, I was able to clarify many doubtful readings that I had extracted from the bromide print ordered from the Library.

More importantly, Dr Reif kindly arranged for me to call upon the expert services of Mrs Sue Greene, formerly of the Taylor-Schechter conservation team, who meticulously unfolded several tiny flaps that were masking some of the text.

This procedure resolved several more problematic readings in the document and cleared up for me some minor points in the article that I shall soon be publishing about the Jews in Mamluk Egypt, on the basis of this fresh discovery in the Additional Series.

MARK R. COHEN
Associate Professor of Near Eastern Studies, Princeton University, New Jersey

Visitors to the Unit

A group of American Friends at Cambridge in July

Continued from page 1

ordinary life in mediaeval Egypt.

Other distinguished personalities who have recently visited the Unit, some with their wives and families, have included Professor Josef Singer, President of the Haifa Technion, Judge Jacob Bazak, of Jerusalem, Mr Brad Sabin Hill, of the National Library of Canada, Professor Sol Kripke, of Princeton University, Professor Stephen Goldstein, of the Hebrew University of Jerusalem, Mr J. Z. Lurie formerly of the *Hadassah* magazine of New York, Professor Nahum Rakover, Deputy Attorney General of Israel, Dr Richard Lorch, of Munich, and Mr Alexander Peli, of Massada Press.

The Unit were also happy to welcome long-standing friends and supporters of the Unit, Mr and Mrs Raphael Levy, of New York, and Mr and Mrs Sidney Corob, of London.

Edited by Stefan C. Reif and printed by the University Printing Services of Cambridge University Press

No. 8 October 1984

GENIZAH FRAGMENTS

The Newsletter of Cambridge University's Taylor-Schechter Genizah Research Unit at Cambridge University Library

Wellcome's £27,000

The final instalment of the total award of over £27,000 made by the Wellcome Trust has been received and the Unit is grateful to the Trustees for all the help they have provided.

The description of all the medical and para-medical fragments is now well advanced, but still requires further financial assistance to see it through to a successful conclusion.

The publication costs of the latest volume in the *Genizah Series*, Professor Morag's monograph on vocalized Talmudic fragments, has been partly offset by a gratefully acknowledged award of £1,500 voted by the Faculty Board of Oriental Studies from its John Stewart of Rannoch Fund.

Over the last few months, the work of the Unit has also been generously supported by major grants from the British Academy (£1,898), Mr John Rubens (£1,000), Sir Michael Sobell (£1,000), and Mr Cyril Stein (£1,000), who has also assisted the entire fund-raising programme.

Other British donors who have kindly renewed or increased their annual contributions are Mr Trevor Chinn and Mr and Mrs Michael Phillips (£500); Mr and Mrs David Lauffer (£300); Mr Conrad Morris (£250); St John's College, Cambridge (£200); and Messrs Clifford Barclay and Michael Rose (£100).

Helpful support has continued to come from the other side of the Atlantic. Special thanks are due to Mr Saul Koschitzky, of Toronto ($500); Mr Samuel Brenn-glass, of New York ($100); and Mr Milo Mandel, of Los Angeles ($100), for their first-time contributions, and to Professor Jacob Neusner, of the Max Richter Foundation ($250), and Mrs Anne Hertzberg ($100) for their renewals.

Other smaller or anonymous donations amounting to £250 have been gratefully received.

Lord Sieff (right) being greeted on arrival by Mr R. P. Carr, the Deputy Librarian

Sharing our excitement

The Unit has apparently become a victim of the success of its campaign to publicize the importance of the Genizah fragments. The past summer has seen a steady stream of visitors to the Library anxious to view the treasures of the Collection, many of them arriving on the off-chance that they will be able to view the fragments. They are not researchers, for whose needs the Library exists to cater, but simply tourists and visitors.

It is good to have such wide interest and enthusiasm, some of it possibly generated by a second showing of the NBC film "From Cambridge to Cairo" a few weeks ago. As our friends already know, the Unit does make arrangements for previously organized parties, at least once a month, to view an exhibition, hear a lecture and see some slides about the Taylor-Schechter Collection.

Distinguished guests, from academic, commercial and public life, are also welcomed by prior arrangement and are then able to spread the news of what is being done in the Unit to promote Hebrew and Arabic scholarship, as well as Jewish self-awareness. In this way, the Unit makes important contacts both in the wider and scholarly worlds, as well as laying firm foundations for its fund-raising efforts.

On the other hand, the Library is not a museum and has no facilities for dealing with casual visitors. If the University Librarian's plans are blessed with support and success, we shall eventually have a purpose-built exhibition centre and lecture hall and shall then be in a position to share more effectively with the interested public the knowledge and excitement that our holdings can create.

In the meantime, however, every casual visitor seen by Unit staff means a further delay in the work of making this famous Collection more accessible to researchers and, consequently, in bringing their findings to bear on our understanding of our history and our roots. Conversely, it is a pity to have to deny people even a glimpse of items which hold such fascination for them.

If friends, supporters and scholars could therefore encourage those anxious to view the Genizah Collection to make their arrangements in advance, an important service will have been performed for the Library, for Genizah scholarship and for the visitors themselves.

STEFAN C. REIF
Director, Taylor-Schechter Genizah Research Unit

Dr and Mrs Reif and other members of the Unit take this opportunity of wishing all its Jewish friends, supporters and correspondents a happy and healthy New Year in 5745.

תהי שנת תשס"ה שנת טובה ומאושרת, שנת שפע וברכות והצלחה רבה בכל מעשה ידיכם

Sieffs see Collection

Lord Sieff of Brimpton, chairman of Marks and Spencer plc, and Lady Sieff visited the Library to see the Genizah Collection.

The Deputy Librarian, Mr R. P. Carr, welcomed the visitors and entertained them to coffee and they signed the visitors' book. Dr S. C. Reif then showed them some of the most interesting items among the Taylor-Schechter fragments and they also had the opportunity of looking around other parts of the University Library.

Twenty-one members of the American Friends of Cambridge University, led by their retiring president, Mr Gordon Williams, and their president-elect, Mr Stephen Price, also had the story of the Genizah discovery and the significance of the finds explained to them by Dr Reif in the course of a visit to the Library.

Having been welcomed by the University Librarian, Dr F. W. Ratcliffe, they were divided into three groups and escorted around the Library by senior Library staff. Each of the groups had the opportunity of viewing the Genizah fragments for themselves and entered into lively discussions about the contents of the manuscripts, particularly those relating to

Continued on page 4

לשכת היועץ המשפטי

כת' במטוז תשמ"ה
14 ביולי 1985

904162

בלי לפגוע בזכויות

לכבוד
תיסמור
רחוב המלך גורג' 27
ירושלים

הנדון: התזקת דרכונים של תלמידי משלחת שחייבים
של משרד החינוך והתרבות למצרים

בחודש פברואר 85 היתה אמורה לצאת משלחת של תלמידים שחייבים למצרים. נסיעת המשלחת בוטלה, מסעמם שאינם קשורים במשלחת למרות הוראת של הגב' רות אילון למשרדכם מראש על בטול הנסיעה. נודע לנו כי הנכם ממשיכים לעכב דרכונים של התלמידים חברי המשלחת.

אודה לכם אם תחזירו את הדרכונים לבעליהם בהקדם האפשרי.

ב ב רבה,
דוריה מורג
מנהלת המחלקה למשפט מרחבי

העתק: מר ארליך, מפקח מרכז על החינוך הגופני
רות אילון, כאן
ת"אל (מילים) חיים טיסלבוים למכתבך מיום 2.6.85

לבורית

מ ז כ ר

(להתכתבות פנימית במשרדי הממשלה)

אל: ד"ר אריה בריקו, יועץ משפטי	התאריך: 18/6/85
מאת: מ. אולין מנהל מחלקת חוזים	חיק מס':
הנדון:	

עניין הרכבת המלאים מורים ומפקחים

אדוני מבחינה פורמלית אתה המלאים שמים אותו לצאת בהשלחת מכתב מאשרנו לתבים.

מסיבות שונות שבולן תלויות בתבים (שנו מודים, קיבוץ שפים וכולם) בולם יצאת המשלחת בשני המפקחת רות אילון שמיהם מאורגן לצאת בראש משלחת, בתנאים מסוים ולא לדברים דומים באותו זמן בסגל הנדרש. בינתיים מקו לפנינו לגבי המורים בתבלינים ובדומה בו מדובר מפקחים, מורים מלווים ומפקחת רות אילון. נפקדון עד לשעה חמש (עד בולו מאדם) מעבר הישמר הרשותה גם בא"ש מוכן את הרכבת חברי המשלחת. לדעתי מעתה לא נוכל לא בנוגע לא מוכן אובדת לי על מנת בקשת הרכבות בדרכים מ. אולין

מנהל מס' 1010

תא"ל (מיל.) חיים טייטלבוים
רחוב שקולניק 5
רחובות - 76209
טל: 08 - 454856

2 יוני 1985

לכבוד
מר מ. ארליך
המפקח על החינוך הגופני
משרד החינוך והתרבות
רח' דוד המלך 8
ירושלים

א. נ.,

הנדון: משלחת שחיינים למצרים.

בחדש פבר' 85 אמורה היתה לצאת משלחת של שחיינים מטעם משרד החינוך למצרים (לביה"ס C.A.C) .

לאחר שינויים רבים ואי סדרים כלליים לאורך כל זמן ההכנות, בוטלה הנסיעה ברגע האחרון.

זמן מה, לפני התאריך בו היו צריכים הילדים לנסוע, התבקשנו למסור את הדרכונים של הילדים לועד שטיפל בזמנו בנסיעה, על מנת להוציא ויזות כניסה למצרים.

לצערינו הרב, עד עצם היום הזה, טרם הצלחנו לקבל את הדרכונים בחזרה, על אף העובדה, שעברו מאז כבר למעלה מ-4 חדשים.

נדמה לנו, שהדרכונים מוחזקים בניגוד לחוק בסוכנות הנסיעות ברחוב קינג ג'ורג 25 בירושלים. לפי הידוע לנו, דורשת הסוכנות 27 $ מכל הורה, בטענה שהם שלמו סכום זה עבור הוצאות הוויזות.

טענה זו לא מתקבלת על הדעת, כי מספר הורים שניגשו לסוכנות בירושלים, קיבלו את הדרכונים בחזרה, ללא כל תשלום.

אבקש את התערבותך המידית וטפולך בהחזרת הדרכונים לידינו.

בכבוד רב,

תא"ל (מיל') חיים טייטלבוים

נתקבל
בלשכת היועץ המשפטי
18 -06- 1985

העתק:

מר אליעזר שמואלי - מנכ"ל משרד החינוך והתרבות, ירושלים
מר בן-עמי שמר - מנהל בי"הס התיכון ע"ש דה שליט, רחובות
מר עודד הכט - מפקח על אזור רחובות
גב' ציפי יוגשנקה - ביה"ס התיכון ע"ש דה שליט

משרד החינוך והתרבות
רכז הפקוח ע"ש החינוך הגופני
10 יוני 1985

/אע

לדוריה

רכז המקוח על החינוך הגופני
שוקן 18 ת"ד 66556 תל" 831121

א' בתמוז תשמ"ה
20 ביוני 1985

נכנס
רשות
1985
מס. תיק 9341162
נמסר ל

לכבוד
תא"ל (מיל) חיים טיטלבוים
שקולניק 5
רחובות - 76209

ח.נ.

הנדון: משלחת שחיינים לברים

הנני מאשר קבלת מכתבך מ-2/6/85.

לפי המידע המשלשלות הרבים מפי המעקחת גב' רות אילון, הנני מסכים כי יש בהתנהגות חברת היסחור משום שרירות-לב, שלדאבוני אין לה כגרשה מתרון אלא במישור המשפטי.

מעברתי תצלום מכתבך לטיפולו של היועץ המשפטי של משרדנו.

הנני מקווה שבקרוב נוכל לקבל את הדרכונים בחזרה.

ב ב ר כ ה ,

מ. ארליך
מפקח מרכז

העתק: ד"ר אריה ברק, יועץ משפטי
גב' רות אילון, מפקחת
מנהל חברת היסחור

נתקבל
בלשכת היועץ המשפטי
1 -07- 1985

COUNCIL FOR HIGHER EDUCATION
Planning and Grants Committee

המועצה להשכלה גבוהה
הועדה לתכנון ולתקצוב

ירושלים, כ"א בסיון תשמ"ה
10 ביוני 1985

לשנת השר
10-06-1985
והתרבות

לכבוד
מר יצחק נבון
שר החינוך והתרבות
ירושלים

מר נבון הנכבד,

<u>המרכז האקדמי של ישראל במצרים</u>

ב-8 במאי 1980 נחתם הסכם לעניני תרבות בין מדינת ישראל ומצרים.

בעקבות הסכם זה נחתם ב-25 בפברואר 1982 פרוטוקול בדבר כינונו של מרכז אקדמי ישראלי בקהיר על ידי החברה המזרחית הישראלית בשם האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים.

המרכז נפתח ב-1 במאי 1982 בהנהלתו של פרופ' שמעון שמיר מאוניברסיטת תל-אביב.

בישיבה בראשותו של פרופ' א"א אורבך, נשיא האקדמיה, הוחלט ב-26 במאי 1982 על כינון מועצה בראשותו של פרופ' אורבך ובהנהלה זמנית מורכבת מד"ר שמעון אמיר מטעם האקדמיה, פרופ' גבריאל ורבורג מטעם האוניברסיטאות, פרופ' אמנון כהן מטעם החברה המזרחית ופרופ' שמעון שמיר.

המועצה, בראשותו של פרופ' אורבך, מורכבת מד"ר שמעון אמיר, מנהל האקדמיה, מנהל המרכז, נציגי הועדה לתכנון ולתקצוב ונציגי כל האוניברסיטאות וכן נציג משרד החוץ.

בפרוטוקול המוזכר לעיל נקבע, בין השאר, שהמרכז יהיה בפיקוח משרדי ההשכלה הגבוהה של שתי המדינות. כן נקבע שהמרכז ידווח מידי שישה חודשים למשרדי ההשכלה הגבוהה של שתי המדינות.

באין משרד להשכלה גבוהה בישראל, הוסמך יושב ראש הועדה לתכנון ולתקצוב לדווח לשר מידי פעם בפעם על פעילות המרכז.

פרופ' שמעון שמיר ניהל את המרכז בהצלחה גדולה במשך שנתיים. במקומו בא פרופ' גבריאל ורבורג.

מצורף בזה סיכום פעילות המרכז בקהיר לתקופת יולי-דצמבר 1984 וכן מכתבו של פרופ' ורבורג לחברי המועצה מיום 26 באפריל 1985.

בשנת תשמ"ד הקציבה וה"ת למרכז האקדמי סכום של 262,500 דולר.

ב ב ר כ ה ,

חיים הרי

P.O.B. 4037 12 Hanassi Street Jerusalem 91040 Israel Tel. 02-663131 ת"ד 4037 רח' הנשיא 12 ירושלים 91040 טל.

[illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

The Israel Academy of Sciences and Humanities
The Israel Oriental Society

האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים
החברה המזרחית הישראלית

الاكاديمية الاسرائيلية للعلوم والآداب
الجمعية الشرقية الاسرائيلية

The Israeli Academic Center in Cairo המרכז האקדמי הישראלי בקהיר المركز الاكاديمي الاسرائيلي في القاهرة

23 באפריל, 1985

לכבוד
חברי מועצת המרכז האקדמי בקהיר
האקדמיה הלאומית למדעים
ירושלים

שלום רב,

עברו קרוב לארבעה חודשים מאז כתבתי לכם את מכתבי הראשון וכצפוי החדשות רבות.

ראשית, רבים מכם הגיבו על מכתבי הראשון והבינותי מכך שקשר זה בהחלט רצוי. את הצעותיכם בדבר תפוצת הבולטין של המרכז רשמתי לפני ואיישמן עם צאת הבולטין הבא. בולטין 6 ייצא השנה באיחור וזאת משתי סיבות: ראשית, בולטין הקודם היה כפול בגודלו ואי לכך טרם הצטברו מחקרים בהיקף שיצדיק הוצאת בולטין נוסף. שנית, בגלל קיצוצים תקציביים יהיה צורך להעביר את מרבית הוצאות בולטין לשנת התקציב הבאה, זאת משום בולטין 5 אכל למעשה את כל מה שיועד לסעיף זה בתקציבנו.

שנית, אני מודה לאלה מכם שראגו להעביר השנתונים והקטלוגים של מוסדותיהם. לצערי עדין חסר לי החומר ממכון וייצמן, מאוניברסיטת בר אילן ומהטכניון, אנא שלחוהו בהקדם כי ישבה התעניינות.

<u>אורחים במרכז</u>

בין דצמבר לאפריל ביקרו במרכז אורחים רבים והמרכז היה מלא עד אפס מקום. על האורחים החוקרים אדרות בדו"ח החצי-שנתי, כאן אמסור רק על מספר פגישות עם קבוצות של פרופסורים ו/או סטודנטים מהאוניברסיטאות בארץ שבאו למרכז במסגרת סיור כללי או קונגרס שהתקיים במצרים. אלה כללו קבוצה של פרופסורים מבר אילן, קבוצת סטודנטים ומוריהם מאוניברסיטת תל אביב, וקבוצת סטודנטים לתוארים מתקדמים מהאוניברסיטה העברית.
כן ביקרו במרכז קבוצות של חוקרים ישראלים בתחומים שונים אשר היו במצרים בוועידות בינלאומיות. אלה כללו קבוצה גדולה של ארכיטקטים מישראל אשר התארחו במרכז בינואר. בעקבות ביקורם נקשרו קשרים עם מספר ארכיטקטים ותלמידי ארכיטקטורה באוניברסיטאות קהיר אשר החלו להתעניין בפרסומים בנושאי התמחותם אשר הופיעו בישראל. תופעה דומה היתה בעקבות הביקורים של החוקרים הישראלים בתחום החקלאות אשר ביקרו במרכז. גם כאן החלה התעניינות בפרסומים היוצאים לאור בארץ וגבר מספר המבקרים במרכז מקרב החוקרים במצרים בתחום החקלאות.

2/...

92 شارع النيل، شقة ٣٣، الدقي، الجيزة. تلفون: ٧٣٠٩٩٥، ٧٣١١٥٠ רח' אל-ניל 92, דוקי 33, גיזה. טל' 730995, 731150
92 El-Nil Street, Apt. 33, Dokki, Giza. Tel: 730995, 731150

פגישות

לא אפרט כאן על הסמינרים שהתקיימו בתקופה זו שכן אדווח על כך בדו"ח החצי שנתי אשר יישלח אליכם ביולי. אספר כאן רק על מספר פגישות, לא פורמליות, שהתקיימו לאחרונה.

ביבואר התקיימה במרכז פגישה בין השתקנית הידועה חנה מרון לבין סטודנטים לתואר שני באוניברסיטאות קהיר שתחום התעניינותם התיאטרון. המפגש היה חווייה עמוקה לכל משתתפיו והביעותי מהגברת חנה מרון שגם היא נהנתה מאד.

בפברואר התקיימה בדירתנו פגישה חברתית עם צבור הסטודנטים המתקדמים בתחום לימודי היהדות והספרות העברית. בפגישה זו, שכללה הצגת שיקופיות וארוחת ערב, היו כ-25 סטודנטים וסטודנטיות. לבו היתה זו חווייה מיוחדת במינה ומהתגובות ששמענו לאחר מכן התברר שגם הסטודנטים נהנו מאוד.

מפגש שלישי התקיים במרס באלכסנדריה בבית הסופר בעים תכלא ובהשתתפות שמונה סופרים ומחזאים מאותה עיר. הארוע היה לרגל ביקורם של הסופרים סמי מיכאל ויצחק גורמזאנו-גורן במרכז. הראשון יליד עיראק דדובר ערבית צחה והשני יליד אלכסנדריה ומחבר הספר "קיץ אלכסנדרוני". המפגש היה מעניין מאד וכלל שיחה על תפקידו ומעמדו של הסופר בחברה. הושמעה בקשה מצד כל הנוכחים להביא מדי פעם אנשי רוח ישראליים לאלכסנדריה, כדי להמשיך במפעל זה.

הפגישה האחרונה התקיימה באפריל עם פרופסור בתן רוטנשטרייך שביקר במרכז עם מר גדליהו יעקבי מנכ"ל ות"ת לשעבר. פרופ' רוטנשטרייך שוחח עם מספר תלמידים מתקדמים מהמחלקות ליהדות ולעברית על בעיות מתחום ההגות החברתית בישראל ובמיוחד על בעיית הדת והמדינה שמעסיקה רבים מהאינטלקטואלים גם במצרים.

במאי מתקיימות כאן בחינות סיום שנת הלימודים באוניברסיטאות ואחריהן תחילת חופשת הקיץ. בכך מגיעה עונת הסמינרים של המרכז לסיומה והיא תתחדש בתחילת אוקטובר. אך גם בעונת החופשה תתקיימנה פגישות לא פורמאליות הן עם סטודנטים והן עם חוקים מצרים. כבר עתה ידוע לנו על מספר חוקרים מהארץ שישהו במרכז בחודשים יוני-יולי ועוד היד בטוייה.

בברכה,

פרופ' גבי ורבורג
מנהל המרכז

העתק: ועד ראשי האוניברסיטאות (ור"ה)
הועדה לתכנון ולתקצוב (ות"ת)

The Israel Academy of Sciences and Humanities
The Israel Oriental Society

האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים
החברה המזרחית הישראלית

الاسرائيلية للعلوم والآداب
الشرقية الاسرائيلية

The Israeli Academic Center in Cairo המרכז האקדמי הישראלי בקהיר المركز الاكاديمي الاسرائيلي في القاهرة

- פנימי -

פעילות המרכז האקדמי הישראלי בקהיר

סיכום לתקופת יולי - דצמבר 1984

1. כללי

לאחר תום עונת הקיץ, בה היקף הפעילות קטן יחסית, המרכז המשיך בפעולותיו השגרתיות בתחומים השונים, ללא שביכרה תמורה משמעותית בהיקף הפעילות או ביחסם של השלטונות.

מאידך חלה תמורה מסויימת בשטחי הפעילות של המרכז וזאת עקב התעניינות גוברת של חוקרים ממדעי הטבע והחקלאות. באוקטובר התקיים בקהיר קונגרס בינלאומי בתחום החקלאות בו השתתפו כ-12 חוקרים מישראל. בהזדמנות זו התקיימה פגישה עם האורחים הישראלים במרכז שכתוצאה ממנה התחילו להגיע אלינו הן פרסומים מישראל בתחום החקלאות המעשירים את הספריה והן פניות של חוקרים מהארץ בתחומים אלה המבקשים את סיוענו בהקשר לתכניות מחקר.

הארוע הפחות שגרתי שהתקיים במרכז בתקופה זו היו התילופים הראשונים של מנהלי המרכז וסגניותיהם. פרופסור שמעון שמיר ודעיתו דניאלה סיימו יותר משתי שנות עבודה מבורכת בניהול המרכז ועזבו את מצרים בסוף אוקטובר. אם היה למישהו ספק בלשהו באשר למידת הצלחתם, הרי מסיבת הפרידה שנערכה לכבודם במרכז האקדמי לקראת נסיעתם היתה הוכחה נוספת להצלחה זו. עשרות רבות של ידידי המרכז, מצרים ואחרים, באו על מנת להביע את הוקרתם לפרופסור שמיר ולרעייתו על כל אשר פעלו במצרים.

2. חוקרים ישראלים במרכז

העונה שבין אוגוסט לאוקטובר היא כאמור עונה של מיתון הפעילות במרכז וזאת הן מפאת החום והן מפאת חופשת הקיץ באוניברסיטאות.

באוקטובר פתחנו את העונה עם אורחים ממכון וולקאני (פרטים להלן: סמינר המרכז) ומאז היה המרכז בפעילות מלאה.

מספר החוקרים שגרו במרכז בתקופה זו הגיע ל-15 והם התחלקו כדלהלן:

האוניברסיטה העברית	4
הטכניון	1
אוניברסיטת תל אביב	4
אוניברסיטת חיפה	2
מכון וייצמן	1
אוניברסיטת בן גוריון	1
אחרים	2

2/...

19 Nil Street, Apt. 33, Dokki, Giza, Tel: 983995
٩٢ شارع النيل ، شقة ٣٣ ، الدقي ، الجيزة ، تلفون ٩٨٣٩٩٥

התחומים בהם עסקו אורחי המרכז התחלקו בין הדיסציפלינות הבאות:

מדעי הרוח	———	10
מדעי החברה	———	3
מדעי הטבע	———	1
חקלאות	———	1

הסיוע אותו בתבקש המרכז להגיש לחוקרים האורחים היה גם הוא מגוון: חלק מהחוקרים ביקש אפשרות עבודה בדאר אל-כתוב ובארכיונים והרבר הטבע ללא קשיים מיוחדים.

חלק שני ביקש סיוע ממחלקת העתיקות ומספריות שונות וגם כאן לא נתקלנו בבעיות. מספר חוקרים ביקש לקשר אותם עם עמיתיהם לתחום באוניברסיטאות או מכוני מחקר במצרים. כאן הבעיות היו מגוונות יותר שכן בדיסציפלינות מסויימות יש למרכז קשרים אמיצים למדי בעוד שבתחומים אחרים אנו בתחילת הדרך. כללית הדרך במדעי הרוח סלולה יותר וביקר משום שפעילות המרכז היתה רבה יותר בתחום זה ובמיוחד בכל הנוגע למדעי היהדות, שפה וספרות עברית וכיו"ב. אך נתבקשנו גם לסייע במדעי החברה (כלכלה, אנתרופולוגיה, מנהל) ובמדעי הטבע (גנטיקה, חקלאות). קשה עדיין להצביע על "פריצת דרך" אך נראה לי שיש בהחלט להמשיך בדרך זו כדי ליצור אפשרויות בעתיד.

3. מלגות

בשנת החודשים הנסקרים המשכנו במתן המלגות, אם כי בקצב איטי למדי.

הדוקטורנטית באנתרופולוגיה, שהוזכרה בדו"ח הקודם, החלה את תקופת המלגה מאוחר מהצפוי כך ששהותה במרכז לצורך המחקר נמשכה גם בתקופה זו. כן אושרה מלגה נוספת לדוקטורנט באנתרופולוגיה פיסית לאוניברסיטת תל אביב אשר יתחיל את עבודתו בפברואר 1985.

המועמדים האחרים שפנו למרכז, חלקם לא יכלו להתחיל בעבודתם מסיבות שונות וחלקם טרם אושר. בוכחות המילגאים במרכז חשובה משני טעמים: ראשית, יש בכך משום סיוע לחוקרים צעירים שתחום מחקרם מחייבים לשהות במצרים תקופה ממושכת יותר. שנית, בוכחותם במרכז מסייעת הן בפעילותו השוטפת (מגע עם החוקרים והסטודנטים המצרים המבקרים במרכז), והן ביצירת קשרי מדע עם אקדמאים מצרים.

משום כך יש עניין רב להמשיך במפעל זה אך הדבר מותנה בתקציב המרכז לשנה האקדמאית הבאה.

4. סמינר המרכז

סמינר המרכז המשיך להתנהל בשני מסלולים: הראשון, ביזון מאורחי המרכז ותחומיו מותנים בדיסציפלינות המיוצגות על ידם. בתקופה הנסקרת החלה הפעילות כרגיל באוקטובר והמרכז קיים שלושה סמינרים חדשים:

1. ד"ר אליהו כהן, ממכון וולקאני: המתקר החקלאי בישראל ויישומו.
2. גב' מלכה שקד, האוניברסיטה העברית: ישן מול חדש בספרות העברית.
3. פרופ' מרים בן-פרץ וד"ר ליה קרמר - אוניברסיטת חיפה: מדיניות החינוך בישראל.

מסלול המפגשים השני התנהל בעונה זו ללא מרצים מהארץ. המשכנו בהקרנת סדרת סרטי הוידיאו של האוניברסיטה הפתוחה על הספרות העברית החדשה כשהם מלווים בדברי הסבר של מנהל המרכז. סדרה זו מיועדת בעיקר למורי ותלמידי המחלקות לשפה וספרות עברית באוניברסיטאות קהיר והיא זוכה לקהל רב ונלהב.

במחצית הראשונה של 1985 אנו מתמדלים לשלב סופר(ים) מישראל בהגשת הסדרה, כדי להרבות עניין וגוון.

5. המורשה התרבותית של יהודי מצרים

עבודת הצלת הספרים הפזורים בבתי הכנסת של קהיר, במשכת בתקופה זו במלוא הקצב. העבודה מתנהלת בדרך הבאה: הספרים שניתנים להצלה מועברים לישיבה שליד בית הכנסת "עץ חיים" ועוברים מיד טפול בימי שבועד למנוע פגיעות נוספות של חרקים למיניהם. לאחר ניקוי ואורור הם זוכים למיון ראשוני.

עד כה סוייגו בדרך זו כ-35,000 ספרים. מהם עומדים על המדפים כ-9,500. הקטלוג מתנהל במקביל אך הוא כמובן פחות רחוף ועל כן מתנהל ביתר איטיות. אם נצליח להמשיך בהיקף הפעילות הנוכחי נוכל לסיים את השלב הראשון בסוף הקיץ. כבר עתה ברור לנו שהספרים שנותרו לפליטה הינם בעלי ערך רב לחוקרים ולתלמידים במדעי היהדות בכל תחומיהם. שכן הם כוללים, בין השאר, כמעט את כל אשר הודפס במצרים בתחומי היודאיקה (בעברית ובערבית) במאתיים השנים האחרונות.

השלב הבא מחייב השקעה בקנה מידה גדול יותר על מנת לתקן את מבנה הישיבה ולהכשירו לשמש כספריה לחוקרים (כולל סידורי תאורה וריהוט המתאימים לספריה). בעת כתיבת דו"ח זה טרם ידוע לנו מהיכן ימצאו הכספים למימון פרוייקט חשוב זה.

6. ספריה

בספריה נמשכת הפעילות הרגילה. אנו מסיימים את קטלוג כתבי העת וממשיכים בקטלוג ספרים חדשים. מדיניות הרכש במשכת במסלולים הקורמים כשהיא מותאמת לבקשות הקוראים. אך נאלצנו להאיט את קצב הרכישה ואף להפסיק מספר כתבי עת מטעמי חסכון. לעומת זאת אנו ממשיכים במקודם לסייע לספריות האוניברסיטאות בקהיר בהעשרת האוסף שלהן בתחום מדעי היהדות.

7. בולטין

בולטין מספר 5 יצא לאור באיחור מה והופץ רק בינואר. בולטין זה עשיר במיוחד והוא כולל רשימת המכסות את פעילות החוקרים שביקרו במרכז בתחומי מחקריהם. כן הוא כולל עיקרון של מספר הרצאות שניתנו בסמינר המרכז, בסימסטר השני של תשמ"ד.

התחלנו בתכנונו של בולטין מס' 6 אשר ייצא לאור בקיץ, ואשר יכלול בנוסף למדורים הרגילים גם מדור ביבליוגרפי ובו פרטים על מחקריהם של חוקרים ישראלים העוסקים במצרים.

904162

7/6/9

לשכת יו"ר החינוך

בקשת פגישה לח"כ _____

תאריך 29/4/85

שם המבקש מלכה יגלו'

תואר: מנהלת המועצה

פרטים מלאים: יצר מלכה ויש לה

מפר מהמבנים המרכזי בקרית

נוספים

אי אפשר בתנאים.

הפגישה מוגבלת עד תאריך: _____

משתתפים נוספים בפגישה: _____

טלפון, כתובת _____

הערות השר:

☐ מאשר פגישה

☐ הפגישה תופנה ל _____

דחיפות 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐

7/6/96

לבנים

לשכת שר החינוך והתרבות

5.5.85

לידידי שלום,

אודה מאד אם יוכל לטפל מיין
שיקרה. בארכיב המדע הישראלי.
בקהיר.

מאחר הואל שאלואל רלוי
לשלוח אליך. דבר חשוב מאד מאד!

ב- 12/5 מגיע פרופ. שר-
הרלרב, מנהל הארכיב הזה מאיך
שארצה אלמו לבוא ישראל.

אני אודה על הלהיר שלך
נשאר לי. רק לאחל הצלחה, שמור
טוב.

לחברה-
שרלוט (רוקלו)

817781

The Cairo Jewish Memorial Library

At the Hanan (Etz Haim) Synagogue

Cairo, 7 January 1985.

1. Background

The Jewish community of Egypt has been in continous existence since the period of the First Temple and is thus the oldest in the world. It has played a central cultural role throughout the ages producing such eminent schplars as the Ramban (Maimonedes) Sa'adia Gaon and many others. Today this community has dwindled to some one hundred persons, mostly old and disabled, and has thus for all intents and purposes ceased to exist.

It is therefore of prime importance to save what remains of the Jewish heritage in Egypt in order to make it available as a source of study for scholars from all over the world, both Jews and non-Jews.

About 60,000 books have been left in the 17 synagogues of Cairo, in the wake of Jewish exodus, which occured between 1948-1968. Most of these synagogues are in bad disrepair and about to be sold.The books left in them, which are not yet beyond saving, have to be salvaged as quickly as possible in order to save them from destruction.
Once sorted and catalogued, it is intended to open a public memorial library, reflecting the spiritual and cultural heritage of Egyptian Jewry. This library will contain a unique collection of nearly all Hebrew books printed in Egypt since 1800. It will also display a rich collection of Jewish articraft saved from the Jewish synagogues.

2. Work in Progress

The Israeli Academic Center in Cairo together with Council of the Cairene Jewish Community, have started the work of salvation. All books, which can still be saved, are being chemically treated and then transfered to the Chanan synagogue, in the Daher district of Cairo, for cataloguing and shelving.

We have so far completed this work in 11 out of the 17 synagogues and some 20,000 books, in good repair have been stored in the Hanan Yeshiva, on provisional shelves. Out of these some 2,500 have been catalogued.

We hope to complete this stage within the next 4-6 months by which time we will have between 30,000-40,000 volumes, shelved and catalogued.

3. Opening the Library to the Public

1. Stage One
In order to open the library to the public the following steps have to be taken:
   a. Repairs and renovation of the Yeshiva of Hanan Synagogue (including a new electric system)
      Estimated cost: $ 215,000
   b. Furnishing the library with permanent shelves, display cabinets for articrafts, as well as desks and chairs to seat the library's users.
      Estimated cost: $ 80,000
   Estimated Total Cost of Stage one: $ 295,000

2. Stage two
Repairs and reconstruction of the rest of the Chanan Synagogue Complex (including the inner court).
   Estimated cost: $ 250,000

The remaining problem will be to find the necessary funds for hiring a qualified librarian and for the running expenses of the library.

84 '33 בא 24

21/1 ש"מ

עבר מחינוך והתרבות

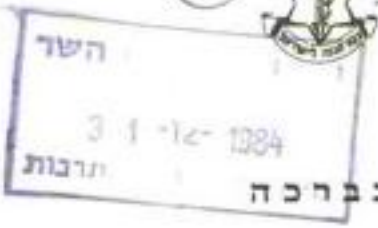

בברכה

מאת

דובר צה"ל

דובר הכל בקשר עם עבודה

לשינוי

רחל

חצב

P04162 P04162

מצרים

ישראל-מצרים-ארה"ב

01. משרד החינוך מתכוון לשנות את תכניות הלימודים שנקבעו בימי אלסאדאת
המקור:"אלסליעה אלערביה", פריס, 10 בדצמ' 84'

משרד החינוך במצרים כודק כעת בצורה מקפת את תכניות הלימודים והספרים שנקבעו לתלמידים בשלבי הלימוד השונים.
מטרת הבדיקה להשמיט את כל האינפורמציה ההיסטורית ל"מדינה בייטרלית" והרחקתה מן האומה הערבית ניסו להשרישה אצל התלמידים במצרים בתקופת הנשיא המנוח אנור אלסאדאת.
למרבה הצער, הצליחו הומכי בידודה של מצרים לשנות חומר לימוד רב, לרבות העמדה כלפי "ישראל" וארה"ב כאוייבי הערבים. /אצ

מצרים-מלזיה

02. מבארכ נועד במצרים עם ראש-ממשלת מלזיה
המקור:"אלאהראם", מצרים, 13 בדצמ' 84' (עמ' 1, טור 4)

הנשיא חסני מבארכ, נועד ב-12 בדצמ' עם ראש ממ' מלזיה, שהזמין את מבארכ לבקר בארצו.
הנשיא מבארכ קיבל ההזמנה ומועד הביקור ייקבע מאוחר יותר.כמו כן, הזמין ראש ממשלת מלזיה את כמאל חסן עלי לבקר במלזיה. /אצ

פנים

03. נדחה משפטם של צעירי ארגון ה"ג'האד"
המקור:"אלאח'באר", מצרים, 11 בדצמ' 84' (עמ' 1, סור 3)

ביהמ"ש לעבריינים צעירים בקהיר, החליט ב-10 בדצמ' לדחות את משפט צעירי ארגון ה"ג'האד" לזמן בלתי מוגדר.
המשפט מתייחס ל-40 נאשמים שגילם אינו עולה על 18 שנים ואשר כולם שוחררו מן הכלא קודם לכן.
זוהי ההחלטה השנייה לאחר החלטת ביהמ"ש העליון לביטחון המדינה לדחות את משפט ההשתייכותלארגון ה"ג'האד", הכולל 176 נאשמים, לזמן בלתי מוגדר, וכן לשחרר את כל הנאשמים. /אצ

04. הוראות מבארכ בפגישה עם 6 שרי ממשלה
המקור:"אלאהראם", מצרים, 13 בדצמ' 84' (עמ' 1, סור 5)
הנשיא חסני מבארכ ערך פגישה ב-12 בדצמ' שבה השתתפו אבו ע'זאלה שר התכנון ושתה"פ הבינ"ל כמאל אלג'נזורי, שר הפיתוח, חסב אללה אלכפראוי, שר התעשייה, מחמד עבד אלוהאב, שר המדינה להתעשייה ג'מאל אלסיד, השר לענייני ממשלה ושר המדינה לפיתוח מנהלתי עאטף עביד.

חצב

תוכן עניינים

נושא עמ'

זירה מערבית

מצרים

1. ישראל-מצרים-ארה"ב: שינוי תכניות הלימודים שנקבעו בימי אלסאדאת ("אלסליעה אלערביה", פריס)----------2

2. מצרים-מלזיה: מבארכ נועד במצרים עם ראש ממשלת מלזיה ("אלאהראם", מצרים)----------2

3. נדחה משפטם של צעירי ארגון ה"ג'האד" ("אלאח'באר", מצרים)----------2

4. הוראות מבארכ בפגישה עם 6 שרי ממשלה ("אלאהראם", מצרים)----------2-3

5. ב-27 בדצמ' 84' תתקיים ועידה מדעית בחסות מבארכ ("אלאח'באר", מצרים)---------- 3

6. תצלומיהם של החברים החדשים במזכירות של המפל"ד ("אלאח'באר",מצרים)---3

לוב

7. קד'אפי סוגר 23 שגרירויות של לוב בחו"ל ("אלמסלם", לונדון)--------4

תוניסיה

8. תוניסיה שיחררה את מנהיגי "הזרם האלסאמי" ובראשם אלע'נושי ("אלמסלם", לונדון) ----------4

** ** **

אגף מוסדות
המחלקה לארגון מוסדות
ג. בכסליו תשמ"ה
27 בנובמבר 1984

904162

אל הגב' א. ניסני, מחלקת הכספים.

הנידון: השלום השתפותנו בשנורי השלמת בטקצועות היהדות לילדי שליחים ישראליים בקהיר בשנה"ל תשמ"ה

נבקשכם לשלם באמצעות מטרד המזון ירושלים את השתפותנו בביה"ס לילדי שליחים ישראליים בקהיר בשנה"ל תשמ"ה בעד 12 ש"ש (לפי מטרת של 50 ש"ש) כמפורט להלן:

סה"כ ש"ש	סה"כ לקבוצה	מס' קבוצות	מס' תלמידים
12	4	3	18

ב ב ר כ ה,

[illegible]
מנהל המחלקה

העתק: מר ג. עמרון, שגרירות ישראל בקהיר.
מר א. מער, אגף הכספים, משרד המזון ירושלים.

(8)

אגף מוסדות
המחלקה לגרגון מוסדות
כ"ה בטבת תשנ"ה
24 בדצמבר 1994

904162

לכבוד
מר נח עפרון
קצין המנהלה
שגרירות ישראל בקהיר

שלום,

הנידון: שעורי השלמה בקבוצות היהדות לילדי שליחים ישראליים בקהיר
הבוקר מ-14.10.94

כדי שנוכל לטפל בהשלמת השתתפותנו בשעורי השלמה בקבוצות היהדות לילדי השליחים הישראליים בקהיר, נבקשכם להמציא לנו נתונים על תשפרי התלמידים ע"ג הטפסים המצ"ב.

נבענין זה ראה חוזר דגף הכספים של משרד החוץ ירושלים מג' בטבת תשכ"ד (9.12.63).

בכבוד רב,

עקיבא סלע
מנהל המחלקה

העתק: מר כ' אמיר, יו"ר הועדה לחינוך על-יסודי.
מר ע' סנר, אגף הכספים משרד החוץ.

September 19, 1984

904162

Mr. Mohamed Bassiony
Charge d'Affaires
Embassy of the Arab Republic
of Egypt
Tel Aviv

Dear Mr. Bassiony,

I have received your letter of September 3rd concerning Mr. Hussein's two children Lamia and Ahmed.

The Tabeetha School does not operate under our supervision and thus we can have no say in how they operate or whom they accept as students.

However, there are a number of schools in Jaff such as the Ecole des Freres. Although this school also does not have Ministry supervision, it is known to us as a good and oderly school. Also, the Primary State School "Gimmel" locate in Jaffo near the French Embassy is a school under our supervision, but is only recommended for children in the lower grades.

I hope this information can be of assistance to Mr. Hussein and I of course am ready to be of help should you need it.

Sincerely,

Eliezer Shmueli

September 19, 1954

Mr. Yehuda Ben-Yehuda
Chief Inspector
Embassy of the Arab Republic
of Egypt
Tel Aviv

Dear Mr. Ben-Yehuda,

I have received your letter of September 3rd concerning Mr. Ghanem's two children Laila and Ahmed.

The Teachers School does not operate under our supervision, and thus we can have no say in how they operate or whom they accept as students.

However, there are a number of schools in Jaffa which are the Arab Press. Although this school also does not have Ministry supervision, it is known to be a good and orderly school. Also, the Jewish Teachers Training College in Jaffa does have one French Mistress in a school, which non-governmental, but is quite recommended for children in the lower grades.

I hope this information can be of assistance to Mr. Ghanem and I, of course, am ready to be of help should you need it.

Sincerely,

Gideon Rafael

THE EMBASSY OF THE ARAB REPUBLIC OF EGYPT
TEL AVIV

Tel Aviv Sep. 3rd 1984

His Excellency
Mr. Eliazer Shmueli
The General Director
Ministry of Education
Jerusalem

Dear Mr. Shmueli

I would like to inform you that Mr. Atef E. Hussein the administrative attache of this Embassy finds difficulties in joining his two children to the Tabeetha School in Yafo (his daughter Lamia - 12 years old - in form 2 and his son Ahmed - 9 years old - in primary 5).

Your kind attention in this matter will be much appreciated.

With warm regards

Sincerely

M. Bassiony

Mohamed Bassiony
Chargé d'Affaires

COUNCIL FOR HIGHER EDUCATION
Planning and Grants Committee

המועצה להשכלה גבוהה
הועדה לתכנון ולתקצוב

ירושלים, ס"ו באלול תשמ"ד
12 בספטמבר 1984

904162

נתקבל בלשכת השר
בתאריך
12-09-1984

לכבוד
מר זבולון הסר
שר החינוך והתרבות
ירושלים

מר השר הנכבד,

המרכז האקדמי של ישראל במצרים

... אני מתכבד להעביר אליך:

1. דין וחשבון המרכז לתקופה ינואר-יולי 1984;
2. סיכום ישיבת מועצת המרכז ביום 9 באוגוסט, שנערך באקדמיה הלאומית הישראלית למדעים בראשותו של נשיא האקדמיה פרופ' א"א אורבך ובנוכחותו של מר משה ששון, שגריר ישראל במצרים;
3. בולטין מס' 4 של המרכז.

כל אחד מאלה מדבר בעדו. אך אני מסב את תשומת לבך בפיוחד להחלטה שנתקבלה בישיבת מועצת המרכז לציין שנת הרמב"ם באמצעות המרכז.

בימים אלה מסיים פרופ' שמעון שמיר, מנהל המרכז, את תפקידו. כזכור, במקומו של פרופ' שמעון שמיר יבוא פרופ' בבריאל ורבורג מאוניברסיטת חיפה.

ב ב ר כ ה ,

חיים הרצ'

P.O.B. 4037 12 Hanassi Street Jerusalem 91040 Israel Tel. 02-663131 ת"ד 4037 רח' הנשיא 12 ירושלים 91040 טל.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

he Israel Academy of Sciences and Humanities
he Israel Oriental Society

האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים
החברה המזרחית הישראלית

الأكاديمية الاسرائيلية للعلوم والآداب
الجمعية الشرقية الاسرائيلية

المركز الاكاديمي الاسرائيلي في القاهرة

— פנימי —

פעילות המרכז האקדמי

סיכום לתקופה ינואר - יולי 1984

1. כללי

לגבי מעמדו הכללי של המרכז במצרים פעלו בתקופה זו שני תהליכים מנוגדים. מצד אחד השפיעו לרעה ההצטננות הכללית ביחסי מצרים-ישראל ו"הלחצים הסביבתיים" המופעלים על אלה המקיימים קשרים הדוקים עם מוסדות ישראליים. מצד שני פעלה האנרגיה של התבססות המרכז בקהיר כתופעת קבע במפת המוסדות המדעיים בקהיר וכתובת הטבעית לכל המתעניינים במערכת המחקר וההשכלה הגבוהה בישראל. שני תהליכים אלה איזנו, פחות או יותר, האחד את השני ומצבו הכללי של המרכז נשאר ללא שינוי.

שטחי הפעולה הפתוחים והחסומים בפני המרכז נשארו אלה שצויינו בסיכום האחרון שלנו מסוף 1983.

יש לציין שבתקופה זו הוזמנו שני פרופסורים ישראלים להרצאות ולמפגשים בקמפוס של אוניברסיטת קהיר - האחד בפיסיקה (מכון וייצמן) והשני בהיסטוריה אסלאמית (האוניברסיטה העברית). זאת בנוסף להמשך הופעתם של חוקרים ישראלים בקמפוסים מצריים במסגרת המחקרים שאושרו בשעתם בחסות ה- AID ובמסגרת ועידות בינלאומיות.

עמדת השלטונות המצריים ממשיכה להיות קורקטית: הם נמנעים מהפרעות לפעולת המרכז ונענים בחיוב לבקשותיו לפתרון בעיות מתעוררות; כמו כן הם מגלים ערנות לבעיות הבטיחות של המרכז.

2. חוקרים ישראלים במרכז

מראשית שנה זו נרשמו במרכז 40 ביקורים של חוקרים מישראל. החלוקה על פי מוסדות היתה כדלקמן:

האוניברסיטה העברית	15
אוניברסיטת תל אביב	12
אוניברסיטת חיפה	4
אוניברסיטת בן גוריון	3
מכון וייצמן	1

16 Nil Street, Apt. 33, Dokki, Giza. Tel: 731150, 730995

٢٢ شارع النيل، شقة ٣٣، الدقي، الجيزة. تلفون: ٧٣١٠٩٥، ٧٣٠٩٩٥ רח' אל-ניל 22, דוקי, גיזה. טל' 731150, 730995

אוניברסיטת בר אילן ——— 1
אחרים ——— 4

התלוקה על פי מקצועות בשארה בקירוב זו שדווחה בסיכום האחרון.

חלק מהחוקרים האורחים נתקלו בתקופה זו בקשיים בהתקבלות לעבודה בדאר אל-כתב, אך הובטח לנו שקשיים אלה יוסרו בעתיד.

3. מלגות

בפעולותיהם של המרכזים האקדמיים הזרים הפועלים במצרים תופשות מלגות המחקר מקום חשוב והם משקיעים בהן משאבים רבים. ייעודן של מלגות אלה הוא לסייע לחוקרים, ובמיוחד לחוקרים צעירים, לבצע מחקר במצרים ולפתח את קשרי המחקר במקום. על יסוד אותו עקרון מציע המרכז האקדמי הישראלי, זו השנה השביה, שתי מלגות שנתיות לשהיה במצרים לצורך מחקר לתקופות של 4 עד 8 חודשים (אין המלגות מכסות את הוצאות המחקר עצמו). נתקבלו עד כה 12 בקשות של חוקרים ישראלים.

לשנת הלימודים הבוכחית הועבקו שתי המלגות כדלקמן:

א. דוקטורנטית באנתרופולוגיה מן המכון לחקר המדבר (אוניברסיטת בן גוריון) המבצעת מחקר שדה על "הדייגים הבדווים בחופי ים סוף"; התחלת עבודתה באפריל 1984.

ב. דוקטורנט בספרות ערבית באוניברסיטה העברית בירושלים הכותב עבודה על "יסודות צופיים בשירה הערבית המודרנית"; התחלת עבודתו ביולי 1984.

כמו כן נבחרו שני מועמדים לביצוע מחקרים בשנה הבאה - האחד בשטח התיאטרון והשני בשטח האנתרופולוגיה הפיסית, אך מלגות אלה טרם אושרו סופית.

4. סמינר המרכז

בעונת הפעילות בשטח זה (העונה מסתיימת בחודש מאי - עם התחלת הבחינות באוניברסיטאות) התקיימו שתי סדרות של הרצאות:

א. הרצאות חודשיות במסגרת סמינר המחקר של המרכז. ההרצאות המרכזיות במסגרת זו היו:

* פרופ' משה גושן-גוטשטיין: צמיחתה של הבלשנות השמית המשווה מאז ימי הביבליים,
* פרופ' עמנואל מרקס: "הכלכלה הכפולה" של הבדווים בדרום סיני,
* פרופ' יואל קרמר: עמדתו של הרמב"ם כלפי האסלאם;

ב. סדרת הרצאות על הלשון העברית וספרותה המיועדת למחלקות לעברית של האוניברסיטאות בקהיר. הרצאות אלה ניתנות בחלקן תוך הקרנת סרטי "האוניברסיטה הפתוחה" ו"הטלויזיה הלימודית" על נושאי לשון וספרות. בין ההרצאות הראויות לציון:

* ד"ר הרי גולומב: בעיות התרגום של ספרות עברית לערבית (שירת ביאליק),
* גב' שולמית הראבן: ערבי השפה העברית.

כמו כן נמשכה בתקופה זו עריכת מפגשים מזדמנים במרכז בין קבוצות סטודנטים ישראלים הבאים לסיור לימודים למצרים וקבוצות של סטודנטים מצרים מאוניברסיטאות קהיר.

5. בולטין

בולטין מס' 3 הופץ. בולטין מס' 4 אמור לצאת בחודש זה (הוא כולל דיווח על הרצאותיהם של משה גוטן-גוטשטיין ועמנואל מרקס, ועל מחקריהם של מרדכי ראבילו, מיכאל לקר, רפאל טלמון, רינה טלגם וברכה יניב, שבתאי דובר ולן אטינגר.)

החלה הכנת בולטין מס' 5 המתוכנן לצאת בראשית עונת הפעילות הבאה. על פי התכנון יכלול הבולטין, בין השאר, דיווח על הרצאותיהם של יואל קרסר והרו גולומב ועל מחקריהם של צבי אקסטיין (צמיחת החקלאות במצרים), עמי אלעד ("הרומן הכפרי" בספרות המצרית), יעל כהנא (רייגים בדרום), ודוד קסרסו (בית-הכנסת קפוסי בחארת אל-יהוד).

ראוי לציין שנתקבלו במרכז תגובות חיוביות ביותר על הבולטין והפעילות האקדמית המשתקפת בו, והוא משמש מכשיר חשוב כדי להקרין את דמותו ותכנו של המרכז ולהתגבר בדרך זו על חלק מהאילוצים התקשורתיים שבפניהם אנו עומדים.

6. שמירת המורשה התרבותית של יהודי מצרים

א. בתקופה זו חלה התקדמות רבה בפרוייקט המיון והריכוז של הספרים בבתי-הכנסת בקהיר. פנייתנו לאוניברסיטאות לגיוס מרכז לפעולה זו בעבתה בצורה ערבית מאד ועשרות מועמדים הביעו את רצונם לעבוד בפרוייקט. המועמד שנבחר החל את עבודתו באפריל וכעבור זמן מה הצטרפה אליו רעייתו העובדת אף היא בפרוייקט.

הספריה מוקמת בבניין הישיבה של בית-הכנסת "עץ חיים" אשר צויד והותקן לצורך זה. עד כה מויינו כ-9,000 ספרים ומהם הועמדו בספריה הזמנית כ-4,000 כאלף ספרים קוטלגו עד כה. הפעולה נמשכת בבתי הכנסת האחרים של קהיר.

פרוייקט זה ממומן ממענקים של "יד הנדיב".

ב. המרכז משתתף בביצוע ובמימון גם של פרוייקט הסקר של התכולה והמבנים של בתי-הכנסת היהודיים במצרים, שבידום על ידי המרכז לאמנות יהודית של האוניברסיטה העברית בירושלים.

עד כה באו צוותים של פרוייקט זה לשלוש תקופות עבודה במרכז. בתקופות אלו השלימו את הסקר והצילום השיטתיים של משמישי הקדושה בכל בתי הכנסת ואת המדידות הארכיטקטוניות של רובם.

1. ספריה

בחודש יולי נשלם הקיטלוג המפורט של ספריית המרכז בעזרת עובדת מקומית המועסקת בחצי משרה. הקטלוג המקצועי מונה כ-7000 כרטיסים וקטלוג המחברים כ-5000.

התרחבות הספריה - הספרים וכתבי העת - במשכת, בעיקר על פי כיווני הדרישה של קהל הקוראים המקומי.

בתקופה זו סייע המרכז האקדמי בקהיר לספריות של אוניברסיטאות עין-שמס וקהיר לבצע רכישות גדולות של ספרים בישראל במקצועות הנוגעים של לימודי היהדות.

בספריית המרכז קיים גם אוסף הולך וגדל של סרטי וידיאו - בעיקר בגרוסאי לשון, ספרות ויהדות.

e Israel Academy of Sciences and Humanities
e Israel Oriental Society

האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים
החברה המזרחית הישראלית

الأكاديمية الاسرائيلية للعلوم والآداب
الجمعية الشرقية الاسرائيلية

المركز الاكاديمي الاسرائيلي في القاهرة المركز

— פנימי —

דו"ח המרכז האקדמי

סיכום לתקופה ינואר - יולי 1984

1. כללי

לגבי מעמדו הכללי של המרכז במצרים פעלו בתקופה זו שני תהליכים מנוגדים. מצד אחד השפיעו לרעה ההצטננות הכללית ביחסי מצרים-ישראל ו"הלחצים הסביבתיים" המופעלים על אלה המקיימים קשרים הדוקים עם מוסדות ישראליים. מצד שני פעלה האנרגיה של התבססות המרכז בקהיר כתופעת קבע במפת המוסדות המדעיים בקהיר וכתובת הטבעית לכל המתעניינים במערכת המחקר וההשכלה הגבוהה בישראל. שני תהליכים אלה איזנו, פחות או יותר, האחד את השני ומצבו הכללי של המרכז נשאר ללא שינוי.

שטחי הפעולה הפתוחים והחסומים בפני המרכז נשארו אלה שצויינו בסיכום האחרון שלנו מסוף 1983.

יש לציין שבתקופה זו הוזמנו שני פרופסורים ישראלים להרצאות ולמפגשים בקמפוס של אוניברסיטת קהיר - האחד בפיסיקה (מכון וייצמן) והשני בהיסטוריה אסלאמית (האוניברסיטה העברית). זאת בנוסף להמשך הופעתם של חוקרים ישראלים בקמפוסים מצריים במסגרת המחקרים שאושרו בשעתם בחסות ה- AID ובמסגרת ועידות בינלאומיות.

עמדת השלטונות המצריים ממשיכה להיות קורקטית: הם נמנעים מהפרעות לפעולת המרכז ונענים בחיוב לבקשותינו לפתרון בעיות מתעוררות; כמו כן הם מגלים ערנות לבעיות הבטיחות של המרכז.

2. חוקרים ישראלים במרכז

מראשית שנה זו נרשמו במרכז 40 ביקורים של חוקרים מישראל. החלוקה על פי מוסדות היתה כדלקמן:

האוניברסיטה העברית	15
אוניברסיטת תל אביב	12
אוניברסיטת חיפה	4
אוניברסיטת בן גוריון	3
מכון וייצמן	1

3 شارع النيل، شقة ٣٣، الدقي، الجيزة، تلفون: ٧٢٠٩٤٥، ٧٣٥٥٥٥ רח' אל-ניל 92, דירה 33, דוקי, גיזה, טל' 730150, 730555
3 Nil Street, Apt. 33, Dokki, Giza, Tel: 730150, 730555

אוניברסיטת בר אילן ——— 1
אחרים ——— 4

התלוקה על פי מקצועות בשארה בקירוב זו שדווחה בסיכום האחרון.

חלק מהחוקרים האורחים נתקלו בתקופה זו בקשיים בהתקבלות לעבודה בדאר אל-כתב, אך הובטח לנו שקשיים אלה יוסרו בעתיד.

3. מלגות

בפעולותיהם של המרכזים האקדמיים הזרים הפועלים במצרים תופסות מלגות המחקר מקום חשוב והם משקיעים בהן משאבים רבים. ייעודן של מלגות אלה הוא לסייע לחוקרים, ובמיוחד לחוקרים צעירים, לבצע מחקר במצרים ולפתח את קשרי המחקר במקום. על יסוד אותו עקרון מציע המרכז האקדמי הישראלי, זו השנה השניה, שתי מלגות שנתיות לשהיה במצרים לצורך מחקר לתקופות של 4 עד 8 חודשים (אין המלגות מכסות את הוצאות המחקר עצמו). נתקבלו עד כה 12 בקשות של חוקרים ישראלים.

לשנת הלימודים הנוכחית הועבקו שתי המלגות כדלקמן:

א. דוקטורנטית באנתרופולוגיה מן המכון לחקר המדבר (אוניברסיטת בן גוריון) המבצעת מחקר שדה על "הדייגים הבדווים בחופי ים סוף"; התחלת עבודתה באפריל 1984.

ב. דוקטורנט בספרות ערבית באוניברסיטה העברית בירושלים הכותב עבודה על "יסודות צופיים בשירה הערבית המודרנית"; התחלת עבודתו ביולי 1984.

כמו כן נבחרו שני מועמדים לביצוע מחקרים בשנה הבאה - האחד בשטח התיאטרון והשני בשטח האנתרופולוגיה הפיסית, אך מלגות אלה טרם אושרו סופית.

4. סמינר המרכז

בעונת הפעילות בשטח זה (העונה מסתיימת בחודש מאי - עם התחלת הבחינות באוניברסיטאות) התקיימו שתי סדרות של הרצאות:

א. הרצאות חודשיות במסגרת סמינר המחקר של המרכז. ההרצאות המרכזיות במסגרת זו היו:

* פרופ' משה גושן-גוטשטיין: צמיחתה של הבלשנות השמית המשווה מאז ימי הביניים,
* פרופ' עמנואל מרקס: "הכלכלה הכפולה" של הבדווים בדרום סיני,
* פרופ' יואל קרמר: עמדתו של הרמב"ם כלפי האסלאם;

ב. סדרת הרצאות על הלשון העברית וספרותה המיועדת למחלקות לעברית של האוניברסיטאות בקהיר. הרצאות אלה ניתנות בחלקן תוך הקרנת סרטי "האוניברסיטה הפתוחה" ו"הטלויזיה הלימודית" של בוטאי לשון וספרות. בין ההרצאות הראויות לציון:

* ד"ר הרי גולומב: בעיות התרגום של ספרות עברית לערבית (שירת ביאליק),
* גב' שולמית הראבן: ערבי השפה העברית.

כמו כן נמשכה בתקופה זו עריכת מפגשים מזדמנים במרכז בין קבוצות סטודנטים ישראלים הבאים לסיור לימודים למצרים וקבוצות של סטודנטים מצרים מאוניברסיטאות קהיר.

5. בולטין

בולטין מס' 3 הופץ. בולטין מס' 4 אמור לצאת בחודש זה (הוא כולל דיווח על הרצאותיהם של משה גושן-גוטשטיין ועמנואל מרקס, ועל מחקריהם של מרדכי ראבילו, מיכאל לקר, רפאל טלמון, רינה טלגם ונרכה יביב, שבתאי דובר ולן אטינגר.)

החלה הכנת בולטין מס' 5 המתוכנן לצאת בראשית עונת הפעילות הבאה. על פי התכנון יכלול הבולטין, בין השאר, דיווח על הרצאותיהם של יואל קרמר והרו גולומב ועל מחקריהם של צבי אקשטיין (צמיחת החקלאות במצרים), עמי אלעד ("הרומן הכפרי" בספרות המצרית), יעל כהנא (דייגים בדרום), ודוד קסונו (בית-הכנסת קפוסי בחארת אל-יהוד).

ראוי לציין שנתקבלו במרכז תגובות חיוביות ביותר על הבולטין והפעילות האקדמית המשתקפת בו, והוא משמש מכשיר חשוב כדי להקרין את דמותו ותכנו של המרכז ולהתגבר בדרך זו על חלק מהאילוצים התקשורתיים שבפניהם אנו עומדים.

6. שמירת המורשה התרבותית של יהודי מצרים

א. בתקופה זו חלה התקדמות רבה בפרוייקט המיון והריכוז של הספרים בבתי-הכנסת בקהיר. פנייתנו לאוניברסיטאות לגיוס מרכז לפעולה זו נענתה בצורה ערנית מאד ועשרות מועמדים הביעו את רצונם לעבוד בפרוייקט. המועמד שנבחר החל את עבודתו באפריל וכעבור זמן מה הצטרפה אליו רעייתו העובדת אף היא בפרוייקט.

הספריה מוקמת בבניין הישיבה של בית-הכנסת "עץ חיים" אשר צויד והותקן לצורך זה. עד כה מויינו כ-9,000 ספרים ומהם הועמדו בספריה הזמנית כ-4,000 כאלף ספרים קוטלגו עד כה. הפעולה נמשכת בבתי הכנסת האחרים של קהיר.

פרוייקט זה ממומן ממענקים של "יד הנדיב".

ב. המרכז משתתף בביצוע ובמימון גם של פרוייקט הסקר של התכולה והמבנים של בתי-הכנסת היהודיים במצרים, שביצוע על ידי המרכז לאמנות יהודית של האוניברסיטה העברית בירושלים.

עד כה באו צוותים של פרוייקט זה לשלוש תקופות עבודה במרכז. בתקופות אלו השלימו את הסקר והצילום השלמתיים של השמישי הקדושה בכל בתי הכנסת ואת המדידות הארכיטקטוניות של רונם.

ז. ספריה

בחודש יולי נשלם הקטלוג המפורט של ספריית המרכז בעזרת עובדת מקומית המועסקת בחצי משרה. הקטלוג המקצועי חונה כ-7000 כרטיסים וקטלוג המתבדים כ-5000.

התרחבות הספריה - רבגונים ובתכי הינת - נמשכת, בעיקר על פי כיווני הדרישה של קהל הקוראים המקומי.

בתקופה זו סייע המרכז האקדמי בקהיר לספריות של אוניברסיטאות עין-שמס וקהיר לבצע רכישות גדולות של ספרים בישראל במקצועות הנוגעים של לימודי היהדות.

בספריית המרכז קיים גם אוסף הולך וגדל של כרטי וידיאו - בעיקר בנושאי רוון, ספרות ויהדות.

סכום ישיבת מועצת המרכז האקדמי בקהיר
שהתקיימה באקדמיה ביום 9.8.84

השתתפו: א"א אורבך - יו"ר
ש' אמיר - מנהל האקדמיה
ש' שמיר - מנהל המרכז
ש' בנדור - ות"ת
ג' ורבורג - אוניברסיטת חיפה
נ' לב-ציון - החברה המזרחית הישראלית
ש' לנדאו - ות"ת
א' ליטאור - מכון ויצמן למדע
א' רביבוביץ - אוניברסיטת תל-אביב
מ' שמש - אוניברסיטת בן-גוריון
מ' ששון - שגריר ישראל במצרים

תחיה קרץ - חשב ות"ת
אביגיל חיעם - מזכירת האקדמיה

נעדרו (בחו"ל): מ' אוטולנגי - האוניברסיטה העברית
א' קנובסקי - אוניברסיטת בר-אילן
מ' מרגליות - חשב האקדמיה
[illegible] - [illegible]

פרופ' א"א אורבך ברך את המשתתפים, הודה למר ששון, שגריר ישראל במצרים, על שבהזדמנות בקורו בארץ, נענה להזמנה להשתתף בישיבה, והעביר את רשות הדיבור לפרופ' שמעון שמיר.
פרופ' שמיר הטעים שהדו"ח שהופץ משקף את עיקרי פעילות המרכז במשך חצי השנה ינואר-יולי 1984. כמקובל ביתר המרכזים במצרים, גם המרכז הישראלי יהיה סגור במשך חודש אוגוסט.
בספטמבר הוא יחזור למצרים ובאוקטובר יצטרף פרופ' ורבורג לתקופת חפיפה מסויימת, שבסיומה יטול עליו פרופ' ורבורג את ניהול המרכז.

המרכז כללית נמצא בנקודה מעל הממוצע של יחסי ישראל-מצרים. קיים ענין הדדי ברור בפעולות המרכז - ישראלים רוצים לבוא למצרים, ולמצרים אינטרס בנעשה בשטח המחקר בארץ.

נושא חדש שהופעל הוא ענין המילגות לחוקרים צעירים לביצוע מחקרים במצרים. בשנה השוטפת נמצאים שני חוקרים במצרים, אחד עוסק במחקר על הדייגים הבדווים בחופי ים סוף והשני במחקר על יסודות צופיים בשירה הערבית המודרנית.

ראוי לציין את ההתקדמות שחלה בפרוייקט שמירת המורשת התרבותית של יהודי מצרים העוסק בריכוז הספרים הנטושים בבתי הכנסת השונים, במימון יד אבי הישוב, והכנת הסקר של התכולה והמבנים של בתי הכנסת השונים, המבוצע בשיתוף עם פרופ' נרקיס והמרכז לאמנות יהודית באוניברסיטה העברית בירושלים. לעומת זאת לא האירה ההצלחה פנים בנושא הגניזה, כי התחום רגיש ויש אפשר שמרכז הנסן יטפל בנושא.

הספריה התפתחה לפי כיווני הדריטה של הקהל המקומי. היא כוללת כיום כ-4,000 כרכים עם כרטסת לאיתור כרכים וכתבי העת.

פעולה בעלת השלכה חשובה שחלה בה אינטספיקציה גדולה היא רכישת ספרים ע"י האוניברסיטאות בקהיר, באמצעות המרכז, בנושאים העוסקים במחקר אמיתי ביודאיקה. יש לזכור כי קיימת בהן ספרות רבה בנושאים הללו, שנכתבה ברוח אנטישמית ושאינה מדעית.

השגריר ששון עמד על יחסי ישראל-מצרים הנוגעים למרכז. הוא הביע את הוקרתו העמוקה לפרופ' שמיר ולרעיתו דניאלה שמיר, שהיתה לחלק אינטגראלי של הנציגות במרכז, ותרמה נכבדות להישגיו. הטעים שקשה לו שלא לציין את מידת האכזבה בישראל ובמצרים באשר למערכת היחסים ביניהן, הנובעת מהקצנה במישור הפוליטי. במסגרת זו ניתן להגדיר את המרכז "כפנינה שעל הנילוס". היו מצבים שאיימו על עצם קיומו של המרכז. הדבר נמנע בעיקר בגלל החשש שכל פגיעה במרכז עשויה לאכזב

2/..

חוגים בישראל בעלי משקל לגבי תהליך השלום. משעברה נקודה קריטית זו ניצבת השאלה כאשר למרחב התימרון של המרכז, והדבר דרש מידה רבה של טקט והבנה כדי להתקדם בקצב משביע רצון ומבלי להביא לתגובות מאלמנטים קיצוניים. כל זאת הושג הודות להנהלה המצויינת ולאישיותם של פרופ' שמיר ורעיתו.

היו"ר, א"א אורבך, הודה אף הוא לפרופ' שמיר, בקשו למסור רחשי תודתו לרעייתו, וברך את פרופ' ורבורג לרגל כניסתו לתפקידו החדש כמנהל המרכז. בהמשך בקש מהמשתתפים לתת את הדעת לשתי הצעות שהעלה עוד קודם לכן בשיחה עם פרופ' שמיר והן:

1) במסגרת הפעולות בשנה הקרובה לציון 850 להולדת הרמב"ם, מן הדין שהמרכז יקיים שבוע מוקדש לרמב"ם ע"י הרצאות של חוקרים באספקטים שונים כגון רפואה, פילוסופיה, משפט ואף לשון הערבית של הרמב"ם;

2) לפני שנים אחדות הוקם באוניברסיטת העברית, בראשות פרופ' דיוויס, מרכז העוסק בהכנת חומר להוראת מדעי היהדות. מן הראוי לבדוק אפשרות לתרגם לערבית ספרי לימוד העוסקים בלשון עברית ויהדות זמננו.

פרופ' אורבך התנצל על שמסיבות בלתי צפויות הוא נאלץ לעזוב את הישיבה ובקש מפרופ' לב-ציון להמשיך בניהולה.

פרופ' ורבורג הטעים כי הוא רואה בתפקידו החדש אתגר גדול והודה על האמון שניתן בו במנויו לתפקיד זה. כמי שליווה את פעולות המרכז וביקר בו ניתנה לו האפשרות לעמוד מקרוב על מידת ההצלחה של פרופ' שמיר ושל רעיתו למרות כל הקשיים שעמדו בדרכם. הוא הביע תקווה שהציפיות שהשגריר והאחרים תולים בו יתאמתו, לפחות בחלקם.

אשר לפעולות בעתיד - קבל בברכה את ההצעה לציון שנת הרמב"ם. כיון שהמדובר על תקופה של כערך עוד שנה, היקף ואופי האירועים מותנים בתנאים שישררו אז.

משנסתיימו שנתיים לקיום המרכז יש לפעול לדעתו למען הרחבת הפעולות מעבר לתחומי מדעי הרוח והחברה. ראוי לנסות להחדיר מודעות על פעולות המרכז גם במוסדות ובמכונים העוסקים בנושאים האחרים, כגון ארכיטקטורה, ולשלבם בפעולות המרכז. בהקשר לכך העירה הגב' קרץ שהטכניון איננו מיוצג במועצת המרכז והביעה השערה שאין מידע מספיק במוסדות השונים על אפשרויות המרכז.

פרופ' שמיר הדגיש שהחומר הכלול בבולטין מעיד על כך שהמרכז מטפל לא רק בנושאים הנוגעים ליודאיקה והמזרח הקרוב אלא, במידה מסויימת, גם בנושאים אחרים. באשר לאי-יצוג הטכניון הזכיר שהמוסדות המיוצגים במועצת המרכז הם אותם המוסדות שנאותו להשתתף בתקציב המרכז. בענין חוסר מידע על המרכז במוסדות השונים, הנכון הוא שישנו מידע מסויים, אולם הוא פסיבי בלבד, וראוי אפוא שנציגי המוסדות יגבירו פעילותם בענין זה. כאפשרויות נוספות העלה את הרעיון לקיים, לאחר שובו ארצה כנס של כל האנשים שפעלו במרכז, אם בבקורים ואם בהרצאות ובסמינרים, ולהביא דבריהם לרבים. הוא מסכים שעל אף האילוצים המרכז איננו מנוצל בתחום מדעי הטבע וההנדסה ורצוי לפעול במכון ויצמן, בטכניון ובמוסדות האחרים כדי לפתח את המודעות לאפשרויות המרכז. הוא ייחס חשיבות מיוחדת לבקורם של מדענים ישראלים שיש להם מוניטין במצרים ובהקשר זה עמד על הצלחת בקורו של פרופ' ליפקין ממכון ויצמן.

לשאלתו של ד"ר שמש אם נתנו את הדעת לחלופי סטודנטים ובעיקר לביקורם של מצרים בתחום החקלאות, השיב שפעולה זו היא בעיקרה חד סיטרית. קבוצות מקצועיות של ישראלים אכן מבקרות במצרים ונפגשות עם עמיתיהם שם, אולם שלטונות מצרים אינם מאפשרים למדעניהם להגיע ארצה, ולפיכך הוחלט לפי שעה להפסיק לטפל בענין זה.

3/..

לבולטין שלושה ציבורי יעד: הקהילה המדעית הבינלאומית בעולם כולו, הציבור המדעי בארץ (באמצעות האוניברסיטאות) והקהילה המצרית, דהיינו אינטלקטואלים וחוקרים בולטים, אך לא סטודנטים ולא עיתונאים. הרעיון המקורי היה לפרסם גם בולטין בערבית אולם בעצה אחת עם הגורמים הקובעים במצרים, הוחלט לדחות רעיון זה מהחשש שטכסטים כתובים יכולים לשמש חומר עזר לתעמולה נגדית.

פרופ' ליטאור העלה את האפשרות לכלול בבולטין סקירות סמי-מדעיות בתחומים שונים העשויים לענין את המצרים, כגון חקלאות והידרולוגיה, והמתפרסמים בעתונות מקצועית בארץ.

פרופ' לב-ציון סבור שניתן להפיץ את המודעות על אפשרויות המרכז בתחום מדעי הטבע באמצעות הרשויות למחקר במוסדות השונים.

לגבי שנת הרמב"ם - אם התנאים יאפשרו זאת רצוי לעשות את הדבר בדרג ממלכתי.

בסיום הדיון בסעיף זה סוכם:

1) ציון שנת הרמב"ם באמצעות המרכז - במשך חודש החפיפה יכנסו הפרופסורים שמיר ורבורג, בהתייעצות עם השגריר, לגבש הצעה בענין.

2) תרגום ספרי לימוד לערבית - פרופ' שמיר יגיש הצעה על סמך נושאי ההתעניינות במצרים.

פרופ' לב-ציון חתם את הדיון בסעיף זה כשהוא חוזר על דברי התודה והברכה בשם כל המשתתפים לכל אלה שתרמו להצלחת המרכז ובמיוחד למר גדליה יעקובי שליווה את המרכז מאז תחילתו, לשגריר ששון, לשמעון ודניאלה שמיר.

תקציב תשמ"ה

מר לנדאו העיר על הגדלת תקציב תשמ"ה ל-$216,000 לעומת $200,000 בשנה השוספת, כשהצעה מצביעה על ירידה מ-15% ל-10% דווקא בסעיפי הפעולות (ד' וה'). כן הביע ספק אם אכן יש צורך בחודש שלם של חפיפה, להבדיל מהמקובל במקומות אחרים שבהם קיים נוהג של שבועיים בלבד.

פרופ' שמיר הסביר שהשוואה טכנית בין הסעיפים יש בה כדי להטעות: התשלומים בכמה מן הסעיפים המנהליים הם לא לפי שנת תקציב אלא לפי מועדי תשלומים המתחייבים מחוזים. לדוגמא בשנה הבאה ירד בהרבה שכר הדירה של מנהל המרכז בגלל החלפה לדירה קטנה יותר לפי צרכי משפחתו הקטנה יותר של המנהל החדש. גם ההשוואה בסעיף ד' מטעה - כאילו פעילות הספריה תוקטן בה בעת שהוצאות העסקת ספרן מופיעות בסעיף ג' "שכר לעובדים". באורח כללי ניתן לקבוע שמסיבות שונות יהיו סעיפים שירדו וכאלה שיגדלו.

באשר לנושא החפיפה פרופ' לב-ציון הסביר - הענין נידון ביסודיות. קשה להשוות מקרה זה למקרים האחרים של חלופי גברא, כדוגמת החלפת שגרירים, כשההחלפה היא איש אחד מתוך צוות שלם ואילו במקרה שלנו החלפת המנהל היא למעשה החלפת הצוות כולו. שקול נוסף וחשוב - השמירה על הקשרים האישיים שקשר המנהל היוצא מחייבים אין ספור של פגישות עם אישים שונים.

החלטה: הצעת התקציב תשמ"ב בסך $216,000 אושרה בהנחה שמסגרת הפעולות אינה הגדלה ריאלית לעומת תקציב תשמ"ד. בסעיפים שיש בהם הבדלים בין תשמ"ה לתשמ"ד, יצורפו דברי הסבר. לפי הצעת הגב' קרץ ירשם יד-הנדיב בסעיף הכנסות מתרומות ובתקציב ההוצאות יוגדרו הפרויקטים המותנים בהכנסות מיועדות.

כדי לאפשר ניתוח נכון ומקובל מוצע להציג את התקציב לפי מתכונת והוראות של ות"ת. גב' קרץ נאותה לבקשה לסייע בכך, במקרה הצורך.

שונות

אושרה הצעת פרופ' לב-ציון לצרף את פרופ' שמעון שמיר להנהלה המצומצמת (במקום פרופ' ורבור וכן למועצת המרכז.
ישלחו מכתבי תודה בשם המועצה לפרופ' שמיר, לרעיתו ולמר גדליה יעקובי.

שר החינוך והתרבות

ב"ה, כ"ו בשבט התשמ"ד
30 בינואר 1984

904162

לכבוד
פרופסור חיים הררי
יו"ר הועדה לתכנון ולתקצוב
המועצה להשכלה גבוהה

שלום וברכה,

אני מאשר בתודה קבלת דין וחשבון ישיבת מועצת המרכז האקדמי של ישראל במצריים.

קראתי את תמצית הדברים במכתבך ותודה על כך.

אראה גם לקרוא בדו"ח המעניין והמאלף.

בברכה רבה,

זבולון המר

COUNCIL FOR HIGHER EDUCATION
Planning and Grants Committee

המועצה להשכלה גבוהה
הועדה לתכנון ולתקצוב

ירושלים, י"ט בשבט תשמ"ד
23 בינואר 1984

שמור

לכבוד
מר זבולון המר
שר החינוך והתרבות
ירושלים

מר המר הנכבד,

המרכז האקדמי של ישראל במצרים

אני מתכבד למסור לך בזה דין וחשבון על ישיבת מועצת המרכז שהתקיימה באקדמיה הלאומית הישראלית למדעים בראש חודש שבט תשמ"ד, 5 בינואר 1984.

חברי המועצה בראשותו של פרופ' א"א אורבך וכן נציגי האוניברסיטאות, נציג משרד החוץ ונציגי הועדה לתכנון ולתקצוב, קבלו את פניו של פרופ' שמעון שמיר, מנהל המרכז.

פרופ' שמיר מסר לנוכחים מיסמך מניפי הבא, בין השאר, להראות מה מותר למרכז ומה אסור; מספר הישראלים שמעלו מתוך המרכז מאז הקמתו; תוכן בולטין מס' 3 הנמצא בדפוס; פרויקטים לשימור המורשה התרבותית של יהודי מצרים ועוד.

פרויקט הגניזה של אוניברסיטת פרינסטון, שהמרכז היה אמור לפעול במסגרתו, נדחה ע"י שלטונות מצרים.

פרופ' שמיר מסר דו"ח בעל פה וגם השיב לשאלות. בין השאר הוא הסביר שסוגיית העברתם של בתי כנסת ותשמישי קדושה לישראל היא בעייה מורכבת ביותר וכל פעולה בסוגייה זו יש לעשות בתיאום עם משרד החוץ. המצרים רואים בדברים מסוג זה נכס תרבותי מצרי.

המועצה קבלה את הצעותיו של מר גדליה יעקובי ואישרה את המאזן ואת הצעת התקציב לשנת תשמ"ד.

בסוף השנה האקדמית מסיים פרופ' שמיר את שתי שנות כהונתו.

פרופ' גבריאל ורבורג מאוניברסיטת חיפה מונה למנהל המרכז החל באוקטובר 1984.

ב ב ר כ ה ,

חיים הרדי

מצורפים בזה:
1. פעילות המרכז האקדמי - סיכום עד סוף 1983 (מניפי)
2. סיכום ישיבת מועצת המרכז האקדמי בקהיר, א' בשבט תשמ"ד, 5 בינואר 1984.

P.O.B. 4037 12 Hanassi Street Jerusalem 91040 Israel Tel. 02-663131 ת"ד 4037 רח' הנשיא 12 ירושלים 91040 טל.

[illegible], [illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

- פנימי -

פעילות המרכז האקדמי
סיכום עד סוף 1983

(סיכום זה בא בהמשך לסיכום הקודם מחודש מאי 1983)

1. כללי

הגבולות התוחמים את מרחב פעולתו של המרכז בשארן יציבים לאורך כל התקופה: לא ביכרה מגמה רשמית להצרם, אך יחד עם זאת נבלם כל בסיון מצד המרכז להתרחב מעבר להם.

שטחי הפעולה הפתוחים בפני המרכז כוללים: עריכת סמינרים במרכז; גישה חופשית למצרים לחדר הקריאה; קשרים ישירים בין עמיתים למקצוע; אפשרות עבודה לחוקרים ישראליים בספריות ובמוזיאונים העיקריים; השתתפות בועידות ביבלאומיות; סיורים באתרים, מוסדות וכו'.

מחוץ לתחום במצאות פעילויות כגון: התחלה של מחקרים משותפים חדשים; לימודים, הרצאות ופעולות אחרות בקמפוסים מצריים; השתתפות בועידות מדעיות מקומיות; בסיעת סטודנטים מצרים ללימודים בארץ; וביצוע פרוייקטים ארכיאולוגיים במצרים.

2. חוקרים ישראלים במרכז

להלן סיכום מספרי של ביקורי חוקרים מאוניברסיטאות ישראליות שפעלו מתוך המרכז מאז הקמתו:

אג'יפטולוגיה	3
תרבות האסלאם	4
היסטוריה מצרית (ימי הביניים והעת החדשה)	11
ספרות ערבית	8
היסטוריה של עם ישראל	5
ספרות עברית (ימי הביניים והעת החדשה)	3
סוציולוגיה ומדעי המדינה	4
כלכלה	2
חיבור סביבתי	3
משפטים	1
תולדות האמנות (מערבית, אסלאמית, בוצרית, יהודית)	9
פולקלור	1
מוסיקולוגיה	2
ביוכימיה	1
מתימטיקה	1
פסיכיאטריה	1
רפואה	2
גיאוגרפיה	1
לשון	1
ספרות (יהודית וערבית)	2
שונות	2

El-Nil Street. Apt. 33. Dokki. Giza. Tel: 711150, 730995 : רח' אל-ניל 92, דירה 33, דוקי, גיזה. טל. ٧٣١١٥٠ ,٧٣٠٩٩٥ ٩٢ شارع النيل، شقة ٣٣، الدقي، الجيزة. تلفون:

המרכז סייע לחוקרים אלה לקבל רשיונות עבודה במוסדות מחקר מקומיים ולהיפגש עם עמיתים מצרים.

3. סמינר המרכז

עם פתיחת שנת הלימודים האוניברסיטאית באוקטובר התחדש הסמינר החודשי של המרכז. על יסוד בסיון השנה שעברה מושם הדגש בשנה זו על הרצאות בשטח הספרות והלשון העברית בהקשרים של הספרות הערבית והשפות השמיות.

כן מקיים המרכז השנה סידרת מפגשים על נושאים אלה המבוססים על סרטי וידיאו של האוניברסיטה הפתוחה.

4. בולטין

בולטינים 1 ו-2 הופצו בארץ, במצרים ובקרב מוסדות מדעיים ולבבטיים. הפצתם מסייעת להביא להכרה ברחבת יותר של פעילות המרכז ועבודות החוקרים הישראלים.

בולטין מס' 3 נמצא בדפוס וכולל את החומר הבא:

דיווחים על הרצאות בסמינר המרכז של פרופ' נורית גוברין (מצרים בספרות העברית החדשה), פרופ' ח. לצרוס-יפה (הלכה ושריעה), פרופ' ש. סומך (חידוש העברית בהשוואה לערבית), וכן דיווחי מחקרים של ד"ר י. סדן (גניזות ערביות ביה"ב), פרופ' א. שילוח (כתבי יד על מוסיקה ערבית), ד"ר ג. קנאזע (ספרות היין ביה"ב), ד"ר ע. אילון (תימות בלשון ההגות הפוליטית), ד"ר מ. קרמר (המסמכים בארמון עאבדין).

5. פרוייקטים לשימור המורשה התרבותית של יהודי מצרים

המיון והריכוז של הספרים בבתי הכנסת בקהיר מתעכב מאז בסיעתו של מרכז פעולה זו לארה"ב. המרכז מחפש עתה מחליף שיוכל להמשיך בפעולה.

במסגרת מפעל השיקום של בית הכנסת בן-עזרא בפוסטאט נתבקש במרכז לתאם את המחקר ההיסטורי הדרוש לשיקום.

פרוייקט הגניזה של אוניברסיטת פרינסטון, שהמרכז היה אמור לפעול במסגרתו, נדחה על ידי שלטונות מצרים.

6. פניות חוקרים

חלק ניכר מפעילותו השוטפת של המרכז מוקדש לטיפול בפניות חוקרים ישראלים מהארץ ומצרים מקומיים. פניות אלה מבקשות להשיג מידע על פעילות האוניברסיטאות, לקשור קשרים עם עמיתים, לקבל סיוע ביבליוגרפי וכן נתונים וממצאים על מחקרים חדישים.

7. ספריה

ספריית המרכז מונה עתה כ-3000 כרך וכ-85 כתבי עת, ישראליים ומצריים, המתקבלים באופן שוטף. הרכש השוטף נעשה עתה בעיקר על יסוד ההתעניינות והדרישות של קהל הקוראים.

מאז ראשית שנת הלימודים הנוכחית חלה עליה בהזדקקות קהל מקומי לספריית המרכז וקיימת נטיה גוברת במחלקות אוניברסיטאיות שונות להפנות סטודנטים ותלמידי מחקר למרכז לצורך היעזרות בביצוע עבודותיהם.

האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים

סכום ישיבת מועצת המרכז האקדמי בקהיר

שהתקיימה באקדמיה ביום 5.1.1984

השתתפו: א"א אורבך - יו"ר
ש' אמיר - מנהל האקדמיה
ש' שמיר - מנהל המרכז
ש' בנדור - ות"ת
ג' ורבורג - אוניברסיטת חיפה
מ' זמיר - אוניברסיטת בן-גוריון
ג' יעקובי - ות"ת
נ' לכציון - החברה המזרחית הישראלית
א' ליטאור - מכון ויצמן למדע
י' למדן - משרד החוץ
א' קינן - האוניברסיטה העברית
א' רביבוביץ - אוניברסיטת תל-אביב

נעדר: א' קנובסקי - אוניברסיטת בר-אילן

דרורה בית-אור - אוניברסיטת תל-אביב
אביגיל חיעם - מזכירת האקדמיה
מ' מרגליות - חשב האקדמיה
תחיה קרץ - חשב ות"ת

1. לבקשת היו"ר הוסיף פרופ' שמיר על הדו"ח הכתוב כלהלן:

לאחר שנה וחצי של פעילות המרכז ניתן לומר שעתה אנו יודעים מה ניתן לעשות ומה לא. ברור מעל לכל שלא ניתן לחרוג מהמסגרת האקדמית שנקבעה בשעתו, אולם מבחינה כמותית ניתן להתפתח. לדוגמא החודש יתקיימו 4 סמינרים, לעומת סמינר אחד לחודש בעבר.

התמונה באמצעי התקשורת בארץ לגבי העמדה השלילית של מצרים מוגזמת. הישראלים מתקבלים בלבביות, אם כי בדרג הפוליטי ישנן בעיות.

הידע על פעולות המרכז - ובכלל זה על אופן הפנית חוקרים המעוניינים לבקר במרכז - עדיין איננו מספיק, והדבר גורם לעיתים בעיות.

באשר לועידות בינלאומיות - עקרונית, ישראלים יכולים להשתתף באירועים מדעיים בינלאומיים, אולם לא במקומיים. בכל המקרים שהדבר נעשה בתיאום עם הגורמים הנכונים לא התעוררו בעיות.

לא בכל הדברים היתה הצלחה: נושא הגבינה, שאמור היה להתבצע בשיתוף אוניברסיטת פרינסטון, נבלם כליל, בגלל לחצים פוליטיים.

י' למדן הכיר את הוקרתו של משרד החוץ, ובמיוחד הביא את ברכתו של השגריר ששון, על הפעולה החלוצית של המרכז במשך התקופה הקצרה לקיומו. הסביר שהמשך קיומו של המרכז, כמו של מוסדות ישראלים אחרים במצרים, מובטח כל עוד לא תהיה תפנית לרעה ביחסים בכלל. עמדת משרדו היא אפוא שיש להמשיך בפרופיל נמוך, ללא גלישה לתחומים שיש בהם נימה פוליטית כלשהי. הטפול בנושא השתתפות ישראלים בכנסים בינלאומיים מחייב טקט וטוב שיעשה בתיאום משרד החוץ.

באשר להעברת בתי כנסת ותשמישי קודש לארץ - זו בעיה מורכבת ביותר ובקשתו שכל מאמץ בכיוון זה יעשה בתיאום משרד החוץ. המצרים רואים בדברים מסוג זה בכס תרבותי מצרי.

ש' אמיר מצטרף לדעה כי יש להמנע מלספל בנכסים ובאוצרות אמנות במצרים. השאלה היא האם המרכז יגביל עצמו לטפול בעניינים של מזרחנות או יקיף גם תחומים אחרים, במיוחד במדעי הטבע. יש לתת את הדעת לעיצוב דפוסים של עבודת המרכז במסגרת הגבולות שנקבעו. העלה רעיון להרחבת הפעילות לנושאים רגיונאלים של המצרים, בתחום מדעי הטבע. כן הציע לברר מי מבין חברי האקדמיה שיש להם מגעים חשובים במצרים, מוכן ומעונין לבוא לנהל סמינר במרכז.

בהמשך הדברים הביעו גם נציגי המוסדות השונים, לרבות נציגי ות"ת, את הערכתם העמוקה לפרופ' ש' שמיר.

להצעות ולשאלות השונות שהעלו הגיב פרופ' שמיר כלהלן:

המרכז מראשיתו מיועד לשרת את כל הדיסציפלינות והאוניברסיטאות, ויש לחתור לקראת הפעלתו בכל התחומים. מטבע הדברים הוא עוסק יותר במדעי הרוח, אך ראוי לבדוק מה ניתן לעשות גם בתחום מדעי הטבע. כדי להביא מידע על המרכז, ראוי לנקוט במספר פעולות: הרחבת הפצת הבולטין גם לספריות מחלקתיות בנוסף לספריות המרכזיות; קיום שורת פגישות יזומות של נציגי המוסדות במועצת המרכז עם אנשים מרכזיים במוסדותיהם כדי להעמידם על פעולות המרכז, ועל אופן ההתקשרות לשם ביצוע ביקורים.

בדרך כלל אין בעיות באשר לבקורים של הישראלים, אולם בקורי המצרים בארץ נתקלים בקשיים על אף שישנם כספים לכך.

כל האזהרות של מר למדן באשר לנכסי תרבות מצריים במקומן. לאחרונה חוקק חוק במצרים האוסר הוצאת נכסי תרבות מצריים שגילם למעלה מ-100 שנה. חוק זה לא חל בהכרח על ארונות קודש שגילם פחות מ-100 שנה. הקהילה רוצה למוכרם.

תרגום ספרים בתחום היהדות, ההיסטוריה של עם ישראל ונושאים עבריים ויהודיים עומד בראש מעייניו של המרכז. ההזדקקות לספרים מסוג זה היא גדולה ובמקרים מסויימים נעזרים על-ידי צילומם במרכז או בספריה הלאומית. פרופ' סומך קבל עליו את רכוז מלאכת התרגום.

נושא השתתפות בועידות ביבלאומיות חייב להיות בידי משרד החוץ. המרכז יושיט סיוע בהתאם לצורך. לישראל עניין להפגין נוכחות במצרים, ועל המעוניינים להשתתף בועידות להודיע בראש וראשונה למשרד החוץ.

בסוף דבריו הודה פרופ' שמיר לכל הגורמים בארץ על שיתוף הפעולה ובעיקר הביע את תודתו לאקדמיה ולות"ת.

פרופ' א"א אורבך - הביע את הוקרתו הרבה לפרופ' שמיר שניהל בטקט ובתבונה רבה את המרכז מאז תחילתו ובקש להעביר תודה גם לרעייתו שעזרה וסייעה לידו.

כדי להגביר את המידע על המרכז, הציע לבקש מהאנשים המבקרים במצרים ומשתמשים בשירותי המרכז לדווח על בקורם בבטאון מוסדם. הוא הזכיר את הרשימה שהופיעה בבטאון האוניברסיטה העברית על השתתפותו של פרופ' ראבלו בכנס משפטנים במצרים בדצמבר 1983.

3/..

באשר להרחבת הנושאים מעבר למדעי המזרח וההומניסטיקה - ברור כי אין התלהבות של ישראלים בנושאים בתחום מדעי הטבע דווקא במצרים, להוציא, כפי שהוזכר, נושאים רגיונליים שבמרוצת הזמן לבטח יתווספו לפעילותו הסדירה.

בענין התרגומים, הזכיר כי בשעתו הוציא לאור אונסק"ו פרסום בכמה שפות שבתן תמונה על התקופות בהיסטוריה יהודית והציע לבדוק אם אונסק"ו תהיה נכונה לתרגם פרסום זה גם לערבית.

2. אישור המאזן ודו"ח הכנסות והוצאות לתקופה 1.4.82 - 30.9.83;
אישור הצעת התקציב לשנה האקדמית תשמ"ד (1.10.83 - 30.9.84)

מר מרגליות - הסביר שהמאזן והדו"ח הם ל-18 חודשים וזאת כדי להתאים את שנת התקציב של המרכז לזו של המוסדות להשכלה גבוהה.

הצעת התקציב לשנת תשמ"ד - חייבת תיקונים טכניים, שאין להם כל השלכה על עצם התקציב המוצע בסך $200,000. התיקון יופץ בקרוב בין חברי המועצה*.

מר יעקובי - מסר שבשנת הראשונה גבתה ות"ת מהאוניברסיטאות, לפי הסכם מראש, את הכספים שאלו הקציבו כהשתתפותן במרכז והדבר אכן משתקף בדו"ח. השנה הודיעה ור"ת שאין האוניברסיטאות מסכימות להסדר זה. הכוונה היא אפוא שות"ת תגבה את גובה סכומי השתתפות האוניברסיטאות מתקציבן ותוסיף סכומים אלה לתקציב האקדמיה. אין להסדר זה כל השלכה על עצם התקציב. הוא מציע כי בשיא האקדמיה יפנה לור"ת לשוב לדרך הקודמת של מימון תקציב המרכז, כדי שיינתן ביטוי למעורבות המוסדות להשכלה גבוהה במרכז. כן הציע להשמיט להבא את אזכור משרד החוץ ברשימת חברי המועצה.

המועצה קבלה את הצעותיו של מר יעקובי, ואישרה את המאזן ואת הצעת התקציב לשנה האקדמית תשמ"ד בסך כולל של $200,000 - מהן $175,000 מות"ת ע"ת האוניברסיטאות, והיתרה מתרומות והכנסות אחרות.

3. מיבוי מחליף לפרופ' ש' שמיר

תוך הדגשת כישוריו ותכונותיו האישיות של פרופ' ורבורג העמיד היו"ר את ההצעה למנותו למנהל המרכז לשנה, החל מאוקטובר 1984.

ההצעה זכתה בתמיכת כל המשתתפים.

---

* התיקון מצ"ב

אוניברסיטת
בן־גוריון
בנגב
BEN-GURION
UNIVERSITY
OF THE NEGEV

המרכז
לאקולוגיה
חברתית
ע"ש
ה.המפרי
The Hubert H. Humphrey
Center for Social Ecology

ת. ד. 653 — באר־שבע 84 105
הקריה החדשה טל. 64111
הקריה ע"ש ד. סוביהו טל. 61111
הקריה בשדה בוקר טל. 88466
BEER SHEVA 84 105, P.O.B. 653, ISRAEL
NEW CAMPUS
PHONE 64111
D.TUVIYAHU CAMPUS
PHONE 61111
SDE BOKER CAMPUS
PHONE 88466

904162

תאריך: 26.1.84 /DATE

מספרנו: /OUR REF.

לכב' מנכ"ל משרד החינוך,
מר א. שמואלי,

א. נ.,

בעקבות הצלחת סיור תלמידי "חינוך לשלום" למצרים בספטמבר, אנו מתכננים נסיעה של תלמידי "חינוך לשלום" לשנ"ל תשמ"ד, בחודש אפריל. הסיור מתוכנן לחופשת פסח החופפת עם החופשה בבתי הספר הערביים.

אני רוצה לציין שהסיור של ספטמבר התקיים ללא תקלות, הן מבחינה משמעתית, הן מבחינה חברתית והן מבחינת יחסי היהודים והערבים בקבוצה. על היתרונות החינוכיים של הסיור כתבתי בהרחבה בדוח על הסיור, אשר שלחתי אליך ב- 3.11.83.

השנה משתתפים בתכנית תלמידים מכיתות י"א (שלוש ש"ש) בבתי ספר בכסיפה, בערד, במקיף ג' בבאר שבע, ברהט, בערערה ובמוסד החינוכי בגן שמואל. אפשר לקחת בחשבון שכמחצית מתלמידים יוכלו להשתתף בסיור, כלומר - כ 70 בני נוער. נוסף עליהם יצאו מלוים - מורי "חינוך לשלום" אשר יהיו אחראים להפעלת תכנית הסיור, מנהלי בתי ספר, מורים ומפקחים (מר עמנואל קופלביץ שוקל השתתפותו, ומר עדנאן עסשה ממחוז הדרום הבטיח להצטרף).

מאחר שמדובר במספר גדול למדי של בתי ספר ושל תלמידים, אני חושבת שחסותו של "מרכז המפרי" באוניברסיטת בן גוריון אינה מספיקה. אני מבקשת לכן, שמשרד החינוך יתן אישור ליציאת התלמידים.

בכבוד רב,

דיאנה דוקב
מרכזת חינוך לשלום.

העתקים:
1. מר עמנואל קופלביץ - מ. החינוך.
2. מר אריה שובל - מ. החינוך.
3. דר' מרד לייזין - מרכז המפרי.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

מדינת ישראל

המחלקה לקשרי תרבות ומדע

משרד החוץ

ירושלים

נתקבל
בל כת הכנס"ל
29-01-1984

תאריך: יט' בשבט התשמ"ד
24 בינואר 1984

מספר: 904162

לכבוד
מר מ. ארליך
מפקח המרכז לחינוך גופני, משרד החינוך והתרבות
רח' שרקן 18
תל-אביב

מר ארליך שלום,

הנדון: ביקור קבוצת שחיינים מקהיר
למכתבך מה-10.1

העברתי תוכן מכתבך לידיעת שגרירותנו בקהיר ואנו מקוים לקבל אשור בהקדם לתאריכים שהוצעו על ידכם. כנ"ל גם לגבי הסיכוי לביקור גומלין.

ב ב ר כ ה,

עודד בן-חור

העתק: מר א. שמואלי, מנכ"ל משי' החינוך והתרבות

הקריה, רוממה ירושלים 91 950 טל' (02) 235111

מדף 1046/2

משרד החינוך והתרבות
רכוז המקוה על החינוך הדתי
שוקן 18 ת"א 66556 טל' 831121

ז' בשבט תשמ"ד
10 בינואר 1984

1.4.5

904162

כל
22-01-1984

לכבוד
מר עודד בן-חור
משרד החוץ
ירושלים

ש.נ.

היום קבלתי בילום מכתב שגרירות ישראל מקתיר המצ"ב והנני משיב מייד בחיוב, בתקוה שאכן יצא הביקור אל הפועל.

אנו מציעים לקיים הביקור במועד השני המוצע על ידם 1 עד 10 במרץ 1984.

נוכל לארח את הקבוצה ב-2-3 בתי"ס מיכוניים באזור המרכז והצפון (לדעתי מומלץ לארח בבתי תלמידים ומורים) בהם יש שחייה, כך נוכל לשלב היכרות של החיים בארץ + סיורים באזורים השונים + מחרויות שחייה.

אודה על חשובתך בהקדם כדי שנוכל להערך מבעוד מועד, אבקש גם לברר מיכוי לביקור גומלין של נציגי בתי"ס בהם יתארחו התלמידים?

ב ב ר כ ה ,

מ. ארליך
מפקח מרכז

העתק: מר אליעזר שטואלי, מנהל כללי
מר דוד מור, יו"ר המזה"ע
מר מנחם אביבי, קשתו"ם, משרד החוץ

שגרירות ישראל

EMBASSY OF ISRAEL

קהיר, ח' בטבת, התשמ"ד

14 בדצמבר 1983

- 323 -

אל: מר מנחם אביבי, קשתו"ם

מאת: נוריאל

קבוצת שחיינים - C.A.C לחתרות בארץ.

1. מר סייד חסן רכז הספורט בבית הספר התיכון האמריקני בקהיר C.A.C פנה אלינו בבקשה לברוק אפשרות קיום מפגשי ספורט לחתרויות שחיה בארץ בתאריכים 12/2/84-19 או מראשון למרץ 84 ועד לעשירי בחודש.

2. מדובר בקבוצה של 23 שחיינים וכן 3 אנשי מנהלה.

3. עניינתי אותו בנושא חתרויות הכדור-עף של בתי הספר התיכוניים, מפעלו של משרד-החנוך בחודש אפריל וכן מפעל אסא לפי הפרסום שנשלח אלינו ועל כך טרם קבלתי תשובתו.
בקשתו מתייחסת לתקופה שנקבעה לפעילות ספורטיבית וחברתית שאינה מתנגשת עם תכניות הלימודים כאן.

4. רכז הספורט לא שלל מפגש עם בית"ס ורבור-הרצליה המקביל לבית ספרם אך ציין את רמתם הגבוהה של חברי קבוצתו. למרות רמתם של תלמידיו הוא מבקש לארגן מפגשים עם שחיינים חובבים ולא מקצועיים.

5. מדבריו אני למד שהם ישאו בהוצאות הנסיעה והלינה ואנו נעזור להם בארגון המפגשים, הבקור בארץ והתחרויות.

6. אני בדעה לבוא לקראתם ובפרט שהמועדים שהוצעו מסוכים ליום ישראל - יום אשר בו ועדת התרבות של השגרירות, שחבריה הורים לילדים תלמידים באותו מוסד, מארגנת מבצע הסברה על ישראל בקרב תלמידי בית"ס והוריהם.

בברכה,

י. נוריאל

קהיר

העתק: מח' מצרים